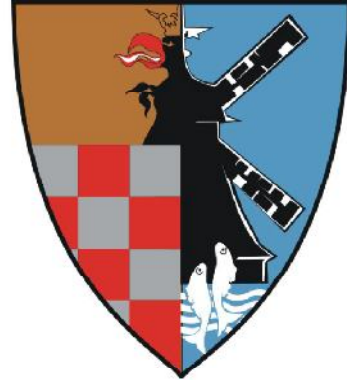
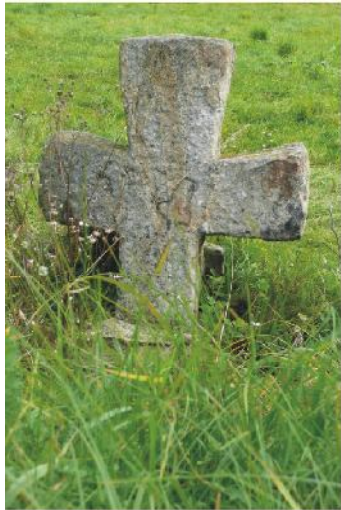
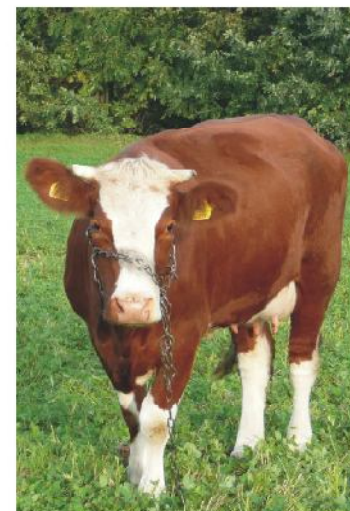

PLAN URZĄDZENIOWO-ROLNY GMINY CHOJNÓW

Wrocław, wrzesień 2011 r.

Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych

50-044 Wrocław • ul. J. Piłsudskiego 15/17

tel. (71) 372-38-56, 342-99-33 • fax (71) 342-99-13

e-mail: dyrekcja@dbgitr.internetdsl.pl

Opracowano na zlecenie Zarządu Województwa Dolnośląskiego przy współudziale Gminy Chojnów

Zespół autorski:

mgr inż. Zbigniew Snopko
inż. Małgorzata Grygorcewicz
mgr Zenon Wac
Damian Ziembicki

Nadzór merytoryczny:

mgr inż. Ryszard Jopek
mgr inż. Helena Markiewicz

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich dozwolone pod warunkiem podania źródła. Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody autora.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
I. ANALIZA I DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO.....	6
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY CHOJNÓW.....	6
2. ZRÓŻNICOWANIE GMINY POD WZGLĘDEM DEMOGRAFICZNYM I POZIOMU BEZROBOCIA	8
2.1. Stan i struktura ludności wiejskiej	8
2.1.1. Gęstość zaludnienia	8
2.1.2. Struktura wiekowa ludności wiejskiej.....	11
2.1.3. Zatrudnienie w gospodarstwach rolnych.....	12
2.1.4. Poziom wykształcenia ludności rolniczej.....	15
2.2. Poziom i struktura bezrobocia	16
3. WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	19
3.1. Charakterystyka przyrodnicza gminy	19
3.1.1. Ukształtowanie powierzchni.....	19
3.1.2. Surowce mineralne	20
3.1.3. Warunki wodne	21
3.1.4. Klimat	23
3.1.5. Ochrona przyrody i krajobrazu.....	24
3.1.6. Lesistość	28
3.2. Ocena przydatności obszaru dla rolnictwa.....	31
4. ORGANIZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	44
4.1. Użytkowanie gruntów	44
4.2. Struktura władania gruntami	54
4.3. Struktura gospodarstw prywatnych.....	63
4.3.1. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych	63
4.3.2. Rozdrobnienie i rozłóg gruntów w gospodarstwach rolnych	67
5. WYPOSAŻENIE GMINY W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ	71
5.1. Wyposażenie wsi w infrastrukturę techniczną.....	71
5.1.1. Sieć wodociągowa	71
5.1.2. Odprowadzanie ścieków komunalnych	71
5.1.3. Sieć gazowa	71
5.1.4. Sieć energetyczna	71

5.1.5. Gospodarka odpadami stałymi	72
5.2. Wyposażenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej w infrastrukturę techniczną...	72
5.2.1. Melioracje wodne podstawowe	72
5.2.2. Melioracje wodne szczegółowe.....	74
5.2.3. Drogi transportu rolnego	77
6. PRODUKCJA ROLNICZA	80
6.1. Produkcja roślinna.....	80
6.2. Produkcja zwierzęca	83
7. OBSŁUGA ROLNICTWA	87
7.1. Wyposażenie gospodarstw w sprzęt mechaniczny	87
7.2. Wyposażenie w urządzenia obsługi rolnictwa.....	91
8. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	93
9. WNIOSKI Z ANALIZY STANU ISTNIEJĄCEGO	95
II. USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO - ROLNEGO	100
1. PLAN URZĄDZENIOWO–ROLNY A OPRACOWANIA STRATEGICZNE DOTYCZĄCE OBSZARU GMINY CHOJNÓW	100
2. POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKA WODNA	106
2.1. Melioracje podstawowe	106
2.2. Melioracje szczegółowe.....	106
3. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU.....	111
3.1. Walory przyrodniczo – krajobrazowe oraz ich ochrona	111
3.2. Zalesienia gruntów	111
3.3. Zadrzewienia, zakrzewienia i zadarnienia	117
4. GOSPODARKA GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ	119
4.1. Wyłączenia gruntów z użytkowania rolniczego	119
4.2. Kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw	122
4.3. Możliwości uzyskania dochodu porównywalnego	124
5. POPRAWA PRZESTRZENNEJ ORGANIZACJI GOSPODARSTW.....	128
5.1. Scalenia gruntów	128
5.2. Kształtowanie sieci dróg transportu rolnego.....	131
6. KIERUNKI ROZWOJU PRODUKCJI ROLNEJ	134
6.1. Produkcja roślinna – perspektywy rozwoju	134
6.2. Produkcja zwierzęca – perspektywy rozwoju.....	138
7. STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE URZĄDZENIOWO – ROLNE.....	141

7. 1. Ustalenie rodzaju i zakresu niezbędnych zabiegów urządzeniowo - rolnych..	141
7.2. Ocena rozmiaru potrzeb wykonania zabiegów urządzeniowo-rolnych na obszarach wsi.....	142
7. 3. Ogólne koszty oraz źródła finansowania realizacji podstawowych zabiegów urządzeniowo - rolnych	145
8. WAŻNIEJSZE USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO – ROLNEGO.....	148
III. WYKAZ TABEL.....	153
IV. WYKAZ RYSUNKÓW	154
V. WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH	155

WPROWADZENIE

„Plan urządzeniowo-rolny gminy Chojnów” opracowano na zlecenie Zarządu Województwa Dolnośląskiego przy współudziale Urzędu Gminy Chojnów.

Rozwiązania i ustalenia zawarte w planie wykonano w oparciu o przeprowadzoną inwentaryzację terenową, dane uzyskane w Urzędzie Gminy Chojnów, dane ewidencji gruntów i budynków oraz na podstawie rozmów i uzgodnień z przedstawicielami mieszkańców wsi. Prowadzono również rozmowy uzgadniające z pracownikami Urzędu Gminy Chojnów oraz sołtysami.

Uwzględniono istniejące opracowania dotyczące gminy, a przede wszystkim wynikające z nich wnioski i ustalenia odnoszące się do rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz elementy i zjawiska, które będą na nią oddziaływać.

Przy opracowywaniu planu urządzeniowo-rolnego wykorzystano między innymi: strategię rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chojnów, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Chojnów, strategię rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Chojnów.

Na podstawie uzyskanych danych sporządzono szereg studiów i analiz zawartych w rozdziale „Analiza i diagnoza stanu istniejącego”.

Studia i analizy dotyczyły:

- zróżnicowania gminy pod względem demograficznym i poziomowi bezrobocia,
- walorów środowiska przyrodniczego,
- organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną,
- produkcji rolniczej,
- obsługi rolnictwa,
- infrastruktury społecznej.

Wnioski wynikające z w/w studiów i analiz były punktem wyjścia do bardziej szczegółowych ustaleń i propozycji rozwiązań, które zawiera plan urządzeniowo-rolny. Jego głównym celem jest stworzenie ram dla wszechstronnego rozwoju wsi i gospodarstw rolnych, poprawy warunków życia i pracy na wsi, ochrony i kształtowania środowiska

przyrodniczego i kulturowego. Realizacji tego celu służyć będą ustalenia, które zawarto w przedstawionych poniżej głównych blokach tematycznych.

Są to:

- poprawa warunków wodnych i gospodarka wodna,
- kształtowanie krajobrazu,
- gospodarka gruntami i kształtowanie struktury agrarnej,
- poprawa przestrzennej organizacji gospodarstw,
- kierunki rozwoju produkcji rolnej,
- obsługa rolnictwa,
- stopień zapotrzebowania wsi na prace urządzeniowo-rolne.

Realizacja planu polegać będzie na wykonaniu określonego w nim zestawu prac i zabiegów urządzeniowo-rolnych, które pozwolą osiągnąć zamierzone efekty.

Proces realizacji planu jest długotrwały i wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych. W związku z tym, nie jest możliwe zrealizowanie wszystkich rozwiązań planu jednocześnie na całym obszarze gminy. Dlatego też jednym z głównych zadań planu urządzeniowo-rolnego jest wyznaczenie (w oparciu o przeprowadzone studia i analizy) wsi o różnym stopniu pilności wykonania prac urządzeniowo-rolnych.

Zawarte w planie ustalenia dotyczące wykonania zabiegów urządzeniowo-rolnych dla obszaru gminy Chojnów powinny być pomocne i wykorzystane przez Wójta, Radę Gminy Chojnów oraz Urząd Gminy Chojnów w zakresie przygotowania opracowań programowych, planistycznych i projektowych oraz tworzenia budżetów gminnych w poszczególnych latach. Ustalenia planu powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy i poszczególnych wsi.

Opracowane zagadnienia planu urządzeniowo-rolnego określono i przedstawiono dla poszczególnych obrębów gminy Chojnów w formie:

- opisowej,
- tabelarycznej,
- kartograficznej.

I. ANALIZA I DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY CHOJNÓW

Gmina Chojnów leży w województwie dolnośląskim i powiecie legnickim. Graniczy z gminami: Gromadka, Warta Bolesławiecka, Zagrodno, Złotoryja, Miłkowice, Lubin i Chocianów.

Powierzchnia gminy to 23 085,32 ha. W jej skład wchodzi 21 obrębów ewidencyjnych i 23 sołectwa.

Największa rozciągłość ze wschodu na zachód wynosi 21 km, a z południa na północ 15 km.

Gminę zamieszkują 9 193 osoby. Gęstość zaludnienia wynosi 40 osób na 1 km².

Na terenie gminy jest 1695 gospodarstw rolnych prowadzących produkcję na 13 306,64 ha gruntów własnych i dzierżawionych. Ludność utrzymuje się jednak głównie z pracy poza rolnictwem (przemysł, usługi). Tylko 9,4% ludności wiejskiej w wieku produkcyjnym utrzymuje się głównie lub wyłącznie z pracy we własnym gospodarstwie rolnym.

Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Chojnów wynosi 74,8 punktów i jest on zbliżony do średniej dla województwa dolnośląskiego (76,3 pkt.) i wyższy od średniej wartości wskaźnika dla Polski (66,6 pkt.). Są tu jednak obręby o bardzo dobrych warunkach naturalnych do prowadzenia produkcji rolniczej, gdzie wskaźnik waloryzacji przekracza 90 punktów (Budziwojów 98,1; Pątnów 97,4; Dobroszów 91,0). Są też takie, gdzie wskaźnik ten jest bardzo niski: Zamienice 45,2; Biskupin 48,1; Rokitki 50,1; Jaroszkówka 54,1.

Część gminy Chojnów zakwalifikowana została w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16.09.2010 roku do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW). Do obszarów nizinnych strefy I zaliczono obręby Biskupin i Jaroszkówka, natomiast do obszarów nizinnych strefy II Rokitki i Zamienice.

Lasy i grunty leśne zajmują w gminie powierzchnię 4 876,82 ha, a zadrzewienia 154,29 ha. Stopień lesistości (z zadrzewieniami) wynosi 21,8% i jest niższy od średniej krajowej (29,0%) oraz średniej dla województwa dolnośląskiego (29,7%).

Położenie gminy Chojnów w powiecie legnickim i województwie dolnośląskim przedstawiono na rysunku nr 1.

Rys. 1. Położenie gminy Chojnów w województwie dolnośląskim

2. ZRÓŻNICOWANIE GMINY POD WZGLĘDEM DEMOGRAFICZNYM I POZIOMU BEZROBOCIA

2.1. Stan i struktura ludności wiejskiej

2.1.1. Gęstość zaludnienia

Na terenie gminy Chojnów zameldowane są 9 193 osoby. Gęstość zaludnienia wynosi 40 osób na km².

Najludniejszymi miejscowościami w gminie są: Rokitki (965 osób), Biała (807 osób), Okmiany (763 osoby) i Goliszów (733 mieszkańców). Najmniej osób mieszka w obrębach Michów (171), Czernikowice (176) i Strupice gdzie zameldowanych jest 178 mieszkańców.

W gminie nie ma obrębów z wysoką gęstością zaludnienia (powyżej 75 osób na km²). Średnią gęstością zaludnienia (51-75 osób/km²) charakteryzują się obręby: Rokitki (73 osoby/km²), Osetnica (69 osób/km²), Budziwojów (65 osób/km²), Krzywa (64 osoby/km²), Jerzmanowice (58 osób/km²) i Biała (56 osób/km²).

Najmniejszą gęstością zaludnienia charakteryzują się obręby: Biskupin (10 osób/km²), Jaroszkówka (24 osoby/km²) i Pątnów (24 osoby/km²).

Dane obrazujące liczbę ludności wiejskiej oraz gęstość zaludnienia przedstawiono w tabeli nr 1 i na rysunku nr 2.

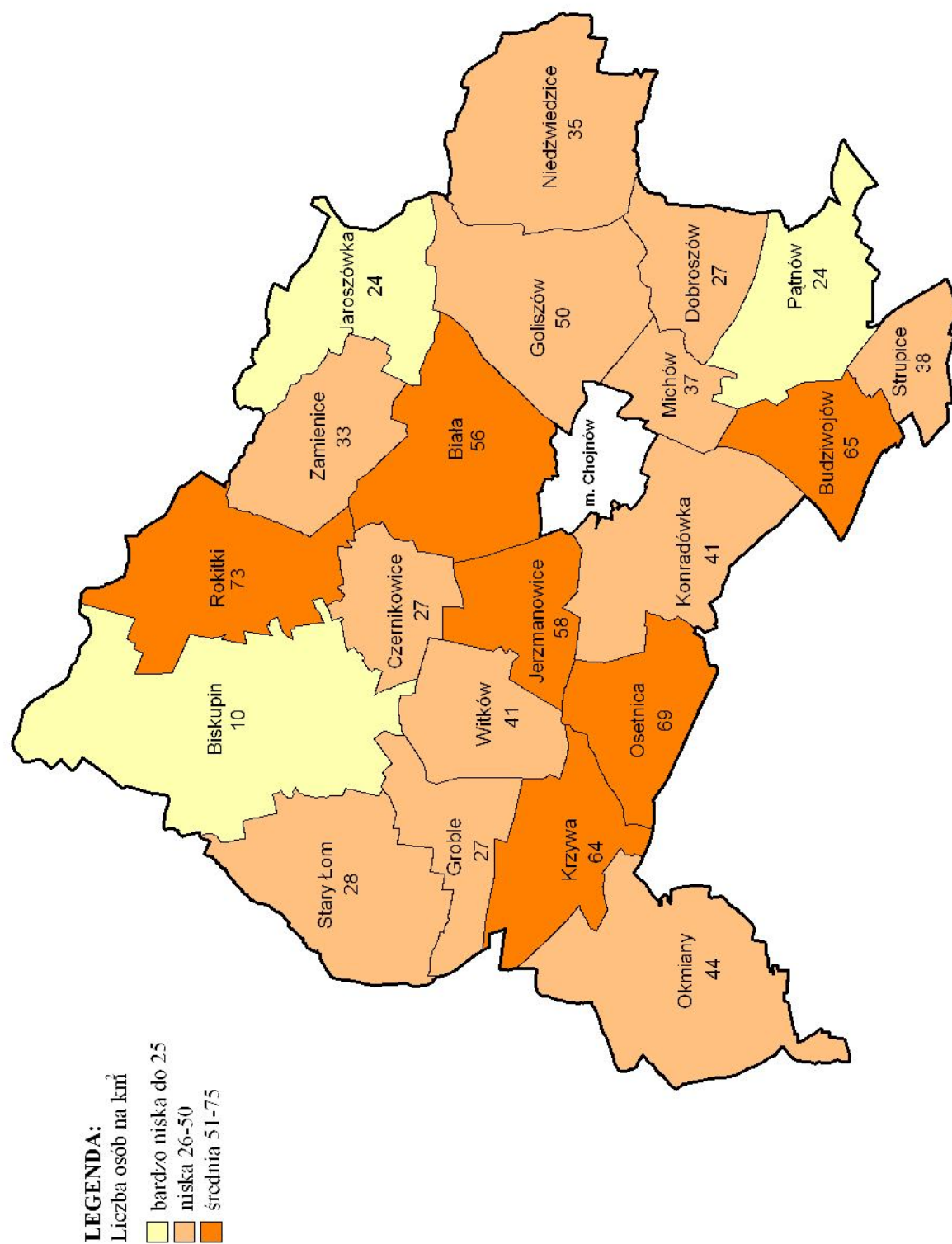
Powierzchnia i ludność gminy

Tabela 1

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu (ha)	Udział w powierzchni gminy (%)	Liczba sołectw	Liczba miejscowości	Ludność ogółem	Udział w ludności gminy (%)	Gęstość załudnienia na 1 km ²
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Biała	1 432,87	6,2	2	2	807	8,8	56
2.	Biskupin	2 606,47	11,3	1	1	261	2,8	10
3.	Budziwojów	691,32	3,0	1	2	449	4,9	65
4.	Czemikowice	645,41	2,8	1	1	176	1,9	27
5.	Dobroszów	699,15	3,0	1	1	192	2,1	27
6.	Goliszów	1 468,56	6,4	1	1	733	8,0	50
7.	Groble	720,59	3,1	1	1	193	2,1	27
8.	Jaroszówka	1 096,36	4,7	1	1	268	2,9	24
9.	Jerzmanowice	730,24	3,2	1	1	427	4,6	58
10.	Konradówka	1 365,71	5,9	2	3	564	6,2	41
11.	Krzywa	934,89	4,0	1	1	598	6,5	64
12.	Michów	467,12	2,0	1	1	171	1,9	37
13.	Niedźwiedzice	1 555,08	6,7	1	1	549	6,0	35
14.	Okmiany	1 734,29	7,5	1	1	763	8,3	44
15.	Osetnica	848,02	3,7	1	1	585	6,4	69
16.	Pątnów	1 105,84	4,8	1	2	266	2,9	24
17.	Rokitki	1 327,94	5,8	1	1	965	10,5	73
18.	Stary Łom	1 407,24	6,1	1	1	399	4,3	28
19.	Strupice	462,57	2,0	1	1	178	1,9	38
20.	Witków	821,44	3,6	1	2	334	3,6	41
21.	Zamienice	964,21	4,2	1	1	315	3,4	33
Gmina ogółem		23 085,32	100,0	23	27	9 193	100,0	40

Źródło: 1. Ewidencja gruntów i budynków. Stan na 29.04.2010 r.

2. Urząd Gminy w Chojnowie- ewidencja ludności, lipiec 2010 r.

Rys. 2. Gęstość zaludnienia

2.1.2. Struktura wiekowa ludności wiejskiej

W strukturze wiekowej ludności wiejskiej gminy Chojnów 12,8% stanowią osoby w wieku powyżej 65 lat, 19,1% to dzieci i młodzież, a 68,1% to osoby w wieku produkcyjnym.

Wielkość współczynnika obciążenia ekonomicznego określającego ilość osób w wieku przed i poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 47 i jest to wskaźnik korzystny (wartość progowa wynosi 70 osób).

Najwyższym odsetkiem osób w wieku emerytalnym charakteryzują się obręby Biskupin (20,7%), Groble (16,6%) i Zamienice (16,2%), a najmniejszym Strupice (9,6%) i Budziwojów (9,8%).

Ogólnie strukturę wiekową ludności wiejskiej na terenie gminy Chojnów określić można jako korzystną.

Strukturę wiekową ludności wiejskiej przedstawiono w tabeli nr 2.

Struktura wiekowa ludności

Tabela 2

Lp.	Obręb	Liczba ludności ogółem	Ludność w kategoriach wiekowych												
			do 6 lat		7-17 lat		18-40 lat		41-55 lat		56-65 lat		powyżej 65 lat		
			osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	
1.	Biała	807	53	6,5	90	11,2	287	35,6	162	20,1	105	13,0	110	13,6	
2.	Biskupin	261	10	3,8	32	12,3	84	32,2	51	19,5	30	11,5	54	20,7	
3.	Budziwojów	449	38	8,5	59	13,1	175	39,0	90	20,0	43	9,6	44	9,8	
4.	Czernikowice	176	7	3,9	14	8,0	55	31,3	48	27,3	24	13,6	28	15,9	
5.	Dobroszów	192	12	6,1	22	11,5	60	31,3	41	21,4	28	14,6	29	15,1	
6.	Goliszów	733	47	6,4	90	12,3	247	33,7	164	22,4	89	12,1	96	13,1	
7.	Groble	193	15	7,7	17	8,8	65	33,7	49	25,4	15	7,8	32	16,6	
8.	Jaroszówka	268	21	7,9	25	9,3	85	31,7	52	19,4	51	19,0	34	12,7	
9.	Jerzmanowice	427	25	5,9	44	10,3	153	35,8	96	22,5	53	12,4	56	13,1	
10.	Konradówka	564	26	4,5	74	13,1	207	36,7	121	21,5	68	12,1	68	12,1	
11.	Krzywa	598	37	6,3	77	12,9	206	34,4	116	19,4	87	14,5	75	12,5	
12.	Michów	171	12	7,0	22	12,9	66	38,6	35	20,5	18	10,5	18	10,5	
13.	Niedźwiedzice	549	38	6,9	75	13,7	192	35,0	111	20,2	66	12,0	67	12,2	
14.	Okmiany	763	53	7,0	104	13,6	274	35,9	155	20,3	100	13,1	77	10,1	
15.	Osetnica	585	42	7,2	84	14,4	213	36,4	126	21,5	48	8,2	72	12,3	
16.	Pątnów	266	25	9,3	31	11,7	97	36,5	47	17,7	36	13,5	30	11,3	
17.	Rokitki	965	68	7,0	121	12,5	352	36,5	184	19,1	132	13,7	108	11,2	
18.	Stary Łom	399	24	6,0	57	14,3	135	33,8	96	24,1	26	6,5	61	15,3	
19.	Strupice	178	11	6,1	26	14,6	61	34,3	35	19,7	28	15,7	17	9,6	
20.	Witków	334	22	6,5	46	13,8	120	35,9	65	19,5	31	9,3	50	15,0	
21.	Zamienice	315	17	5,3	43	13,7	112	35,6	59	18,7	33	10,5	51	16,2	
Gmina ogółem			9 193	603	6,6	1 153	12,5	3 246	35,3	1 903	20,7	1 111	12,1	1 177	12,8

Źródło: Urząd Gminy w Chojnowie - ewidencja ludności, lipiec 2010 r.

2.1.3. Zatrudnienie w gospodarstwach rolnych

Z przeprowadzonych badań poziomu zatrudnienia i głównych źródeł dochodów ludności ustalono, że dla 587 osób praca we własnym gospodarstwie jest głównym lub wyłącznym źródłem dochodów. Stanowią one 9,4% ogółu ludności wiejskiej w wieku produkcyjnym. Pozostałe 90,6% ludności utrzymuje się głównie lub wyłącznie z innych źródeł niż rolnictwo. Jest to spowodowane małą dochodowością produkcji rolniczej oraz za małą powierzchnią gospodarstw.

Największy odsetek osób utrzymujących się głównie z pracy we własnym gospodarstwie rolnym jest w miejscowościach: Zamienice (43,6% osób w wieku produkcyjnym), Witków (33,8%), Dobroszów (33,3%) oraz Strupice (25,8%). Najmniejszy odsetek osób utrzymujących się głównie lub wyłącznie z pracy we własnym gospodarstwie rolnym jest w miejscowościach: Krzywa (1,7%) i Rokitki (1,9%).

W badanej grupie w wieku poniżej 40 lat jest 33,4% osób, w wieku 41 – 55 lat jest ich 55,9%, a w wieku 56-65 lat 10,7%.

Jak wynika z powyższych danych dominującym źródłem utrzymania ludności wiejskiej nie jest praca we własnym gospodarstwie. Dla większości mieszkańców wsie są miejscem zamieszkania, natomiast miejsce pracy znajduje się poza rolnictwem.

Gmina Chojnów wyróżnia się jednak na tle innych badanych gmin Dolnego Śląska stosunkowo wysokim udziałem ludności wiejskiej utrzymującej się głównie lub wyłącznie z pracy we własnym gospodarstwie rolnym. W innych gminach wskaźnik ten jest bowiem jeszcze niższy.

Charakterystykę ludności utrzymującej się głównie z własnego gospodarstwa rolnego przedstawiono w tabeli nr 3 i na rysunku nr 3.

Zatrudnieni w gospodarstwach rolnych

Tabela 3

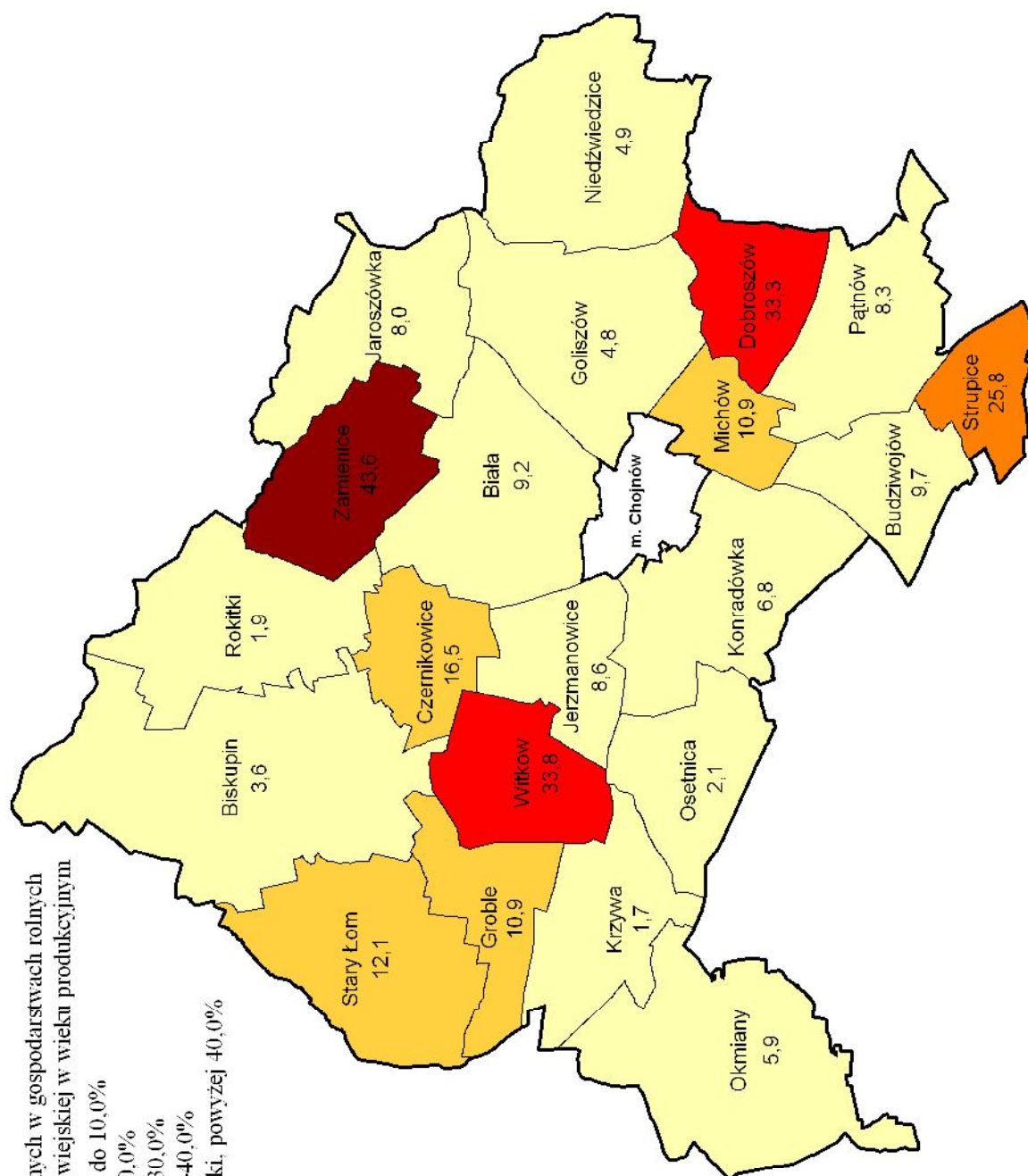
Lp.	Obręb	Utrzymujący się z pracy we własnym gospodarstwie rolnym							Udział % w grupie ludności w wieku produkcyjnym
		Ogółem	w tym:						
			do 40 lat		41-55 lat		56-65 lat		
			liczba	%	liczba	%	liczba	%	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	Biała	51	23	45,1	21	41,2	7	13,7	9,2
2.	Biskupin	6	-	-	6	100,0	-	-	3,6
3.	Budziwojów	30	1	3,3	25	83,4	4	13,3	9,7
4.	Czemikowice	21	3	14,3	18	85,7	-	-	16,5
5.	Dobroszów	43	13	30,2	29	67,5	1	2,3	33,3
6.	Goliszów	24	11	45,8	7	29,2	6	25,0	4,8
7.	Groble	14	2	14,3	12	85,7	-	-	10,9
8.	Jaroszówka	15	2	13,3	11	73,4	2	13,3	8,0
9.	Jerzmanowice	26	3	11,5	20	77,0	3	11,5	8,6
10.	Konradówka	27	11	40,7	12	44,5	4	14,8	6,8
11.	Krzywa	7	2	28,6	2	28,5	3	42,9	1,7
12.	Michów	13	-	-	13	100,0	-	-	10,9
13.	Niedźwiedzice	18	13	72,2	5	27,8	-	-	4,9
14.	Okmiany	31	7	22,6	24	77,4	-	-	5,9
15.	Osetnica	8	-	-	4	50,0	4	50,0	2,1
16.	Pątnów	15	7	46,7	7	46,6	1	6,7	8,3
17.	Rokitki	13	3	23,1	8	61,5	2	15,4	1,9
18.	Stary Łom	31	5	16,1	26	83,9	-	-	12,1
19.	Strupice	32	17	53,1	15	46,9	-	-	25,8
20.	Witków	73	37	50,7	24	32,9	12	16,4	33,8
21.	Zamienice	89	36	40,4	39	43,9	14	15,7	43,6
Gmina ogółem		587	196	33,4	328	55,9	63	10,7	9,4

Źródło: Dane uzyskane na podstawie wywiadu u sołtysów, październik-listopad 2010 r.

LEGENDA:

Udział zatrudnionych w gospodarstwach rolnych w ogólnej ludności wiejskiej w wieku produkcyjnym

- bardzo niski do 10,0%
- niski 10,1-20,0%
- średni 20,1-30,0%
- wysoki 30,1-40,0%
- bardzo wysoki, powyżej 40,0%

Rys. 3. Zatrudnienie w gospodarstwach rolnych

2.1.4. Poziom wykształcenia ludności rolniczej

Według wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego na przełomie października i listopada 2010 roku, wśród ludności utrzymującej się głównie lub wyłącznie z własnego gospodarstwa rolnego osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 8,7% (51 osób), średnim 31,3% (184 osoby), zawodowym 51,5% (302 osoby) i podstawowym 8,5% (50 osób) tej grupy zawodowej. Jak widać z powyższych danych 40,0% osób utrzymujących się głównie lub wyłącznie z gospodarstwa rolnego posiadało wykształcenie średnie lub wyższe, a ponad połowa zawodowe. Poziom wykształcenia tej grupy ludności jest więc dość wysoki. Osoby z wykształceniem podstawowym to głównie osoby starsze w wieku przedemerytalnym.

Dane dotyczące wykształcenia ludności rolniczej utrzymującej się głównie lub wyłącznie z gospodarstwa rolnego zamieszczono w tabeli nr 4.

Poziom wykształcenia ludności rolniczej

Tabela 4

Lp.	Obręb	Ludność rolnicza z wykształceniem								
		Ogółem	w tym:							
			podstawowym		zawodowym		średnim		wyższym	
			liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	Biała	51	-	-	20	39,3	27	52,9	4	7,8
2.	Biskupin	6	-	-	6	100,0	-	-	-	-
3.	Budziwojów	30	4	13,3	18	60,0	6	20,0	2	6,7
4.	Czemikowice	21	-	-	20	95,2	1	4,8	-	-
5.	Dobroszów	43	2	4,7	4	9,3	33	76,7	4	9,3
6.	Goliszów	24	5	20,8	6	25,0	10	41,7	3	12,5
7.	Groble	14	1	7,1	11	78,6	2	14,3	-	-
8.	Jaroszówka	15	2	13,3	11	73,3	1	6,7	1	6,7
9.	Jerzmanowice	26	-	-	15	57,7	10	38,5	1	3,8
10.	Konradówka	27	3	11,1	8	29,6	14	51,9	2	7,4
11.	Krzywa	7	1	14,3	2	28,5	3	42,9	1	14,3
12.	Michów	13	-	-	7	53,8	4	30,8	2	15,4
13.	Niedźwiedzice	18	1	5,6	7	38,9	8	44,4	2	11,1
14.	Okmiany	31	7	22,6	11	35,5	8	25,8	5	16,1
15.	Osetnica	8	-	-	7	87,5	1	12,5	-	-
16.	Pątnów	15	-	-	5	33,3	10	66,7	-	-
17.	Rokitki	13	-	-	2	15,4	7	53,8	4	30,8
18.	Stary Łom	31	24	77,4	5	16,1	2	6,5	-	-
19.	Strupice	32	-	-	24	74,9	6	18,8	2	6,3
20.	Witków	73	-	-	37	50,7	21	28,8	15	20,5
21.	Zamienice	89	-	-	76	85,4	10	11,2	3	3,4
Gmina ogółem		587	50	8,5	302	51,5	184	31,3	51	8,7

Źródło: Dane uzyskane na podstawie wywiadu u sołtysów, październik-listopad 2010 r.

2.2. Poziom i struktura bezrobocia

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Chojnów na koniec grudnia 2010 roku wynosiła 809 osób.

Osoby z najmłodszej grupy wiekowej, 18 – 24 lat stanowią 19,0% bezrobotnych. Osoby starsze, powyżej 55 lat, to 11,0% zarejestrowanych bezrobotnych. Bezrobocie w tej grupie wiekowej jest małe, między innymi ze względu na wcześniejsze przejścia na emeryturę. Najwięcej bezrobotnych to osoby w wieku 25 – 34 lata (28,9%) oraz 45 - 54 lata (21,8%).

Według poziomu wykształcenia, bezrobocie najbardziej dotyka osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (38,2%), następnie gimnazjalnym i podstawowym (36,7%). Osoby z wykształceniem policealnym i średnim stanowią 21,3% bezrobotnych, a pozostających bez pracy z wykształceniem wyższym jest 3,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród bezrobotnych najwięcej jest więc osób z niższym poziomem wykształcenia.

Osób bezrobotnych z ukończonymi studiami jest natomiast więcej od bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym o 1,5%. Być może jest to wpływ niedostosowania kierunku studiów do zapotrzebowania rynku pracy.

Strukturę bezrobocia według wieku i wykształcenia przedstawiono w tabelach nr 5 i 6 oraz na rysunkach nr 4 i 5.

Bezrobotni w grupach wiekowych

Tabela 5

Lp.	Grupa wiekowa	Liczba bezrobotnych ogółem	
		liczba	%
1.	2.	3.	4.
1.	18 - 24	154	19,0
2.	25 - 34	234	28,9
3.	35 - 44	156	19,3
4.	45 - 54	176	21,8
5.	55 - 59	74	9,1
6.	60 - 64	15	1,9
Razem		809	100,0

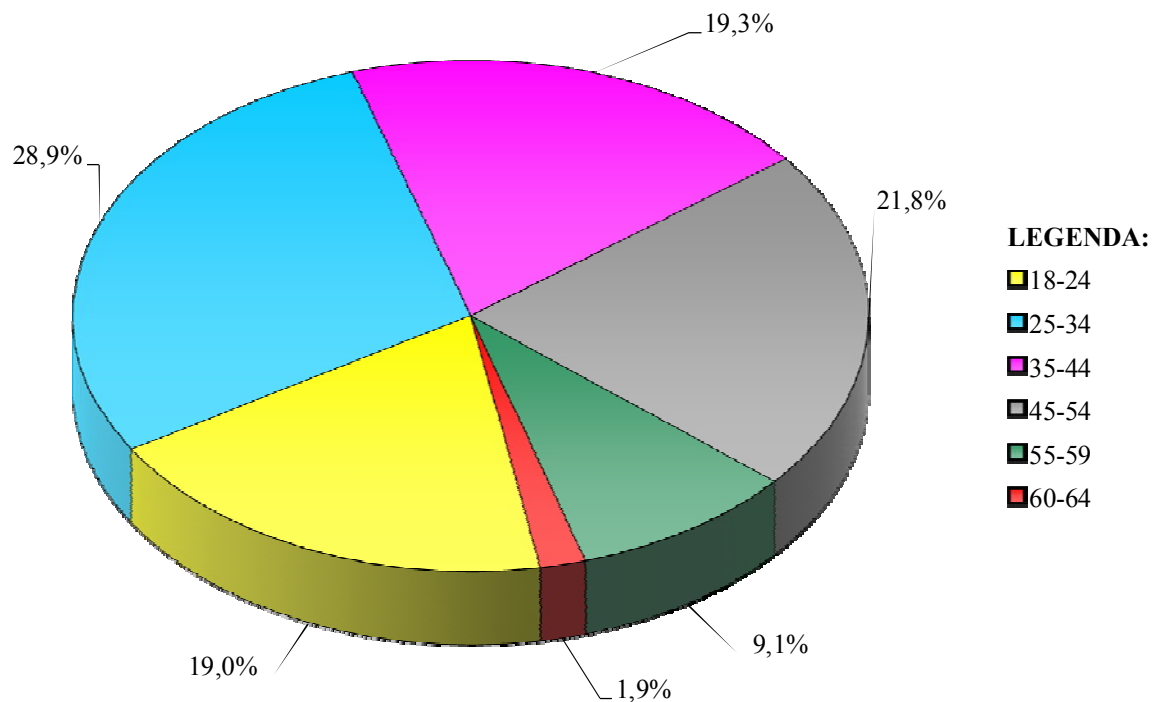
Źródło: Informacja Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy, stan na 31.12.2010r.

Bezrobotni wg wykształcenia

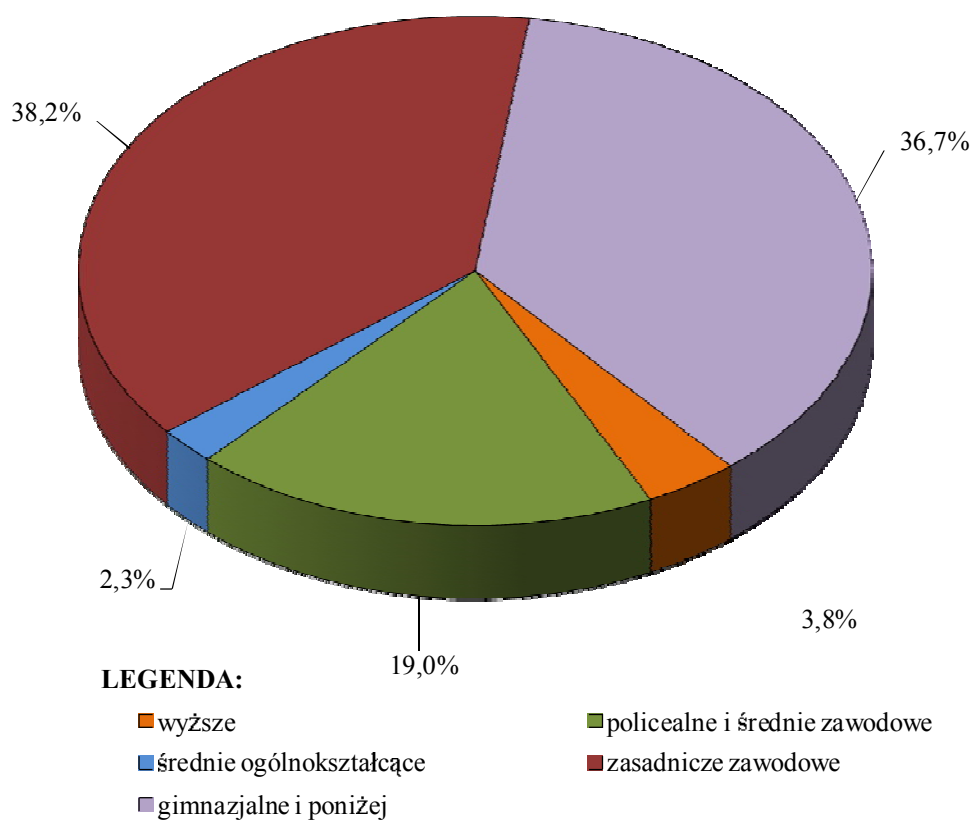
Tabela 6

Lp.	Wykształcenie	Liczba bezrobotnych	
		liczba	%
1.	2.	3.	4.
1.	wyższe	31	3,8
2.	policealne i średnie zawodowe	154	19,0
3.	średnie ogólnokształcące	19	2,3
4.	zasadnicze zawodowe	308	38,2
5.	gminazjalne i poniżej	297	36,7
Razem		809	100,0

Źródło: Informacja Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy, stan na 31.12.2010r.

Rys. 4. Bezrobotni w grupach wiekowych

Rys. 5. Bezrobotni według wykształcenia

3. WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

3.1. Charakterystyka przyrodnicza gminy

3.1.1. Ukształtowanie powierzchni

Gmina Chojnów leży w granicach:

- makroregionu Niziny Śląsko - Łużyckiej (318.7),
 - w mezoregionie Równina Legnicka (318.77),
 - w mezoregionie Wysoczyzna Chojnowska (318.78).

Granica mezoregionów dzieli obszar gminy na dwie, prawie równe części. Północno – wschodnia część gminy zaliczona jest do mezoregionu Równiny Legnickiej, a południowo – zachodnia do Wysoczyzny Chojnowskiej.

Równina Legnicka ma rzeźbę płaskorówninną, tylko miejscami występuje rzeźba falista i niskopagórkowata. Jest ona wzniesiona na wysokość 140 – 150 m n.p.m. z różnicą wysokości względnej dochodzącej do 100 m. Obszar ten nawadniany jest przez Czarną Wodę i ujściowy odcinek Skory. Doliny rzeczne pokryte są osadami późnoplejstocеныskimi i holocеныskimi tworzącymi wyraźne terasy. Dolina Czarnej Wody jest szerokim obniżeniem równoleżnikowym, o płaskim dnie, położonym na wysokości 140 – 150 m n.p.m. i różnicach w wysokościach względnych nieprzekraczających 25 m. Wskutek płytkiego horyzontu wód gruntowych wytworzyły się tu gleby bagienne. Zalesienie jest nieznaczne.

Wysoczyzna Chojnowska ma rzeźbę w większości niskofalistą i niskopagórkowatą. Tylko niewielkie obszary mają rzeźbę falistą i pagórkowatą. Wznosi się ona na wysokość 180 – 200 m n.p.m. z różnicami wysokości względnych dochodzącymi do 100 m. Najwyższe wysokości, około 250 m n.p.m., spotyka się na południe od Okmian, w obrębie Wału Okmiańskiego. Na powierzchni występują tu zdenudowane pokrywy moreny dennej pokryte we wschodniej części żwirami rzecznyymi. W północnej części wysoczyzny rzeźba jest urozmaicona, z kilkunastometrowymi deniwelacjami. Spadki terenu dochodzą do 10% na zboczach dolin, a w obrębie kumulacji do 20%. Charakterystyczne są głęboko wcięte w wysoczyznę doliny. Południowa część wysoczyzny ma krajobraz mało urozmaicony, monotony, z niewielkimi deniwelacjami.

3.1.2. Surowce mineralne

Na terenie gminy Chojnów znajduje się 13 złóż piasków i żwirów, z czego 8 jest eksploatowanych, jedno eksploatowane okresowo, jedno złóż o zasobach rozpoznanych wstępnie, dwa rozpoznane szczegółowo i jedno, z którego wydobywanie zostało zaniechane.

Pod względem zasobów do najbogatszych należą złoża „Okmiany” o zasobach geologicznych bilansowych 51 567 tys. ton (złożo eksploatowane), „Kwiatów” o zasobach 8 712 tys. ton (złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie), „Rokitki” o zasobach 6 160 tys. ton (złożo eksploatowane), „Osetnica” o zasobach 5 331 tys. ton (złożo eksploatowane) i Goliszów o zasobach 4 577 tys. ton (złożo eksploatowane).

Charakterystykę złóż przedstawiono w tabeli nr 7, a ich lokalizację na rysunku nr 6.

Zasoby kopalin na obszarze gminy

Tabela 7

Lp.	Rodzaj kopaliny	Nazwa złoża	Zasoby geologiczne bilansowe /tys.ton/	Zasoby przemysłowe /tys.ton/	Stan zagospodarowania złoża
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	piaski i żwiry	Biskupin	370	370	eksploatowane
2.	piaski i żwiry	Czernikowice	1 968	x	eksploatowane
3.	piaski i żwiry	Goliszków	4 577	x	eksploatowane
4.	piaski i żwiry	Gołaczów	710	488	złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo
5.	piaski i żwiry	Kwiatów	8 712	x	złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie
6.	piaski i żwiry	Okmiany	51 567	7 692	eksploatowane
7.	piaski i żwiry	Okmiany ME	1 153	x	złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo
8.	piaski i żwiry	Okmiany Południe	3 616,86	x	złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo
9.	piaski i żwiry	Osetnica	5 331	5 331	eksploatowane
10.	piaski i żwiry	Rokitki	6 160	3 498	eksploatowane
11.	piaski i żwiry	Rokitki I	126	x	złożo z którego wydobywanie zostało zaniechane
12.	piaski i żwiry	Rokitki II	1 314	1 260	eksploatowane
13.	piaski i żwiry	Rokitki III	2 823	2 755	eksploatowane

Źródło: Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny. Warszawa, 2009 r.

3.1.3. Warunki wodne

Obszar gminy Chojnów podlega oddziaływaniu rzeki Czarna Woda i jej dopływu Skora. Zmiany wodostanów w tych rzekach mają swoje odzwierciedlenie w wahaniach poziomu wód gruntowych. Największe wahania występują w obrębach położonych w dolinie Czarnej Wody tj. Rokitki, Zamienice i Jaroszkówka. Obszar ten ma mało korzystne warunki wodne. Zły stan rowów melioracyjnych jest powodem podnoszenia się poziomu wód gruntowych, czego wynikiem jest powiększanie się obszarów o zakłóconej gospodarce wodnej.

Płytkie występowanie wód gruntowych w dolinie Czarnej Wody przyczyniło się do powstania kompleksu stawów hodowlanych na północ od Niedźwiedzic i w okolicach Zamienic.

Ogólna powierzchnia wód otwartych i sieci rzek na terenie gminy wynosi 826,51 ha, co stanowi 3,6% jej obszaru. Składa się na nią 590,95 ha wód stojących, 83,53 ha wód płynących oraz 152,03 ha rowów.

Największe powierzchnie wód otwartych występują w obrębach: Niedźwiedzice (252,10 ha), Goliszów (165,13 ha) i Biskupin (124,39 ha).

Głębokość występowania wód gruntowych jest uzależniona od warunków morfologicznych i budowy geologicznej. Na obszarze gminy Chojnów można wyróżnić pięć stref występowania wód gruntowych:

- strefa I: najpłytsza, obejmuje wody przypowierzchniowe, występujące na głębokości 0-2 m. Wahania zwierciadła wody dochodzą tu do 2 m. Strefa ta obejmuje doliny Czarnej Wody, Skory i ich dopływów.
- strefa II: obejmuje obszary, gdzie wody gruntowe występują na głębokości 2-5 m, a wahania zwierciadła wody dochodzą do 2 m. Występuje ona na obrzeżu strefy I-szej i na południe od Okmian.
- strefa III: wody gruntowe występują tu na głębokości 5-20 m, a wahania wód dochodzą do 3 m. Występuje ona w okolicy Osetnicy, na północ od Okmian, na wschód od Witkowa oraz między Chojnowem a Biskupinem.
- strefa IV: wody gruntowe zalegają w tej strefie na głębokości 10-20 m, a zmiany dochodzą do 2 m. Występuje ona w rejonie Starego Łomu, a także ciągnie się wąskim pasem od Grodzca do Okmian.

- strefa V: o górnym poziomie występowania wód gruntowych zalegającym na głębokości ponad 20 m i wahaniach zwierciadła wody do 1 m. Zajmuje ona niewielki obszar na południe od Biskupina i na zachód od Okmian.

Powierzchnię wód otwartych przedstawiono w tabeli nr 8, a rozmieszczenie cieków na rysunku nr 23.

Powierzchnia wód otwartych i sieci rzek

Tabela 8

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obszaru	Grunty pod wodami (udział w powierzchni obszaru)							
			razem		wody stojące		wody płynące		rowy	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	Biała	1 432,87	20,11	1,4	4,26	0,3	1,55	0,1	14,30	1,0
2.	Biskupin	2 606,47	124,39	4,8	111,42	4,4	5,60	0,2	7,37	0,2
3.	Budziwojów	691,32	10,70	1,5	8,40	1,1	0,48	0,1	1,82	0,3
4.	Czemikowice	645,41	2,41	0,4	-	-	-	-	2,41	0,4
5.	Dobroszów	699,15	7,55	1,1	0,66	0,1	1,69	0,2	5,20	0,8
6.	Goliszków	1 468,56	165,13	11,2	140,09	9,5	17,39	1,2	7,65	0,5
7.	Groble	720,59	2,45	0,3	-	-	1,38	0,2	1,07	0,1
8.	Jaroszówka	1 096,36	27,50	2,5	0,16	-	12,48	1,1	14,86	1,4
9.	Jerzmanowice	730,24	4,01	0,5	0,57	0,1	-	-	3,44	0,4
10.	Konradówka	1 365,71	15,38	1,1	3,07	0,2	7,32	0,5	4,99	0,4
11.	Krzywa	934,89	9,34	1,0	1,45	0,2	2,10	0,2	5,79	0,6
12.	Michów	467,12	4,63	1,0	2,24	0,5	0,91	0,2	1,48	0,3
13.	Niedźwiedzice	1 555,08	252,10	16,2	212,27	13,7	9,77	0,6	30,06	1,9
14.	Okmiany	1 734,29	5,10	0,3	0,02	-	-	-	5,08	0,3
15.	Osetnica	848,02	5,40	0,6	1,13	0,1	1,08	0,1	3,19	0,4
16.	Pątnów	1 105,84	11,86	1,1	1,35	0,1	2,74	0,2	7,77	0,8
17.	Rokitki	1 327,94	70,08	5,3	48,56	3,7	8,02	0,6	13,50	1,0
18.	Stary Łom	1 407,24	4,33	0,3	0,04	-	1,54	0,1	2,75	0,2
19.	Strupice	462,57	1,13	0,2	0,26	0,1	0,08	-	0,79	0,1
20.	Witków	821,44	3,33	0,4	0,10	-	1,05	0,1	2,18	0,3
21.	Zamienice	964,21	79,58	8,3	54,90	5,7	8,35	0,9	16,33	1,7
Gmina ogółem		23 085,32	826,51	3,6	590,95	2,6	83,53	0,4	152,03	0,6

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na 29.04.2010 r.

3.1.4. Klimat

Teren gminy według klasyfikacji pluwiotermicznej A. Schmucka należy do dwóch regionów klimatycznych: Ia nadodrzańskiego i IV przedgórskiego (przejściowego). Do pierwszego z nich zalicza się nizinną część gminy Chojnów. Klimat tego regionu charakteryzuje się dużą zmiennością warunków pogodowych. Średnioroczna temperatura powietrza wynosi 8,6°C (w ostatnim dwudziestoleciu 10,4°C). Lato jest długie i ciepłe, a zima łagodna. Czas trwania zimy (liczba dni ze średnią dobową temperaturą poniżej 0°C) wynosi 65 dni, a czas trwania lata (liczba dni ze średnią dobową temperaturą powyżej 15°C) 92 dni. Średnia temperatura stycznia to -1,5°C, a lipca 18°C. Okres gospodarczy, z temperaturą powyżej 2,5°C, trwa tu 255 – 263 dni, zaś okres wegetacyjny, z temperaturą powyżej 5°C, trwa 220 -227 dni. Początek okresu gospodarczego przypada na 17 – 20 III, a okresu wegetacyjnego na 26-31 III. Czas zalegania pokrywy śnieżnej to 50 dni, a średnio w roku jest 167 dni z opadem deszczu.

Region ten jest ubogi w opady atmosferyczne. Średnioroczna suma opadów wynosi 500-600 mm. Opady okresu wegetacyjnego stanowią 62-65% sumy opadów rocznych. Maksymalna miesięczna suma opadów przypada na lipiec, natomiast minimalna na luty. W ostatnim 10-leciu obserwowana jest zmiana charakteru opadów i towarzyszących im zjawisk atmosferycznych. Częściej występują opady ulewne oraz burze i wiatry o dużych prędkościach. Jednocześnie obserwowany jest trend malejący średnich sum opadów rocznych.

Przeważają wiatry nawiązujące do regionalnej cyrkulacji atmosferycznej o przewadze kierunku zachodniego (17-20%) i południowo – zachodniego.

Region przedgórski jest nieco chłodniejszy. Ma on następującą charakterystykę:

- średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,5 – 7,8°C,
- długość okresu gospodarczego, z temperaturą powyżej 2,5°C, to 249 – 253 dni,
- długość okresu wegetacyjnego, z temperaturą powyżej 5°C, wynosi 213 – 217 dni,
- czas trwania zimy (liczba dni ze średnią dobową temperaturą poniżej 0°C) wynosi 67-71 dni,
- czas trwania lata (liczba dni ze średnią dobową temperaturą powyżej 15°C) 69-79 dni,
- średnia roczna suma opadów atmosferycznych to 600 – 700 mm,

- najwyższą temperaturą średnią charakteryzuje się lipiec 16,9°C – 17,5°C,
- najniższą temperaturą średnią charakteryzuje się styczeń -1,7°C.

Wiosna pojawia się między 1 a 4 kwietnia, maksimum opadów przypada na lipiec, a minimum na luty. Opady okresu wegetacyjnego stanowią 60-68% sumy opadów rocznych. Na omawianym obszarze występują wiatry fenowe.

3.1.5. Ochrona przyrody i krajobrazu

Północno – zachodnia część gminy Chojnów znajduje się w granicach obszaru NATURA 2000 PLB020005 Bory Dolnośląskie. Obszar ten, położony w dorzeczu Odry, stanowi jeden z największych kompleksów leśnych Polski. Rzeźba terenu jest mało zróżnicowana, przeważają tereny równinne. Południkowo przecinają je doliny rzek. Występują tu zwarte drzewostany sosnowe z ubogim runem, które stanowi wrzos i borówka. W podszyciu spotyka się jałowiec i żarnowiec. Panującym gatunkiem jest sosna, domieszkowo występuje dąb, brzoza, buk oraz jodła i świerk. W bardziej żyznych rejonach rosną bory mieszane i lasy liściaste (fragmenty buczyn i grądów). Doliny rzeczne stanowią enklawy z bardziej bujną i wielowarstwową roślinnością. Urozmaiceniem są też liczne stawy rybne. Niektóre z nich są porośnięte szuwarami, natomiast część, wskutek renowacji, jest pozbawiona roślinności.

Na obszarze Borów Dolnośląskich stwierdzono co najmniej 19 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik (PCK), bocian czarny, cietrzew (PCK), dzięcioł zielonosiwy, głuszec (PCK), kania czarna (PCK), rybitwa czarna, sóweczka (PCK) i włochatka (PCK). W stosunkowo wysokiej liczebności występuje kania ruda (PCK) i żuraw. Jest to też najważniejsza ostoja bielika, cietrzewia i głuszca w Polsce południowo - zachodniej. Stwierdzono tu także jedne z największych liczebności włochatki i sóweczki w porównaniu z innymi ostojami krajowymi. Liczebności tych sów dochodzą tu do 80 par lęgowych.

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Czarnej Wody powołany Rozporządzeniem Wojewody Legnickiego z dnia 1 czerwca 1998 r. w sprawie uznania za Obszar Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Leg. Nr 28 z dnia 6.10.1998 r. poz. 250) oraz Rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskiego Nr 28 z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie

OChK "Dolina Czarnej Wody" (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 317 z dnia 10.12.2008 r. poz. 3927) zajmuje powierzchnię 10.330 ha zlokalizowaną w granicach trzech gmin: Chojnów, Lubin i Chocianów. Obszar ten chroni wartościowe krajobrazowo tereny o różnych ekosystemach, które mogą pełnić funkcję korytarzy ekologicznych. Zajmuje północną część gminy obejmując swoim zasięgiem tereny leśne i rolne o najsłabszych glebach. Na jego terenie znajduje się również większość zbiorników wodnych.

Według Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków Delegatura w Legnicy w gminie jest 17 parków wpisanych do rejestru zabytków zlokalizowanych w 16 miejscowościach. Ich łączna powierzchnia to 82,89 ha. Są to następujące parki: Biała (3,0 ha), Budziwojów (5,6 ha), Dzwonów (3,9 ha), Goliszów (2,0 ha), Jaroszkówka (1,8 ha), Jerzmanowice (1,3 ha), Konradówka-Piotrowice (8,5 ha), Niedźwiedzice (21,0 ha), Okmiany (1,77 ha), Osetnica I (3,3 ha), Osetnica II (2,05 ha), Pawlikowice (10,5 ha), Pątnów (7,4 ha), Rokitki (5,2 ha), Strupice (2,4 ha), Witków (0,67 ha) i Zamienice (2,5 ha).

Obiektami zabytkowymi są też trzy aleje drzew:

- aleja lip i kasztanowców w Białej,
- aleja kasztanowa w Budziwojowie,
- aleja dębowa w Zamienicach.

W gminie Chojnów jest 37 pomników przyrody. Są to lipy drobnolistne, dęby szypułkowe, topole czarne, wiązy polne, tulipanowiec amerykański, buk pospolity, jesion wyniosły, platany klonolistne i topole białe.

Przez obszar gminy przebiegają trasy trzech szlaków turystycznych:

- szlak spacerowy doliny Czarnej Wody, wykopalisk archeologicznych, piastowskich grodzisk – znaki żółte, długość szlaku 13 km, służy on wędrowce pieszej i przebiega przez miejscowości Modła – Patoka – Czyżyki – Zamek – Rokitki (Ośrodek Wypoczynku Świątecznego),
- szlak II Armii Wojska Polskiego – znaki białe – czerwone z zieloną sylwetką czołgu, długość szlaku 60 km, przebiega przez miejscowości Dębice – Strzałkowice – Tyniec Legnicki – Koskowice – Legnica – Studnica – Chojnów – Krzywa – Okmiany – Tomaszów Bolesławiecki – Bolesławiec,
- szlak leśny: przebiegający na niewielkim odcinku wzdłuż granicy gminy Chojnów z gminą Gromadka, przez teren obrębu Stary Łom.

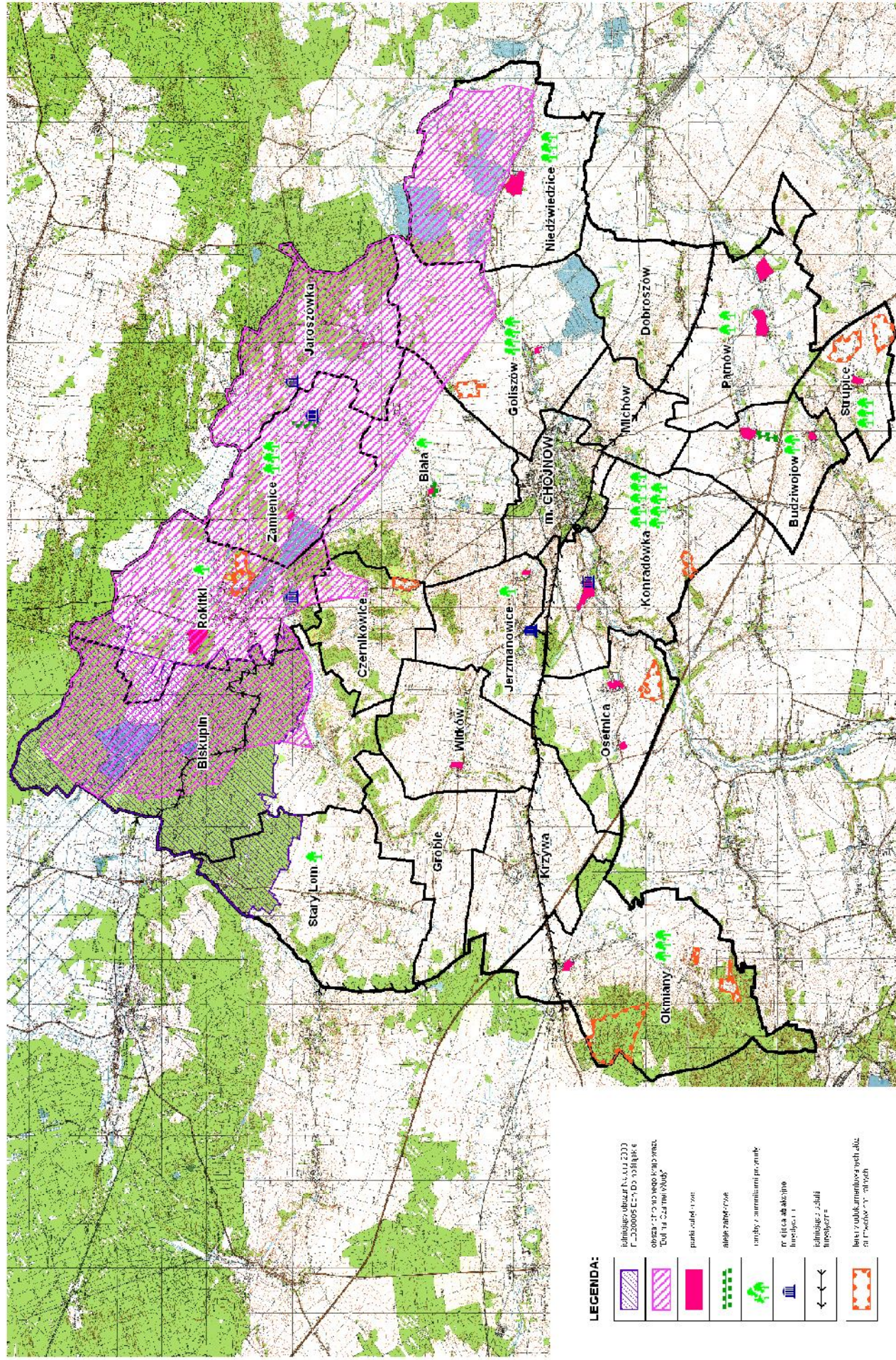
We wsi Piotrowice działalność prowadzi Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji. Zlokalizowany jest on na terenie 12 ha, zabytkowego zespołu parkowo – pałacowego

składającego się z parku, pałacu, hotelu i budynku administracyjno – biurowego. Ośrodek jest przystosowany do organizacji szkoleń, konferencji, kursów i warsztatów. Na terenie kompleksu ma swoją siedzibę Europejskie Centrum Aktywizacji Obszarów Wiejskich „Piotrowice”.

Walory przyrodniczo–krajobrazowe gminy zamieszczono na rys. nr 6.

Zdjęcie nr 1. Hodowla danieli w Zamienicach

Rys. 6. Walory przyrodniczo-krajobrazowe. Złoże surowców mineralnych.

3.1.6. Lesistość

Lasy i grunty leśne zajmują w gminie powierzchnię 4 876,82 ha, a zadrzewienia 154,29 ha. Stopień lesistości (z zadrzewieniami) wynosi 21,8% i jest niższy od średniej krajowej (29,0%) i średniej dla województwa dolnośląskiego (29,7%).

Najwyższą lesistością charakteryzują się obręby Biskupin (73,5%), Jaroszkówka (45,7%), Okmiany (39,5%), Stary Łom (29,0%), Czernikowice (28,3%) i Rokitki (24,2%).

Z bardzo niską lesistością mamy do czynienia w obrębach: Goliszów (1,9%), Michów (2,0%), Krzywa (3,9%), Budziwojów (4,5%) i Dobroszów (4,9%).

77,36% powierzchni lasów zajmuje sosna, 9,53% brzoza, 4,26% dąb, 1,99% olsza i 1,23% pozostałe gatunki. Zarząd nad lasami sprawują dwa nadleśnictwa: Legnica i Złotoryja.

Powierzchnie lasów i lesistość przedstawiono w tabeli nr 9 oraz na rysunku nr 7.

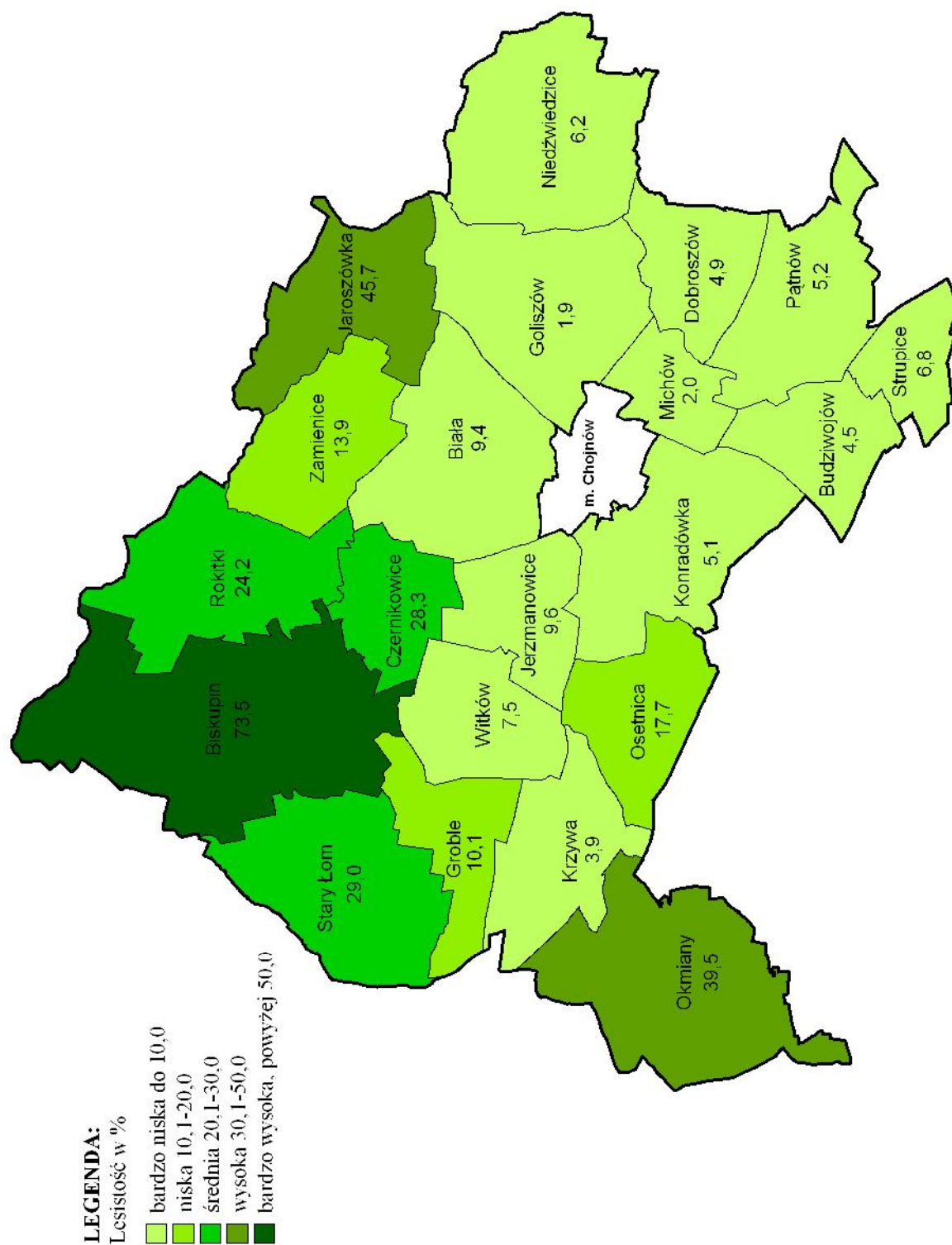
Zdjęcie nr 2. Bór sosnowy w Zamienicach

Powierzchnia lasów i lesistość

Tabela 9

Lp.	Obręb	Powierzchnia obróbu ogółem	Grunty leśne			Stopień lesistości (Ls+Lz)
			las i grunty leśne /Ls/	grunty zadrzewione i zakrzewione /Lz/	Ls+Lz	
			ha	ha	ha	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Biała	1 432,87	127,46	7,31	134,77	9,4
2.	Biskupin	2 606,47	1 910,52	4,61	1 915,13	73,5
3.	Budziwojów	691,32	26,34	4,92	31,26	4,5
4.	Czernikowice	645,41	181,25	1,62	182,87	28,3
5.	Dobroszów	699,15	30,85	3,33	34,18	4,9
6.	Goliszów	1 468,56	22,54	5,60	28,14	1,9
7.	Groble	720,59	69,97	2,64	72,61	10,1
8.	Jaroszówka	1 096,36	496,90	3,64	500,54	45,7
9.	Jerzmanowice	730,24	67,14	2,99	70,13	9,6
10.	Konradówka	1 365,71	64,99	4,65	69,64	5,1
11.	Krzywa	934,89	30,88	5,70	36,58	3,9
12.	Michów	467,12	6,11	3,25	9,36	2,0
13.	Niedźwiedzice	1 555,08	77,51	18,78	96,29	6,2
14.	Okmiany	1 734,29	677,77	7,81	685,58	39,5
15.	Osetnica	848,02	142,89	7,38	150,27	17,7
16.	Pątnów	1 105,84	29,15	28,38	57,53	5,2
17.	Rokitki	1 327,94	306,41	14,79	321,20	24,2
18.	Stary Łom	1 407,24	404,31	3,48	407,79	29,0
19.	Strupice	462,57	24,52	7,00	31,52	6,8
20.	Witków	821,44	57,25	4,51	61,76	7,5
21.	Zamienice	964,21	122,06	11,90	133,96	13,9
Gmina ogółem		23 085,32	4 876,82	154,29	5 031,11	21,8

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na 29.04.2010 r.

Rys. 7. Aktualny stopień lesistości

3.2. Ocena przydatności obszaru dla rolnictwa

Pod względem bonitacyjnym jakość użytków rolnych przedstawia się następująco:

- grunty dobrej jakości klas I-III zajmują powierzchnię 4 154,88 ha i stanowią 26,7% powierzchni użytków rolnych,
- grunty średniej jakości, klasy IV, zajmują 6 794,88 ha i stanowią 43,7% powierzchni użytków rolnych,
- grunty słabej jakości, klas V i VI, zajmują 4 607,33 ha i stanowią 29,6% powierzchni użytków rolnych.

Generalnie stwierdza się, że pod względem bonitacji w gminie najwięcej jest gleb średniej jakości. Najwięcej gleb dobrej jakości, klas I-III, jest w obrębach Pątnów (67,4%) i Strupice (65,0%). Najwięcej gleb słabych, klas V-VI, jest natomiast w obrębach: Zamienice (92,1%), Rokitki (88,7%), Jaroszkówka (66,7%) i Biskupin (66,0%).

Gleby gminy Chojnów to gleby pseudobielicowe /A/, mady /F/, gleby brunatne /B/ i gleby murszowe /M/.

Największą powierzchnię w obszarze użytków rolnych zajmują gleby pseudobielicowe. Ich udział wynosi 61%. Gleby typu mady to 18%, gleby brunatne 13%, a murszowe 8% powierzchni użytków rolnych. Gleby brunatne i pseudobielicowe prawie w całości użytkowane są jako grunty orne. Tylko 1% tych gleb użytkowane jest jako użytki zielone. Mady i gleby murszowe są silniej uwilgotnione i zajęte są głównie przez użytki zielone.

Jeśli chodzi o skład mechaniczny gleb to największe powierzchnie zajmują gleby wytworzone z utworów lessowatych ilastych, całkowite i niecałkowite, zalegające na glinie bądź na podłożu przepuszczalnym. Utwory lessowate całkowite i naglinowe należą do najlepszych gleb na terenie gminy i zaliczone są do kompleksu pszenneego dobrego i bardzo dobrego. Utwory lessowate niecałkowite, na utworach przepuszczalnych, w zależności od głębokości zalegania warstwy przepuszczalnej mogą być zaliczone do kompleksu pszenneego wadliwego lub pszenneego dobrego.

Na drugim miejscu pod względem składu mechanicznego gruntów ornych są gleby wytworzone z glin, całkowite i niecałkowite, zalegające na podłożu przepuszczalnym. Pierwsze z nich zaliczone są do kompleksu 2-go, a drugie w zależności od zwięzłości gliny i głębokości występowania przepuszczalnego podłoża, do kompleksów 2-go, 3-go, 4-go i 5-go.

Na trzecim miejscu wśród gruntów ornych są gleby piaszczyste kompleksów 4-7, a na czwartym gleby wytworzone z pyłów, całkowite i niecałkowite, zalegające na piaskach, zaliczane do kompleksów 2 i 4.

Przydatność gleb dla rolnictwa określają kompleksy rolniczej przydatności gleb. Są to zespoły różnych gleb, które wykazują zbliżone właściwości rolnicze i mogą być podobnie użytkowane.

Na terenie gminy na gruntach ornych najwięcej jest gleb kompleksu 2 – pszennego dobrego (39,7%). Występuje on równomiernie na terenie całej gminy za wyjątkiem obrębów: Biskupin, Jaroszkówka, Zamienice i Rokitki. Jego największe powierzchnie spotyka się we wsiach: Konradówka, Biała, Goliszów i Dobroszów. Tworzą one najczęściej zwarte zasięgi na terenie płaskim, przylegające najczęściej do użytków zielonych. Gleby tego kompleksu posiadają średnio głęboki poziom próchniczny o średniej zawartości próchnicy i średni lub dobry stopień kultury. Są to gleby strukturalne, średniociężkie do uprawy. Pod względem uwilgotnienia prawie całość powierzchni tych gleb posiada właściwy układ stosunków wodnych. Gleby tego kompleksu wymagają stosowania właściwej agrotechniki, intensywnego nawożenia mineralnego i organicznego oraz wapnowania. Przy właściwej uprawie na glebach tych uzyskiwać można wysokie plony wszystkich roślin uprawnych.

Kompleks 3 – pszenno-wadliwy stanowi 19,8% powierzchni gruntów ornych. Jego największe powierzchnie występują we wsiach Konradówka, Witków i Okmiany. Całość gleb tego kompleksu to gleby ciężkie do uprawy, w średnim stopniu kultury. W okresach bezdeszczowych wykazują one ujemny bilans wodny. Wartość tych gleb zależy od głębokości zalegania i miąższości przepuszczalnego podłoża. Im bliżej powierzchni znajduje się piasek, tym wyraźniej zaznaczają się cechy gleb zbyt suchych. Z uwagi na ich zwężłość odpowiedniejsze są do uprawy pszenicy niż żyta. Ich produktywność w dużym stopniu uzależniona jest od rozkładu opadów w okresie wegetacyjnym. Z tego powodu w płodozmianie należy wyeliminować z uprawy rośliny bardziej wrażliwe na brak wilgoci.

Kompleks 5 – żytni dobry stanowi 18,8% powierzchni gruntów ornych. Występuje na terenie wszystkich obrębów za wyjątkiem Jaroszkówki. Jego największe powierzchnie są we wsiach: Stary Łom, Niedźwiedzice, Biskupin, Czernikowice i Groble. Spotyka się go na wyższych partiach terenu w sąsiedztwie gleb kompleksu 3-go i 2-go, bądź w niższych obszarach przylegających do użytków zielonych. Charakteryzuje się lekkim składem mechanicznym i łatwo przepuszczalnym podłożem. Są to gleby łatwe do uprawy,

o średnim stopniu kultury, przewiewne i przepuszczalne. Gleby tego kompleksu są okresowo za suche. Zasobność w fosfor i potas waha się w szerokich granicach i maleje wraz z głębokością. Wymagają dobrego nawożenia mineralnego. Przy intensywnym nawożeniu, częstych opadach atmosferycznych oraz prawidłowej uprawie na glebach tych można osiągnąć wysokie plony żyta, ziemniaków i innych roślin uprawnych.

Kompleks 6 – żytni słaby stanowi 14,5% powierzchni gruntów ornych. Większe obszary tych gleb spotyka się w obrębach: Rokitki, Zamienice, Niedźwiedzice i Goliszów. Charakteryzuje się lekkim i bardzo lekkim składem mechanicznym w całym profilu glebowym. Są to gleby słabo strukturalne, posiadają płytsze poziomy próchniczne i słaby stopień kultury. Są łatwo przepuszczalne i lekkie do uprawy. Większość tych gleb, mimo korzystnego położenia, narażona jest na okresowe niedobory wilgoci. Gleby te wykazują bardzo niską zasobność w fosfor i potas oraz wysoki stopień odwapnienia. Warunkiem uzyskiwania na tych glebach zadowalających plonów żyta, ziemniaków i innych roślin towarzyszących im w płodozmianie będzie wysokie nawożenie organiczne i mineralne oraz wapnowanie. Dobór roślin uprawnych jest jednak ograniczony.

Pozostałe kompleksy gleb na gruntach ornych zajmują niewielkie powierzchnie, a ich udział nie przekracza kilku procent:

- kompleks 1 – 1,3%,
- kompleks 4 – 3,8%,
- kompleks 7 – 1,3%,
- kompleks 8 – 0,7%,
- kompleks 9 – 0,1%.

Kompleks 2z – użytki zielone średnie dominują na obszarze użytków zielonych gminy Chojnów (86,0% powierzchni użytków zielonych). Występują równomiernie we wszystkich obrębach, a ich największe powierzchnie spotyka się we wsiach: Niedźwiedzice, Rokitki, Jaroszkówka i Zamienice. Użytki te charakteryzują się wysokim poziomem wód gruntowych. Są to łąki dwukośne o dobrym trawostanie i dość wysokiej wydajności. Warunkiem utrzymania wysokiej produktywności jest ich odpowiednie użytkowanie, właściwa pielęgnacja i wysokie nawożenie.

Kompleks 3z – użytki zielone słabe i bardzo słabe stanowią 14,0% powierzchni użytków zielonych gminy Chojnów. Występują we wszystkich obrębach za wyjątkiem obrębu Krzywa. Ich największe powierzchnie spotyka się we wsiach: Rokitki, Biskupin, Biała i Jaroszkówka. Zajmują ubogie siedliska. Wadą tych użytków jest niedobór wilgoci

lub jej nadmiar. Około 43% powierzchni tego kompleksu to stanowiska zbyt suche, porośnięte bliźniczką psią trawką, kostrzewą owczą i szczawiem polnym. Pozostałe 57% to stanowiska pobagienne, stale nadmierne uwilgotnione, porośnięte sitami, skrzypem błotnym, śmiałkiem darniowym i dużą ilością turzyc. Skład gatunkowy traw na tych użytkach jest mało wartościowy.

Bardzo ważną właściwością gleb, decydującą o przebiegu wielu procesów glebowych i wpływającą na kształtowanie żyzności i urodzajności gleby, jest jej odczyn.

Według badań Okręgowej Stacji Chemiczno – Rolniczej we Wrocławiu przeprowadzonych w gminie Chojnów w latach 2005 – 2008 w ogólnej powierzchni użytków rolnych gminy:

- gleby bardzo kwaśne stanowią 7%,
- gleby kwaśne 23%,
- gleby lekko kwaśne 53%,
- gleby obojętne 15%
- i gleby zasadowe 2%.

Wyniki badań odczynu gleb wskazują na duże i pilne potrzeby ich wapnowania, zarówno ze względu na konieczność optymalizacji warunków wzrostu i rozwoju uprawianych roślin, jak również ograniczenia negatywnych skutków antropopresji.

Nawożenie wapniowe jest konieczne na 16% powierzchni użytków rolnych, potrzebne na 16%, wskazane na 22%, ograniczone na 29% i zbędne na 17%.

Oceny zawartości przyswajalnych form fosforu, potasu i magnezu, wykonane przez OSCHR we Wrocławiu dla lat 2005 – 2008, wyglądają następująco:

Zawartość NKP w glebach gminy Chojnów

Tabela 10

Zawartość w %	Fosfor (P_2O_5)	Potas (K_2O)	Magnez (Mg)
1.	2.	3.	4.
bardzo niska	2	6	8
niska	18	15	16
średnia	28	36	22
wysoka	24	20	21
bardzo wysoka	28	23	33

Źródło: Wykonanie badań skażeń gleb w powiecie legnickim.
Zakład Inżynierii Środowiska EKO-Projekt, Pszczyna 2009 r.

W ramach tego samego programu badano również zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi. Gleby kwalifikowano do sześciu stopni zanieczyszczenia. Poszczególne stopnie oznaczają:

Stopień 0 - zawartość naturalna, gleby niezanieczyszczone,

Stopień I - zawartość podwyższona, gleby niezanieczyszczone. Gleby przeznaczone pod wszystkie uprawy polowe, z ograniczeniem uprawy warzyw przeznaczonych dla dzieci.

Stopień II - gleby słabo zanieczyszczone. Na glebach takich należy wykluczyć uprawę niektórych upraw ogrodniczych (sałata, kalafior, szpinak). Dozwolona jest uprawa zbóżowych, okopowych i pastewnych.

Stopień III - gleby średnio zanieczyszczone. Dopuszcza się uprawę zbóż, okopowych i pastewnych pod warunkiem okresowej kontroli zawartości metali ciężkich w materiale roślinnym. Zalecane są uprawy roślin przemysłowych i traw nasiennych.

Stopień IV - gleby silnie zanieczyszczone. Gleby takie (szczególnie lekkie) winny być wyłączone z produkcji rolniczej oraz zadarnione i zadrzewione. Na glebach zwięzłych i żyznych można uprawiać rośliny przemysłowe i prowadzić produkcję materiału siewnego. Zaleca się zabiegi rekultywacyjne.

Stopień V - gleby bardzo silnie zanieczyszczone. Gleby takie muszą być wyłączone z produkcji rolniczej i ogrodniczej oraz być poddane zabiegom rekultywacyjnym.

W wyniku powyższych badań stwierdzono:

- występowanie I^o zanieczyszczenia ołowiem niektórych gleb w obrębach: Biskupin, Krzywa, Okmiany, Rokitki i Stary Łom,
- występowanie I^o zanieczyszczenia kadmem całkowitym niektórych gleb w obrębach: Biała, Biskupin, Dobroszów, Konradówka, Krzywa, Michów, Niedźwiedzice, Okmiany, Rokitki i Stary Łom.

Nie stwierdzono podwyższonej zawartości lub zanieczyszczenia gleb miedzią, cynkiem, niklem, rtęcią i arsenem.

Wskaźnikiem oceniającym w sposób syntetyczny jakość warunków naturalnych produkcji rolniczej jest wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej według metody opracowanej przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Gminy o najlepszych warunkach naturalnych produkcji rolniczej w metodzie tej osiągają maksymalnie 100 punktów.

Wskaźnik ten dla gminy Chojnów wynosi 74,8 punktów i jest on zbliżony do średniej dla województwa dolnośląskiego (76,3 pkt.) i wyższy od średniej wartości wskaźnika dla Polski (66,6 pkt.).

Najwyższy wskaźnik waloryzacji przestrzeni rolniczej przestrzeni produkcyjnej mają obręby Budziwojów (98,1) i Pątnów (97,4), natomiast obręby o najniższym wskaźniku to Zamienice (45,2) i Biskupin (48,1). Dla poszczególnych obrębów ewidencyjnych wskaźnik przedstawiono na rysunku nr 11.

Według informacji zawartej na mapie sozologicznej **352 ha gleb jest podatnych na erozję wodną, z czego 101 ha to użytki rolne**. Powierzchnie użytków rolnych podatnych na erozję wodną w poszczególnych obrębach ewidencyjnych wyglądają następująco:

- Jerzmanowice – 44 ha,
- Biała – 31 ha,
- Okmiany – 26 ha.

Na terenie gminy występują trzy pierwsze stopnie erozji wodnej:

- słaba: charakteryzuje się częściowym zmywem poziomu próchnicznego, możliwym do regeneracji w wyniku uprawy polowej, nie stosuje się tu zabiegów przeciwoerozyjnych,
- umiarkowana: występuje wyraźny zmyw poziomu próchnicznego, co objawia się w barwie (odcieni szaro – brunatny), u podnóża wzniesień obserwuje się warstwy namyte, na pyłach i lessach po opadach możliwe jest tworzenie się w bruzdach żłobin możliwych do likwidacji poprzez orkę, pożądana jest orka poprzecznostokowa,
- intensywna: występuje wyraźny zmyw poziomu akumulacyjnego, wykształcających się żłobin nie jesteśmy w stanie zregenerować uprawą i wyrównać poziom akumulacyjny. Pracami zapobiegawczymi są: terasowanie terenu lub odpowiednie rozdzielanie wód opadowych w sposób uniemożliwiający tworzenie się potoków. Tereny te nadają się do uprawy bez ograniczeń.

Na obszarze gminy Chojnów nie występuje erozja wodna silna i bardzo silna.

Część gminy Chojnów zakwalifikowana została w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16.09.2010 roku do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW). Do obszarów nizinnych strefy I zaliczono obręby Biskupin i Jaroszkówka, natomiast do obszarów nizinnych strefy II: Rokitki i Zamienice. W związku z tym rolnicy prowadzący produkcję w tych obrębach mogą korzystać

z pomocy finansowej w ramach działania „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)”.

Jakość środowiska glebowego przedstawiono w tabelach nr 10, 11 i 12 oraz na rysunkach nr 8, 9, 10 i 11.

Zdjęcie nr 3. Staw hodowlany w Goliszowie

Gleboznawcza klasyfikacja gruntów

Tabela 11

Lp.	Obręb	Jedn.	Grunty orne									Użytki zielone								Tabela 1
			I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	razem	I	II	III	IV	V	VI	razem	Razem GO + UZ	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	
1.	Biała	ha	-	78,95	250,63	70,33	118,82	118,58	179,88	55,29	872,48	-	0,61	30,71	129,52	66,98	7,69	235,51	1 107,99	
		%	-	9,0	28,7	8,1	13,7	13,6	20,6	6,3	100,0	-	0,3	13,0	55,0	28,4	3,3	100,0		
2.	Biskupin	ha	-	-	-	0,69	4,68	102,79	198,57	29,79	336,52	-	-	25,94	36,40	46,46	55,93	164,73	501,25	
		%	-	-	-	0,2	1,4	30,5	59,0	8,9	100,0	-	-	15,7	22,1	28,2	34,0	100,0		
3.	Budziwojów	ha	-	0,69	15,20	162,57	190,14	143,90	11,36	0,87	524,73	-	2,23	29,75	20,07	7,73	1,42	61,20	585,93	
		%	-	0,1	2,9	31,0	36,2	27,4	2,2	0,2	100,0	-	3,6	48,6	32,8	12,7	2,3	100,0		
4.	Czernikowice	ha	-	-	4,29	70,96	50,44	139,33	104,07	13,87	382,96	-	-	6,90	18,90	4,43	1,79	32,02	414,98	
		%	-	-	1,1	18,5	13,2	36,4	27,2	3,6	100,0	-	-	21,5	59,0	13,9	5,6	100,0		
5.	Dobroszów	ha	-	-	161,67	49,73	140,07	58,52	98,80	4,58	513,37	-	-	13,10	52,34	18,91	2,14	86,49	599,86	
		%	-	-	31,5	9,7	27,3	11,4	19,2	0,9	100,0	-	-	15,1	60,5	21,9	2,5	100,0		
6.	Goliszów	ha	-	1,69	100,20	79,82	314,85	121,27	249,23	68,19	935,25	-	0,54	84,46	81,68	62,68	3,31	232,67	1 167,92	
		%	-	0,2	10,7	8,5	33,7	13,0	26,6	7,3	100,0	-	0,2	36,3	35,1	27,0	1,4	100,0		
7.	Groble	ha	-	-	-	51,88	174,78	217,01	118,44	11,29	573,40	-	-	9,24	16,86	10,79	2,70	39,59	612,99	
		%	-	-	-	9,0	30,5	37,8	20,7	2,0	100,0	-	-	23,3	42,6	27,3	6,8	100,0		
8.	Jaroszówka	ha	-	-	-	-	-	5,31	170,66	51,35	227,32	-	-	39,21	130,22	105,12	22,50	297,05	524,37	
		%	-	-	-	-	-	2,3	75,1	22,6	100,0	-	-	13,2	43,8	35,4	7,6	100,0		
9.	Jerzmanowice	ha	-	6,15	122,25	103,04	171,07	80,38	64,71	5,19	552,79	-	-	23,39	22,17	2,85	0,56	48,97	601,76	
		%	-	1,1	22,1	18,6	31,1	14,5	11,7	0,9	100,0	-	-	47,8	45,3	5,8	1,1	100,0		
10.	Konradówka	ha	-	3,58	131,26	200,79	528,70	121,40	41,84	2,54	1 030,11	-	0,31	51,23	52,44	9,22	3,89	117,09	1 147,20	
		%	-	0,3	12,7	19,5	51,4	11,8	4,1	0,2	100,0	-	0,3	43,8	44,8	7,8	3,3	100,0		
11.	Krzywa	ha	-	-	117,99	85,58	221,46	166,05	111,87	0,70	703,65	-	-	56,84	37,55	2,07	0,09	96,55	800,20	
		%	-	-	16,8	12,2	31,4	23,6	15,9	0,1	100,0	-	-	58,9	38,9	2,1	0,1	100,0		
12.	Michów	ha	-	3,33	84,62	77,26	131,69	47,53	29,86	3,03	377,32	-	12,54	14,27	11,02	2,87	0,42	41,12	418,44	
		%	-	0,9	22,4	20,5	34,9	12,6	7,9	0,8	100,0	-	30,5	34,7	26,8	7,0	1,0	100,0		
13.	Niedźwiedzice	ha	-	-	7,53	18,64	177,02	198,29	384,60	144,90	930,98	-	-	32,71	84,27	44,83	10,63	172,44	1 103,42	
		%	-	-	0,8	2,0	19,0	21,3	41,3	15,6	100,0	-	-	19,0	48,9	25,9	6,2	100,0		
14.	Okmiany	ha	-	9,91	134,58	156,16	214,98	215,63	84,62	21,66	837,54	-	1,83	22,72	26,74	1,47	1,97	54,73	892,27	
		%	-	1,2	16,1	18,6	25,7	25,7	10,1	2,6	100,0	-	3,3	41,5	48,9	2,7	3,6	100,0		
15.	Osetnica	ha	-	-	1,30	145,06	262,01	102,66	67,15	0,58	578,76	-	6,26	17,40	16,07	1,59	0,41	41,73	620,49	
		%	-	-	0,2	25,1	45,3	17,7	11,6	0,1	100,0	-	15,0	41,7	38,5	3,8	1,0	100,0		
16.	Pątnów	ha	-	0,18	297,69	294,27	251,89	32,23	9,40	0,21	885,87	-	8,55	55,55	22,44	1,65	0,16	88,35	974,22	
		%	-	-	33,6	33,2	28,5	3,6	1,1	-	100,0	-	9,7	62,9	25,4	1,8	0,2	100,0		
17.	Rokitki	ha	-	-	-	-	-	13,84	297,27	114,45	425,56	-	-	7,66	66,17	174,52	99,55	347,90	773,46	
		%	-	-	-	-	-	0,1	3,3	69,9	26,9	100,0	-	-	2,2	19,0	50,2	28,6		100,0
18.	Stary Łom	ha	-	-	1,24	65,95	89,42	434,54	251,05	21,49	863,69	-	-	7,06	23,86	22,25	1,83	55,00	918,69	
		%	-	-	0,1	7,6	10,4	50,3	29,1	2,5	100,0	-	-	12,8	43,4	40,5	3,3	100,0		
19.	Strupice	ha	-	32,03	125,39	63,15	80,62	21,87	11,79	1,07	335,92	-	2,50	28,38	12,84	7,15	0,21	51,08	387,00	
		%	-	9,5	37,3	18,8	24,1	6,5	3,5	0,3	100,0	-	4,9	55,6	25,1	14,0	0,4	100,0		
20.	Witków	ha	-	17,64	67,22	55,38	170,76	195,76	91,68	13,07	611,51	-	2,30	29,16	50,28	6,59	-	88,33	699,84	
		%	-	2,9	11,0	9,1	27,9	32,0	15,0	2,1	100,0	-	2,6	33,0	56,9	7,5	-	100,0		
21.	Zamienice	ha	-	-	-	-	-	1,20	296,03	127,76	424,99	-	-	3,06	51,55	71,64	153,57	279,82	704,81	
		%	-	-	-	-	-	0,3	69,6	30,1	100,0	-	-	1,1	18,4	25,6	54,9	100,0		
Gmina ogółem		ha	-	154,15	1 623,06	1 751,26	3 293,40	2 538,09	2 872,88	691,88	12 924,72	-	37,67	588,74	963,39	671,80	370,77	2 632,37	15 557,09	
		%	-	1,2	12,6	13,5	25,5	19,6	22,2	5,4	100,0	-	1,4	22,4	36,6	25,5	14,1	100,0		

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na 29.04.2010 r.

Charakterystyka jakości użytków rolnych

Tabela 12

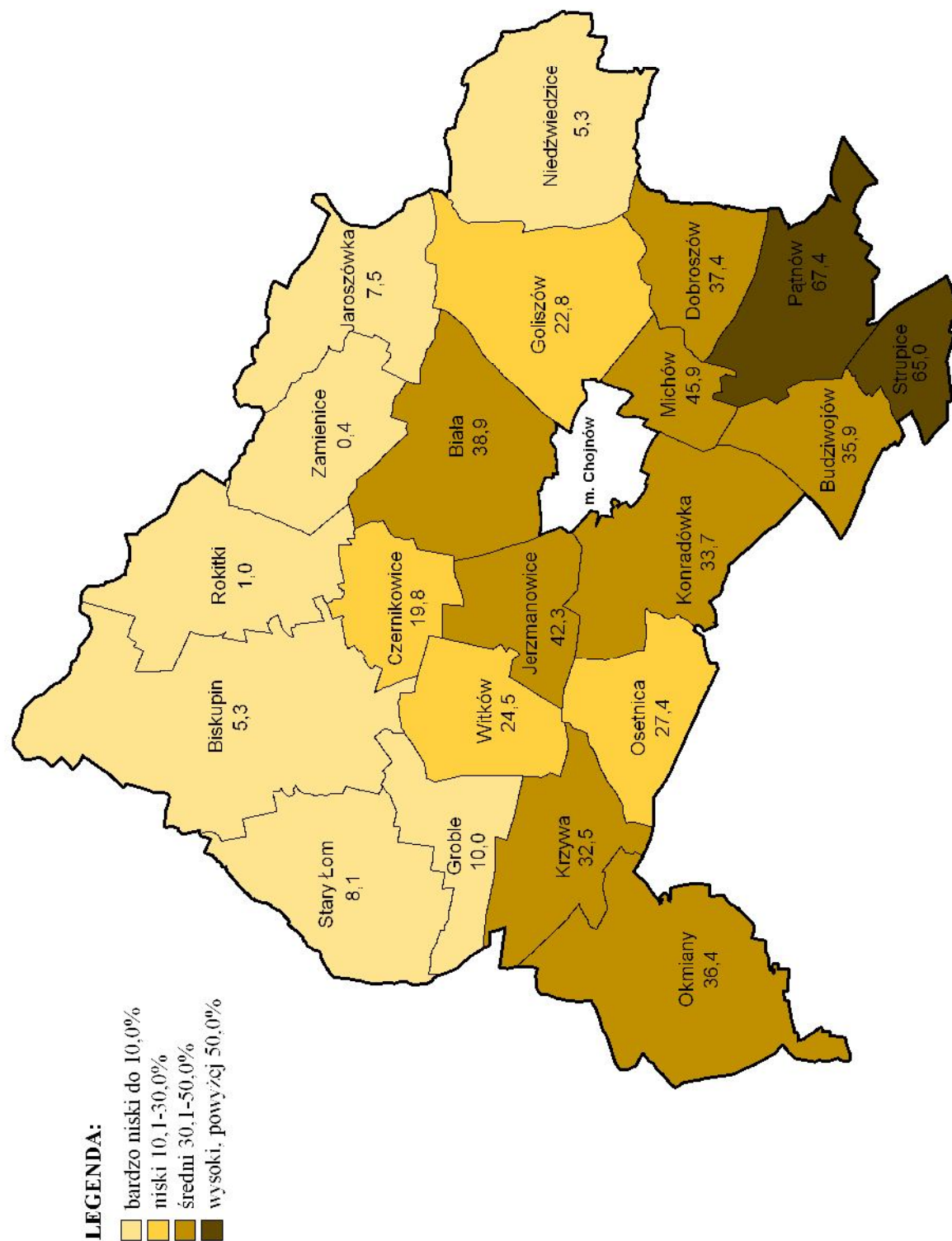
Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych – bez sadów	Powierzchnia użytków rolnych – bez sadów					
			gruntów dobrej jakości*		gruntów średniej jakości**		gruntów słabej jakości***	
			ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Biała	1 107,99	431,23	38,9	366,92	33,1	309,84	28,0
2.	Biskupin	501,25	26,63	5,3	143,87	28,7	330,75	66,0
3.	Budziwojów	585,93	210,44	35,9	354,11	60,5	21,38	3,6
4.	Czernikowice	414,98	82,15	19,8	208,67	50,3	124,16	29,9
5.	Dobroszów	599,86	224,50	37,4	250,93	41,9	124,43	20,7
6.	Goliszów	1 167,92	266,71	22,8	517,80	44,4	383,41	32,8
7.	Groble	612,99	61,12	10,0	408,65	66,6	143,22	23,4
8.	Jaroszówka	524,37	39,21	7,5	135,53	25,8	349,63	66,7
9.	Jerzmanowice	601,76	254,83	42,3	273,62	45,5	73,31	12,2
10.	Konradówka	1 147,20	387,17	33,7	702,54	61,3	57,49	5,0
11.	Krzywa	800,20	260,41	32,5	425,06	53,2	114,73	14,3
12.	Michów	418,44	192,02	45,9	190,24	45,5	36,18	8,6
13.	Niedźwiedzice	1 103,42	58,88	5,3	459,58	41,7	584,96	53,0
14.	Okmiany	892,27	325,20	36,4	457,35	51,3	109,72	12,3
15.	Osetnica	620,49	170,02	27,4	380,74	61,4	69,73	11,2
16.	Pątnów	974,22	656,24	67,4	306,56	31,4	11,42	1,2
17.	Rokitki	773,46	7,66	1,0	80,01	10,3	685,79	88,7
18.	Stary Łom	918,69	74,25	8,1	547,82	59,6	296,62	32,3
19.	Strupice	387,00	251,45	65,0	115,33	29,8	20,22	5,2
20.	Witków	699,84	171,70	24,5	416,80	59,6	111,34	15,9
21.	Zamienice	704,81	3,06	0,4	52,75	7,5	649,00	92,1
Gmina ogółem		15 557,09	4 154,88	26,7	6 794,88	43,7	4 607,33	29,6

Uwagi: * - Grunty orne klas I - IIIb i użytki zielone klas I - III

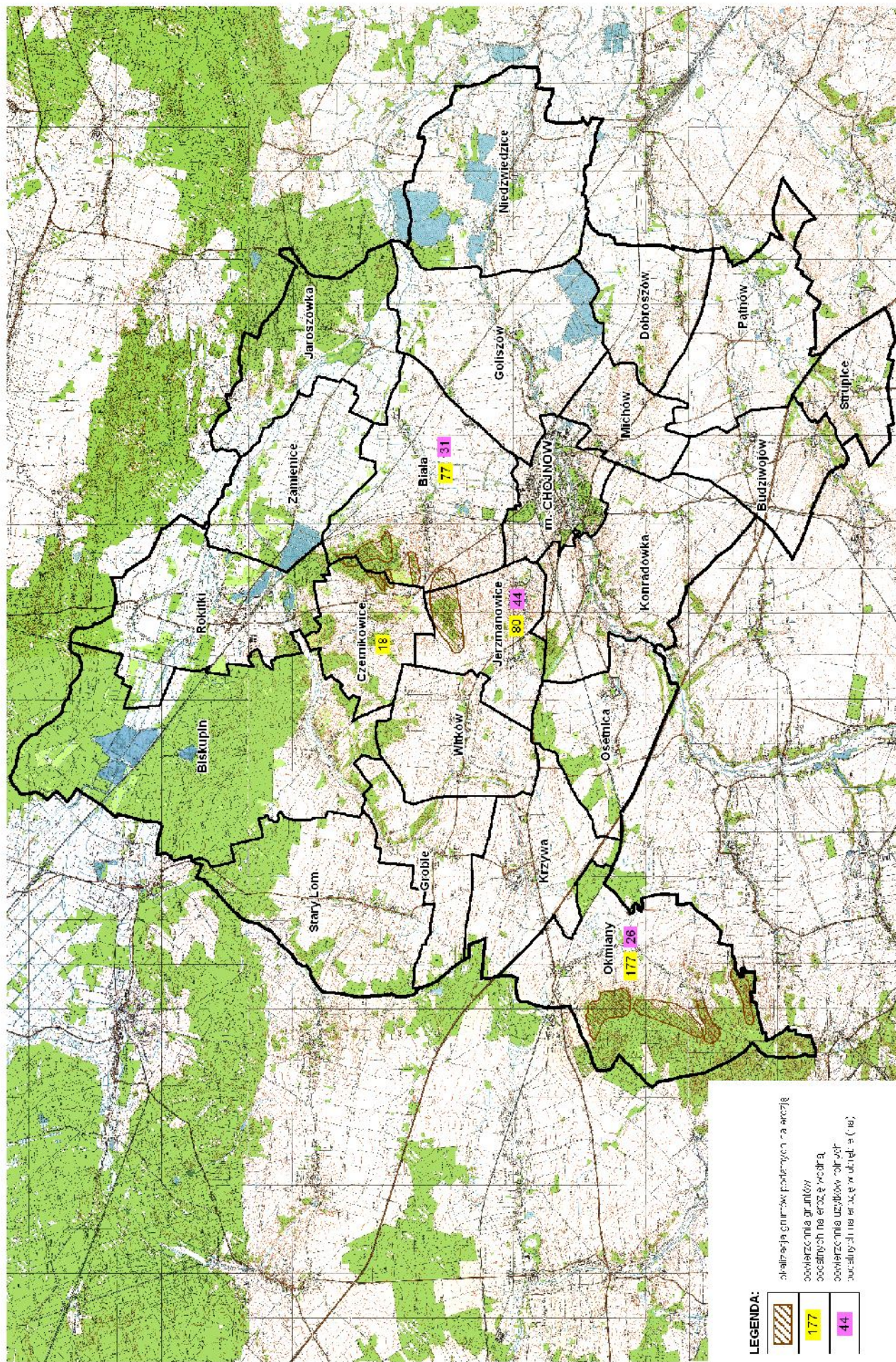
** - Grunty orne klas IVa - IVb i użytki zielone klasy IV

*** - Grunty orne klas V - VI i użytki zielone klas V - VI

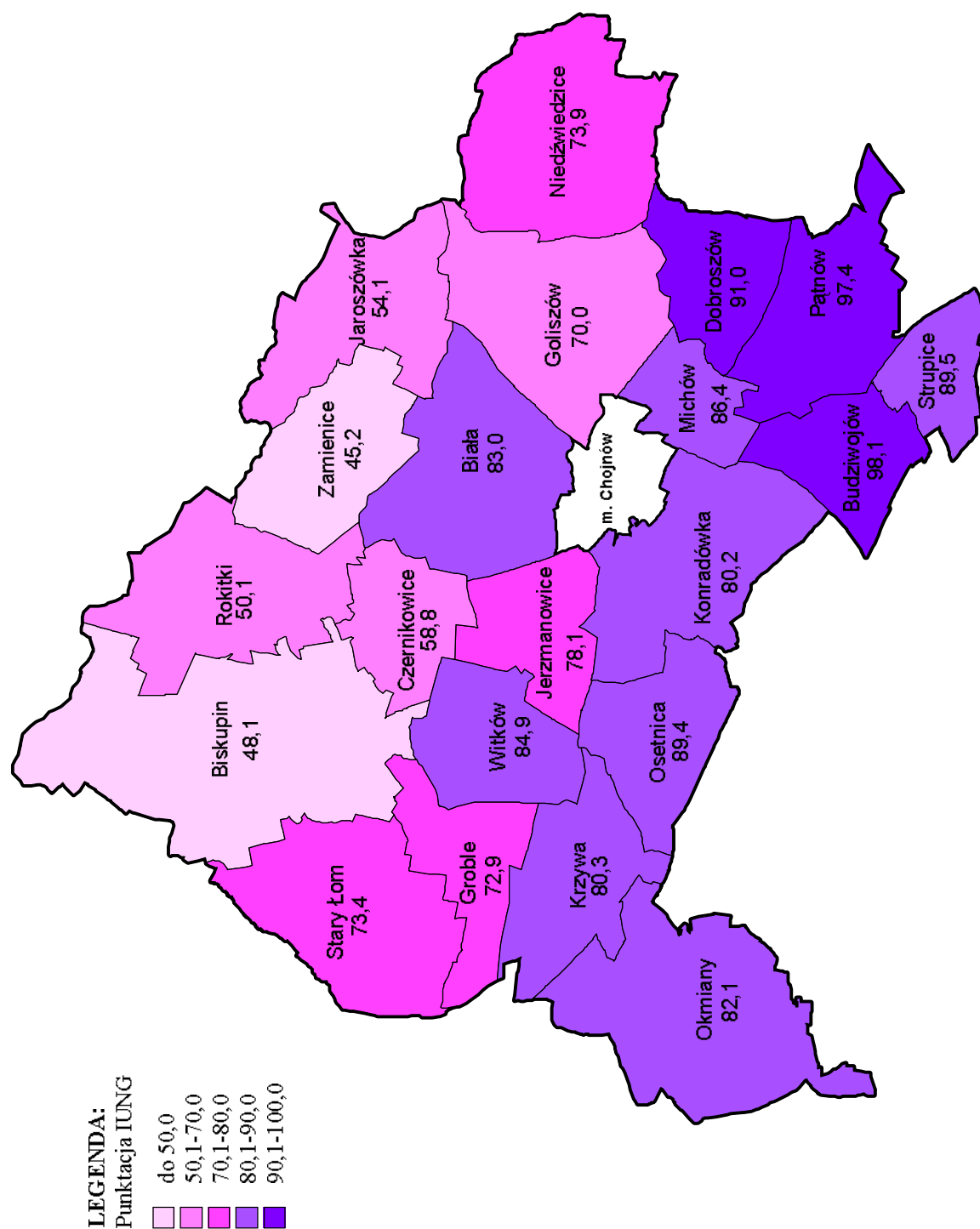
Źródło: Ewidencja gruntów i budynków stan na 29.04.2010 r.

Rys. 8. Udział gleb dobrych w powierzchni użytków rolnych

Rys. 10. Grunty podatne na erozję wodną

Rys. 11. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej

4. ORGANIZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

4.1. Użytkowanie gruntów

Na terenie gminy największy udział w powierzchni ogólnej mają użytki rolne, które zajmują 15 642,51 ha, co stanowi 67,8% powierzchni gminy. Lasy i zadrzewienia są na drugim miejscu, a ich powierzchnia wynosi 5 031,11 ha (21,8%). Na trzecim miejscu są grunty pod wodami z powierzchnią 826,51 ha (3,6%). Drogi to 726,29 ha (3,1%), tereny zabudowane (zabudowa rolnicza i nierolnicza) 579,73 ha (2,5%), nieużytki 69,57 ha (0,3%) i tereny pozostałe 209,60 ha (0,9%).

Najwyższym udziałem powierzchni użytków rolnych w powierzchni ogólnej obrębu charakteryzują się obręby: Michów (90,6%), Pątnów (88,2%), Dobroszów (86,3%), Witków (85,9%), Krzywa (85,7%), Budziwojów (85,2%) i Groble (85,2%).

Wśród użytków rolnych najwięcej jest gruntów ornych (12 924,72 ha – 82,6%), użytków zielonych jest 2 632,37 ha (16,9%), a sadów 85,42 ha (0,5%).

Największe powierzchnie użytków zielonych są we wsiach: Rokitki – 347,90 ha (44,9% powierzchni użytków rolnych), Jaroszówka – 297,05 ha (56,6%), Zamienice - 279,82 ha (39,7%), Biała – 235,51 ha (20,7%) i Goliszów – 232,67 ha (19,7%).

Biorąc pod uwagę proporcje pomiędzy użytkami rolnymi a lasami określa się kierunki użytkowania ziemi. I tak na terenie gminy Chojnów występują następujące kierunki użytkowania ziemi:

- wybitnie rolne: (użytki rolne zajmują powyżej 80% powierzchni ogólnej): Budziwojów, Dobroszów, Goliszów, Groble, Jerzmanowice, Konradówka, Krzywa, Michów, Pątnów, Strupice, Witków,
- kierunek rolny: (użytki rolne zajmują 60- 80% powierzchni ogólnej, lasy poniżej 20% powierzchni ogólnej): Biała, Niedźwiedzice, Osetnica, Zamienice,
- kierunek rolny z udziałem lasów (użytki rolne zajmują 60-80% powierzchni ogólnej, a lasy 20 – 40%): Czernikowice, Rokitki, Stary Łom,
- kierunek rolno – leśny: (użytki rolne i leśne zajmują 40 – 60% powierzchni ogólnej): Jaroszówka, Okmiany,
- kierunek leśny: (lasa zajmują 60-80% powierzchni ogólnej, użytki rolne poniżej 20%): Biskupin.

Struktura użytkowania gruntów ogółem

Tabela 13

Lp.	Obręb	Jedn.	Powierzchnia ogólna obszaru	Użytki rolne					Lasy i zadrzewienia	Wody	Tereny zabudowane*	Drogi	Nieużytki	Pozostałe
				ogółem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska						
1.	Biała	ha	1 432,87	1 136,34	872,48	28,35	135,10	100,41	134,77	20,11	45,33	59,66	12,62	24,04
		%	100,0	79,3	60,9	2,0	9,4	7,0	9,4	1,4	3,1	4,2	0,9	1,7
2.	Biskupin	ha	2 606,47	501,25	336,52	-	143,35	21,38	1 915,13	124,39	15,56	30,34	1,84	17,96
		%	100,0	19,2	12,9	-	5,5	0,8	73,5	4,8	0,5	1,2	0,1	0,7
3.	Budziwojów	ha	691,32	589,06	524,73	3,13	20,79	40,41	31,26	10,70	19,74	32,61	0,55	7,40
		%	100,0	85,2	75,9	0,5	3,0	5,8	4,5	1,5	2,9	4,7	0,1	1,1
4.	Czernikowice	ha	645,41	416,39	382,96	1,41	16,91	15,11	182,87	2,41	11,89	19,02	2,40	10,43
		%	100,0	64,4	59,3	0,2	2,6	2,3	28,3	0,4	2,0	2,9	0,4	1,6
5.	Dobroszów	ha	699,15	603,67	513,37	3,81	49,44	37,05	34,18	7,55	14,97	31,28	2,35	5,15
		%	100,0	86,3	73,4	0,5	7,1	5,3	4,9	1,1	2,2	4,5	0,3	0,7
6.	Goliszów	ha	1 468,56	1 176,88	935,25	8,96	109,75	122,92	28,14	165,13	35,94	51,15	1,88	9,44
		%	100,0	80,2	63,7	0,6	7,5	8,4	1,9	11,2	2,5	3,5	0,1	0,6
7.	Groble	ha	720,59	613,81	573,40	0,82	17,33	22,26	72,61	2,45	11,34	17,15	2,67	0,56
		%	100,0	85,2	79,6	0,1	2,4	3,1	10,1	0,3	1,5	2,4	0,4	0,1
8.	Jaroszówka	ha	1 096,36	525,07	227,32	0,70	180,15	116,90	500,54	27,50	21,54	19,34	2,37	-
		%	100,0	47,9	20,7	0,1	16,4	10,7	45,7	2,5	1,9	1,8	0,2	-
9.	Jerzmanowice	ha	730,24	604,76	552,79	3,00	33,64	15,33	70,13	4,01	24,92	23,08	3,02	0,32
		%	100,0	82,8	75,7	0,4	4,6	2,1	9,6	0,5	3,5	3,2	0,4	-
10.	Konradówka	ha	1 365,71	1 157,20	1 030,11	10,00	68,31	48,78	69,64	15,38	43,58	57,78	5,27	16,86
		%	100,0	84,7	75,4	0,7	5,0	3,6	5,1	1,1	3,3	4,2	0,4	1,2
11.	Krzywa	ha	934,89	800,20	703,65	-	60,42	36,13	36,58	9,34	31,30	53,72	3,55	0,20
		%	100,0	85,7	75,3	-	6,5	3,9	3,9	1,0	3,3	5,7	0,4	-
12.	Michów	ha	467,12	422,97	377,32	4,53	14,40	26,72	9,36	4,63	10,28	13,99	1,38	4,51
		%	100,0	90,6	80,8	1,0	3,1	5,7	2,0	1,0	2,1	3,0	0,3	1,0
13.	Niedźwiedzice	ha	1 555,08	1 107,95	930,98	4,53	109,34	63,10	96,29	252,10	27,67	60,30	2,92	7,85
		%	100,0	71,3	59,9	0,3	7,0	4,1	6,2	16,2	1,7	3,9	0,2	0,5
14.	Okmiany	ha	1 734,29	894,13	837,54	1,86	23,51	31,22	685,58	5,10	56,88	33,46	2,11	57,03
		%	100,0	51,6	48,3	0,1	1,4	1,8	39,5	0,3	3,3	1,9	0,1	3,3
15.	Osetnica	ha	848,02	620,49	578,76	-	25,20	16,53	150,27	5,40	36,37	25,30	1,75	8,44
		%	100,0	73,1	68,2	-	3,0	1,9	17,7	0,6	4,4	3,0	0,2	1,0
16.	Pątnów	ha	1 105,84	975,23	885,87	1,01	19,57	68,78	57,53	11,86	25,96	31,83	3,43	-
		%	100,0	88,2	80,1	0,1	1,8	6,2	5,2	1,1	2,3	2,9	0,3	-
17.	Rokitki	ha	1 327,94	774,49	425,56	1,03	264,16	83,74	321,20	70,08	72,13	45,64	6,81	37,59
		%	100,0	58,3	32,0	0,1	19,9	6,3	24,2	5,3	5,5	3,4	0,5	2,8
18.	Stary Łom	ha	1 407,24	921,85	863,69	3,16	19,42	35,58	407,79	4,33	22,70	39,74	9,01	1,82
		%	100,0	65,5	61,4	0,2	1,4	2,5	29,0	0,3	1,7	2,8	0,6	0,1
19.	Strupice	ha	462,57	389,71	335,92	2,71	14,76	36,32	31,52	1,13	8,88	30,07	1,26	-
		%	100,0	84,3	72,6	0,6	3,2	7,9	6,8	0,2	1,9	6,5	0,3	-
20.	Witków	ha	821,44	706,25	611,51	6,41	39,68	48,65	61,76	3,33	17,60	30,54	1,96	-
		%	100,0	85,9	74,4	0,8	4,8	5,9	7,5	0,4	2,3	3,7	0,2	-
21.	Zamienice	ha	964,21	704,81	424,99	-	177,84	101,98	133,96	79,58	25,15	20,29	0,42	-
		%	100,0	73,1	44,1	-	18,4	10,6	13,9	8,3	2,6	2,1	-	-
Gmina ogółem		ha	23 085,32	15 642,51	12 924,72	85,42	1 543,07	1 089,30	5 031,11	826,51	579,73	726,29	69,57	209,60
		%	100,0	67,8	56,0	0,4	6,7	4,7	21,8	3,6	2,5	3,1	0,3	0,9

Uwaga: * - Tereny mieszkaniowe (B), tereny przemysłowe (Ba), tereny zabudowane inne (Bi), tereny niezabudowane (Bp), tereny wypoczynku.

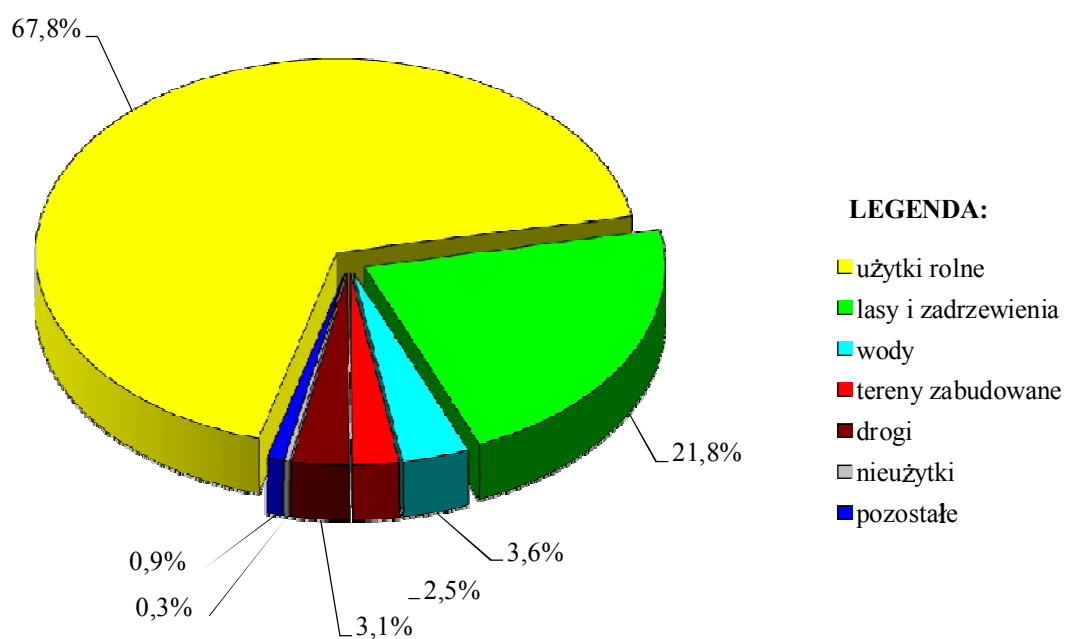
Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na 29.04.2010 r.

Struktura użytków rolnych

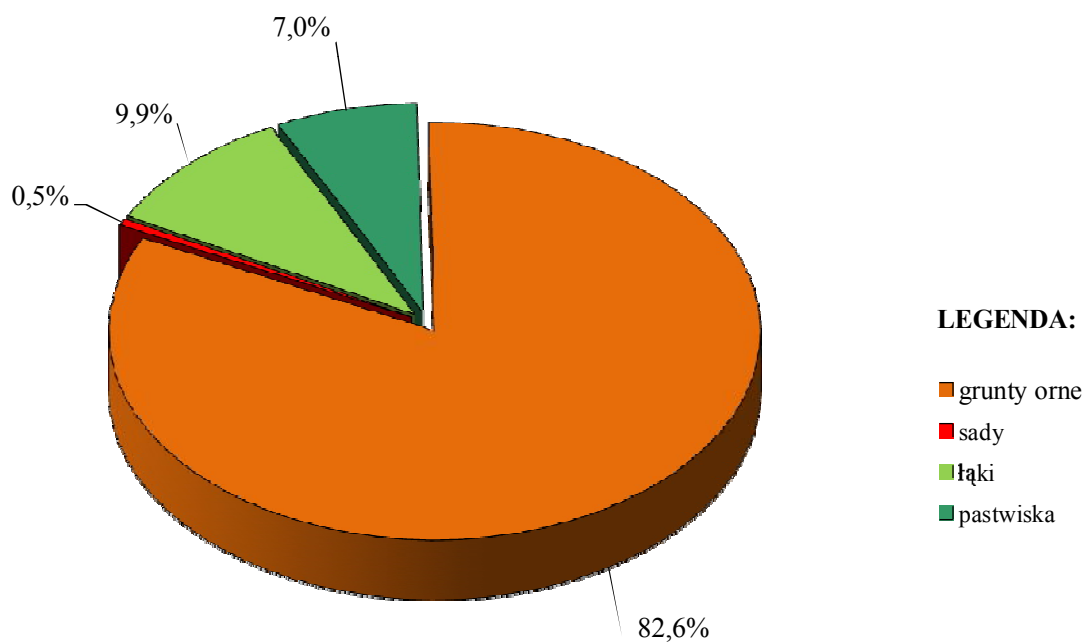
Tabela 14

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych	w tym:							
			Grunty orne		Sady		Łąki		Pastwiska	
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	Biała	1 136,34	872,48	76,8	28,35	2,5	135,10	11,9	100,41	8,8
2.	Biskupin	501,25	336,52	67,1	-	-	143,35	28,6	21,38	4,3
3.	Budziwojów	589,06	524,73	89,1	3,13	0,5	20,79	3,5	40,41	6,9
4.	Czemikowice	416,39	382,96	92,0	1,41	0,3	16,91	4,1	15,11	3,6
5.	Dobroszów	603,67	513,37	85,1	3,81	0,6	49,44	8,2	37,05	6,1
6.	Goliszków	1 176,88	935,25	79,5	8,96	0,8	109,75	9,3	122,92	10,4
7.	Groble	613,81	573,40	93,5	0,82	0,1	17,33	2,8	22,26	3,6
8.	Jaroszówka	525,07	227,32	43,3	0,70	0,1	180,15	34,3	116,90	22,3
9.	Jerzmanowice	604,76	552,79	91,4	3,00	0,5	33,64	5,6	15,33	2,5
10.	Konradówka	1 157,20	1 030,11	89,0	10,00	0,9	68,31	5,9	48,78	4,2
11.	Krzywa	800,20	703,65	87,9	-	-	60,42	7,6	36,13	4,5
12.	Michów	422,97	377,32	89,2	4,53	1,1	14,40	3,4	26,72	6,3
13.	Niedźwiedzice	1 107,95	930,98	84,0	4,53	0,4	109,34	9,9	63,10	5,7
14.	Okmiany	894,13	837,54	93,7	1,86	0,2	23,51	2,6	31,22	3,5
15.	Osetnica	620,49	578,76	93,2	-	-	25,20	4,1	16,53	2,7
16.	Pątnów	975,23	885,87	90,8	1,01	0,1	19,57	2,0	68,78	7,1
17.	Rokitki	774,49	425,56	55,0	1,03	0,1	264,16	34,1	83,74	10,8
18.	Stary Łom	921,85	863,69	93,7	3,16	0,3	19,42	2,1	35,58	3,9
19.	Strupice	389,71	335,92	86,2	2,71	0,7	14,76	3,8	36,32	9,3
20.	Witków	706,25	611,51	86,6	6,41	0,9	39,68	5,6	48,65	6,9
21.	Zamienice	704,81	424,99	60,3	-	-	177,84	25,2	101,98	14,5
Gmina ogółem		15 642,51	12 924,72	82,6	85,42	0,5	1 543,07	9,9	1 089,30	7,0

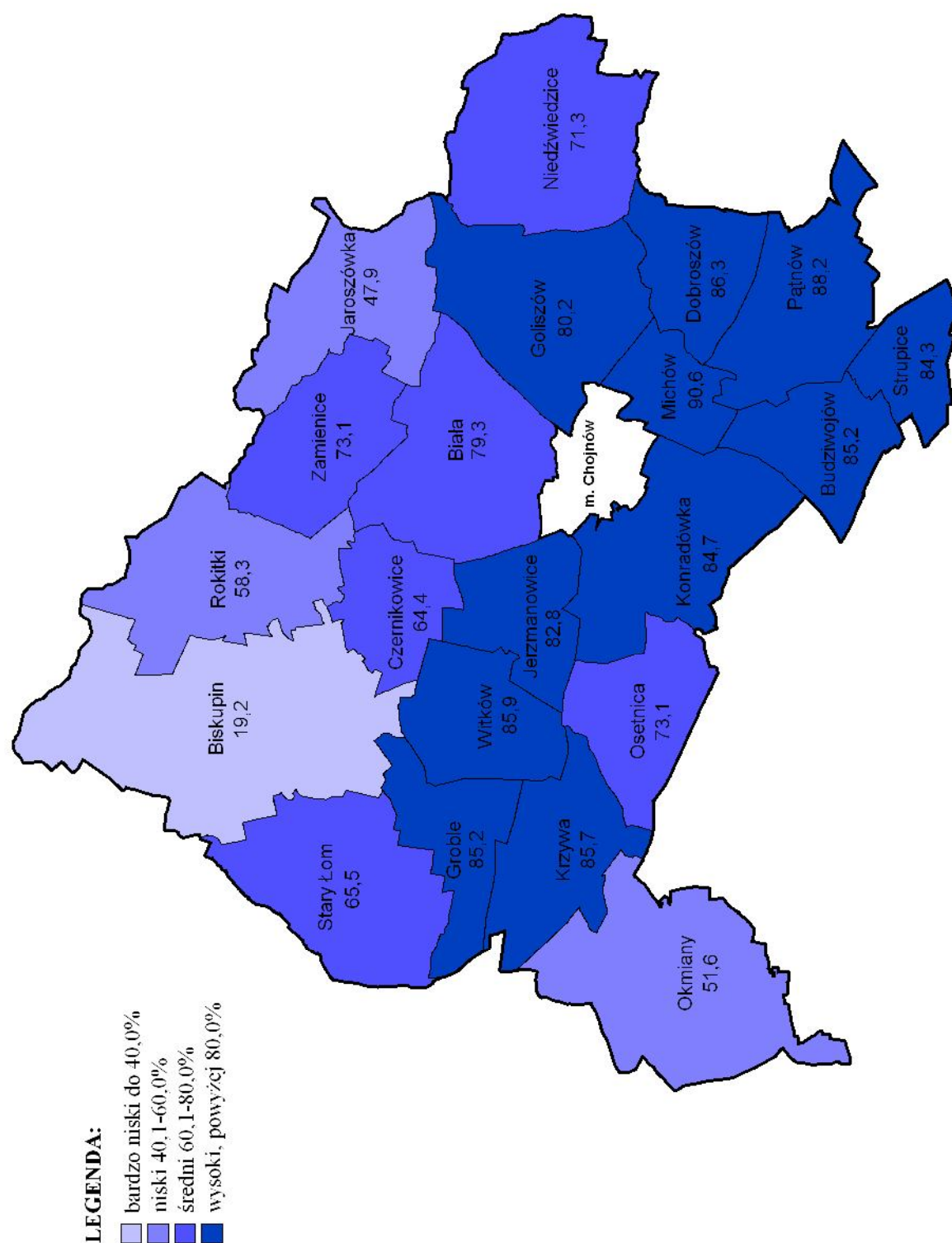
Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na 29.04.2010 r.

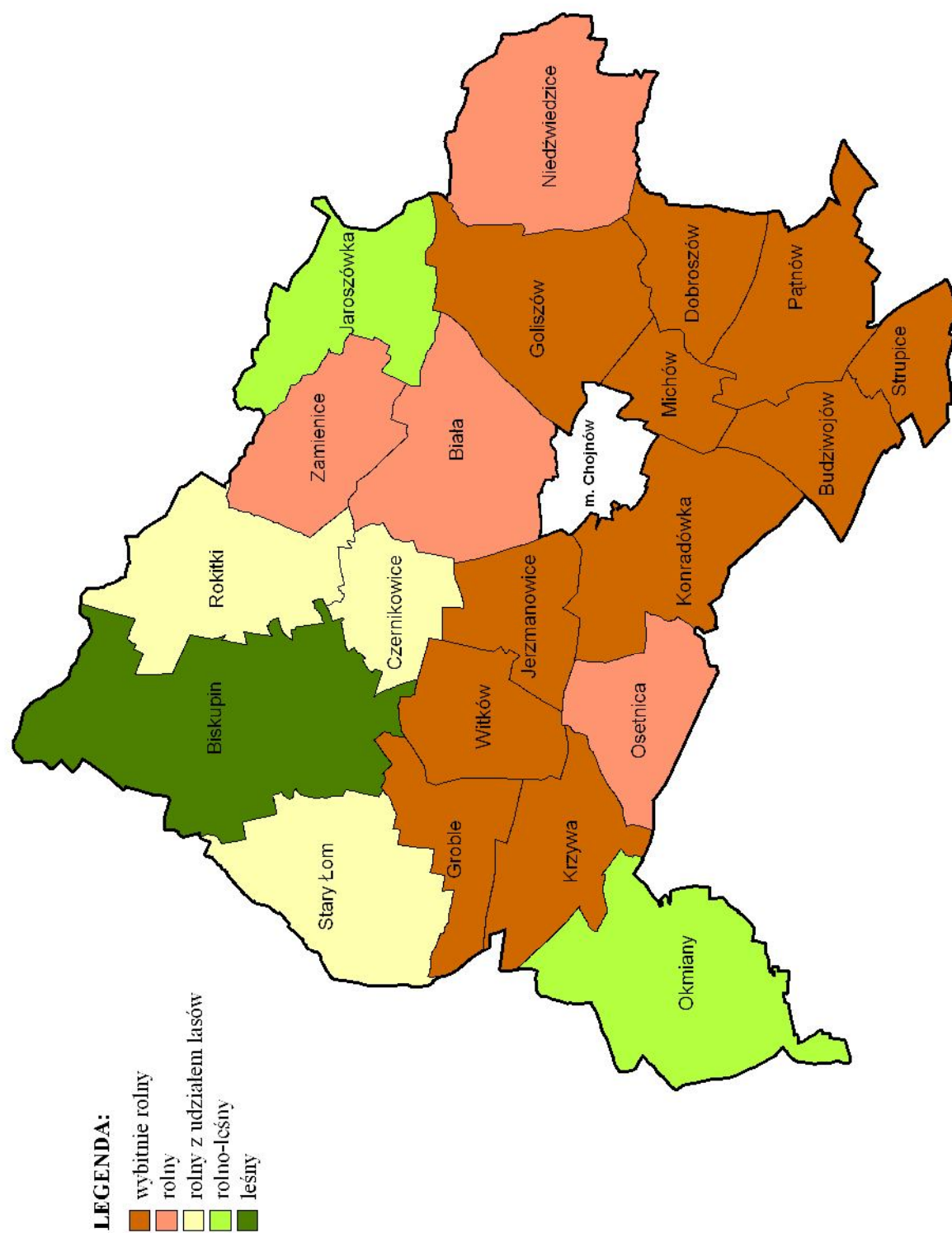
Rys. 12. Struktura użytkowania gruntów

Rys. 13. Struktura użytków rolnych

Rys. 14. Udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej obrębów

Rys. 15. Kierunki użytkowania ziemi

Nie cała powierzchnia użytków rolnych jest obecnie uprawiana. Odłogowanych jest 751,48 ha gruntów, co stanowi 4,8% powierzchni użytków rolnych. Największe powierzchnie odłogów występują we wsiach: Zamienice (148,64 ha), Biskupin (113,58 ha), Rokitki (93,10 ha) i Biała (81,11 ha).

Wśród gruntów odłogowanych grunty orne zajmują powierzchnię 428,41 ha (57,0% odłogów), a użytki zielone 323,07 ha (43,0% odłogów).

Pod względem bonitacji na gruntach ornym najwięcej odłogów to grunty klasy V – 170,26 ha i VI – 89,70 ha. Wśród użytków zielonych odłogi na klasie IV zajmują powierzchnię 99,74 ha, V – 97,65 ha i VI – 80,34 ha.

Wśród gruntów odłogowanych najwięcej jest gruntów właścicieli prywatnych, tj. 444,74 ha (59,2%). Bez użytkowania pozostaje również 245,10 ha (32,6%) gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych. Odłogów na gruntach spółek prawa handlowego jest 19,99 ha (2,7%), a komunalnych 18,27 ha (2,4%). Pozostałe niewielkie powierzchnie gruntów odłogowanych nie mają znaczenia gospodarczego.

Z przeprowadzonego wywiadu z sołtysami poszczególnych wsi wynika, że w gminie Chojnów odłogowanie gruntów ma następujące przyczyny (w kolejności najczęściej podawanej):

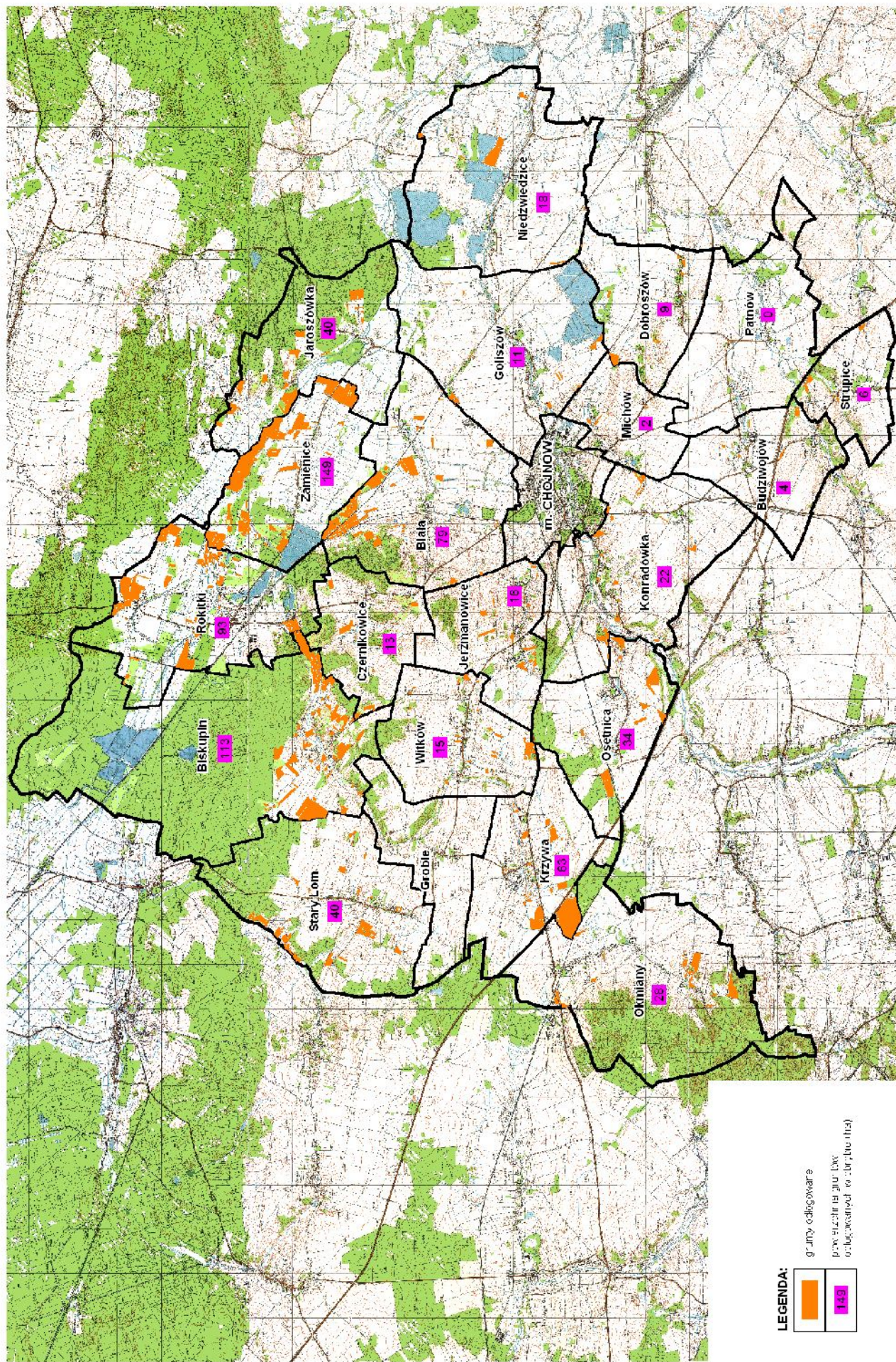
- mokre grunty,
- słabe klasy o niskiej przydatności rolniczej,
- nabywanie gruntów jako lokatę kapitału.

Przyczynami rzadziej podawanymi były:

- odłogowanie użytków zielonych ze względu na brak chowu bydła,
- trudny dojazd,
- jary nienadające się do orki,
- grunty pod lasem (dziki),
- sprawy rodzinne.

W czasie rozmów nie podawano natomiast jako przyczyny odłogowania zbyt małej powierzchni działek, czy też rozdrobnienia gruntów.

Charakterystykę użytkowania gruntów zamieszczono w tabelach nr 13, 14, 15, 16 oraz na rysunkach nr 12, 13, 14, 15 i 16.

Rys. 16 Grunty odlegowane

Charakterystyka gruntów odłogowanych

Tabela 15

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych ogółem	Powierzchnia gruntów odługowanych ogółem		Powierzchnia użytków odługowanych												Użytki zielone																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
			Grunty orne																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
			Razem																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
			RH	RH1a	RH1b	RIVa	RIVb	RV	RV1	Razem	Ł1II	Ł1IV	Ł1V	Ł1VI	PsII	PsIII	PsIV	PsV	PsVI	Razem																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha

Źródło: 1. Inwentaryzacja terenowa, październik 2010 r.
2. Ewidencja gruntów i budynków, stan na 29.04.2010 r.

Gruntły odługowane według władania

Tabela 16

Lp.	Obręb	Gruntły odługowane stanowiące własność:															
		Powierzchnia użytków rolnych ogółem		Powierzchnia gruntów odługowanych ogółem		Gruntły odługowane stanowiące własność:											
		ha	%	ha	%	SP-ANR		SP-PGLLP		Pozostałe Skarbu Państwa		Gminy Chojnów		Właścicieli prywatnych		Spółek prawa handlowego	
						ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
1.	Biała	1 136,34		81,11	6,22	7,7	1,52	1,9	-	-	-	-	-	73,37	90,5	-	-
2.	Biskupin	501,25		113,58	31,75	28,0	-	0,49	0,4	0,70	0,6	0,6	0,6	80,64	71,0	-	-
3.	Budziwojów	589,06		4,35	2,67	61,4	-	-	-	-	-	-	-	1,68	38,6	-	-
4.	Czernikowice	416,39		13,04	8,75	67,1	-	-	-	-	-	-	-	4,19	32,1	0,10	0,8
5.	Dobroszów	603,67		9,38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9,38	100,0	-	-
6.	Goliszów	1 176,88		10,15	0,88	8,7	-	0,35	3,5	1,00	9,9	9,9	9,9	7,92	78,0	-	-
7.	Groble	613,81		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Jaroszówka	525,07		40,57	15,36	37,9	-	-	-	-	-	-	-	22,05	54,4	3,16	7,8
9.	Jerzmanowice	604,76		15,77	0,76	4,8	-	-	-	0,24	1,5	1,5	1,5	14,77	93,7	-	-
10.	Konradówka	1 157,20		21,33	0,46	2,2	-	-	-	-	-	-	-	20,87	97,8	-	-
11.	Krzywa	800,20		63,22	36,90	58,4	-	9,34	14,8	-	-	-	-	16,98	26,9	-	-
12.	Michów	422,97		1,77	-	-	-	-	-	0,02	1,1	1,1	1,1	1,75	98,9	-	-
13.	Niedźwiedzice	1 107,95		18,65	14,94	80,1	-	0,12	0,6	-	-	-	-	3,59	19,3	-	-
14.	Okmiany	894,13		27,44	5,41	19,7	0,65	2,4	-	0,17	0,6	0,6	0,6	13,98	50,9	7,23	26,4
15.	Osetnica	620,49		29,21	4,09	14,0	-	-	-	-	-	-	-	15,62	53,5	9,50	32,5
16.	Pątnów	975,23		0,32	0,32	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.	Rokitki	774,49		93,10	39,49	42,4	2,62	2,8	-	0,43	0,5	0,5	0,5	50,56	54,3	-	-
18.	Stary Łom	921,85		39,51	12,05	30,5	-	-	-	-	-	-	-	27,46	69,5	-	-
19.	Strupice	389,71		5,07	-	-	-	-	37,9	-	-	-	-	3,15	62,1	-	-
20.	Witków	706,25		15,27	1,04	6,8	6,37	41,7	-	0,96	6,3	6,3	6,3	6,90	45,2	-	-
21.	Zamienie	704,81		148,64	64,01	43,1	-	-	-	14,75	9,9	9,9	9,9	69,88	47,0	-	-
Gmina ogółem		15 642,51	751,48	245,10	32,6	11,16	1,5	12,22	1,6	18,27	2,4	444,74	59,2	19,99	2,7		

Źródło: 1. Inwentaryzacja terenowa, październik 2010 r.

2. Ewidencja gruntów i budynków, stan na 29.04.2010 r.

4.2. Struktura władania gruntami

Największy udział we władaniu gruntami na terenie gminy ma sektor prywatny. Gospodaruje on na powierzchni 12 369,99 ha (53,6% powierzchni gminy). Na powierzchnię tę składa się 10 917,90 ha gruntów gospodarstw rolnych (47,3% powierzchni gminy), 504,09 ha gruntów nieruchomości do 1,0 ha (2,2%), 5,88 ha gruntów spółdzielni (0,0%) oraz 942,12 ha pozostałych gruntów (4,1%).

Udział sektora prywatnego we władaniu gruntami jest najwyższy w obrębach: Dobroszów (90,1%), Jerzmanowice (87,8%), Witków (85,0%) i Michów (84,0%).

W sektorze prywatnym użytków rolnych jest 11 224,95 ha (90,8%), z czego grunty orne to 9 483,55 ha (76,7%), użytki zielone 1656,90 ha (13,4%) i sady 84,50 ha (0,7%). Lasów prywatnych jest mało (154,17 ha). Zadrzewienia zajmują 67,51 ha, grunty pod wodami 453,88 ha, a tereny zabudowane 425,23 ha.

Sektor publiczny gospodaruje na powierzchni 10 715,33 ha (46,4% powierzchni gminy). Na powierzchnię tę składa się 4 297,72 ha gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych (18,6%), 4 832,36 ha gruntów w Administracji Lasów Państwowych (20,9%), 774,90 ha gruntów komunalnych (3,4%) oraz 810,35 ha pozostałych gruntów (3,5%).

Udział sektora publicznego we władaniu gruntami jest najwyższy w obrębach: Biskupin (87,2%), Jaroszówka (74,9%), Rokitki (70,7%) i Osetnica (64,6%).

Najwięcej gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych położonych jest w obrębach: Rokitki (445,83 ha), Goliszów (406,72 ha), Pątnów (378,14 ha), Niedźwiedzice (351,92 ha), Osetnica (348,49 ha), Budziwojów (337,29 ha) i Krzywa (327,38 ha). Znikome ilości gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych są w obrębach: Dobroszów (0,50 ha), Jerzmanowice (21,03 ha) i Witków (34,44 ha).

W sektorze publicznym użytków rolnych jest 4 417,56 ha (41,3% powierzchni sektora publicznego), w tym gruntów ornych 3 441,17 ha (32,2% powierzchni sektora publicznego), użytków zielonych 975,47 ha (9,1%) i sadów 0,92 ha. Lasy sektora publicznego zajmują 4 722,65 ha (44,1%), zadrzewienia 86,78 ha (0,8%), drogi 718,40 ha (6,7%), grunty pod wodami 372,63 ha (3,5%), tereny zabudowane 154,50 ha (1,4%), nieużytki 34,22 ha (0,3%) oraz pozostałe grunty 208,59 ha (1,9%).

W strukturze własności użytków rolnych w 7 obrębach ewidencyjnych występuje dominacja sektora prywatnego nad publicznym (Witków, Jerzmanowice, Biała,

Konradówka, Michów, Dobroszów, Strupice). Z przewagą sektora prywatnego we władaniu użytkami rolnymi mamy do czynienia w 9 obrębach ewidencyjnych (Okmiany, Groble, Stary Łom, Biskupin, Czernikowice, Zamienice, Goliszów, Niedźwiedzice, Pątnów). Równowaga obu sektorów występuje w Krzywej, Osetnicy, Budziwojowie, Rokitkach i Jaroszówce.

Władanie gruntami przedstawiono w tabelach nr 17, 18, 19 i 20 oraz na rysunkach nr 17, 18 i 19.

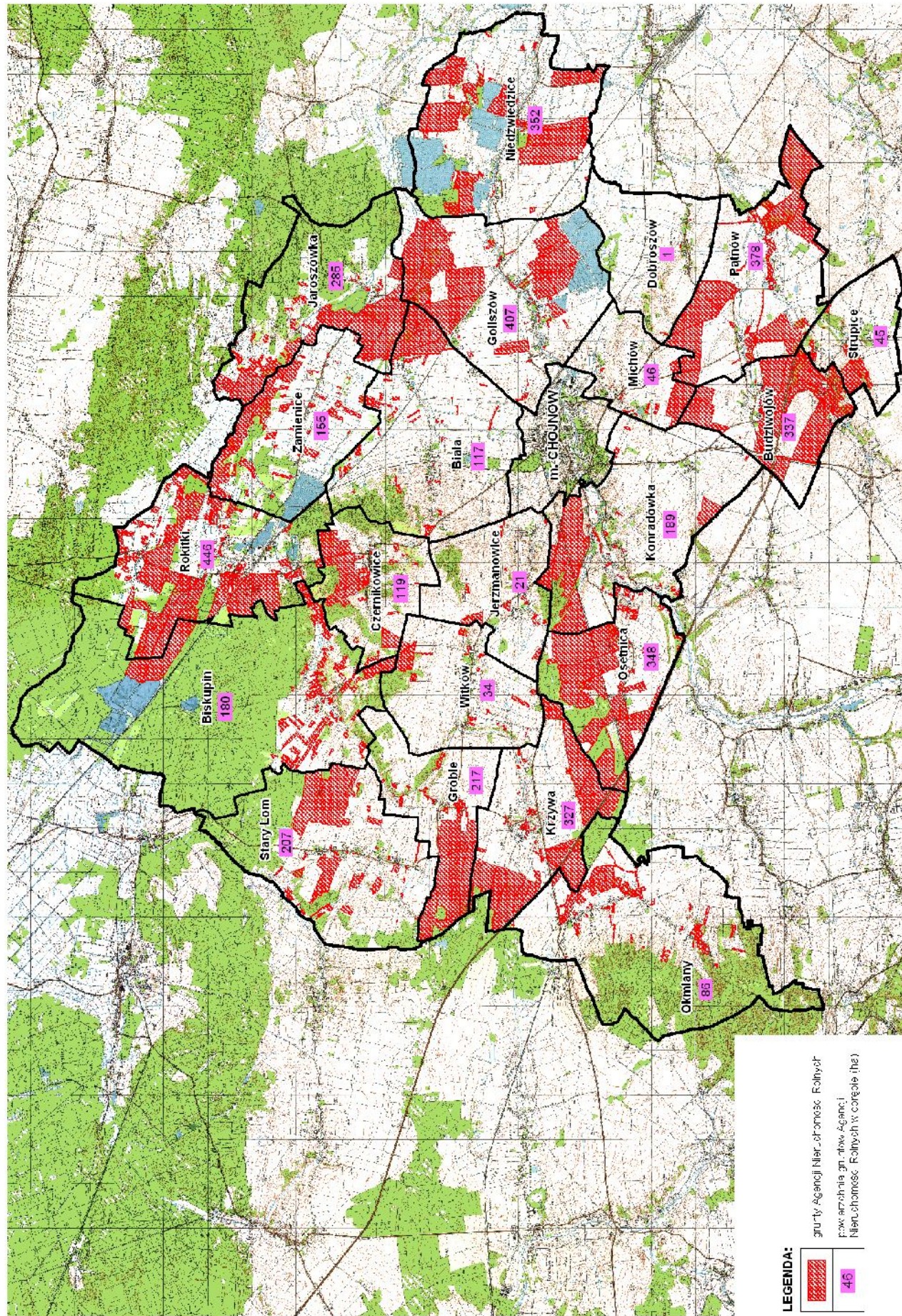
Zdjęcie nr 4. Boisko sportowe w Michowie

Struktura władania gruntami
(udział w powierzchni ogólnej obrębu)

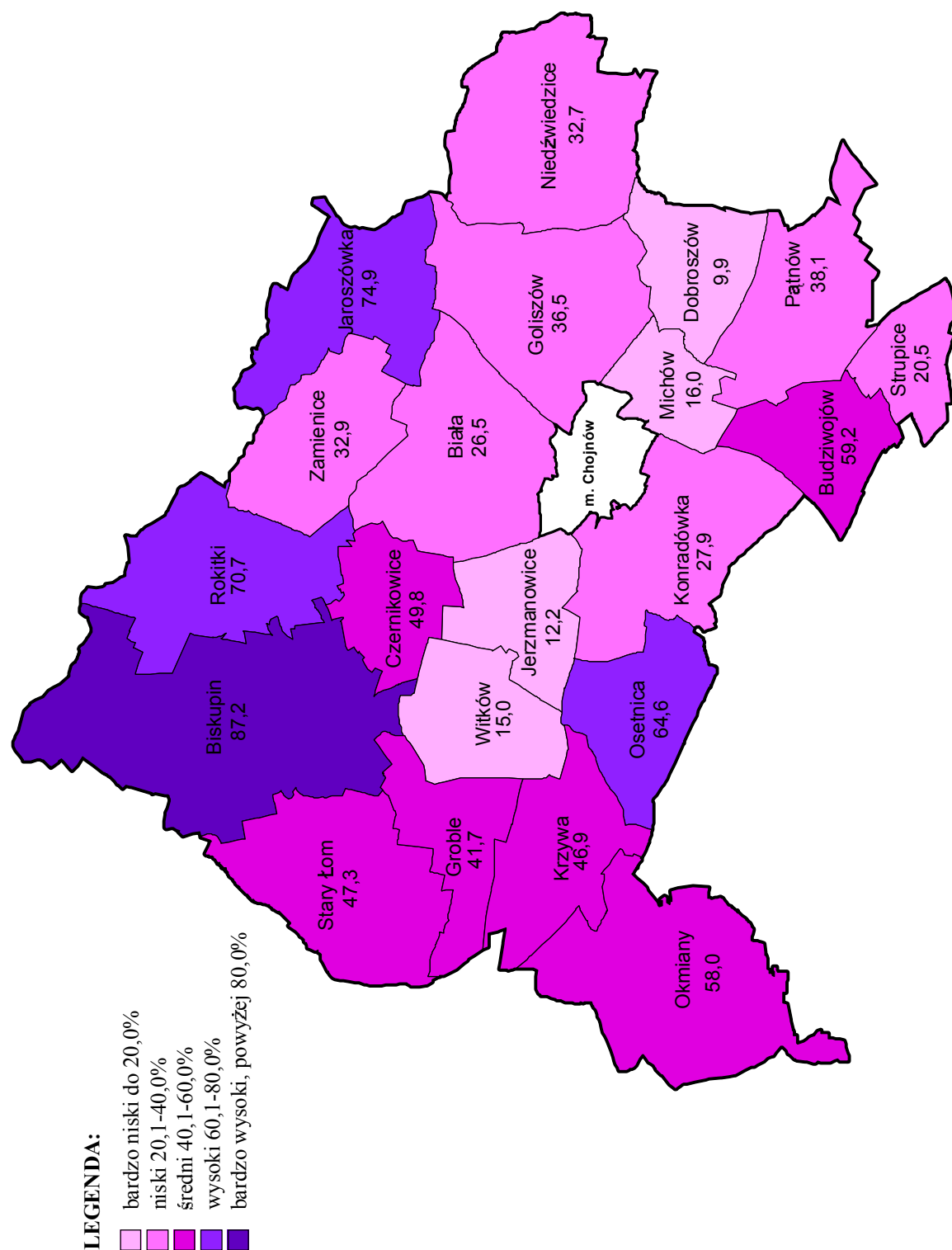
Tabela 17

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obróbu	Sektor publiczny						Sektor prywatny														
			razem		ANR		PGL		własność komunalna		pozostałe		razem		gospodarstwa rolne		nieruchomości do 1 ha		grunty spółdzielni		pozostałe		
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1.	Biała	1 432,87	379,16	26,5	117,04	8,2	127,86	8,9	57,23	4,0	77,03	5,4	1 053,71	73,5	985,30	68,7	65,50	4,6	-	-	2,91	0,2	
2.	Biskupin	2 606,47	2 272,33	87,2	179,84	6,9	2 034,69	78,1	30,48	1,2	27,32	1,0	334,14	12,8	314,33	12,1	19,53	0,7	-	-	0,28	-	
3.	Budziwójów	691,32	409,19	59,2	337,29	48,8	0,67	0,1	17,73	2,6	53,50	7,7	282,13	40,8	269,09	38,9	9,91	1,4	2,65	0,4	0,48	0,1	
4.	Czemikowice	645,41	321,47	49,8	118,92	18,4	170,44	26,4	16,08	2,5	16,03	2,5	323,94	50,2	243,21	37,7	13,16	2,0	-	-	67,57	10,5	
5.	Dobroszów	699,15	69,12	9,9	0,50	0,1	28,55	4,1	23,20	3,3	16,87	2,4	630,03	90,1	620,21	88,7	7,27	1,0	-	-	2,55	0,4	
6.	Goliszów	1 468,56	535,73	36,5	406,72	27,7	-	-	77,84	5,3	51,17	3,5	932,83	63,5	744,08	50,7	32,63	2,2	0,11	-	156,01	10,6	
7.	Groble	720,59	300,44	41,7	216,61	30,0	65,23	9,1	10,17	1,4	8,43	1,2	420,15	58,3	404,14	56,1	16,01	2,2	-	-	-	-	
8.	Jaroszówka	1 096,36	821,60	74,9	284,73	26,0	504,54	46,0	12,52	1,1	19,81	1,8	274,76	25,1	231,02	21,1	20,31	1,9	-	-	23,43	2,1	
9.	Jerzmanowice	730,24	89,08	12,2	21,03	2,8	39,28	5,4	21,60	3,0	7,17	1,0	641,16	87,8	621,04	85,0	18,13	2,5	-	-	1,99	0,3	
10.	Konradówka	1 365,71	380,59	27,9	189,70	14,0	50,83	3,7	63,29	4,6	76,77	5,6	985,12	72,1	902,07	66,0	68,11	5,0	-	-	14,94	1,1	
11.	Krzywa	934,89	438,36	46,9	327,38	35,0	23,99	2,6	31,12	3,3	55,87	6,0	496,53	53,1	476,96	51,0	17,22	1,8	0,75	0,1	1,60	0,2	
12.	Michów	467,12	74,63	16,0	45,77	9,8	1,02	0,2	14,35	3,1	13,49	2,9	392,49	84,0	378,07	80,9	13,00	2,8	-	-	1,42	0,3	
13.	Niedźwiedźce	1 555,08	507,75	32,7	351,92	22,8	64,41	4,1	42,61	2,7	48,81	3,1	1 047,33	67,3	810,77	52,1	15,51	1,0	-	-	221,05	14,2	
14.	Okmiany	1 734,29	1 006,75	58,0	86,19	4,9	692,07	39,9	127,49	7,4	101,00	5,8	727,54	42,0	380,76	22,0	36,72	2,1	0,03	-	310,03	17,9	
15.	Osetnica	848,02	547,68	64,6	348,49	41,2	140,86	16,6	15,58	1,8	42,75	5,0	300,34	35,4	246,90	29,1	25,10	3,0	-	-	28,34	3,3	
16.	Pątnów	1 105,84	421,85	38,1	378,14	34,2	9,10	0,8	13,28	1,2	21,33	1,9	683,99	61,9	673,83	61,0	9,17	0,8	0,43	-	0,56	0,1	
17.	Rokitki	1 327,94	939,03	70,7	445,83	33,6	319,22	24,0	84,24	6,3	89,74	6,8	388,91	29,3	315,36	23,8	45,20	3,4	1,91	0,1	26,44	2,0	
18.	Stary Łom	1 407,24	665,97	47,3	207,01	14,7	408,39	29,0	28,17	2,0	22,40	1,6	741,27	52,7	715,45	50,9	22,88	1,6	-	-	2,94	0,2	
19.	Strupice	462,57	94,62	20,5	45,11	9,8	1,28	0,3	23,73	5,1	24,50	5,3	367,95	79,5	361,52	78,1	5,47	1,2	-	-	0,96	0,2	
20.	Witków	821,44	123,14	15,0	34,44	4,2	50,49	6,1	29,18	3,6	9,03	1,1	698,30	85,0	667,64	81,3	16,41	2,0	-	-	14,25	1,7	
21.	Zamienice	964,21	316,84	32,9	155,06	16,2	99,44	10,3	35,01	3,6	27,33	2,8	647,37	67,1	556,15	57,6	26,85	2,8	-	-	64,37	6,7	
Gmina ogółem			23 085,32	10 715,33	46,4	4 297,72	18,6	4 832,36	20,9	774,90	3,4	810,35	3,5	12 369,99	53,6	10 917,90	47,3	504,09	2,2	5,88	-	942,12	4,1

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na 29.04.2010 r.

Rys. 17. Grunty Agencji Nieruchomości Rolnych

Rys. 18. Udział sektora publicznego w strukturze władania gruntami

Struktura użytkowania gruntów w sektorze publicznym

Tabela 18

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogółem sektora	Użytki rolne							lasy	zadrzewienia	wody	tereny zabudowane	drogi	nieużytki	pozostałe	
			ogółem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska	ha	%								
1.																	
1.	Białą	ha	379,16	112,22	0,09	10,54	12,35	115,52	5,71	19,57	14,58	59,39	5,52	23,67			
		%	1000	35,6	-	2,8	3,3	30,5	1,5	5,2	3,8	15,7	1,5	6,2			
2.	Biskupin	ha	2 272,33	187,21	83,99	-	96,14	7,08	1 910,47	0,91	123,02	0,79	30,34	17,96			
		%	1000	8,3	3,8	-	4,2	0,3	84,1	-	5,4	-	1,3	0,1	0,8		
3.	Budziwojów	ha	409,19	332,49	299,35	-	13,65	19,49	25,99	3,22	2,65	5,26	31,63	7,40			
		%	1000	81,3	73,2	-	3,3	4,8	6,4	0,8	0,6	1,3	7,7	0,1	1,8		
4.	Czemikowice	ha	321,47	112,65	107,99	-	0,59	4,07	172,22	1,62	2,03	3,47	18,89	10,43			
		%	1000	35,1	33,6	-	0,2	1,3	53,6	0,5	0,6	1,1	5,9	-	3,2		
5.	Dobroszów	ha	691,2	2,38	1,94	-	0,31	0,13	28,24	0,40	1,71	0,72	30,52	5,15			
		%	1000	3,3	2,7	-	0,4	0,2	40,9	0,6	2,5	1,0	44,2	-	7,5		
6.	Goliszów	ha	535,73	425,84	294,39	0,05	56,03	75,37	18,83	1,60	24,94	2,59	50,90	9,44			
		%	1000	79,4	54,9	-	10,4	14,1	3,5	0,3	4,7	0,5	9,5	0,3	1,8		
7.	Groble	ha	300,44	209,38	206,35	0,16	1,36	1,51	65,65	2,18	1,90	3,98	16,26	0,56			
		%	1000	69,7	68,6	0,1	0,5	0,5	21,9	0,7	0,6	1,3	5,4	0,2	0,2		
8.	Jaroszówka	ha	821,60	283,64	98,33	0,03	132,50	52,78	489,65	3,51	22,27	1,84	19,16	1,53			
		%	1000	34,6	12,1	-	16,1	6,4	59,6	0,4	2,7	0,2	2,3	0,2	-		
9.	Jerzmanowice	ha	890,8	19,54	17,77	0,01	1,68	0,08	39,95	1,04	2,52	1,54	22,53	1,64	0,32		
		%	1000	22,0	20,0	-	1,9	0,1	44,8	1,2	2,8	1,7	25,3	1,8	0,4		
10.	Konradówka	ha	380,59	221,66	208,78	-	10,01	2,87	56,45	3,55	13,27	9,26	57,21	2,33	16,86		
		%	1000	58,4	55,0	-	2,6	0,8	14,8	0,9	3,5	2,4	15,0	0,6	4,4		
11.	Krzywa	ha	438,36	333,25	293,24	-	32,76	7,25	28,63	5,70	8,61	5,64	53,62	2,76	0,15		
		%	1000	76,1	66,9	-	7,5	1,7	6,5	1,3	2,0	1,3	3,8	18,7	0,6	-	
12.	Michów	ha	746,3	47,95	45,32	0,02	0,81	1,80	1,52	0,74	2,73	2,84	13,95	0,39	4,51		
		%	1000	64,3	60,8	-	1,1	2,4	2,0	1,0	3,7	3,7	18,7	0,5	6,0		
13.	Niechwidzice	ha	507,75	324,75	272,55	0,27	29,11	22,82	74,00	2,89	33,95	5,42	58,63	0,26	7,85		
		%	1000	63,9	53,6	0,1	5,7	4,5	14,6	0,6	6,7	1,1	11,5	0,1	1,5		
14.	Okmiany	ha	1 006,75	206,58	187,74	0,12	5,59	13,13	676,27	6,10	4,54	22,80	33,43	-	57,03		
		%	1000	20,4	18,5	-	0,6	1,3	67,2	0,6	0,5	2,3	3,3	-	5,7		
15.	Osęćnica	ha	547,68	339,55	324,41	-	7,89	7,25	142,79	4,90	5,08	20,66	25,22	1,04	8,44		
		%	1000	62,0	59,3	-	1,4	1,3	26,1	0,9	0,9	3,8	4,6	0,2	1,5		
16.	Pątnów	ha	421,85	331,08	308,96	-	2,69	19,43	27,26	1,799	7,73	5,46	31,03	1,30	-		
		%	1000	78,4	73,2	-	0,6	4,6	6,5	4,3	1,8	1,3	7,4	0,3	-		
17.	Rokitki	ha	959,03	438,57	218,70	-	109,66	50,21	293,51	13,27	64,39	42,20	45,14	4,95	37,00		
		%	1000	46,7	23,3	-	18,1	5,3	31,3	1,4	6,9	4,5	4,8	0,5	3,9		
18.	Stary Łom	ha	665,97	213,90	206,59	-	4,41	2,90	395,38	1,83	3,96	1,97	39,74	7,37	1,82		
		%	1000	32,0	30,9	-	0,7	0,4	59,4	0,3	0,6	0,3	6,0	1,1	0,3		
19.	Strupice	ha	946,2	47,55	30,26	0,08	3,59	13,62	8,58	5,67	1,10	1,36	30,00	0,36	-		
		%	1000	50,2	31,9	0,1	3,8	14,4	9,1	6,0	1,2	1,4	31,7	0,4	-		
20.	Wilków	ha	123,14	41,71	38,61	0,09	0,29	2,72	44,15	2,51	3,14	0,78	30,54	0,31	-		
		%	1000	33,9	31,4	0,1	0,2	2,2	35,9	2,0	2,5	0,6	24,8	0,3	-		
21.	Zamietnice	ha	316,84	162,68	83,68	-	53,16	25,84	107,59	1,44	23,52	1,34	20,27	-	-		
		%	1000	51,3	26,3	-	16,8	8,2	34,0	0,5	7,4	0,4	6,4	-	-		
Gmina ogółem			10 715,33	4 417,56	3 441,17	0,92	63,77	342,70	4 722,65	86,78	372,63	154,50	718,40	34,22	208,59		
			%	1000	41,3	32,2	-	5,9	3,2	44,1	0,8	3,5	1,4	6,7	0,3	1,9	

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na 29.04.2010 r.

Struktura użytkowania gruntów w sektorze prywatnym

Tabela 19

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna sektora	Użytki rolne					lasy	zadrzewienia	wody	tereny zabudowane	drogi	niezarytki	pozostałe
			ogółem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	Biadła	ha	1 055,71	1 001,14	760,26	28,26	124,56	88,06	11,94	1,60	0,54	30,75	0,27	7,10
	%		100,0	95,0	72,1	2,7	11,8	8,4	1,1	0,2	0,1	2,9	-	0,7
2.	Biskupin	ha	334,14	314,04	252,53	-	47,21	14,30	0,05	3,70	1,37	14,77	-	0,21
	%		100,0	94,0	75,6	-	14,1	4,3	-	1,1	0,4	4,4	-	0,1
3.	Budziwojów	ha	282,13	256,57	225,38	3,13	7,14	20,92	0,35	1,70	8,05	14,48	0,98	-
	%		100,0	91,0	80,0	1,1	2,5	7,4	0,1	0,6	2,9	5,1	0,3	-
4.	Czernikowice	ha	323,94	303,74	274,97	1,41	16,32	11,04	9,03	-	0,38	8,42	0,13	2,24
	%		100,0	93,8	85,0	0,4	5,0	3,4	2,8	-	0,1	2,6	-	0,7
5.	Dobroszów	ha	630,03	601,29	511,43	3,81	49,13	36,92	2,61	2,93	5,84	14,25	0,76	2,35
	%		100,0	95,4	81,1	0,6	7,8	5,9	0,4	0,5	0,9	2,3	0,1	0,4
6.	Goliszew	ha	932,83	751,04	640,86	8,91	53,72	47,55	3,71	4,00	140,19	33,35	0,25	0,29
	%		100,0	80,6	68,7	1,0	5,8	5,1	0,4	0,4	15,0	3,6	-	-
7.	Groble	ha	420,15	404,43	367,05	0,66	15,97	20,75	4,32	0,46	0,55	7,36	0,89	2,14
	%		100,0	96,3	87,4	0,2	3,8	4,9	1,0	0,1	0,1	1,8	0,2	0,5
8.	Jaroszówka	ha	274,76	241,43	128,99	0,67	47,65	64,12	7,25	0,13	5,23	19,70	0,18	0,84
	%		100,0	87,9	47,1	0,2	17,3	23,3	2,6	-	1,9	7,2	0,1	0,3
9.	Jerzmanowice	ha	641,16	585,22	535,02	2,99	31,96	15,25	27,19	1,95	1,49	23,38	0,55	1,38
	%		100,0	91,4	83,5	0,5	5,0	2,4	4,2	0,3	0,2	3,6	0,1	0,2
10.	Konradówka	ha	985,12	935,54	821,33	10,00	58,30	45,91	8,54	1,10	2,11	34,32	0,57	2,94
	%		100,0	94,9	83,3	1,0	5,9	4,7	0,9	0,1	0,2	3,5	0,1	0,3
11.	Krzywa	ha	496,53	466,95	410,41	-	27,66	28,88	2,25	-	0,73	25,66	0,10	0,79
	%		100,0	94,0	82,6	-	5,6	5,8	0,5	-	0,1	5,2	-	0,2
12.	Michów	ha	392,49	375,02	332,00	4,51	13,59	24,92	4,59	2,51	1,90	7,44	0,04	0,99
	%		100,0	95,5	84,6	1,1	3,5	6,3	1,2	0,6	0,5	1,9	-	0,3
13.	Niedźwiedzie	ha	1 047,33	783,20	658,43	4,26	80,23	40,28	3,51	1,589	218,15	22,25	1,67	2,66
	%		100,0	74,8	62,9	0,4	7,7	3,8	0,3	1,5	20,8	2,1	0,2	0,3
14.	Okmiany	ha	727,54	687,55	649,80	1,74	17,92	18,09	1,50	1,71	0,56	34,08	0,03	2,11
	%		100,0	94,5	89,3	0,2	2,5	2,5	0,2	0,2	0,1	4,7	-	0,3
15.	Osetnica	ha	300,34	280,94	254,35	-	17,31	9,28	0,10	2,48	0,32	15,71	0,08	0,71
	%		100,0	93,7	84,8	-	5,8	3,1	-	0,8	0,1	5,2	-	0,2
16.	Pątnów	ha	683,99	644,15	576,91	1,01	16,88	49,35	1,89	10,39	4,13	20,50	0,80	2,13
	%		100,0	94,2	84,4	0,1	2,5	7,2	0,3	1,5	0,6	3,0	0,1	0,3
17.	Rokitki	ha	388,91	335,92	206,86	1,03	94,50	33,53	12,90	1,52	5,69	29,93	0,50	1,86
	%		100,0	86,3	53,1	0,3	24,3	8,6	3,3	0,4	1,5	7,7	0,1	0,5
18.	Sary-Łom	ha	741,27	707,95	657,10	3,16	15,01	32,68	8,93	1,65	0,37	20,73	-	1,64
	%		100,0	95,6	88,8	0,4	2,0	4,4	1,2	0,2	-	2,8	-	0,2
19.	Skupice	ha	367,95	342,16	305,66	2,63	11,17	22,70	15,94	1,33	0,03	7,52	0,07	0,90
	%		100,0	93,1	83,2	0,7	3,0	6,2	4,3	0,4	-	2,0	-	0,2
20.	Witków	ha	698,30	664,54	572,90	6,32	39,39	45,93	13,10	2,00	0,19	16,82	-	1,65
	%		100,0	95,2	82,1	0,9	5,6	6,6	1,9	0,3	-	2,4	-	0,2
21.	Zamienie	ha	647,37	542,13	341,31	-	124,68	76,14	14,47	10,46	5,606	23,81	0,02	0,42
	%		100,0	83,7	52,6	-	19,3	11,8	2,2	1,6	8,7	3,7	-	0,1
Gmina ogółem		ha	12 369,99	11 224,95	9 483,58	84,50	910,30	746,60	154,17	67,51	453,88	425,23	7,89	35,35
	%		100,0	90,8	76,7	0,7	7,4	6,0	1,2	0,5	3,7	3,4	0,1	0,3

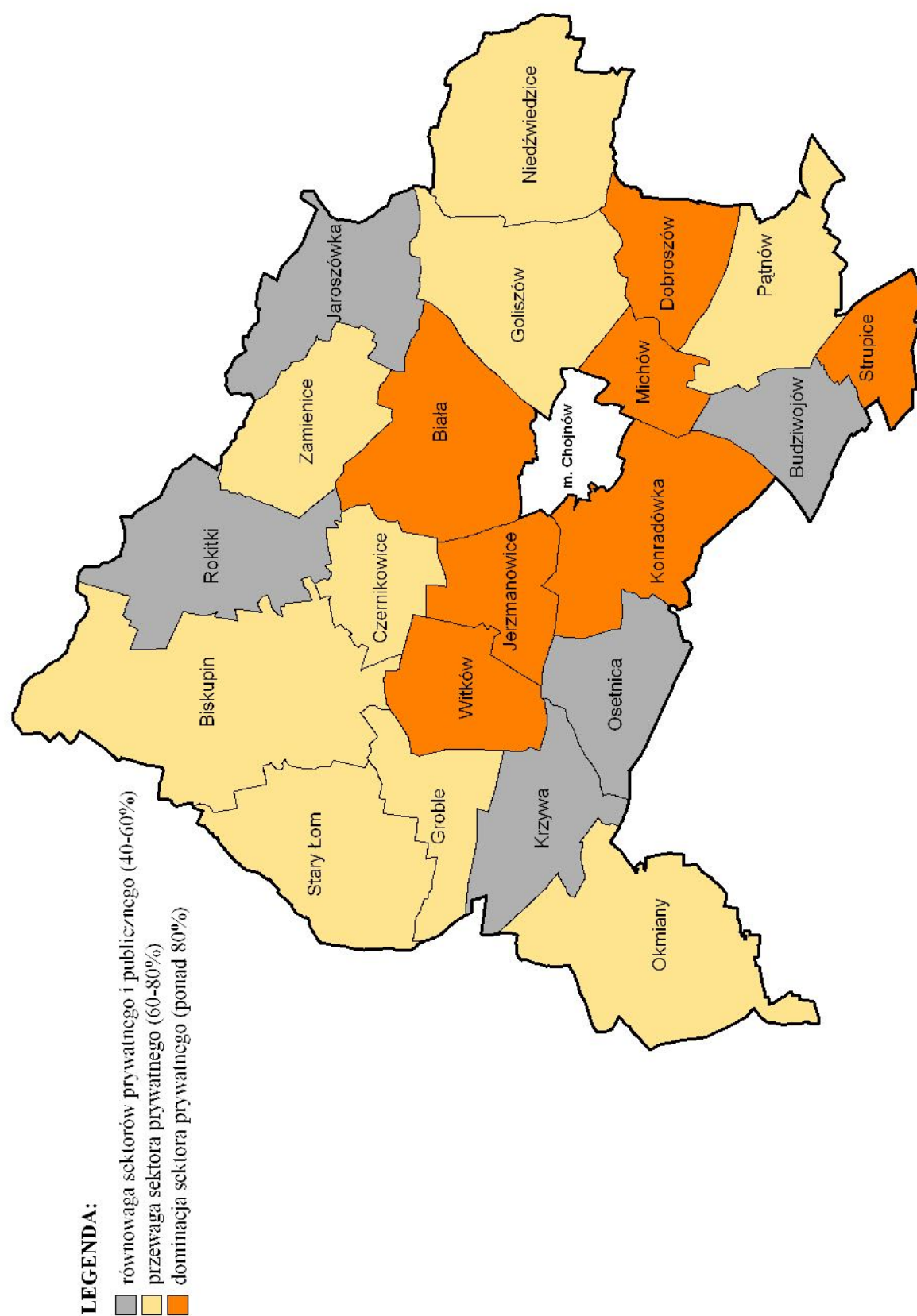
Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na 29.04.2010r.

Struktura władania użytkami rolnymi ogółem

Tabela 20

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych w obrębie	Sektor publiczny		Sektor prywatny	
			powierzchnia UR ogółem		powierzchnia UR ogółem	
			ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Biała	1 136,34	135,20	11,9	1 001,14	88,1
2.	Biskupin	501,25	187,21	37,3	314,04	62,7
3.	Budziwojów	589,06	332,49	56,4	256,57	43,6
4.	Czemikowice	416,39	112,65	27,1	303,74	72,9
5.	Dobroszów	603,67	2,38	0,4	601,29	99,6
6.	Goliszów	1 176,88	425,84	36,2	751,04	63,8
7.	Groble	613,81	209,38	34,1	404,43	65,9
8.	Jarosówka	525,07	283,64	54,0	241,43	46,0
9.	Jerzmanowice	604,76	19,54	3,2	585,22	96,8
10.	Konradówka	1 157,20	221,66	19,2	935,54	80,8
11.	Krzywa	800,20	333,25	41,6	466,95	58,4
12.	Michów	422,97	47,95	11,3	375,02	88,7
13.	Niedźwiedzice	1 107,95	324,75	29,3	783,20	70,7
14.	Okmiany	894,13	206,58	23,1	687,55	76,9
15.	Osetnica	620,49	339,55	54,7	280,94	45,3
16.	Pątnów	975,23	331,08	33,9	644,15	66,1
17.	Rokitki	774,49	438,57	56,6	335,92	43,4
18.	Stary Łom	921,85	213,90	23,2	707,95	76,8
19.	Strupice	389,71	47,55	12,2	342,16	87,8
20.	Witków	706,25	41,71	5,9	664,54	94,1
21.	Zamienice	704,81	162,68	23,1	542,13	76,9
Gmina ogółem		15 642,51	4 417,56	28,2	11 224,95	71,8

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na 29.04.2010 r.

Rys. 19. Władanie użytkami rolnymi

4.3. Struktura gospodarstw prywatnych

4.3.1. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych

Według kart podatkowych w gminie jest 1 695 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni 7,85 ha gruntów własnych i dzierżawionych. Gospodarstwa te zajmują powierzchnię 13 306,64 ha. Ilościowo najwięcej prywatnych gospodarstw rolnych jest w Białej (209), Konradówce (180), Goliszowie (134), Niedźwiedzicach (103) i Starym Łomie (101). Z największą średnią powierzchnią gospodarstw mamy do czynienia w obrębach: Budziwojów (44,08 ha), Osetnica (18,03 ha), Groble (12,16 ha), Witków (11,86 ha) i Dobroszów (10,09 ha). Przeciętnie najmniejsze gospodarstwa występują w obrębach Biskupin (4,80 ha) i Konradówka (4,84 ha).

Gospodarstw bardzo małych, o powierzchni do 4,99 ha gruntów własnych i dzierżawionych, jest 1 000 i stanowią one 59,0% ogólnej liczby gospodarstw. Są to głównie gospodarstwa nietowarowe, pełniące funkcje socjalne. Średnia powierzchnia w tej grupie to 2,83 ha. Gospodarują one na powierzchni 2 830 ha, co stanowi 21,3% ogólnej powierzchni gruntów użytkowanych przez gospodarstwa prywatne.

Gospodarstw powyżej 15,0 ha jest 145 (8,6% ogólnej liczby gospodarstw). Gospodarują one na powierzchni 6 102,38 ha, co stanowi 45,9% gruntów własnych i dzierżawionych prywatnych gospodarstw rolnych.

Gospodarstwa powyżej 15 ha mają przeważającą pozycję w obrębach: Budziwojów (87,2% gruntów własnych i dzierżawionych należy do tych gospodarstw), Osetnica (80,2%), Witków (57,8%), Dobroszów (54,3%) i Stary Łom (53,3%). Gospodarstwa powyżej 15,0 ha mają natomiast najmniejszy udział procentowy w obrębach: Czernikowice (0,0%), Strupice (0,0%) i Biskupin (9,7%).

Podsumowując stwierdzić można, że w gminie Chojnów ponad połowa gospodarstw to gospodarstwa małe, o powierzchni poniżej 4,99 ha. W pięciu obrębach ewidencyjnych ponad połowa gruntów własnych i dzierżawionych uprawiana jest już jednak w gospodarstwach większych, o powierzchni powyżej 15,0 ha (Budziwojów, Osetnica, Witków, Dobroszów i Stary Łom).

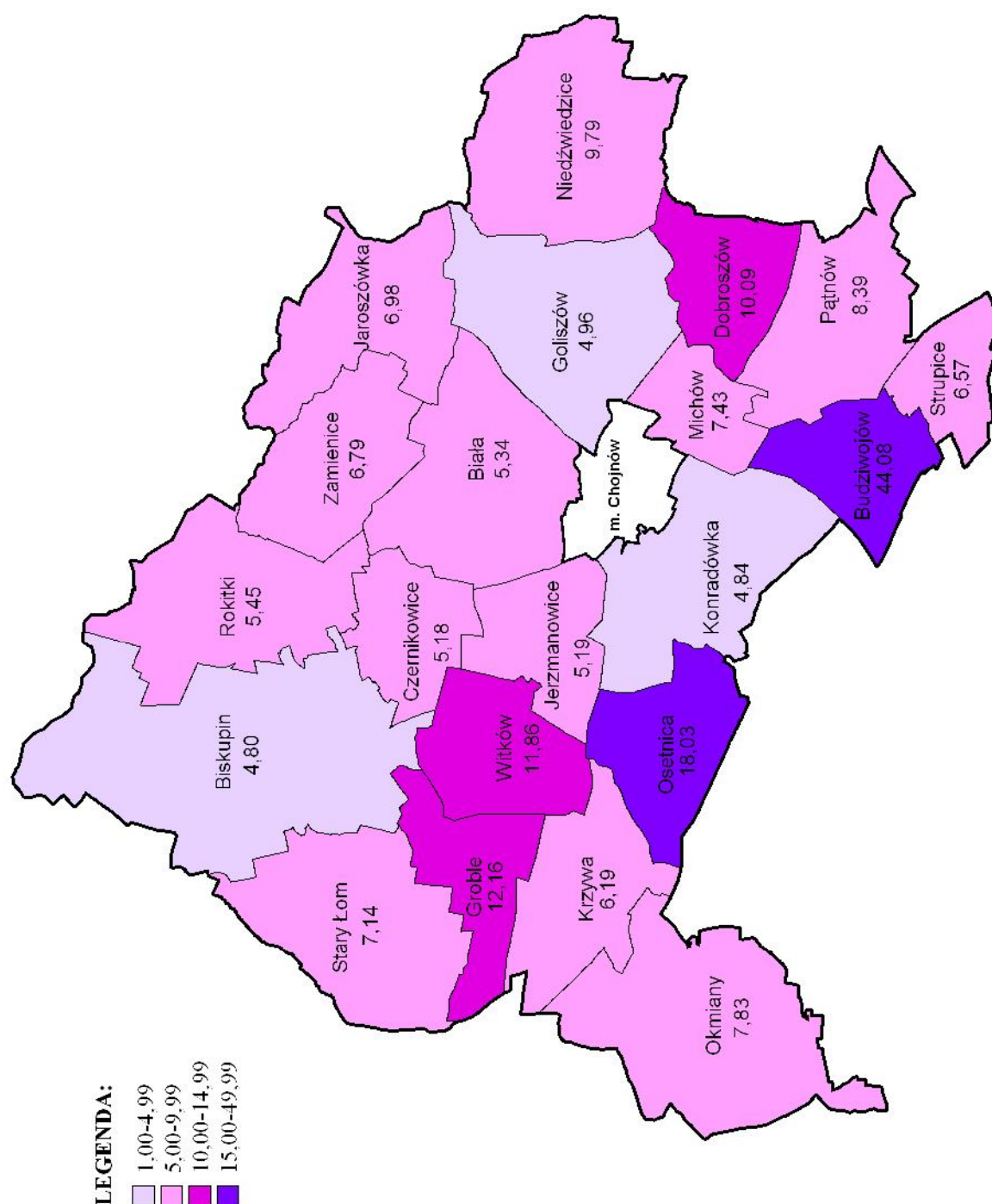
Dane dotyczące struktury obszarowej gospodarstw przedstawiono w tabeli nr 21 oraz na rysunkach nr 20 i 21.

Struktura ilościowa gospodarstw w grupach obszarowych
(grunty własne i dzierżawione)

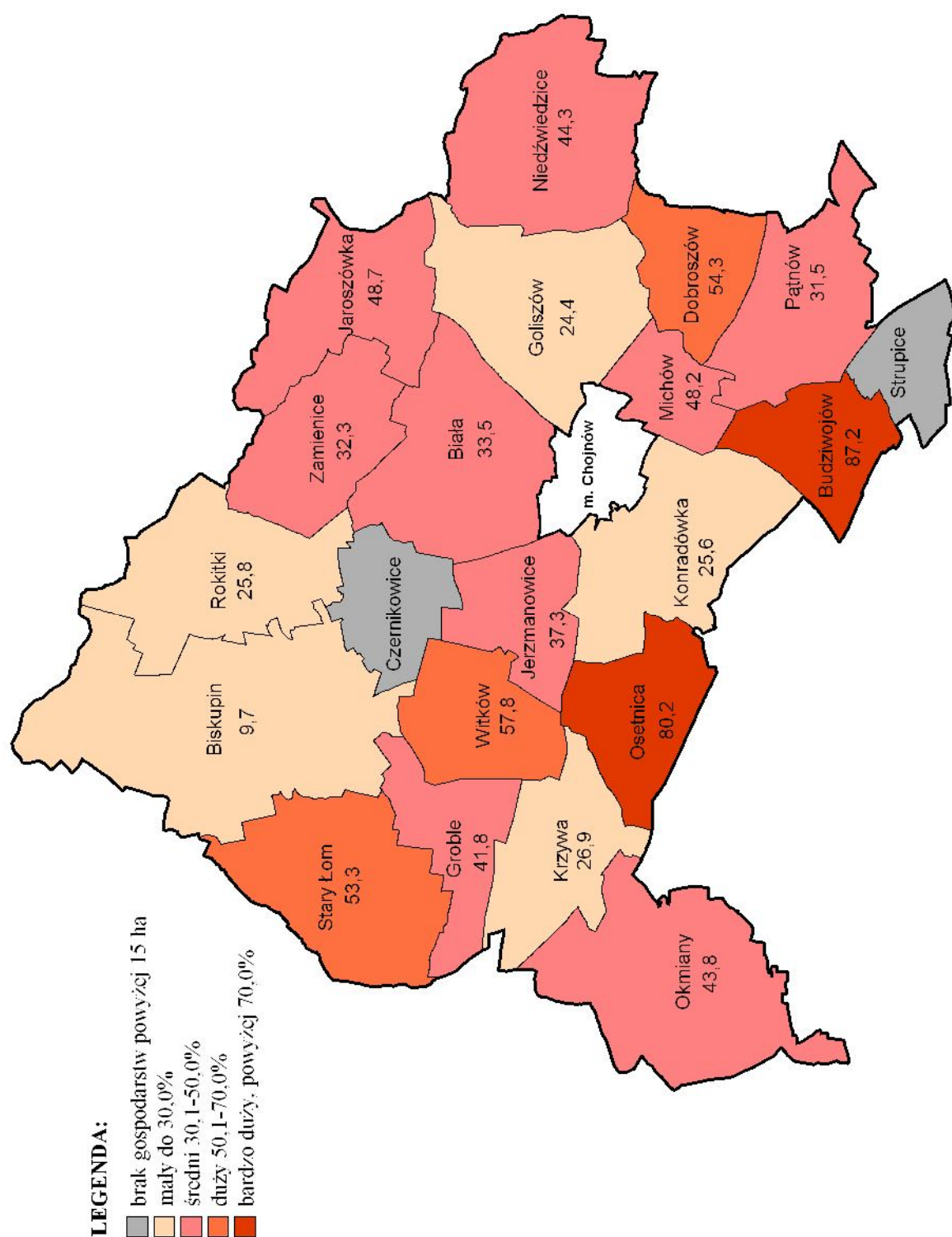
Tabela 21

L.p.	Obręb	1,0 - 4,99			5,0 - 9,99			10,0 - 14,99			15,0 - 49,99			50,0 - 99,99			powyżej 100,00		
		liczba	%	ilość gospod.	liczba	%	ilość gospod.	liczba	%	ilość gospod.	liczba	%	ilość gospod.	liczba	%	ilość gospod.	liczba	%	
1.	2.																		
1.	Biań	524	134	64,1	22	51	24,4	12	5,7	22	10	4,8	22	19	2	2,3	23	26	
2.	Biskupin	340,58	71	48,0	44	62,0	23,7	8	11,3	28,2	2	2,8	16,52	9,7	-	-	-	-	
3.	Budziwójów	1 542,86	35	44,08	17	48,6	2,25	9	25,7	13,04	7,6	-	-	-	-	-	4	11,4	
4.	Czemkowice	264,15	51	5,18	29	56,9	3,69	4	7,8	11,25	17,0	-	-	-	-	-	-	-	
5.	Doboszów	665,76	66	10,09	30	45,5	4,89	5	7,6	13,04	9,8	13	19,7	19,94	38,9	2	3,0	51,32	
6.	Golisów	665,06	134	4,96	87	64,9	2,45	10	7,5	10,46	15,7	6	4,5	27,04	24,4	-	-	-	
7.	Groble	316,23	26	12,16	7	26,9	3,25	5	19,2	12,81	20,3	1	3,8	39,36	12,4	1	3,8	92,99	
8.	Jaroszcówka	474,37	68	6,98	43	63,2	2,68	2	2,9	12,60	5,3	8	11,8	28,86	48,7	-	-	-	
9.	Jerzmanowice	337,43	65	5,19	43	66,2	1,89	5	7,7	10,20	15,1	1	1,5	18,92	5,6	2	3,1	53,36	
10.	Konardówka	871,91	180	4,84	115	63,9	2,51	10	5,6	10,16	11,7	10	5,6	16,83	19,3	1	0,6	55,08	
11.	Krzywa	507,81	82	6,19	52	63,4	3,18	7	8,5	11,48	15,8	3	3,7	21,41	12,6	1	1,2	72,46	
12.	Michów	319,50	43	7,43	28	65,1	1,80	6	14,0	11,44	21,5	1	2,3	26,50	8,3	2	4,7	63,76	
13.	Niedźwiedźnice	1 008,57	103	9,79	52	50,5	4,74	15	14,6	10,06	15,0	12	11,7	17,94	21,3	3	2,9	77,23	
14.	Okmiany	469,52	60	7,83	34	56,7	3,47	2	3,3	13,39	5,7	7	11,7	20,09	30,0	1	1,7	64,61	
15.	Osemica	991,60	55	18,03	41	74,5	2,84	2	3,6	12,78	2,6	-	-	-	-	1	1,8	92,60	
16.	Pąków	327,30	39	8,39	12	30,8	2,68	6	15,4	13,07	24,0	6	15,4	17,17	31,5	-	-	-	
17.	Rokietki	523,34	96	5,45	70	72,9	3,13	4	4,2	14,38	11,0	2	2,1	16,16	6,2	-	-	-	
18.	Stary Łom	721,02	101	7,14	61	60,4	2,80	4	4,0	12,56	7,0	16	15,8	15,40	34,2	2	2,0	68,83	
19.	Strupiec	289,20	44	6,57	18	40,9	1,47	8	18,2	12,39	34,3	-	-	-	-	-	-	-	
20.	Wiłków	984,18	83	11,86	38	45,8	3,13	14	16,9	12,37	17,6	11	13,3	18,25	20,4	3	3,6	78,54	
21.	Zamienie	570,38	84	6,79	45	53,6	2,79	9	10,7	12,49	19,7	7	8,3	16,15	19,8	1	1,2	71,31	
Gmina ogółem		13 306,64	1 695	7,85	1 000	59,0	2,83	212	403	23,8	6,53	198	147	8,7	11,85	13,1	116	6,8	
																	22	1,3	
																	7	0,4	
																	326,10	17,2	

Źródło: Karty podatkowe gospodarstw, 2010r.

Rys. 20. Średnia powierzchnia gospodarstw (grunty własne i dzierżawione)

Rys. 21. Udział gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha w ogólnej powierzchni gospodarstw (grunty własne i dzierżawione)

4.3.2. Rozdrobnienie i rozłóg gruntów w gospodarstwach rolnych

Analiza rozdrobnienia gospodarstw rolnych wykonana na podstawie ewidencji gruntów własnych wykazała, że w gminie Chojnów przeciętna powierzchnia działki rolniczej wynosi 1,14 ha, a gospodarstwa rolne liczą średnio 6,28 działek gruntów własnych. Najmniejsze działki rolne znajdują się w obrębach: Rokitki (0,64 ha), Goliszów (0,78 ha), Biała (0,84 ha), Czernikowice (0,90 ha) i Niedźwiedzice (0,97 ha).

Największą średnią liczbę działek mają gospodarstwa w Pątnowie (8,88 działki w gospodarstwie), Michowie (8,14), Niedźwiedzicach (7,85), Witkowie (6,80), Białej (6,33) i Goliszowie (6,29).

W celu określenia stopnia zainteresowania mieszkańców scaleniem gruntów, rozwijaniem powierzchni gospodarstw i produkcji rolniczej wykonano ankietyzację. Dodatkowo na mapach ewidencyjnych zbadano i oceniono jakość rozłogu gospodarstw prywatnych.

Badania ankietowe i badanie rozłogu przyniosło następujące ustalenia:

- w Białej: rozłóg jest niekorzystny, natomiast mieszkańcy nie widzą potrzeby scalenia gruntów.
- w Biskupinie: rozłóg jest średniokorzystny, w opinii mieszkańców istnieje potrzeba prac scaleniowych.
- w Budziwojowie: rozłóg średniokorzystny, w opinii mieszkańców istnieje potrzeba prac scaleniowych.
- w Czernikowicach: rozłóg niekorzystny lecz brak zainteresowania mieszkańców scaleniem gruntów.
- w Dobroszowie: rozłóg niekorzystny lecz brak jest zainteresowania mieszkańców scaleniem gruntów. Scalenie realizowane było w tej wsi w drugiej połowie lat 1980-tych. Obecny niekorzystny rozłóg wynika więc z wtórnych podziałów gospodarstw.
- w Goliszowie: rozłóg gospodarstw niekorzystny, w opinii mieszkańców istnieje potrzeba prac scaleniowych.
- w Groblach: rozłóg gospodarstw jest średniokorzystny, brak zainteresowania mieszkańców scaleniem gruntów.
- w Jaroszwce: rozłóg gospodarstw średniokorzystny, w opinii mieszkańców nie ma potrzeby prac scaleniowych.

- w Jerzmanowicach: rozłóg gospodarstw średniokorzystny, w opinii mieszkańców jest potrzeba prac scaleniowych.
- w obrębie Konradówka: rozłóg gospodarstw niekorzystny, w opinii mieszkańców istnieje potrzeba prac scaleniowych.
- w Krzywej: rozłóg gospodarstw średniokorzystny, w opinii mieszkańców nie ma potrzeby prac scaleniowych.
- w Michowie: rozłóg gospodarstw niekorzystny, w opinii mieszkańców istnieje potrzeba prac scaleniowych.
- w Niedźwiedzicach: rozłóg gospodarstw niekorzystny, w opinii mieszkańców istnieje potrzeba prac scaleniowych.
- w Okmianach: rozłóg gospodarstw jest niekorzystny, lecz w opinii mieszkańców nie ma potrzeby prac scaleniowych.
- w Osetnicy: rozłóg gospodarstw średniokorzystny, w opinii mieszkańców nie ma potrzeby prac scaleniowych.
- w obrębie Pątnów: rozłóg gospodarstw średniokorzystny, w opinii mieszkańców istnieje potrzeba prac scaleniowych.
- w Rokitkach: rozłóg gospodarstw średniokorzystny, w opinii mieszkańców istnieje potrzeba prac scaleniowych,
- w Starym Łomie: rozłóg gospodarstw jest niekorzystny, lecz mieszkańcy nie są zainteresowani scaleniem gruntów,
- w Strupicach: rozłóg gospodarstw niekorzystny, w opinii mieszkańców nie ma potrzeby prac scaleniowych.
- w Witkowie: rozłóg gospodarstw niekorzystny, w opinii mieszkańców istnieje potrzeba prac scaleniowych.
- w Zamienicach: rozłóg gospodarstw średniokorzystny, w opinii mieszkańców nie ma potrzeby prac scaleniowych.

Rozdrobnienie gruntów przedstawiono w tabeli nr 22 oraz na rysunku nr 22.

Rozdrobnienie gruntów gospodarstw w grupach obszarowych

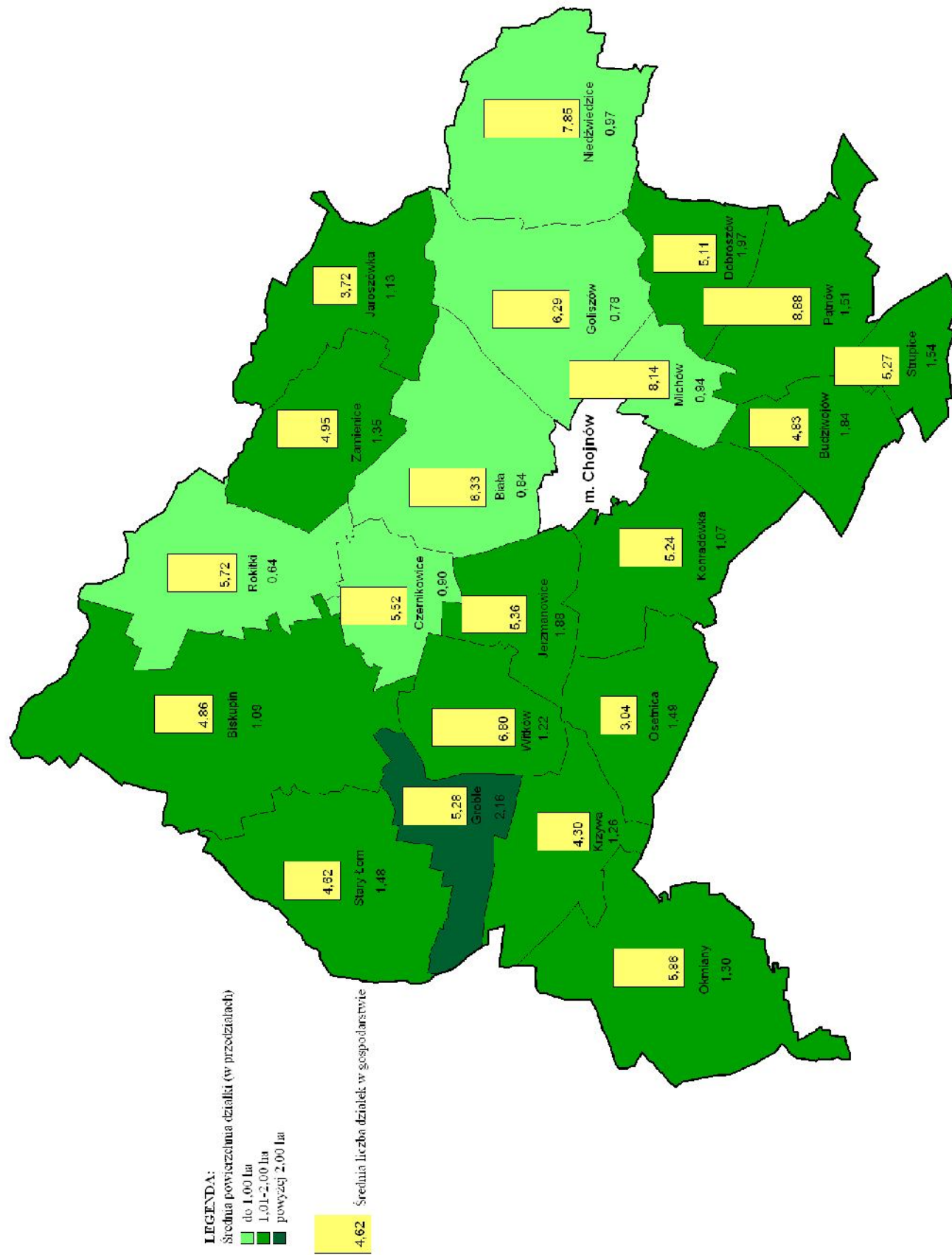
Tabela 22

Lp.	Obręb	Ogółem		w przedziałach obszarowych											
				1 - 4,99		5 - 9,99		10 - 14,99		15 - 49,99		50 -99,99		powyżej 100	
		a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
1.	Biała	0,84	6,33	0,59	4,09	0,89	7,77	0,99	12,45	1,27	21,33	-	-	-	-
2.	Biskupin	1,09	4,86	0,85	3,33	1,12	5,94	1,11	10,20	2,62	7,00	-	-	-	-
3.	Budziwojów	1,84	4,83	0,64	3,47	1,19	6,75	2,03	6,13	2,39	7,00	23,05	3,00	-	-
4.	Czemikowice	0,90	5,52	0,65	3,29	1,04	6,55	0,89	15,75	1,53	14,00	-	-	-	-
5.	Dobroszów	1,97	5,11	1,10	2,43	1,42	4,75	2,09	6,00	2,54	10,07	-	-	-	-
6.	Goliszów	0,78	6,29	0,54	4,12	0,79	9,00	1,01	11,88	1,27	20,25	-	-	-	-
7.	Groble	2,16	5,28	0,74	3,75	1,37	5,21	1,72	6,75	3,59	8,20	20,87	4,00	-	-
8.	Jaroszówka	1,13	3,72	0,64	2,97	1,24	5,29	2,82	4,00	3,31	7,00	-	-	-	-
9.	Jerzmanowice	1,88	5,36	0,74	3,03	1,15	6,21	0,91	13,50	1,93	16,00	-	-	9,93	28,00
10.	Konradówka	1,07	5,24	0,70	3,53	1,07	6,41	1,39	8,75	1,79	14,67	-	-	-	-
11.	Krzywa	1,26	4,30	0,74	3,00	1,57	4,79	1,42	8,00	2,04	10,50	-	-	-	-
12.	Michów	0,94	8,14	0,65	3,77	0,90	8,63	0,99	11,00	1,27	20,00	1,09	49,00	-	-
13.	Niedźwiedzice	0,97	7,85	0,53	4,71	0,88	8,18	1,15	10,91	1,66	16,00	1,22	49,50	-	-
14.	Okmiany	1,30	5,86	0,94	2,93	1,11	6,40	1,11	11,67	1,81	16,67	-	-	-	-
15.	Osetnica	1,49	3,04	0,87	2,62	1,74	3,89	2,40	5,00	5,45	7,00	-	-	-	-
16.	Pątnów	1,51	8,88	0,66	4,05	1,42	5,25	1,12	10,67	1,28	20,43	-	-	3,92	30,50
17.	Rokitki	0,64	5,72	0,52	4,85	0,81	8,24	1,10	10,67	-	-	-	-	-	-
18.	Stary Łom	1,48	4,62	0,87	2,77	1,53	4,52	1,65	7,43	2,43	7,43	1,18	53,00	-	-
19.	Strupice	1,54	5,27	0,84	2,50	1,57	5,06	1,80	7,00	1,85	13,33	-	-	-	-
20.	Witków	1,22	6,80	0,70	3,18	1,09	6,67	1,46	8,21	1,45	13,60	1,46	34,50	-	-
21.	Zamienice	1,35	4,95	0,82	3,12	1,19	5,81	1,56	7,63	2,42	9,38	-	-	-	-
Gmina ogółem		1,14	6,28	0,62	3,79	1,03	6,93	1,21	9,94	1,74	14,02	1,79	37,13	5,70	53,00

a - średnia powierzchnia działki w gospodarstwie (w ha)

b - średnia liczba działek w gospodarstwie

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków, stan na 29.04.2010 r.

Rys. 22 Rozdrobienie gruntów

5. WYPOSAŻENIE GMINY W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

5.1. Wyposażenie wsi w infrastrukturę techniczną

5.1.1. Sieć wodociągowa

Według informacji przekazanych przez Urząd Gminy Chojnów stopień zwodociągowania wsi mierzony ilością przyłączy przeliczoną na ilość budynków mieszkalnych wynosi 91,8%. Woda pobierana jest z trzech ujęć: w Okmianach, Michowie i Czernikowicach.

5.1.2. Odprowadzanie ścieków komunalnych

W gminie Chojnów stopień wyposażenia wsi w sieć kanalizacji sanitarnej jest niski. Ilość przyłączy kanalizacyjnych na 100 budynków mieszkalnych wynosi 15,5%. Pozostali mieszkańcy gminy odprowadzają ścieki do przydomowych zbiorników bezodpływowych. Jednakże trudna sytuacja ekonomiczna ludności wiejskiej oraz jej niska świadomość ekologiczna sprzyja praktykom korzystania z „dzikich” wylotów osadników gnilnych lub wywożenia zawartości w różne, przypadkowe miejsca.

5.1.3. Sieć gazowa

Obszar gminy nie posiada przewodowej sieci gazowej. Część gospodarstw używa gazu ciekłego propan-butan dostarczanego w butlach.

5.1.4. Sieć energetyczna

Teren gminy jest zelektryfikowany. Stan tej sieci jest zadowalający. Przez teren gminy przebiegają dwie dwutorowe, przesyłowe linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 220 kV relacji Mikułowa – Polkowice, z pasem technologicznym o szerokości 70 m (po 35 m od osi linii w obu jej kierunkach). Na elektroenergetyczną sieć dystrybucyjną składają się linie wysokiego napięcia 110 kV zasilające rozdzielnię 110/20kV znajdującą się w Chojnowie. W terenie występują też napowietrzne stacje słupowe 20/0,4kV.

5.1.5. Gospodarka odpadami stałymi

W gminie Chojnów prowadzona jest selektywna zbiórka surowców wtórnych. Oddzielnie zbierane jest szkło, makulatura i plastik. Teren gminy obsługuje składowisko odpadów komunalnych w Dobrzejowie gmina Miłkowice.

5.2. Wyposażenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej w infrastrukturę techniczną

5.2.1. Melioracje wodne podstawowe

Przez teren gminy przepływają ciek naturalne stanowiące własność Skarbu Państwa, będące w zarządzie Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych. Jest to 113,79 km cieków (tabela nr 23).

Najdłuższymi ciekami podstawowymi są: Brenna (19,94 km), Czarna Woda (14,135 km), Skora (14,045 km), i Karkoszka (9,13 km).

Według studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chojnów tereny zalewowe występują nad rzekami Skora i Czarna Woda. Ogólna powierzchnia terenów zalewowych wynosi 3 034,04 ha, co stanowi 13,1% powierzchni gminy. Są to przede wszystkim grunty obejmujące dolny bieg rzeki Skora w obrębach: Goliszów i Niedźwiedzice oraz dolinę Czarnej Wody z jej dopływami w obrębach: Biskupin, Rokitki, Zamienice, Jaroszkówka, Goliszów i Niedźwiedzice.

Elementem ochrony przeciwpowodziowej są wały na ciekach podstawowych. Na terenie gminy w zarządzie Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych są następujące odcinki wałów:

- wał P-3 na Czarnej Wodzie w Rokitkach, o długości 7,190 km,
- wał L-3 na Czarnej Wodzie w Jaroszówce, Rokitkach i Biskupinie, o łącznej długości 6,355 km,
- wał P na Brennej w Zamienicach, o długości 3,054 km,
- wał L na Brennej w Zamienicach, o długości 2,834 km,
- wał P-1 na Skorze w Niedźwiedzicach, o długości 93 m,
- wał P-2 na Skorze w Goliszowie, o długości 1,350 km,
- wał L-2 na Skorze w Niedźwiedzicach, o długości 3,520 km,
- wał L-3 na Skorze w Goliszowie, o długości 1,450 km.

Łączna długość tych wałów w gminie Chojnów to 25,846 km.

Dane o ciekach melioracji podstawowej przedstawiono w tabeli nr 23 oraz na rysunku nr 23.

Stan i potrzeby w zakresie melioracji podstawowych

Tabela 23

Lp.	Nazwa ciek	Kilometraż	Długość ciek (km)	Długość odcinka wymagający odbudowy lub modernizacji			
				Odbudowa		Konservacja	
				km	%	km	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych							
1.	Brenna	0+000 - 19+940	19,940	12,070	60,5	-	-
2.	Brochotka	11+250 - 18+950	7,700	5,470	71,0	-	-
3.	Brochotka II	1+900 - 8+050	6,150	7,370	100,0	-	-
		8+225 - 9+445	1,220				
4.	Czarna Woda	13+865 - 14+385	0,820	1,370	9,2	-	-
		20+050 - 27+100	7,050				
		29+185 - 36+270	7,085				
5.	Dłuzeń	1+525 - 5+445	3,920	3,920	100,0	-	-
6.	Karkoszka	0+000 - 9+130	9,130	-	-	2,930	32,1
7.	Nidzica	0+000 - 0+740	0,740	-	-	-	-
8.	Osetnicki	0+000 - 4+730	4,730	4,73	100,0	-	-
9.	Skora	0+600 - 10+250	9,650	8,36	59,5	-	-
		13+620 - 18+015	4,395				
10.	Stawiska	0+000 - 1+575	1,575	1,26	80,0	-	-
11.	Środka	0+000 - 7+420	7,420	-	-	7,420	100,0
12.	Świnie Błoto	8+025 - 12+200	4,175	0,83	19,9	-	-
13.	Kanał H	0+000 - 3+790	3,790	-	-	-	-
14.	Kanał D	0+000 - 1+445	1,445	-	-	-	-
15.	Kanał F	0+000 - 5+800	5,800	-	-	-	-
16.	Kanał E	0+000 - 7+055	7,055	-	-	-	-
Gmina ogółem		x	113,790	45,380	39,9	10,350	9,1

Źródło: 1. Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Inspektorat w Legnicy, luty 2010 r.

5.2.2. Melioracje wodne szczegółowe

W gminie Chojnów melioracje wodne szczegółowe na użytkach rolnych tworzą:

- sieci drenarskie na powierzchni 835,05 ha tj. na 5,3% powierzchni użytków rolnych,
- rowy melioracji szczegółowej o długości 355,54 km.

Powierzchnie objęte siecią drenarską określono na podstawie map ewidencji melioracji w skali 1:25 000 znajdujących się w Dolnośląskim Zarządzie Melioracji i Urządzeń Wodnych, a długość sieci rowów szczegółowych na podstawie map ewidencji gruntów w skali 1:5 000 oraz inwentaryzacji terenowej.

W trakcie inwentaryzacji terenowej stwierdzono występowanie gruntów podmokłych, których zasięg zaznaczono na rysunku nr 23. Grunty te zajmują 2 585,17 ha i podlegają procesowi wtórnego zabagnienia. Ich największe powierzchnie występują w obrębach: Niedźwiedzice (670,30 ha), Biała (409,90 ha), Zamienice (390,35 ha), Jaroszkówka (275,10 ha) i Rokitki (214,70 ha).

Stan techniczny urządzeń melioracji szczegółowej jest zły. W gminie nie istnieje spółka wodna. Urządzenia melioracji wodnych nie są konserwowane przez ich właścicieli i na dzień obecny są one mocno wyeksploatowane.

Dane o terenach zmeliorowanych i podmokłych przedstawiono na rysunku nr 23 oraz w tabeli nr 24.

Stan melioracji szczegółowych. Powierzchnia terenów zalewowych

Tabela 24

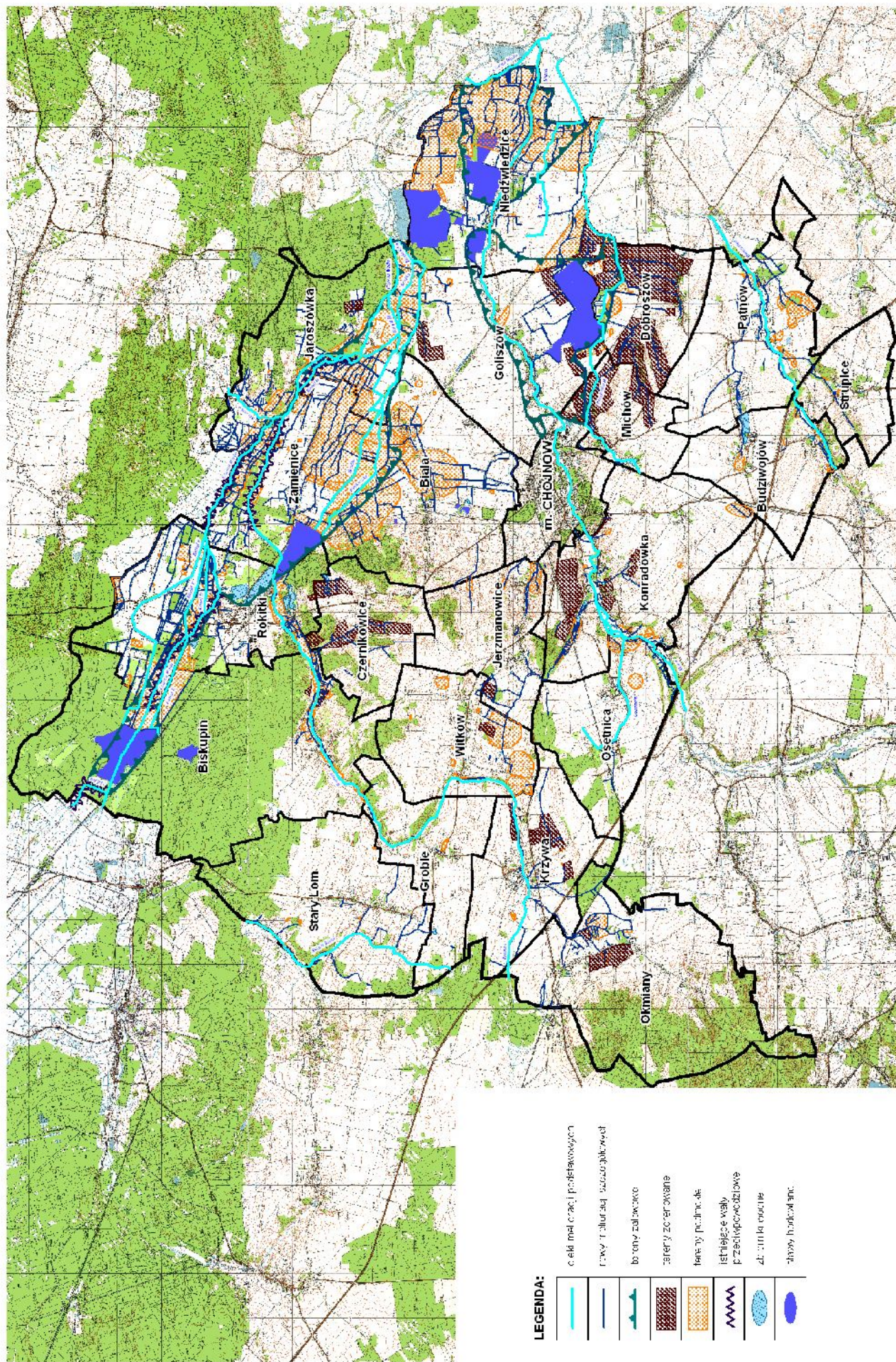
Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych	Powierzchnia gruntów zdrenowanych		Długość rowów melioracji szczegółowej	Powierzchnia ogólna obrębu	Powierzchnia terenów zalewowych		Powierzchnia gruntów podmokłych
		ha	ha	%		ha	ha	%	ha
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	Biała	1 136,34	-	-	27,82	1 432,87	115,60	8,1	409,90
2.	Biskupin	501,25	8,25	1,6	13,01	2 606,47	75,75	2,9	131,15
3.	Budziwojów	589,06	-	-	4,58	691,32	-	-	19,50
4.	Czernikowice	416,39	84,85	20,4	6,88	645,41	-	-	1,35
5.	Dobroszów	603,67	334,35	55,4	19,89	699,15	93,85	13,4	44,70
6.	Goliszów	1 176,88	68,25	5,8	18,31	1 468,56	635,05	43,2	141,90
7.	Groble	613,81	-	-	0,97	720,59	-	-	2,00
8.	Jaroszkówka	525,07	10,05	1,9	33,93	1 096,36	314,65	28,7	275,10
9.	Jerzmanowice	604,76	8,15	1,3	9,71	730,24	-	-	23,45
10.	Konradówka	1 157,20	91,75	7,9	13,14	1 365,71	-	-	34,15
11.	Krzywa	800,20	50,15	6,3	10,85	934,89	-	-	1,40
12.	Michów	422,97	129,65	30,7	4,79	467,12	31,59	6,8	4,10
13.	Niedźwiedzice	1 107,95	0,05	-	53,65	1 555,08	588,10	37,8	670,30
14.	Okmiany	894,13	40,05	4,5	12,80	1 734,29	-	-	27,70
15.	Osetnica	620,49	-	-	6,20	848,02	-	-	30,10
16.	Pątnów	975,23	-	-	16,84	1 105,84	-	-	48,30
17.	Rokitki	774,49	1,50	0,2	50,53	1 327,94	261,65	19,7	214,70
18.	Stary Łom	921,85	-	-	8,19	1 407,24	-	-	5,15
19.	Strupice	389,71	-	-	1,96	462,57	-	-	0,55
20.	Witków	706,25	8,00	1,1	5,32	821,44	-	-	109,32
21.	Zamienice	704,81	-	-	36,17	964,21	917,80	95,2	390,35
Gmina ogółem		15 642,51	835,05	5,3	355,54	23 085,32	3 034,04	13,1	2 585,17

Źródło: 1. Ewidencja gruntów i budynków, stan na dzień 29.04.2010 r.

2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chojnów, 2010 r.

3. Inwentaryzacja terenowa, październik 2010 r.

4. Obliczenia własne na podstawie danych z DZMiUW.

Rys. 23. Warunki wodne - stan istniejący

5.2.3. Drogi transportu rolnego

W gminie Chojnów długość dróg, tj. długość działek ujawnionych w ewidencji gruntów jako drogi (bez leśnych), wynosi 917,23 km, z czego w terenie istnieje 800,76 km. 116,47 km dróg wykazanych w ewidencji gruntów zostało zlikwidowane (12,7% sieci drogowej). Dane te uzyskano poprzez pomiar dróg zaznaczonych na mapach ewidencji gruntów i ich weryfikację terenową. Gęstość istniejącej sieci drogowej liczona w stosunku do powierzchni ogólnej bez lasów wynosi 4,4 km/100 ha i jest oceniana jako wysoka. Najwyższą gęstością sieci drogowej charakteryzują się obręby: Biskupin (6,7 km/100 ha) i Biała (5,8 km/100 ha).

Dróg o nawierzchni asfaltowej i brukowej jest 155,32 km i stanowią one 19,4% ogólnej długości dróg istniejących. W tej kategorii drogi w dobrym stanie technicznym mają długość 41,38 km, co stanowi 26,6% dróg o twardej nawierzchni.

Dróg gruntowych, szutrowych i tłuczniowych stwierdzono 645,44 km (80,6% istniejącej sieci drogowej).

Ogólnie sieć dróg transportu rolnego gminy Chojnów ocenić można jako słabą. Dominują tu drogi gruntowe i szutrowe. Udział procentowy dróg o twardej nawierzchni jest niewielki a te, które istnieją są w słabym stanie technicznym.

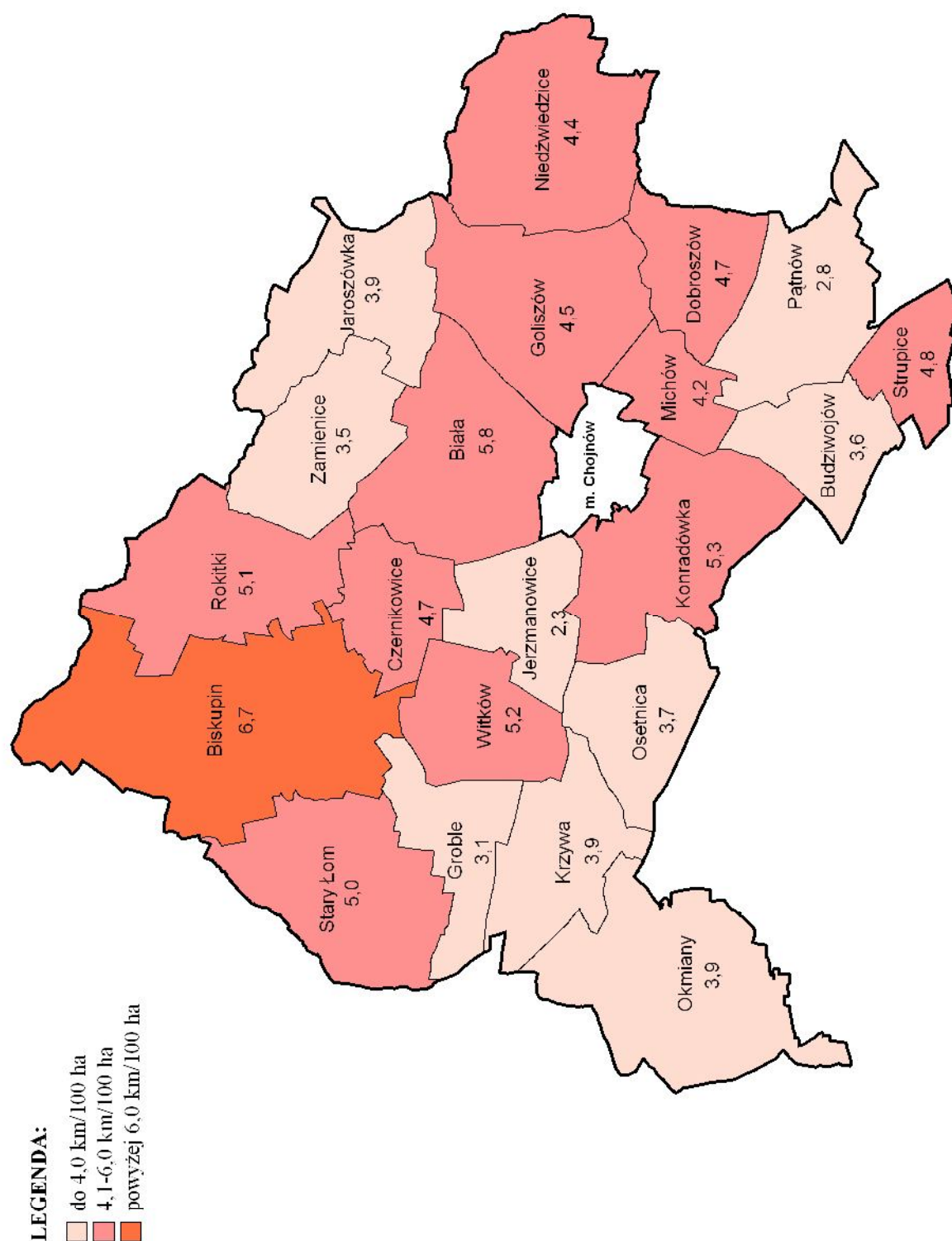
Dane dotyczące istniejącej sieci dróg transportu rolnego przedstawiono w tabeli nr 25 oraz na rysunku nr 24.

Stan dróg transportu rolnego

Tabela 25

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu bez lasów	Długość dróg według ewidencji gruntów						Gęstość istniejącej sieci dróg (km/100 ha)	Drogi transportu rolnego o twardej nawierzchni			
			ogółem	długość dróg nieistniejących		długość dróg istniejących		ogółem		w tym w stanie dobrym			
				km	%	km	%	km		%	km	%	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	
1.	Biała	1 305,41	78,17	2,61	3,3	75,56	96,7	5,8	12,70	16,8	3,93	5,2	
2.	Biskupin	695,95	50,45	4,05	8,0	46,40	92,0	6,7	4,33	9,3	-	-	
3.	Budziwojów	664,98	30,25	6,54	21,6	23,71	78,4	3,6	9,16	38,6	3,22	13,6	
4.	Czemikowice	464,16	26,68	5,09	19,1	21,59	80,9	4,7	3,64	16,9	1,01	4,7	
5.	Dobroszów	668,30	31,78	0,54	1,7	31,24	98,3	4,7	6,48	20,7	0,64	2,0	
6.	Goliszów	1 446,02	71,51	6,65	9,3	64,86	90,7	4,5	9,54	14,7	1,82	2,8	
7.	Groble	650,62	26,50	6,51	24,6	19,99	75,4	3,1	3,71	18,6	-	-	
8.	Jaroszkówka	599,46	25,59	2,00	7,8	23,59	92,2	3,9	9,79	41,5	3,64	15,4	
9.	Jerzmanowice	663,10	26,16	11,19	42,8	14,97	57,2	2,3	5,77	38,5	3,00	20,0	
10.	Konradówka	1 300,72	76,09	6,58	8,6	69,51	91,4	5,3	14,39	20,7	1,81	2,6	
11.	Krzywa	904,01	38,84	3,66	9,4	35,18	90,6	3,9	8,75	24,9	2,67	7,6	
12.	Michów	461,01	23,04	3,69	16,0	19,35	84,0	4,2	5,11	26,4	2,05	10,6	
13.	Niedźwiedzice	1 477,57	85,55	20,84	24,4	64,71	75,6	4,4	9,03	14,0	2,76	4,3	
14.	Okmiany	1 056,52	44,62	3,15	7,1	41,47	92,9	3,9	9,24	22,3	5,50	13,3	
15.	Osetnica	705,13	29,31	3,05	10,4	26,26	89,6	3,7	7,13	27,2	0,59	2,2	
16.	Pątnów	1 076,69	39,15	9,46	24,2	29,69	75,8	2,8	8,25	27,8	1,41	4,7	
17.	Rokitki	1 021,53	57,00	5,28	9,3	51,72	90,7	5,1	9,05	17,5	3,43	6,6	
18.	Stary Łom	1 002,93	54,41	4,36	8,0	50,05	92,0	5,0	5,73	11,4	-	-	
19.	Strupice	438,05	23,66	2,49	10,5	21,17	89,5	4,8	1,87	8,8	1,60	7,6	
20.	Witków	764,19	44,78	4,86	10,9	39,92	89,1	5,2	5,79	14,5	2,30	5,8	
21.	Zamienice	842,15	33,69	3,87	11,5	29,82	88,5	3,5	5,86	19,7	-	-	
Gmina ogółem			917,23	116,47	12,7	800,76	87,3	4,4	155,32	19,4	41,38	5,2	

Źródło: Inwentaryzacja terenowa, październik 2010 r.

Rys. 24. Gęstość sieci dróg transportu rolnego

6. PRODUKCJA ROLNICZA

6.1. Produkcja roślinna

Na podstawie danych uzyskanych w trakcie ankiet środowiskowych przeprowadzono analizę powierzchni zasiewów gospodarstw indywidualnych i stwierdzono, że dominują zboża, których udział w strukturze upraw wynosi 73,6%. Na drugim miejscu są rośliny przemysłowe (17,1%) wśród których dominującą pozycję ma rzepak zajmujący 16,9% powierzchni zasiewów. Okopowe stanowią łącznie 7,9%, pastewne (kukurydza na zielonkę) 0,8% i warzywa 0,6%.

Wśród zbóż pszenica zajmuje 47,3% powierzchni zasiewów, żyto 8,6%, pszenżyto 5,9%, jęczmień 4,8% i mieszanki zbożowe 3,4%. Wśród okopowych ziemniaki stanowią 4,4% powierzchni zasiewów a buraki cukrowe 3,5%.

Uproszczona struktura zasiewów z dominacją zbóż jest typowa dla wielu gmin Dolnego Śląska. Wiąże się to z jednej strony z mechanizacją upraw i mniejszym zapotrzebowaniem na pracę ludzką, a z drugiej z zapotrzebowaniem rynku na zboża. W przypadku gminy Chojnów ta dominacja zbóż w strukturze zasiewów gospodarstw indywidualnych nie jest jeszcze tak wyraźna jak w przypadku wielu innych gmin Dolnego Śląska.

Uzyskiwane przeciętne plony w gospodarstwach indywidualnych są wysokie. Przeciętne plony zbóż to 4,1 t/ha, z czego pszenica 4,7 t/ha, żyto 2,7 t/ha, pszenżyto 3,5 t/ha i mieszanki zbożowe 2,7 t/ha.

Wysokie są również plony buraków cukrowych (50,0 t/ha) i rzepaku (3,0 t/ha).

W tabeli 27 zamieszczono dostępne dane dotyczące plonów w gospodarstwach indywidualnych dla poszczególnych obrębów ewidencyjnych. Zasiewy przedstawiono natomiast w tabeli nr 26.

Struktura upraw w %

Tabela 26

Lp.	Obręb	zboża								okopowe				przemysłowe				innych	innych	innych
		zboża	zboża	zboża	zboża	zboża	zboża	zboża	zboża	zboża	zboża	zboża	zboża	zboża	zboża	zboża	zboża			
1.	Biała	80,0	55,0	5,0	3,0	10,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
2.	Biskupin	95,0	20,0	25,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Budziwojów	40,0	40,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Czemikowice	95,0	10,0	40,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Dobroszów	66,0	60,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Goliszów	80,0	40,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Groble	68,0	60,0	2,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Jaroszkówka	95,0	-	25,0	-	25,0	15,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Jerzmanowice	70,0	50,0	10,0	-	-	5,0	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Konradówka	65,0	55,0	-	-	-	10,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Krzywa	69,0	50,0	19,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Michów	75,0	70,0	-	-	-	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Niedźwiedzice	72,0	40,0	3,0	1,0	17,0	3,0	2,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Okmiany	70,0	60,0	5,0	-	-	-	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	Osetnica	60,0	50,0	-	-	-	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Pątnów	75,0	70,0	-	-	-	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.	Rokitki	96,0	11,0	50,0	-	25,0	-	10,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Stary Łom	90,0	50,0	20,0	-	8,0	6,0	6,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Strupice	60,0	48,0	2,0	10,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Witków	60,0	50,0	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Zamienice	100,0	5,0	30,0	-	30,0	5,0	30,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem		73,6	47,3	8,6	0,5	5,9	4,8	2,9	0,2	3,4	7,9	3,5	4,4	17,1	16,9	0,1	0,1	0,1	0,8	0,6

1. Wywiad środowiskowy, październik-listopad 2010 r.

Tabela 27

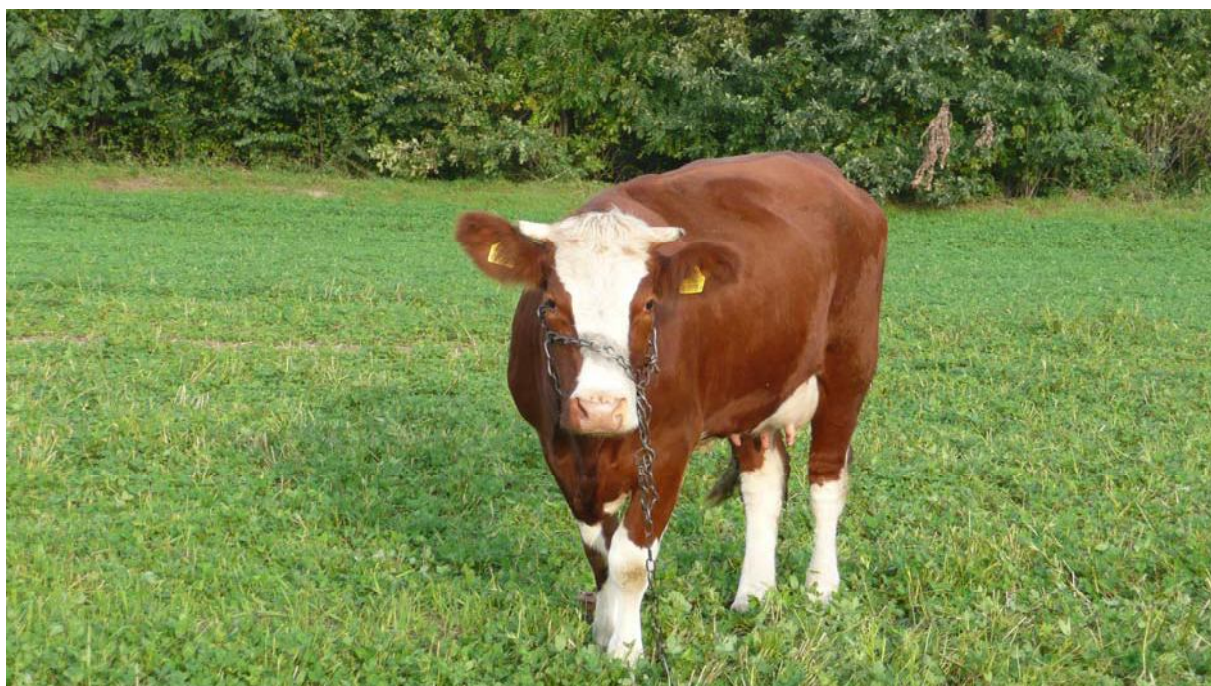
Źródło: Wywiad środowiskowy, październik-listopad 2010 r.

6.2. Produkcja zwierzęca

Produkcję zwierzęcą w indywidualnych gospodarstwach rolnych przedstawiono w sztukach fizycznych oraz sztukach dużych (500 kg) na 100 ha UR. Stwierdzono, że na terenie gminy Chojnów produkcja ta jest niska. Obsada inwentarza wynosi 17,7 SD/100 ha UR, a są obręby ewidencyjne, gdzie obsada jest znacznie niższa (Stary Łom 2,7 SD/100 ha UR, Krzywa 6,2 SD/100 ha UR). Największą obsadą zwierząt charakteryzują się obręby: Budziwojów (41,6 SD/100 ha UR), Okmiany (41,5 SD/100 ha UR), Jarosówka (37,9 SD/100 ha UR) i Czernikowice (31,5 SD/100 ha UR).

W chowie zwierząt przeważa trzoda chlewna (7,8 SD/100 ha UR). Obsada bydła to 6,3 SD/100 ha UR.

Dane dotyczące produkcji zwierzęcej przedstawiono w tabelach nr 28 i 29 oraz na rysunku nr 25.

Zdjęcie nr 5. Krowa na pastwisku w Michowie

Produkcja zwierzęca

Tabela 28

Lp.	Obręb	Pogłowie zwierząt (w szt. fizycznych)							Obsada na 100 ha użytków rolnych w gospodarstwach rolnych (w szt. fizycznych)				
		bydło		trzoda		owce	konie	drob	bydło	trzoda	owce	konie	drob
		ogółem	w tym: krowy	ogółem	w tym: kozy								
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	15.
1.	Biała	105	40	167	12	3	2	620	11,1	17,6	0,3	0,2	65,5
2.	Biskupin	20	10	100	6	-	-	300	6,6	33,2	-	-	99,7
3.	Budziwojów	16	11	59	14	-	4	19 000	6,4	23,7	-	1,6	7 622,0
4.	Czemikowice	24	12	265	15	12	-	500	10,3	114,3	5,2	-	215,6
5.	Dobroszów	11	6	770	70	-	-	300	1,9	129,5	-	-	50,5
6.	Goliszów	70	50	66	6	-	4	8 300	9,7	9,1	-	0,6	1 148,2
7.	Groble	18	9	208	8	-	2	200	4,6	53,2	-	0,5	51,1
8.	Jaroszówka	46	16	22	2	-	35	300	21,8	10,4	-	16,6	142,4
9.	Jerzmanowice	12	7	154	14	-	-	12 250	2,1	26,9	-	-	2 136,5
10.	Konradówka	37	6	288	30	10	9	280	4,3	33,1	1,2	1,0	32,2
11.	Krzywa	19	10	30	6	-	7	100	4,2	6,6	-	1,5	21,9
12.	Michów	45	20	105	5	30	1	300	12,4	28,9	8,3	0,3	82,6
13.	Niedzwiedzice	89	29	566	66	5	17	700	11,5	73,4	0,6	2,2	90,8
14.	Okniany	50	20	515	15	-	10	500	13,6	140,6	-	2,7	136,5
15.	Osetnica	32	16	28	4	-	-	500	13,6	11,9	-	-	212,8
16.	Pątnów	82	32	205	30	-	-	350	12,9	32,2	-	-	55,0
17.	Rokitki	59	24	35	5	-	30	300	20,6	12,2	-	10,5	104,9
18.	Stary Łom	18	3	22	2	-	-	400	2,6	3,2	-	-	57,9
19.	Strupice	73	23	115	15	-	-	200	21,6	34,0	-	-	59,2
20.	Witków	48	18	170	20	-	-	500	7,5	26,6	-	-	78,3
21.	Zamienice	61	21	176	16	2	28	300	11,8	34,1	0,4	5,4	58,2
Gmina ogółem		935	383	4 066	361	62	149	46 200	9,0	39,1	0,6	1,4	444,7

Źródło: 1. Wywiad środowiskowy, październik-listopad 2010r.

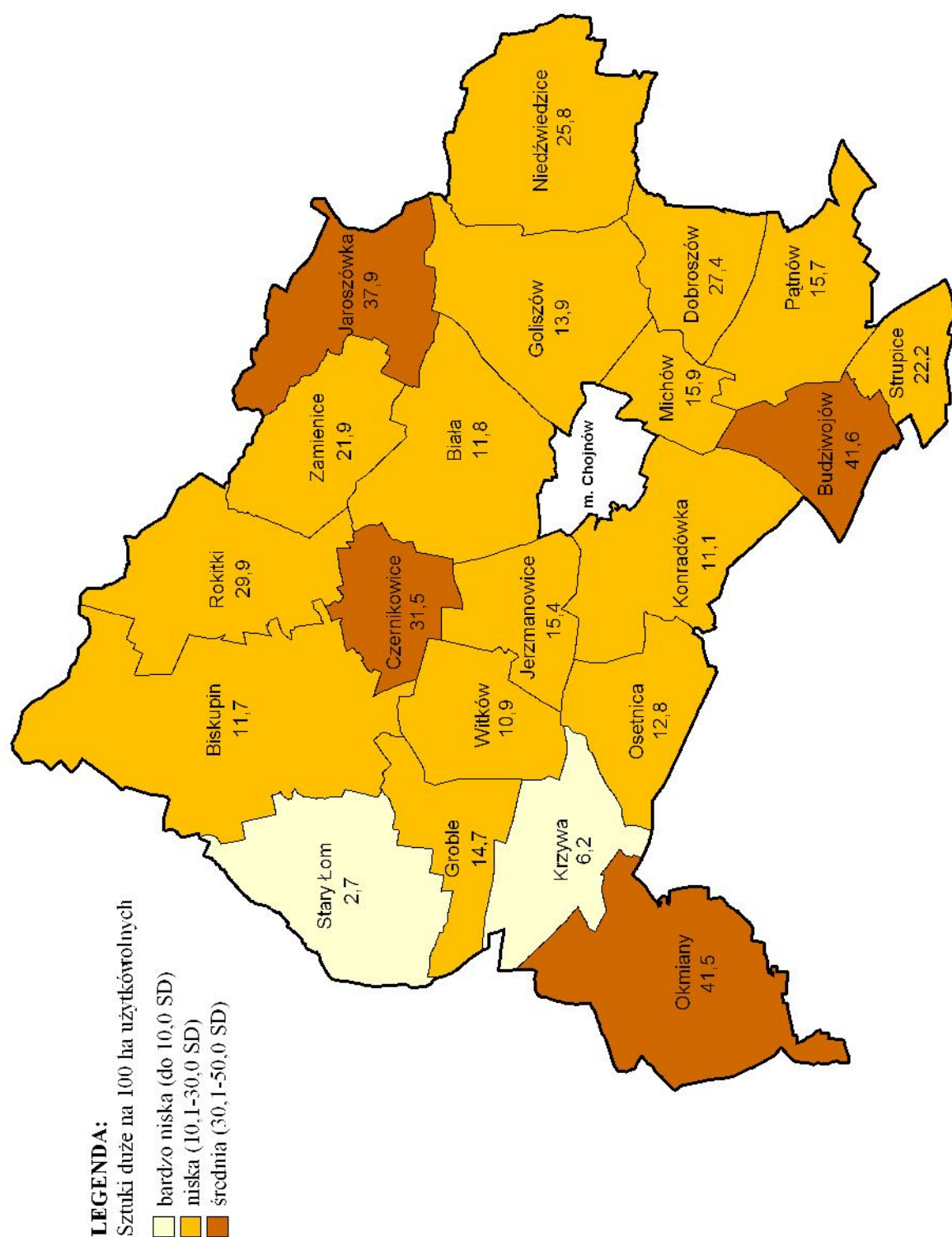
Obsada inwentarza na 100 ha UR w SD

Tabela 29

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych (ha)	Pogłowie zwierząt (w SD)				Obsada na 100 ha użytków rolnych (w SD)			
			bydło	trzoda	pozostałe*	ogółem	bydło	trzoda	pozostałe*	ogółem
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	Biała	947,16	73,5	33,4	5,2	112,1	7,8	3,5	0,5	11,8
2.	Biskupin	301,01	14,0	20,0	1,2	35,2	4,7	6,6	0,4	11,7
3.	Budziwojów	249,28	11,2	11,8	80,8	103,8	4,5	4,7	32,4	41,6
4.	Czemikowice	231,89	16,8	53,0	3,2	73,0	7,2	22,9	1,4	31,5
5.	Dobroszów	594,39	7,7	154,0	1,2	162,9	1,3	25,9	0,2	27,4
6.	Goliszów	722,85	49,0	13,2	38,0	100,2	6,8	1,8	5,3	13,9
7.	Groble	391,24	12,6	41,6	3,2	57,4	3,2	10,6	0,8	14,7
8.	Jaroszówka	210,65	32,2	4,4	43,2	79,8	15,3	2,1	20,5	37,9
9.	Jerzmanowice	573,36	8,4	30,8	49,0	88,2	1,5	5,4	8,5	15,4
10.	Konradówka	868,83	25,9	57,6	12,9	96,4	3,0	6,6	1,5	11,1
11.	Krzywa	456,69	13,3	6,0	8,8	28,1	2,9	1,3	1,9	6,2
12.	Michów	363,25	31,5	21,0	5,4	57,9	8,7	5,8	1,5	15,9
13.	Niedźwiedzice	771,05	62,3	113,2	23,7	199,2	8,1	14,7	3,1	25,8
14.	Okmiany	366,40	35,0	103,0	14,0	152,0	9,6	28,1	3,8	41,5
15.	Osetnica	234,99	22,4	5,6	2,0	30,0	9,5	2,4	0,9	12,8
16.	Pątnów	636,68	57,4	41,0	1,4	99,8	9,0	6,4	0,2	15,7
17.	Rokitki	286,10	41,3	7,0	37,2	85,5	14,4	2,4	13,0	29,9
18.	Stary Łom	691,28	12,6	4,4	1,6	18,6	1,8	0,6	0,2	2,7
19.	Strupice	337,92	51,1	23,0	0,8	74,9	15,1	6,8	0,2	22,2
20.	Witków	638,24	33,6	34,0	2,0	69,6	5,3	5,3	0,3	10,9
21.	Zamienice	515,68	42,7	35,2	35,0	112,9	8,3	6,8	6,8	21,9
Gmina ogółem		10 388,94	654,5	813,2	369,8	1 837,5	6,3	7,8	3,6	17,7

* - w tym: owce, konie, drób

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 25. Obsada inwentarza w gospodarstwach indywidualnych

7. OBSŁUGA ROLNICTWA

7.1. Wyposażenie gospodarstw w sprzęt mechaniczny

W celu określenia stopnia wyposażenia gospodarstw rolnych w mechaniczną siłę pociągową dokonano obliczenia wskaźnika określającego ilość hektarów użytków rolnych przypadających na 1 ciągnik przeliczeniowy o mocy 25 KM. W tabeli nr 30 zaprezentowano te wyliczenia biorąc pod uwagę grunty własne gospodarstw (bez dzierżaw). Stwierdzono, że przeciętnie w gminie jest 3,6 ha UR/1 c.p. Za poziom wystarczający przyjmuje się 6,5 ha UR na 1 c.p. Jest to więc ilość wystarczająca.

Rolnicy indywidualni dysponują 151 kombajnami, a na 1 kombajn zbożowy przypada 58,1 ha gruntów ornych. W przypadku kombajnów zbożowych jest to również poziom wystarczający.

Ogółem w gospodarstwach rolnych są 744 ciągniki rolnicze i 151 kombajnów zbożowych, co łącznie daje 2865,2 ciągników przeliczeniowych.

Sytuację w zakresie wyposażenia w mechaniczną siłę pociągową obrazuje tabela nr 30 oraz rysunki nr 26 i 27.

Zdjęcie nr 6. Prace polowe w Okmianach

Wyposażenie w mechaniczną siłę pociągową w gospodarstwach rolnych

Tabela 30

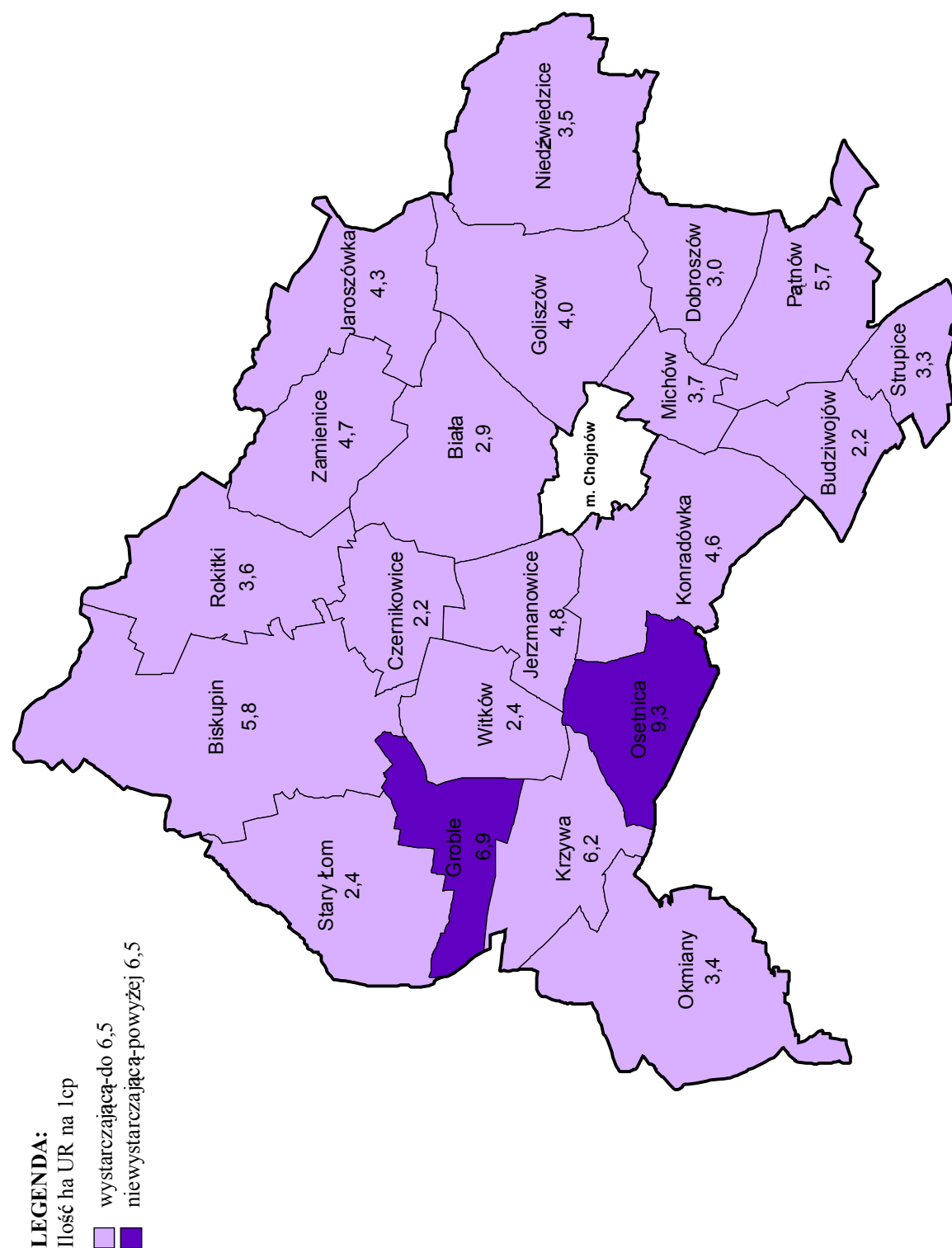
Lp.	Obręb	Ciągła rolnicza			kombajny zbożowe			Razem		Ilość KM/100 ha UR	Ilość cp/100 ha UR	Ilość ha UR/ cp	Ilość ha GO na 1 kombajn zbożowy
		szuk	KM	cp*	szuk	KM	cp*	szuk	KM				
1.	Biaża	100	5 850	234,0	18	2 210	88,4	118	8 060	851,0	34,0	2,9	39,7
2.	Biskupin	15	920	36,8	3	375	15,0	18	1 295	430,2	17,2	5,8	81,6
3.	Budziwojów	20	1 730	69,2	7	1 165	46,6	27	2 895	1 161,3	46,5	2,2	31,3
4.	Czernikowice	24	1 480	59,2	5	1 105	44,2	29	2 585	1 114,8	44,6	2,2	41,1
5.	Dobroszów	47	3 690	147,6	11	1 265	50,6	58	4 955	833,6	33,3	3,0	46,1
6.	Golszów	31	1 980	79,2	14	2 540	101,6	45	4 520	625,3	25,0	4,0	44,1
7.	Groble	11	750	30,0	4	670	26,8	15	1 420	362,9	14,5	6,9	89,4
8.	Jaroszówka	14	710	28,4	4	515	20,6	18	1 225	581,5	23,3	4,3	29,2
9.	Jerzmanowice	31	1 990	79,6	5	1 000	40,0	36	2 990	521,5	20,9	4,8	105,4
10.	Konradówka	55	3 530	141,2	10	1 200	48,0	65	4 730	544,4	21,8	4,6	76,5
11.	Krzywa	23	1 320	52,8	4	515	20,6	27	1 835	401,8	16,1	6,2	100,9
12.	Michów	30	1 770	70,8	6	690	27,6	36	2 460	672,2	27,1	3,7	54,1
13.	Niedźwiedźce	36	3 110	124,4	13	2 325	93,0	49	5 435	704,9	28,2	3,5	50,0
14.	Okniany	31	2 090	83,6	5	575	23,0	36	2 665	727,3	29,1	3,4	67,6
15.	Ośmienia	6	360	14,4	1	270	10,8	7	630	268,1	10,7	9,3	212,2
16.	Pątnów	37	2 240	89,6	5	575	23,0	42	2 815	442,1	17,7	5,7	114,3
17.	Rokitki	27	1 650	66,0	3	345	13,8	30	1 995	697,3	27,9	3,6	55,4
18.	Stary Łom	69	6 250	250,0	7	970	38,8	76	7 220	1 044,4	41,8	2,4	92,5
19.	Strupice	29	1 920	76,8	4	615	24,6	33	2 535	750,2	30,0	3,3	76,1
20.	Wilków	67	4 620	184,8	17	1 975	79,0	84	6 595	1 033,3	41,3	2,4	32,5
21.	Zamienie	41	2 250	90,0	5	520	20,8	46	2 770	537,2	21,5	4,7	64,5
Razem		744	50 210	2 008,4	151	21 420	856,8	895	71 630	689,5	27,6	3,6	58,1

* - 1 cp (1 ciągnik przeliczeniowy) = 25 KM

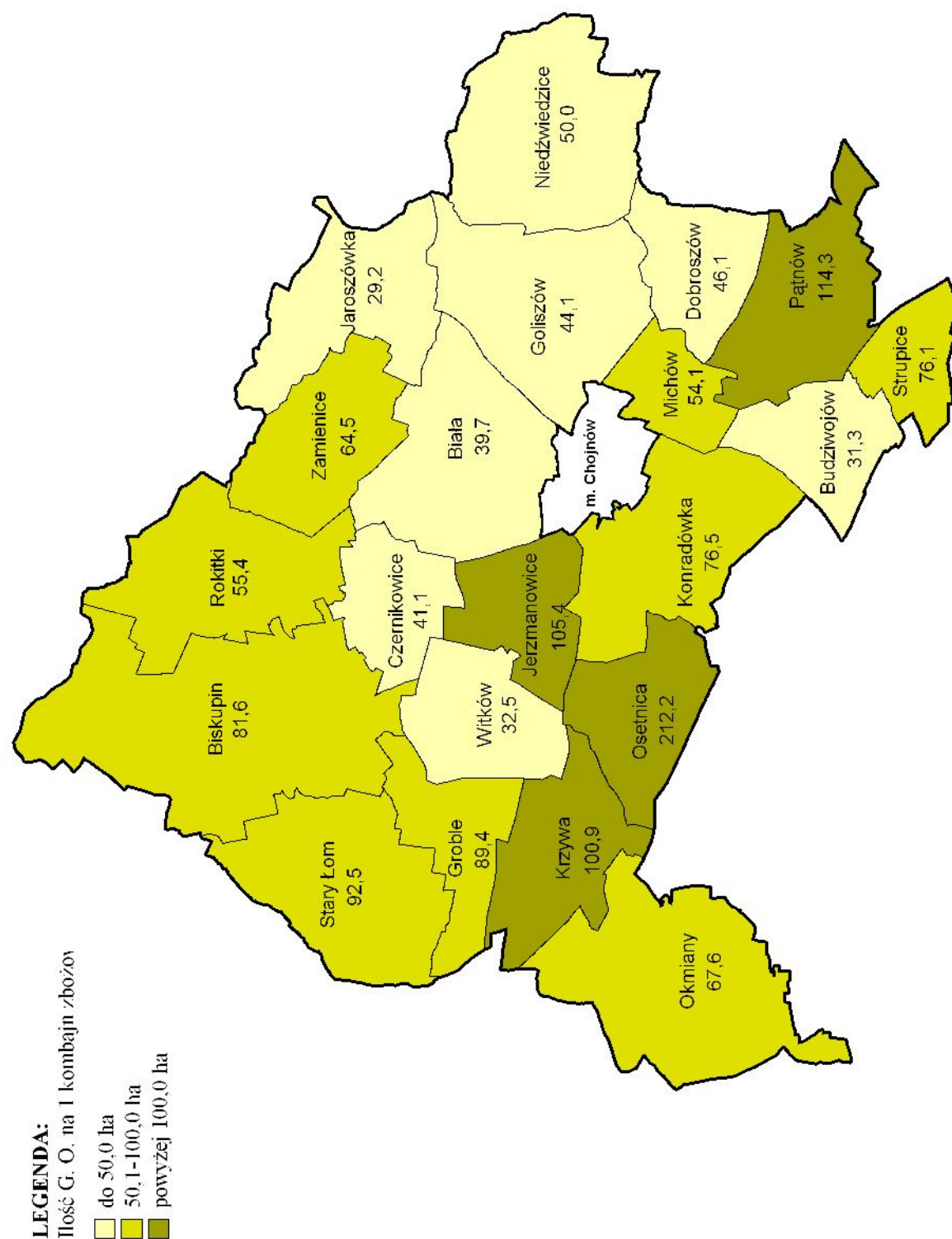
UR - użytki rolne własne gospodarstw

GO - grunty orne własne gospodarstw

Źródło: Dane uzyskane na podstawie wywiadu u sąsiadów, październik-lipiec 2010 r.

Rys. 26. Mechaniczna obsługa pól w gospodarstwach rolnych

Rys. 27. Wyposażenie gospodarstw rolnych w kombajny zbożowe

7.2. Wyposażenie w urządzenia obsługi rolnictwa

Z wywiadu środowiskowego wynika, że rolnicy z gminy Chojnów zaopatrują się w środki do produkcji rolniczej w Chojnowie, Złotoryi, Legnicy, Iwinach gmina Warta Bolesławiecka, Bolesławcu, Białej i Witkowie gmina Chojnów, Brenniku gmina Złotoryja i Zagrodnie. Większym gospodarstwom rolnym zaopatrzenie dostarczane jest na miejsce.

Produkty rolnicze skupowane są w następujących miejscowościach:

- zboża: Krzyżowa i Osła gmina Gromadka, Złotoryja, Gołocin, Rokitki, Biała i Budziwojów gmina Chojnów, Chojnów, Legnica, sprzedaż targowiskowa, fermy kurze w Nowej Kuźni gmina Gromadka, zakład rybaki w Niedźwiedzicach, Zagrodno,
- rzepak: punkt skupu w Chojnowie, Złotoryja, Gołocin, Okmiany i Budziwojów gmina Chojnów, Bolesławiec, Legnica, Zagrodno,
- żywiec: ubojnie Ulesie i Miłkowice gmina Miłkowice, punkty skupu w Dobroszowie i Niedźwiedzicach gmina Chojnów, odbiór na miejscu u rolnika,
- buraki cukrowe: odbiór na miejscu u rolnika,
- len: Radwanice,
- ziemniaki: zakład produkcji skrobi w Niechlowie,
- drób: na wolny rynek (kury nioski), drób reprodukcyjny – do wylęgarni na terenie Wielkopolski,
- mleko: samozaopatrzenie.

Punkty usług weterynaryjnych obsługujące rolników z gminy Chojnów znajdują się w Biskupinie, Jarosławcu, Chojnowie, Bolesławcu i Tomaszowie Bolesławieckim gmina Warta Bolesławiecka.

Maszyny rolnicze stanowiące współwłasność mieszkańców wsi można wypożyczyć w Biskupinie (beczkowóz, rozrzutnik obornika, sadzarka, kopaczka, sieczkarnia do słomy) i Czernikowicach (kopaczka, sadzarka, siewnik do buraków, beczkowóz). W pozostałych miejscowościach można liczyć na pomoc sąsiedzką. Naprawę maszyn rolniczych można wykonać w Witkowie (usługi tokarsko – ślusarskie) i Jerzmanowicach.

Spośród zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego na terenie gminy są piekarnia w Białej, piekarnia ze sklepem w Jerzmanowicach i gorzelnia w Okmianach.

Ogólnie wyposażenie w urządzenia obsługi rolnictwa na terenie gminy jest wystarczające.

Część ludności wiejskiej prowadzi również działalność pozarolniczą lub na terenie wsi istnieją zakłady pracy prowadzące działalność pozarolniczą i dające zatrudnienie okolicznym mieszkańcom. I tak np.:

- w Białej są 2 sklepy, zakład mechaniki samochodowej, zakład wulkanizacyjny,
- w Biskupinie jest 1 sklep,
- w Budziwojowie: 1 sklep,
- w Dobroszowie: 1 sklep, przedsiębiorstwo transportu samochodowego, stacja paliw,
- w Goliszowie: 2 sklepy i warsztat samochodowy,
- w Gołaczowie obręb Konradówka: 1 sklep, stacja benzynowa, zakład tokarski, 2 zakłady ogólnobudowlane, 2 firmy transportowe,
- w Grobli: 1 sklep,
- w Jarosławce: 1 sklep,
- w Jerzmanowicach: restauracja w starym wiatraku z XVIII wieku serwująca kuchnię austriacką, elektryk samochodowy, hydraulik, blacharstwo – lakiernictwo, ślusarstwo,
- w Kolonii Kołłątaja obręb Biała: 2 sklepy, mechanik samochodowy, 2 firmy sprzedające maszyny budowlane, 2 firmy sprzedające części samochodowe, 1 firma sprzedająca samochody, 1 firma budowlana i 1 firma przygotowująca sale bankietowe,
- w Konradówce: 1 sklep i warsztat samochodowy,
- w Krzywej: stacja benzynowa, 3 sklepy spożywcze, kawiarnia, 2 warsztaty samochodowe, zakład wulkanizacyjny, stolarski i blacharski, zajazd „Nad Stawami” z motelem na 13 miejsc,
- w Michowie: zakład wulkanizacyjny i 2 punkty handlu samochodami,
- w Niedźwiedzicach: 2 sklepy,
- w Okmianach: 3 sklepy,
- w Osetnicy: 2 sklepy i bar,
- w obrębie Pątnów (Pawlikowice-Gołocin): 1 sklep i sprzedaż parapetów okiennych,
- w Rokitkach: 4 sklepy, 2 bary, warsztat samochodowy, punkt sprzedaży opału,
- w Starym Łomie: 1 sklep,

- w Witkowie: 2 sklepy, firma budowlana, ślusarska, blacharska, handel maszynami budowlanymi,
- w Zamienicach: 2 sklepy, warsztat samochodowy, hurtownia okien, drzwi i c.o. 2 tartaki.

8. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Usługi **ochrony zdrowia** zapewniają Ośrodki Zdrowia w Rokitkach i Krzywej oraz przychodnia w Chojnowie. Specjalistyczna opieka lekarska prowadzona jest w poradniach i szpitalach w Legnicy i na terenie gmin sąsiednich.

Usługi oświatowe świadczą szkoły podstawowe w Białej, Budziwojowie, Goliszowie, Krzywej, Niedźwiedzicach, Okmianach, Rokitkach i Starym Łomie. Oddziały przedszkolne prowadzone są w Konradówce i Rokitkach.

W zakresie **kultury** Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji działa w Piotrowicach. Organizowane są tu szkolenia. Możliwy jest też nocleg dla 80 osób w 30 pokojach. Świetlice wiejskie istnieją we wszystkich obrębach ewidencyjnych. Biblioteki zlokalizowane są w Białej, Dobroszowie, Krzywej, Rokitkach i Witkowie.

Na terenie gminy Chojnów mają również swoją siedzibę: jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (Rokitki, Witków, Jaroszkówka, Niedźwiedzice, Krzywa) oraz urzędy pocztowe w Jaroszówce i Osetnicy.

Jak wynika z tego przeglądu głównymi ośrodkami usługowymi dla terenów wiejskich gminy są Rokitki i Krzywa. Usługi wyższego rzędu są natomiast zapewnione przez większe miasta regionu: Chojnów, Legnicę i Bolesławiec.

Wyposażenie wsi w infrastrukturę społeczną przedstawia rysunek nr 28.

LEGENDA:

Oświata i kultura:

- 1 - oddziały przedszkolne
- 2 - szkoły podstawowe
- 3 - biblioteki
- 4 - Gminny Ośrodek Kultury, świetlice

Łączność i wyznania:

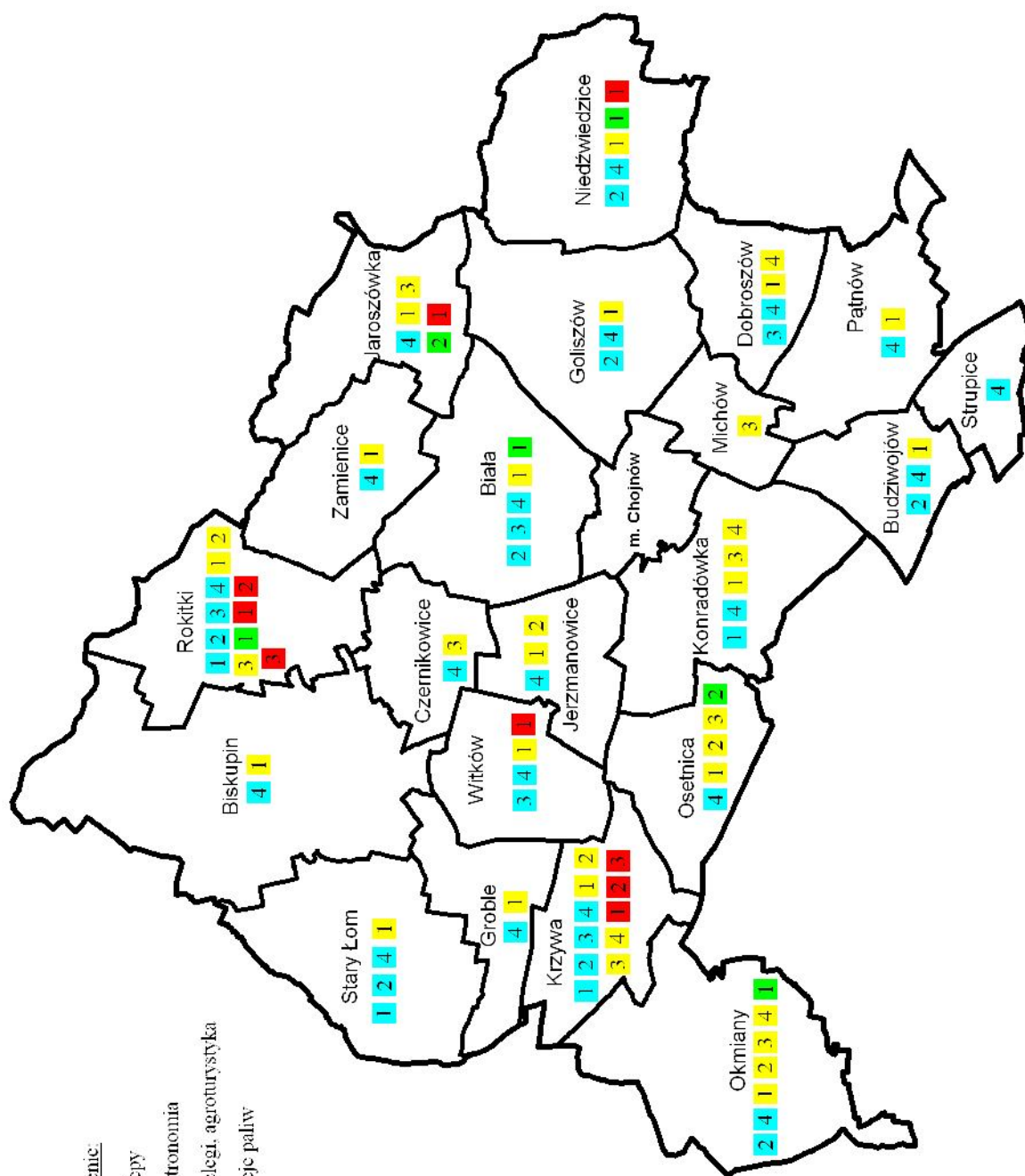
- 1 - urzędy parafialne
- 2 - urzędy pocztowe

Ochrona zdrowia i mienia:

- 1 - ochotnicze strażce pożarne
- 2 - gabinety lekarskie
- 3 - punkty apteczne

Zaopatrzenie:

- 1 - sklepy
- 2 - gastronomia
- 3 - noclegi, agroturystyka
- 4 - stacje paliw

Rys. 28. Wyposażenie w infrastrukturę społeczną

9. WNIOSKI Z ANALIZY STANU ISTNIEJĄCEGO

1. Gmina Chojnów charakteryzuje się niską gęstością zaludnienia terenów wiejskich. Wynosi ona 40 osób na km².
2. Struktura wiekowa ludności wiejskiej jest korzystna. Ilość osób w wieku przed i poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 47 i jest to wskaźnik korzystny (wartość progowa to 70 osób).
3. 90,6% ludności wiejskiej utrzymuje się głównie z innych źródeł niż praca w rolnictwie. Praca we własnym gospodarstwie jest głównym lub jedynym źródłem dochodów tylko dla 9,4% ludności wiejskiej w wieku produkcyjnym. Proporcje te świadczą o dominacji pozarolniczych źródeł dochodów. 59,0% gospodarstw rolnych w gminie to gospodarstwa małe, pełniące funkcje socjalne, a nie produkcyjne.
4. Wśród 587 osób utrzymujących się głównie lub wyłącznie z pracy we własnym gospodarstwie rolnym, osoby z wykształceniem podstawowym stanowią 8,5%, zawodowym 51,5%, a z wykształceniem średnim i wyższym 40,0%. Poziom wykształcenia tej grupy ludności jest więc dość wysoki.
5. Z analizy bezrobocia wynika, że wśród bezrobotnych najwięcej jest osób w grupach wiekowych 25 – 34 lata (28,9%) i 45 - 54 lata (21,8%) oraz z wykształceniem zawodowym (38,2%) i podstawowym (36,7%). Wynika z tego, że bezrobocie dotyka głównie osoby w średnim wieku i z niższym poziomem wykształcenia.
6. Na obszarze gminy występuje 13 złóż piasków i żwirów, z czego 8 jest eksploatowanych, jedno eksploatowane okresowo, jedno złóż o zasobach rozpoznanych wstępnie, dwa rozpoznane szczegółowo i jedno, z którego wydobyć zostało zaniechane.
7. Gmina Chojnów ma bogatą sieć wód płynących. Sieć hydrograficzną gminy tworzy Czarna Woda, Skora i ich dopływy. Zły stan rowów melioracyjnych jest powodem podnoszenia się poziomu wód gruntowych, czego wynikiem jest powiększanie się obszarów o zakłóconej gospodarce wodnej. Największe wahania występują w obrębach położonych w dolinie Czarnej Wody tj. Rokitki, Zamienice i Jaroszkówka. Obszar ten ma mało korzystne warunki wodne. Ogólna powierzchnia wód otwartych i sieci rzek wynosi 826,51 ha, z czego 590,95 ha to wody stojące, 83,53 ha wody płynące, a 152,03 ha rowy.

8. Warunki klimatyczne sprzyjają rozwojowi rolnictwa. Jest to najcieplejszy region na obszarze Śląska, jednak ubogi w opady atmosferyczne. W ostatnim 10-leciu zaobserwowano tu dalsze zmniejszanie się średnich sum opadów rocznych. W związku z tym coraz większego znaczenia nabiera powiększanie możliwości retencyjnych tego obszaru. Zagrożeniem, szczególnie dla budynków i infrastruktury, stają się również coraz częściej występujące opady ulewne oraz burze i wiatry o dużych prędkościach.
9. Gmina Chojnów posiada średnie walory przyrodniczo – krajobrazowe. Północno – zachodnia część gminy znajduje się w granicach obszaru NATURA 2000 PLB020005 Bory Dolnośląskie. Obszar ten, położony w dorzeczu Odry, stanowi jeden z największych kompleksów leśnych Polski. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Czarnej Wody zajmuje północną część gminy obejmując swoim zasięgiem tereny leśne i rolne o najsłabszych glebach. Obszar ten chroni wartościowe krajobrazowo tereny o różnych ekosystemach, które mogą pełnić funkcję korytarzy ekologicznych. W gminie jest też 16 parków wpisanych do rejestru zabytków oraz 37 pomników przyrody.
10. Stopień lesistości w gminie wynosi 21,8% i jest niższy od średniej krajowej (29,0%) i średniej dla województwa dolnośląskiego (29,7%). Największe kompleksy leśne znajdują się w północno – zachodniej (Biskupin, Czernikowice, Rokitki, Stary Łom), zachodniej (Okmiany) i północnej (Jaroszówka) części gminy. Na pozostałym obszarze grunty leśne to śródpolne tereny zadrzewione porastające strome, mało dostępne zbocza lub lasy na terenach podmokłych.
11. W gminie Chojnów najwięcej jest gleb średniej jakości. Gleby klas czwartych zajmują 43,7% powierzchni użytków rolnych. Gleby bardzo dobrej i dobrej jakości stanowią 26,7% powierzchni użytków rolnych gminy, natomiast gleb słabych i bardzo słabych jest 29,6%. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi tu 74,8 pkt. Jest on zbliżony do średniej dla województwa dolnośląskiego (76,3 pkt.) i wyższy od średniej wartości wskaźnika dla Polski (66,6 pkt.). Warunki naturalne produkcji rolniczej są jednak bardzo zróżnicowane. Oprócz obrębów o bardzo dobrych warunkach naturalnych produkcji rolniczej (Budziwojów 98,1 pkt. Pątnów 97,4 pkt. Dobroszów 91,0 pkt.) są też obręby o bardzo słabych warunkach produkcji rolniczej (Zamienice 45,2 pkt. Biskupin 48,1 pkt. Rokitki 50,1 pkt. Jaroszówka 54,1 pkt.). 30% gleb gminy ma odczyn kwaśny i bardzo kwaśny.

12. Część gminy Chojnów zakwalifikowana została w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16.09.2010 roku do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW). Do obszarów nizinnych strefy I zaliczono obręby Biskupin i Jaroszków, natomiast do obszarów nizinnych strefy II: Rokitki i Zamienice.
13. Użytki rolne stanowią 67,8% powierzchni gminy, w tym grunty orne to 12 924,72 ha, a użytki zielone 2 632,37 ha. Odłogowanych jest 751,48 ha gruntów, co stanowi 4,8% powierzchni użytków rolnych. Głównymi przyczynami odłogowania są: niekorzystne warunki wodne gleb, słabe klasy o niskiej przydatności rolniczej oraz nabywanie gruntów jako lokata kapitału.
14. Największy udział we władaniu gruntami na terenie gminy ma sektor prywatny (53,6%). Na powierzchnię tę składa się m. in. 10 917,90 ha gruntów własnych gospodarstw rolnych (47,3% powierzchni gminy) oraz 504,09 ha gruntów nieruchomości do 1,0 ha (2,2%). Sektor publiczny gospodaruje na 46,4% powierzchni gminy. Powierzchnia gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych w gminie wynosi 4 297,72 ha. Najwięcej gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych położonych jest w obrębach: Rokitki (445,83 ha), Goliszów (406,72 ha), Pątnów (378,14 ha), Niedźwiedzice (351,92 ha), Osetnica (348,49 ha), Budziwojów (337,29 ha) i Krzywa (327,38 ha). Znikome ilości gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych są w obrębach: Dobroszów (0,50 ha), Jerzmanowice (21,03 ha) i Witków (34,44 ha).
15. Według kart podatkowych w gminie jest 1 695 gospodarstw o średniej powierzchni 7,85 ha gruntów własnych i dzierżawionych. Liczebnie dominują tu gospodarstwa małe, pełniące funkcje socjalne (59,0% gospodarstw o powierzchni do 4,99 ha). Gospodarstw powyżej 15 ha jest 145, lecz prowadzą one produkcję na 45,9% powierzchni gruntów własnych i dzierżawionych przez gospodarstwa rolne. Struktura gospodarstw świadczy o koncentracji ziemi i produkcji rolniczej w największych gospodarstwach.
16. Przeciętna powierzchnia działki rolniczej w gminie Chojnów wynosi 1,14 ha, a gospodarstwa rolne mają średnio po 6,28 działek gruntów własnych. Niekorzystnym rozłogiem gruntów charakteryzują się gospodarstwa w obrębach: Biała, Czernikowice, Dobroszów, Goliszów, Konradówka, Michów, Okmiany, Stary Łom, Strupice, Witków. Scaleniem gruntów zainteresowani są mieszkańcy wsi: Biskupin, Budziwojów, Goliszów, Jerzmanowice, Konradówka, Michów, Niedźwiedzice, Pątnów, Rokitki, Witków.

17. W gminie Chojnów wyposażenie wsi w infrastrukturę techniczną jest niewystarczające. Wskaźnik ilości przyłączy wodociągowych na 100 budynków mieszkalnych wynosi 91,8%, przyłączy kanalizacji sanitarnej 15,5%, sieci gazowej brak, zaopatrzenie w energię elektryczną jest wystarczające.
18. Na melioracje podstawowe składa się 116,515 km cieków podstawowych. Cieki te są w zarządzie Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych. Powierzchnia terenów zalewowych jest duża i wynosi 3034,04 ha (13,1% powierzchni gminy).
19. W gminie Chojnów zdrenowanych jest 5,3% powierzchni użytków rolnych (835,05 ha), a długość rowów melioracji szczegółowej wynosi 355,54 km. Stan techniczny urządzeń melioracji szczegółowej jest zły. W gminie nie istnieje spółka wodna. Urządzenia melioracji wodnych nie są konserwowane przez ich właścicieli i na dzień obecny są one mocno wyeksploatowane. Grunty podlegają procesom wtórnego zabagnienia, a powierzchnia terenów podmokłych sięga obecnie 2585,17 ha.
20. W gminie Chojnów istnieje 800,76 km dróg o różnej nawierzchni. Gęstość istniejącej sieci drogowej liczona do powierzchni ogólnej bez lasów wynosi 4,4 km/100 ha i jest wysoka. Drogi o nawierzchni twardej stanowią 19,4% ogólnej długości dróg. 1/4 dróg o twardej nawierzchni jest w dobrym stanie technicznym.
21. W strukturze zasiewów gminy dominują zboża, których udział wynosi 73,6%, roślin przemysłowych jest 17,1%, a okopowe zajmują 7,9% powierzchni zasiewów. Uzyskiwane plony w gospodarce indywidualnej są wysokie. Przeciętne plony pszenicy wynoszą 4,7 t/ha, żyta 2,7 t/ha, jęczmienia 3,8 t/ha i owsa 2,7/ha.
22. Obsada inwentarza w gospodarstwach indywidualnych jest niska i wynosi 17,7 SD/100 ha UR. Są miejscowości, gdzie obsada zwierząt jest bardzo niska (Stary Łom 2,7 SD/100 ha UR, Krzywa 6,2 SD/100 ha UR). Największą obsadą zwierząt charakteryzują się obręby: Budziwojów (41,6 SD/100 ha UR), Okmiany (41,5 SD/100 ha UR), Jaroszkówka (37,9 SD/100 ha UR) i Czernikowice (31,5 SD/100 ha UR).
23. Wskaźnik wyposażenia gospodarstw indywidualnych w mechaniczną siłę pociągową jest wystarczający. Przeciętnie w gminie przypada 3,6 ha UR na 1 ciągnik przeliczeniowy, a na 1 kombajn zbożowy 58,1 ha gruntów ornych.
24. Wyposażenie w urządzenia obsługi rolnictwa na terenie gminy jest wystarczające.
25. Stopień wyposażenia gminy w infrastrukturę społeczną jest wystarczający. Głównymi ośrodkami usługowymi dla terenów wiejskich gminy są Rokitki i Krzywa. Usługi

wyższego rzędu są natomiast zapewnione przez większe miasta regionu: Chojnów, Legnicę i Bolesławiec.

II. USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO - ROLNEGO

1. PLAN URZĄDZENIOWO-ROLNY A OPRACOWANIA STRATEGICZNE DOTYCZĄCE OBSZARU GMINY CHOJNÓW

Zgodnie z wizją nakreśloną przez „Strategię rozwoju obszarów wiejskich Dolnego Śląska” obszary wiejskie mają się stać miejscem życia i pracy szeroko akceptowanym, a przez to świadomie wybieranym przez społeczeństwo. Celem tej strategii jest zrównanie warunków życia i pracy ludności wiejskiej z warunkami egzystencji mieszkańców miast.

Zrealizowanie powyższej wizji zależy od osiągnięcia głównych celów rozwoju obszarów wiejskich Dolnego Śląska, którymi są:

- podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej oraz
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.

Ze względu na zróżnicowanie fizjograficzne, demograficzne i poziomu rozwoju gospodarczego, w województwie wydzielono w miarę jednorodne regiony funkcjonalno – przestrzenne, które posiadają własne, dostosowane do ich warunków, cele i zadania.

W Strategii rozwoju obszarów wiejskich Dolnego Śląska gmina Chojnów zaliczona została do **IV regionu funkcjonalnego: rolniczo – przemysłowego** (rysunek nr 29). Region ten charakteryzuje się dobrym i średnim poziomem rozwoju społeczno – gospodarczego oraz takimi samymi warunkami rozwoju. Obszary wiejskie regionu powinny być ukierunkowane na rozwój funkcji rolniczych i bezpośrednio związanych z rolnictwem. Zjawiskiem niekorzystnym jest niski poziom wykształcenia ludności rolniczej. Produkcję rolniczą, a zwłaszcza zwierzęcą, cechuje niska intensywność.

Dla regionu rolniczo - przemysłowego ustalono następujące cele szczegółowe:

1. Przekształcenie struktury agrarnej.
2. Likwidacja monokultury przemysłowej poprzez rozwój funkcji pozarolniczych, niezwiązanych z wydobywaniem i przetwórstwem miedzi oraz funkcji obsługi kompleksu gospodarki żywnościowej.
3. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego.

Realizacji w/w celów szczegółowych służyć będą następujące zadania:

Cel szczegółowy 1:

Przekształcenie struktury agrarnej

Zadania:

- Przekształcenie struktury obszarowej gospodarstw.

- Przekształcenie struktury zatrudnienia.
- Dostosowanie kierunków produkcji rolniczej, a zwłaszcza zwierzęcej, do warunków przyrodniczych.
- Racjonalna organizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Cel szczegółowy 2:

Likwidacja monokultury przemysłowej poprzez rozwój funkcji pozarolniczych, niezwiązanych z wydobywaniem i przetwórstwem miedzi oraz funkcji obsługi kompleksu gospodarki żywnościowej.

Zadania:

- Prawno – ekonomiczne i organizacyjne wspieranie lokalnej przedsiębiorczości.
- Pełne wykorzystanie możliwości, jakie daje specjalna strefa ekonomiczna.
- Rozwój lokalnej bazy turystycznej i rekreacyjnej.

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Chojnów, opracowana w 2000 roku przewiduje, że misją gminy Chojnów jest:

Racjonalne i optymalne wykorzystanie warunków gospodarczych bazą rozwoju przedsiębiorczości, nowoczesnego rolnictwa oraz zaplecza lokalnej rekreacji i wypoczynku w celu minimalizacji bezrobocia i poprawy życia mieszkańców gminy.

Misję rozwoju gminy tworzą plany działania, skupione wokół priorytetów, które zostały wskazane jako kluczowe w analizie strategicznej rozwoju gospodarczego. Są to:

- ↑ **rozwój infrastruktury technicznej i rozwój ochrony środowiska**
- ↑ **tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości**
- ↑ **realizacja potrzeb społecznych, w tym lokalnego systemu edukacji**
- ↑ **wspieranie restrukturyzacji rolnictwa i dywersyfikacji gospodarki na obszarach miejskich.**

Strategia dzieli obszar gminy na trzy strefy:

1. **Część południowa** - z miejscowościami **Okmiany, Krzywa, Budziwojów i Gołaczów**, leżącymi w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady A4.
2. **Część środkowa** - w pasie **Stary Łom - Biała - Goliśzów – Dobroszów**.
3. **Część północna** - na linii **Biskupin - Rokitki - Zamienice - Jaroszkówka – Niedźwiedzice**.

Część południowa gminy to teren o w pobliżu autostrady A4. Według strategii jest to bardzo ważny atut gminy, który należy wykorzystać. Strategia przewiduje

zagospodarowanie dwóch węzłów znajdujących się w rejonie Krzywej i Budziwojowa jako terenów aktywizacji gospodarczej.

Centralna część gminy to obszar przede wszystkim rolniczy, z ubogą infrastrukturą. Wykorzystując jednak zalety glebowo - klimatyczne jak i posiadane zasoby jedynym zasadnym celem strategii tego obszaru jest rozwój produkcji rolnej.

Część północna gminy to tereny charakteryzujące się stosunkowo dużym zalesieniem, walorami krajobrazowymi i licznymi zbiornikami wodnymi. Uwzględniając powyższe uwarunkowania strategia przewiduje wykorzystanie tych obszarów pod rozwój rekreacji, turystyki i agroturystyki. Rejony pod taką aktywizację to przede wszystkim Rokitki, gdzie funkcjonuje skromna baza turystyczna, i wieś Jaroszkówka wraz ze znajdującą się tam stadniną koni. Planowanie strategiczne w tym obszarze powinno dotyczyć przede wszystkim rozbudowy istniejącej bazy letniskowo - rekreacyjnej w miejscowości Rokitki. Aktywizacja Jaroszkówki jako ośrodka związanego z hippiką powinna stanowić drugi podstawowy kierunek rozwoju funkcji rekreacyjnych. Rozwój tego ośrodka powinien koncentrować się na istniejącym potencjale. Dodatkowym atutem tej części gminy jako potencjalnego ośrodka rozwoju turystyki i agroturystyki jest wieś Niedźwiedzice. Istnieją tam stawy hodowlane, które po odpowiednim zagospodarowaniu mogłyby stanowić ciekawą ofertę spędzenia weekendu nad wodą. Pobliskie lasy w okolicach Biskupina, Rokitek, Zamienic i Jaroszkówki obfitują w zwierzynę leśną. Wspólnie z nadleśnictwem należałoby wykorzystać ten fakt stwarzając warunki do uprawiania myślistwa oraz tzw. bezkrwawych łowów z aparatem fotograficznym i lornetką.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chojnów” z 2010 roku zakłada, że strategicznymi celami głównymi rozwoju gminy Chojnów, są:

- **STYMULOWANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO**
 - stworzenie możliwości rozwoju przedsiębiorczości,
 - promocja i tworzenie ofert inwestycyjnych,
 - aktywna gospodarka nieruchomościami,
 - wykorzystanie atutów w postaci zagospodarowania sąsiedztwa węzłów autostrady A4,
 - stworzenie powiązań z Międzynarodowym Centrum Towarowym w sąsiedniej

gminie Gromadka,

- zapewnienie niezbędnego uzbrojenia terenów.
- **POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW**
 - zahamowanie dekapitalizacji i poprawa standardów zasobów mieszkaniowych,
 - zapewnienie możliwości rozwoju mieszkalnictwa i usług,
 - przeciwdziałanie bezrobociu i odpływowi mieszkańców,
 - zwiększenie identyfikacji obywateli z gminą,
 - wspieranie oświaty, ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej,
 - upowszechnianie kultury i sztuki,
 - zwiększenie bezpieczeństwa publicznego.
- **PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNEJ GMINY**
 - poprawa kondycji środowiska przyrodniczego,
 - rozwój obiektów obsługujących ruch turystyczny,
 - rozwój agroturystyki,
 - akcje promujące walory wypoczynkowe gminy.
- **RESTRUKTURYZACJA ROLNICTWA**
 - organizacja skupu płodów rolnych,
 - restrukturyzacja gospodarstw indywidualnych,
 - restrukturyzacja po byłych PGR,
 - promocja nowoczesnych metod hodowli i upraw.

Według studium rozwój przestrzenny gminy powinien zostać oparty o następujące, podstawowe elementy:

- przebieg przez obszar gminy autostrady A4 i związane z nim dwa węzły autostradowe „Krzywa” i „Chojnów”,
- lokalizację stref aktywizacji gospodarczej, w otoczeniu węzłów autostradowych i miasta Chojnowa,
- wyeksponowanie wartości obszaru chronionego krajobrazu Doliny Czarnej Wody, wraz ze zlokalizowanymi na jego terenie Rokitkami i Jaroszkówką, jako miejscowościami o potencjale rekreacyjnym,
- realizację obwodnicy miejskiej Chojnowa i zainwestowanie terenów do niej

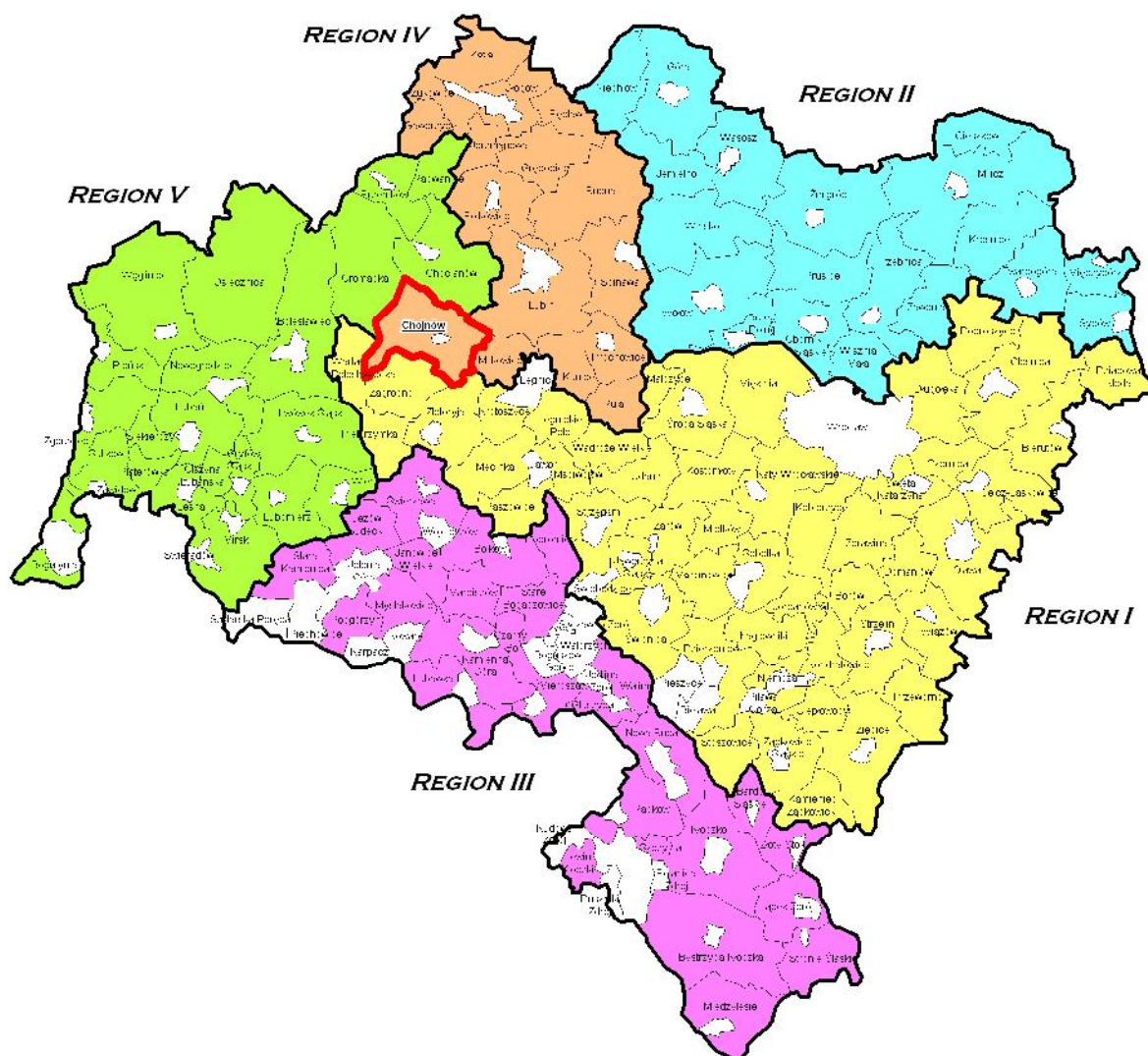
przyległych,

- restrukturyzację i modernizację rolnictwa.

Plan urządzeniowo–rolny gminy Chojnów dokonuje oceny, w jakim stanie jest rolnictwo na terenie gminy oraz jakie są możliwości jego dalszego rozwoju. Rozwiązania zaproponowane w planie stanowią rozwinięcie i uszczegółowienie ustaleń przyjętych w dotychczasowych opracowaniach o charakterze planistycznym.

Do głównych zagadnień poruszanych w planie urządzeniowo – rolnym należą:

1. Poprawa warunków wodnych i gospodarka wodna.
2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu wiejskiego.
3. Kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw.
4. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem.
5. Dostosowanie produkcji roślinnej i zwierzęcej do warunków przyrodniczych i ekonomicznych.

LEGENDA:

- region intensywnego rolnictwa
- region rolniczo-rekreacyjny
- region przemysłowo-rekreacyjno-turystyczny
- region rolniczo-przemysłowy
- region rolniczo-przemysłowo-rekreacyjny
- miasta

Rys. 29. Regiony funkcjonalne obszarów wiejskich Dolnego Śląska

2. POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKA WODNA

2.1. Melioracje podstawowe

Według danych uzyskanych od zarządcy cieków (Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych), na terenie gminy Chojnów odbudowy wymaga 45,38 km cieków podstawowych, co stanowi 39,9% ich całkowitej długości. Najwięcej prac z tego zakresu należy przeprowadzić na Brennej (12,07 km), rzece Skora (8,36 km), Brochotce II (7,37 km), Brochotce (5,47 km), Osetnickim (4,73 km) i Dłużeniu (3,92 km). Na Czarnej Wodzie, Stawiskach i Świnim Błocie zakres prac polegających na odbudowie lub modernizacji jest mniejszy i waha się od 0,83 do 1,37 km.

Prace o mniejszym zakresie, typu konserwacji, należy wykonać na Środce (7,42 km) i Karkoszce (2,93 km). Niektóre cieki (Nidzica oraz kanały H, D, F i E) nie wymagają żadnych prac z zakresu melioracji wodnej, gdyż albo prace te już zostały wykonane, albo też cieki te przebiegają przez tereny użytków zielonych i lasów, na których wylewy nie stanowią większych problemów. Mogą się tu swobodnie rozlewać zmniejszając ilości wody dostarczanej w rejonu zabudowane.

Bliższe dane dotyczące cieków melioracji podstawowych zawarte są w tabeli nr 23 oraz na rysunku nr 30.

2.2. Melioracje szczegółowe

W wyniku analizy zebranych materiałów oraz inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że na obszarze gminy Chojnów odbudowy wymaga 92,18 km rowów melioracji szczegółowej, a konserwacji dalszych 24,44 km tych rowów. Dotyczy to rowów służących celom rolniczym, położonych w terenach przeznaczonych w planach miejscowych na cele rolnicze. Z powyższego zestawienia wyłączono rowy w terenach przeznaczonych na cele budowlane lub zalesieniowe.

Do odbudowy zakwalifikowano rowy, które wymagają większych prac inwestycyjnych, takich jak: odtworzenie zasypanych odcinków, pogłębienie koryt, poszerzenie dna, odbudowa przepustów. Za konserwację uznano prace polegające na drobniejszych zabiegach pielęgnacyjnych takich jak: wykaszanie rowów, udrażnianie przepustów, odmulanie itp. Z zestawienia prac melioracyjnych wynika, że odbudowy wymaga 25,9 % rowów istniejących w terenie, a konserwacji 6,9 %.

W związku z brakiem spółki wodnej w gminie Chojnów, prace konserwacyjne cieków szczegółowych prowadzone są przez samych właścicieli gruntów. Na odcinkach, gdzie nie wykonuje się tych prac rowy są wypłycone, miejscami zaorane i zarośnięte, a przyległe grunty podmokłe. Brak jest również koordynacji przy przeprowadzaniu prac konserwacyjnych, co prowadzi do odcinkowego czyszczenia rowów, co nie poprawia warunków wodnych na przyległych gruntach i może prowadzić do zalewania terenów niżej położonych (problem zgłaszany we wsi Zamienice).

W trakcie konsultacji społecznych zwrócono dodatkowo uwagę na brak przepustu łączącego rowy szczegółowe nr 620 i 446/1 w obrębie zabudowy wsi Gołocin. Jest to przykładem braku koordynacji prac przy przebudowie i konserwacji rowów szczegółowych.

W tabeli nr 31 podano informacje o oczkach wodnych i stawach hodowlanych proponowanych do odbudowy. Typowanie zbiorników małej retencji do odbudowy wykonano na podstawie inwentaryzacji terenowej oraz rozmów z sołtysami. Stwierdzono, że powierzchnia oczek wodnych (zbiorników o powierzchni poniżej 1,0 ha) do odbudowy wynosi łącznie 2,69 ha, zbiorników retencyjnych 1,94 ha. Stawy hodowlane do odbudowy zajmują natomiast powierzchnię 4,23 ha.

Wskazane jest wspieranie wszelkich inicjatyw w zakresie budowy małych oczek wodnych, w tym również na gruntach budowlanych. Mogą być one odbiornikiem wód powierzchniowych, poprawiającym gospodarkę wodną w obszarach, gdzie jest ona zakłócona.

Projektowane prace przy regulacji stosunków wodnych powinny przyczynić się do zwiększenia małej retencji (realizacja małych zbiorników retencyjnych służących celom rolniczym, możliwość stosowania nawodnień w oparciu o rowy melioracyjne). Powinny również rozwiązać problem przepustów na rowach, które są zbyt wąskie i niedostosowane do ciężkiego sprzętu rolniczego. W gospodarstwach rolnych aktualnie stosowane maszyny rolnicze mają rozstaw osi większy niż przepusty na rowach, co prowadzi do zaorywania rowów.

Projektowane prace z zakresu gospodarki wodnej muszą również brać pod uwagę wymagania wynikające z ochrony obszarów Natura 2000. Sposoby gospodarowania na tych obszarach muszą być dostosowane do wrażliwości siedlisk i gatunków, dla ochrony których obszar ten został utworzony. Podstawowym wymogiem jest niezmiennianie ich dotychczasowej funkcji i niepogarszanie obecnego stanu ich siedlisk. O tym, czy dana

inwestycja może być realizowana przesądza procedura oceny oddziaływania na środowisko.

W pobliżu cieków i oczek wodnych zaleca się stosowanie następujących zasad służących ochronie środowiska i zmniejszających negatywny wpływ rolnictwa na czystość wód:

- Nawożenie i opryskiwanie pól w rejonie zbiorników przy bezwietrznej pogodzie i w odległości, co najmniej 50 m od zbiornika wodnego.
- Na terenach, gdzie przepływają rowy wypełnione wodą wskazane jest tworzenie niewielkich rozlewisk służących za miejsce rozrodu płazów oraz teren naturalnej filtracji wód.
- W przypadku zanikania zbiorników wodnych wykonywać ich pogłębianie – zabieg taki przeprowadza się jesienią, a pogłębiać można nie całą powierzchnię zbiornika tak, by pozostała zarośnięta roślinnością wodną strefa pływiczna.
- Zapobieganie wiosennemu wypalaniu traw.
- Zapobieganie powstawaniu dzikich wysypisk śmieci.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 przewiduje dofinansowanie ochrony ekosystemów wodno – łukowych oraz wód powierzchniowych w ramach pakietów rolnośrodowiskowych „ochrona gleb i wód” oraz „strefy buforowe”.

Długości rowów do odbudowy i konserwacji oraz wykaz zbiorników małej retencji do odbudowy zamieszczono w tabeli nr 31, a ich lokalizację na rysunku nr 30.

Zdjęcie nr 7. Rów przydrożny w Zamienicach

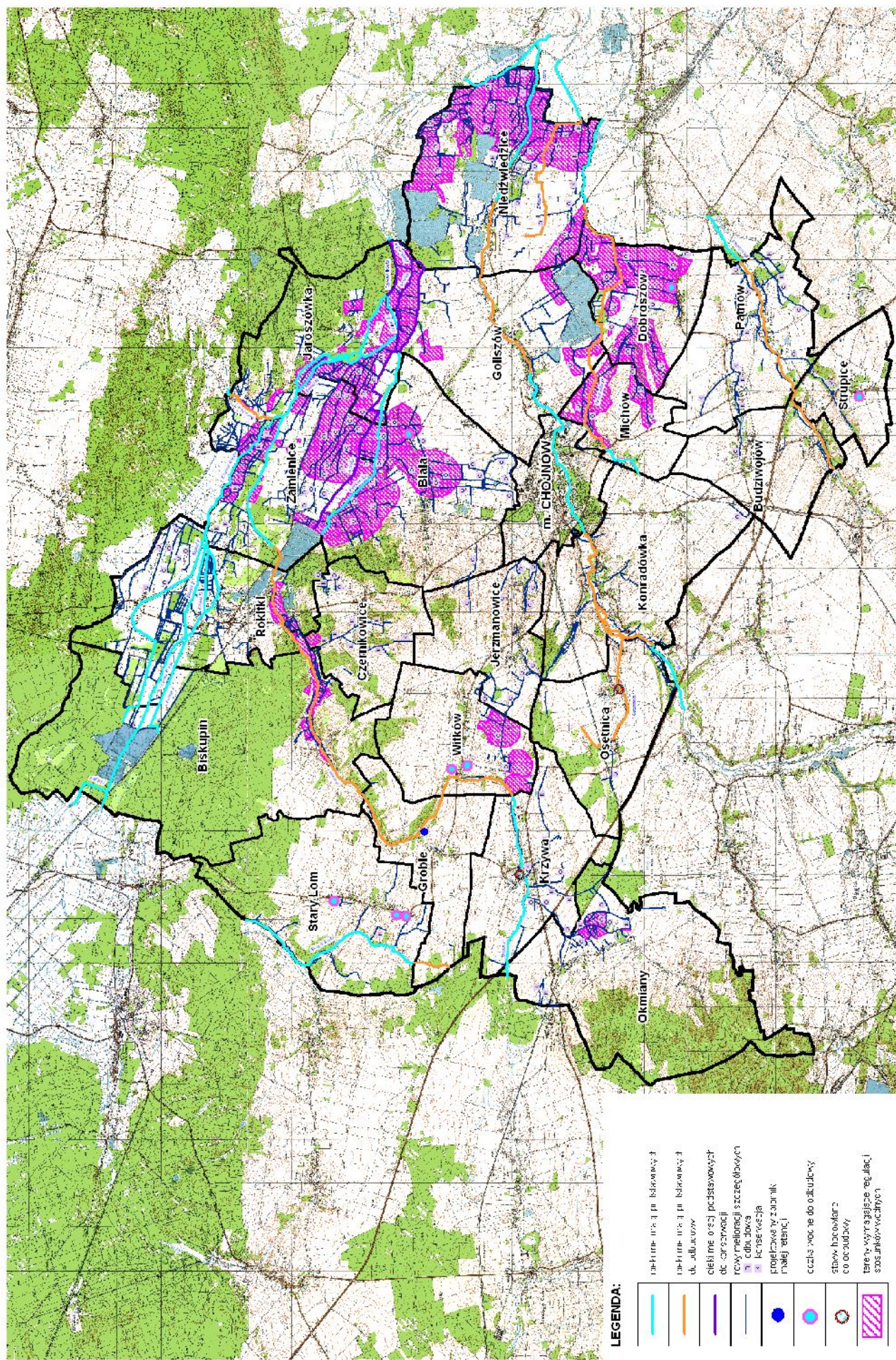
Wykaz prac z zakresu melioracji szczegółowych

Tabela 31

Lp.	Obręb	Długość rowów melioracji szczegółowych istniejących w terenie /km/	Długość rowów melioracji szczegółowych wymagających odbudowy lub konserwacji			Powierzchnia gruntów wymagająca regulacji stosunków wodnych	Zbiorniki małej retencji		
			Ogółem /km/	W tym odbudowa /km/	W tym konserwacja /km/		Nr działek	Powierzchnia /ha/	Uwagi
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	Biała	27,82	15,88	15,88	-	402	537/2, 538	0,94	oczko wodne
2.	Biskupin	13,01	0,48	-	0,48	53	-	-	-
3.	Budziwojów	4,58	0,92	0,92	-	-	-	-	-
4.	Czernikowice	6,88	4,47	0,72	3,75	9	-	-	-
5.	Dobroszów	19,89	14,12	14,12	-	357	278	0,18	oczko wodne
6.	Goliszów	18,31	1,65	1,65	-	192	-	-	-
7.	Groble	0,97	-	-	-	-	1 13/4	1,94	zbiornik retencyjny
8.	Jaroszówka	33,93	5,03	5,03	-	280	-	-	-
9.	Jerzmanowice	9,71	6,56	6,56	-	-	-	-	-
10.	Konradówka	13,14	1,09	1,09	-	-	-	-	-
11.	Krzywa	10,85	6,85	3,05	3,80	-	268/1, 378/4	2,95	stawy hodowlane
12.	Michów	4,79	2,17	2,17	-	129	-	-	-
13.	Niedźwiedzice	53,65	16,43	12,28	4,15	680	-	-	-
14.	Okmiany	12,80	6,74	3,48	3,26	28	-	-	-
15.	Osetnica	6,20	1,53	1,53	-	-	278/52, 278/53, 32	1,28	stawy hodowlane
16.	Pątnów	16,84	8,80	3,87	4,93	-	-	-	-
17.	Rokitki	50,53	5,65	5,65	-	28	-	-	-
18.	Stary Łom	8,19	0,59	-	0,59	-	172, 154, 320/4	0,78	oczka wodne
19.	Strupice	1,96	0,95	0,95	-	-	186	0,26	oczko wodne
20.	Witków	5,32	1,53	1,53	-	98	231, 232, 353/1	0,53	oczka wodne
21.	Zamienice	36,17	15,18	11,70	3,48	354	-	-	-
Gmina ogółem		355,54	116,62	92,18	24,44	2 610	-	8,86	-

Źródło: 1. Inwentaryzacja terenowa, październik 2010 r.

2. Uzgodnienia z sołtysami, październik-listopad 2010 r.

LEGENDA:

	linia wodociągowa
	linia kanalizacyjna
	linia deszczowa
	linia irygacyjna
	stacja uzdatniania wody
	stacja podwyższenia ciśnienia
	stacja oczyszczania ścieków
	stacja pomp
	stacja rozdzielcza
	stacja pomp
	stacja pomp
	stacja pomp
	stacja pomp
	stacja pomp
	stacja pomp
	stacja pomp

Krys. 30. Gospodarka wodna - stan projektowany

3. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU

3.1. Walory przyrodniczo – krajobrazowe oraz ich ochrona

Gmina Chojnów nie posiada sporządzonej inwentaryzacji przyrodniczej, w której wyznaczone zostałyby obszary planowane do objęcia ochroną prawną. Brak jest też informacji na temat planowanych nowych obszarów ochrony przyrody. Należy więc na obecnym etapie przyjąć, że pozostaną tu istniejące obecnie formy ochrony przyrody w postaci obszaru NATURA 2000 PLB020005 Bory Dolnośląskie, Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Czarnej Wody, parków zabytkowych, zabytkowych alei drzew i pomników przyrody.

3.2. Zalesienia gruntów

Po analizie wyodrębnione zostały 482,71 ha gruntów zlokalizowanych w 16 obrębach ewidencyjnych, których zalesienie jest wskazane. Najwięcej takich gruntów wyznaczono w obrębach: Jaroszkówka (124,29 ha), Goliszów (79,57 ha), Biała (47,64 ha) i Rokitki (46,24 ha).

Na powierzchnię planowaną do zalesienia składa się 471,43 ha użytków rolnych oraz 11,28 ha innych gruntów. Wśród 471,43 ha użytków rolnych włączonych do granicy rolno – leśnej, grunty klas V i VI zajmują 396,25 ha, co stanowi 84,1% użytków rolnych.

Pod względem struktury własnościowej najwięcej do zalesienia wskazano gruntów prywatnych (222,79 ha – 46,2%), następnie gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych (201,19 ha – 41,6%) i gruntów Nadleśnictw Legnica i Złotoryja (58,73 ha – 12,2%).

W przypadku realizacji zalesień według opracowanego projektu granicy rolno – leśnej, wskaźnik lesistości gminy (liczony łącznie z zadrzewieniami - Lz) wzrośnie z 21,8% do 23,9% tj. o 2,1%. Najwyższą dynamiką wzrostu lesistości charakteryzować się będą obręby: Jaroszkówka (11,1%) i Goliszów (5,4%).

Proponowane w niniejszym opracowaniu grunty do zalesienia, w momencie ich włączenia do nowo tworzonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, będą podlegały ocenie w ramach raportu o oddziaływaniu na środowisko ustaleń tych planów. Dotyczyć to będzie zwłaszcza kompleksów, których powierzchnia przekracza 20 ha.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19.03.2009 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach

działania „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013,” przewiduje udzielenie pomocy finansowej na zalesienie:

- gruntów rolnych użytkowanych jako grunty orne oraz sady, które zostały przeznaczone do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku tego planu, gdy zalesianie tych gruntów nie jest sprzeczne z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- gruntów innych niż rolne: z sukcesją naturalną lub wymagających ochrony z uwagi na funkcje wodochronne lub glebochronne.

Pomoc na zalesianie obejmuje:

- wsparcie finansowe na zalesianie,
- premię pielęgnacyjną,
- premię zalesieniową.

Są to finansowe zachęty dla właścicieli gruntów do ich zalesiania, szczególnie w przypadku wieloletnich odlogów na słabych klasach, co jest korzystne dla środowiska.

Z pomocy na zalesianie gruntów wyłączone są grunty na obszarach Natura 2000.

Dane dotyczące zalesień gruntów przedstawiono w tabelach nr 32, 33 i 34 oraz na rysunku nr 31.

Zdjęcie nr 8. Grunt leśny w Czernikowicach

Powierzchnia gruntów planowana do zalesienia

Tabela 32

Lp.	Obręb	Powierzchnia gruntów przeznaczona pod zalesienie w hektarach										Razem grunty rolne	Inne użytki do zalesienia	Razem pow.
		Grunty orne						Użytki zielone						
		IIIa	IIIb	RIVa	RIVb	RV	RVI	III	IV	V	VI			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1.	Biała	0,52	0,85	1,99	3,61	13,56	26,51	-	0,60	-	-	47,64	-	47,64
2.	Biskupin	-	-	-	3,12	8,55	8,18	-	0,41	2,25	1,44	23,95	3,32	27,27
3.	Budziwojów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Czernikowice	-	-	-	0,30	5,21	7,75	-	-	-	0,24	13,50	-	13,50
5.	Dobroszów	-	-	-	-	0,10	4,17	-	-	0,31	-	4,58	-	4,58
6.	Goliszów	-	-	1,52	1,39	22,59	43,21	1,69	4,79	3,57	0,18	78,94	0,63	79,57
7.	Groble	-	-	-	0,61	0,27	1,87	-	0,68	-	-	3,43	-	3,43
8.	Jaroszówka	-	-	-	1,16	37,48	31,03	1,35	19,13	13,91	16,91	120,97	3,32	124,29
9.	Jerzmanowice	-	0,50	0,49	0,23	-	-	-	2,09	0,39	-	3,70	1,33	5,03
10.	Konradówka	-	-	0,08	0,94	0,31	-	-	0,27	0,45	0,86	2,91	-	2,91
11.	Krzywa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Michów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Niedźwiedzice	-	-	-	-	8,50	26,75	-	0,81	1,11	0,33	37,50	1,76	39,26
14.	Okmiany	1,21	1,30	2,25	-	0,84	0,38	-	1,53	-	0,49	8,00	-	8,00
15.	Osetnica	-	-	1,54	4,00	11,64	-	-	-	-	-	17,18	0,51	17,69
16.	Pątnów	-	-	-	-	-	-	0,22	-	-	-	0,22	-	0,22
17.	Rokitki	-	-	-	0,60	13,20	27,67	-	0,15	2,92	1,68	46,22	0,02	46,24
18.	Stary Łom	-	-	-	10,15	15,69	1,24	-	3,10	4,56	1,60	36,34	0,09	36,43
19.	Strupice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Witków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Zamienice	-	-	-	-	3,54	20,11	-	-	1,43	1,27	26,35	0,30	26,65
	Razem Gmina	1,73	2,65	7,87	26,11	141,48	198,87	3,26	33,56	30,90	25,00	471,43	11,28	482,71

Zródło: opracowanie własne

Lesistość obecna i prognozowana

Tabela 33

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obróbu	Aktualna lesistość		Proponowana pow. gruntów do zalesienia*	Prognozowana lesistość		Dynamika zmian
		ha	ha	%	ha	ha	%	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Biała	1 432,87	134,77	9,4	47,64	182,41	12,7	+3,3
2.	Biskupin	2 606,47	1 915,13	73,5	23,95	1 939,08	74,4	+0,9
3.	Budziwojów	691,32	31,26	4,5	-	31,26	4,5	-
4.	Czernikowice	645,41	182,87	28,3	13,50	196,37	30,4	+2,1
5.	Dobroszów	699,15	34,18	4,9	4,58	38,76	5,5	+0,6
6.	Goliszków	1 468,56	28,14	1,9	79,18	107,32	7,3	+5,4
7.	Groble	720,59	72,61	10,1	3,43	76,04	10,6	+0,5
8.	Jaroszówka	1 096,36	500,54	45,7	121,66	622,20	56,8	+11,1
9.	Jerzmanowice	730,24	70,13	9,6	5,03	75,16	10,3	+0,7
10.	Konradówka	1 365,71	69,64	5,1	2,91	72,55	5,3	+0,2
11.	Krzywa	934,89	36,58	3,9	-	36,58	3,9	-
12.	Michów	467,12	9,36	2,0	-	9,36	2,0	-
13.	Niedźwiedzice	1 555,08	96,29	6,2	39,26	135,55	8,7	+2,5
14.	Okmiany	1 734,29	685,58	39,5	8,00	693,58	40,0	+0,5
15.	Osetnica	848,02	150,27	17,7	17,18	167,45	19,7	+2,0
16.	Pątnów	1 105,84	57,53	5,2	0,22	57,75	5,2	-
17.	Rokitki	1 327,94	321,20	24,2	46,22	367,42	27,7	+3,5
18.	Stary Łom	1 407,24	407,79	29,0	36,43	444,22	31,6	+2,6
19.	Strupice	462,57	31,52	6,8	-	31,52	6,8	-
20.	Witków	821,44	61,76	7,5	-	61,76	7,5	-
21.	Zamienice	964,21	133,96	13,9	26,35	160,31	16,6	+2,7
Razem		23 085,32	5 031,11	21,8	475,54	5 506,65	23,9	+2,1

Źródło: 1. Ewidencja gruntów i budynków, stan na dzień 29.04.2010 r.

2. Projekt granicy rolno-leśnej, 2011 r.

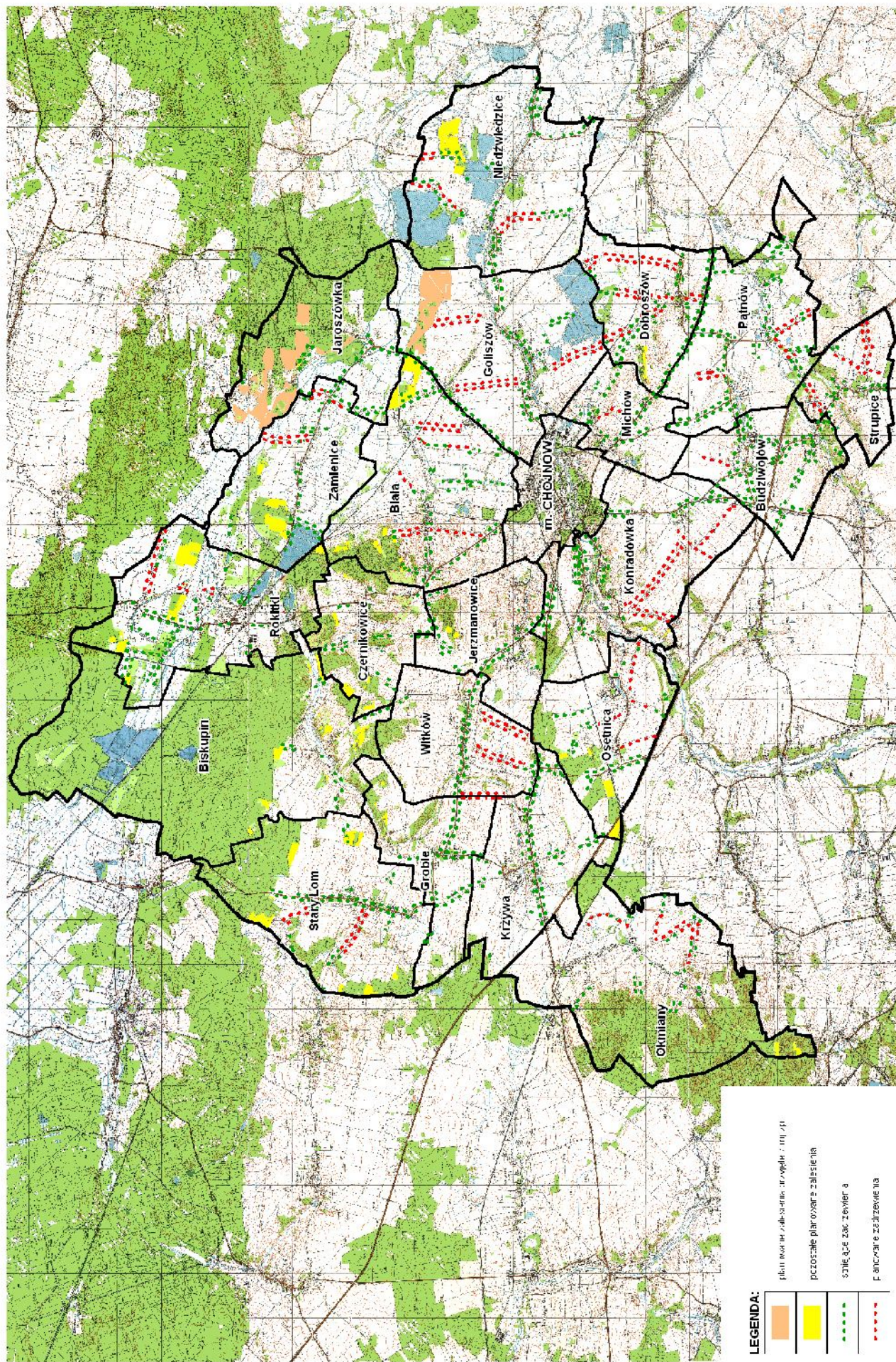
* - bez powierzchni Lz proponowanych do zalesienia

Grunty planowane do zalesienia według władania

Tabela 34

Lp.	Obręb	Powierzchnia gruntów przeznaczonych pod zalesienie			
		w tym we władaniu:			
		Ogółem	Właściciel prywatny	SP-ANR	SP-PGLLP
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Biała	47,64	2,53	36,73	8,38
2.	Biskupin	27,27	18,61	7,40	1,26
3.	Budziwójów	-	-	-	-
4.	Czemikowice	13,50	8,17	5,10	0,23
5.	Dobroszów	4,58	4,27	-	0,31
6.	Goliszów	79,57	15,52	64,05	-
7.	Groble	3,43	2,75	-	0,68
8.	Jaroszówka	124,29	75,66	34,55	14,08
9.	Jerzmanowice	5,03	4,24	-	0,79
10.	Konradówka	2,91	1,33	-	1,58
11.	Krzywa	-	-	-	-
12.	Michów	-	-	-	-
13.	Niedźwiedzice	39,26	24,35	14,91	-
14.	Okmiany	8,00	0,38	-	7,62
15.	Osetnica	17,69	8,28	6,95	2,46
16.	Pątnów	0,22	-	-	0,22
17.	Rokitki	46,24	10,39	23,69	12,16
18.	Stary Łom	36,43	23,93	3,54	8,96
19.	Strupice	-	-	-	-
20.	Witków	-	-	-	-
21.	Zamienice	26,65	22,38	4,27	-
	Razem	482,71	222,79	201,19	58,73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji gruntów i budynków. Stan na 29.04.2010 r.

Rys. 31. Zalesienia i zaleszenia gruntów

3.3. Zadrzewienia, zakrzewienia i zadarnienia

W planie urządzeniowo - rolnym proponuje się rozbudowanie sieci zadrzewień wzdłuż tras nowo realizowanych dróg transportu rolnego. W trakcie realizacji dróg przewiduje się bowiem poszerzenie pasa drogowego, co umożliwi wprowadzenie zadrzewień liniowych sadzonych po obu stronach drogi lub jednostronnie.

Proponuje się realizację 71,95 km zadrzewień liniowych. Zadrzewienia te wpłyną korzystnie na ochronę obszarów użytkowanych rolniczo, przyczynią się do urozmaicenia krajobrazu wiejskiego oraz poprawią mikroklimat. W praktyce oznacza to zmniejszenie prędkości wiatrów, parowania wody z gleby oraz powierzchniowych spływów wód.

Największe długości pasów zadrzewień przewidziano w Konradówce (9,30 km) oraz w Dobroszowie (8,7 km).

Z zadrzewień liniowych wyłączono obszary przewidziane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego do budowy farm wiatrowych (w obrębach Groble, Stary Łom, Krzywa, Witków, Czernikowice i Jerzmanowice).

Zadrzewienia i zakrzaczenia brzegów cieków melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych powinny zostać uwzględnione przy opracowywaniu projektów realizacji inwestycji w tej dziedzinie.

W przypadku odbudowy lub konserwacji urządzeń melioracyjnych należy preferować, tam gdzie to jest możliwe, zachowanie dotychczasowej obudowy biologicznej cieków lub jej odtworzenie i uzupełnienie. Nadwodne nasadzenia powinny być projektowane wzdłuż południowego brzegu chroniąc cieki i rowy melioracyjne przed nadmiernym parowaniem i zarastaniem roślinnością wodną. Zadrzewienia i zakrzewienia nadwodne zapewniają też ochronę wód przed zanieczyszczeniami środkami chemicznymi stosowanymi w rolnictwie. Wzdłuż cieków nie należy tworzyć zadrzewień zwartych, ponieważ zlokalizowane są one na dnie dolin będących z zasady odbiornikami mas spływającego, zimnego powietrza oraz wód roztopowych. Zaleca się unikanie przecinania w poprzek dolin rzecznych i dolinek bocznych jakimikolwiek przeszkodami. Nasadzenia zwarte są jednak możliwe i wskazane wokół odbudowywanych lub od nowa realizowanych oczek wodnych. Oprócz ochrony wód pełnić one bowiem będą funkcje rekreacyjne dla okolicznych mieszkańców i przyjezdnych.

Na terenie całej gminy zaleca się też tworzenie stref buforowych w postaci zadarnień przy ciekach powierzchniowych i oczkach wodnych. W szczególności dotyczy to terenów najbardziej wartościowych pod względem przyrodniczym lub rekreacyjnym.

Przestrzenne rozmieszczenie proponowanych zadrzewień przedstawiono na rysunku nr 31 oraz w tabeli nr 35.

Proponowane zadrzewienia

Tabela 35

Lp.	Obręb	Zadrzewienia liniowe /km/	
		km	Nr działek
1.	2.	3.	4.
1.	Biała	6,85	520/1, 646, 838/1, 838/2, 846, 871, 1229,
2.	Biskupin	-	-
3.	Budziwojów	0,70	175,
4.	Czernikowice	-	-
5.	Dobroszów	8,70	28/2, 137/2, 2, 122/2, 67, 101/4, 168/5
6.	Goliszków	8,10	59, 449/1, wzdłuż dr w dz. 408/1, 778/1
7.	Groble	0,80	292,
8.	Jaroszkówka	-	-
9.	Jerzmanowice	-	-
10.	Konradówka	9,30	863, 821/1, 824, 885,
11.	Krzywa	-	-
12.	Michów	1,10	60/2, 94, 95
13.	Niedźwiedzice	4,45	797, 763, 762, 761, 1038, 1049,
14.	Okmiany	4,30	287/1, 334, 460/19, 460/30, 287/3,
15.	Osetnica	1,70	322/2, 175, 181,
16.	Pątnów	2,85	458, 456, 467/2,
17.	Rokitki	2,10	753,
18.	Stary Łom	4,90	331/2, 375, 340, 369,
19.	Strupice	5,60	269/2, 266/2, 264, 283/2, 278/2, 282, 286,
20.	Witków	6,80	584, 563, 560, 555, 653,
21.	Zamienice	3,70	465, 459/1, 456/1, wzdłuż dz 283/1, wzdłuż dz 265/1, 425/1, 491,
Razem zadrzewienia liniowe		71,95	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej, październik 2010 r.

4. GOSPODARKA GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ

4.1. Wyłączenia gruntów z użytkowania rolniczego

Na podstawie danych ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz projektu granicy rolno-leśnej wykonano bilans użytków rolnych w poszczególnych obrębach i w całej gminie. Stwierdzono, że na cele inwestycyjne zarezerwowano 2 962 ha użytków rolnych, a na cele zalesieniowe 471,43 ha.

W przypadku realizacji wszystkich w/w zamierzeń powierzchnia użytków rolnych w gminie zmniejszy się o 3 433,43 ha (-21,9%). Największy, liczony w ha, ubytek użytków rolnych przewidywany jest w obrębach: Konradówka (423,91 ha), Goliszów (416,94 ha), Krzywa (393,00 ha) i Okmiany (343,00 ha).

Procentowo największy ubytek użytków rolnych przewidywany jest w obrębach: Budziwojów (-37,5%), Michów (37,4%) i Konradówka (-31,0%).

Bilans użytków rolnych zamieszczono w tabeli nr 36, a lokalizację planowanych terenów inwestycyjnych przedstawiono na rysunku nr 32.

Zdjęcie nr 9. Zakład górniczy w Osetnicy

Bilans użytków rolnych w gminie

Tabela 36

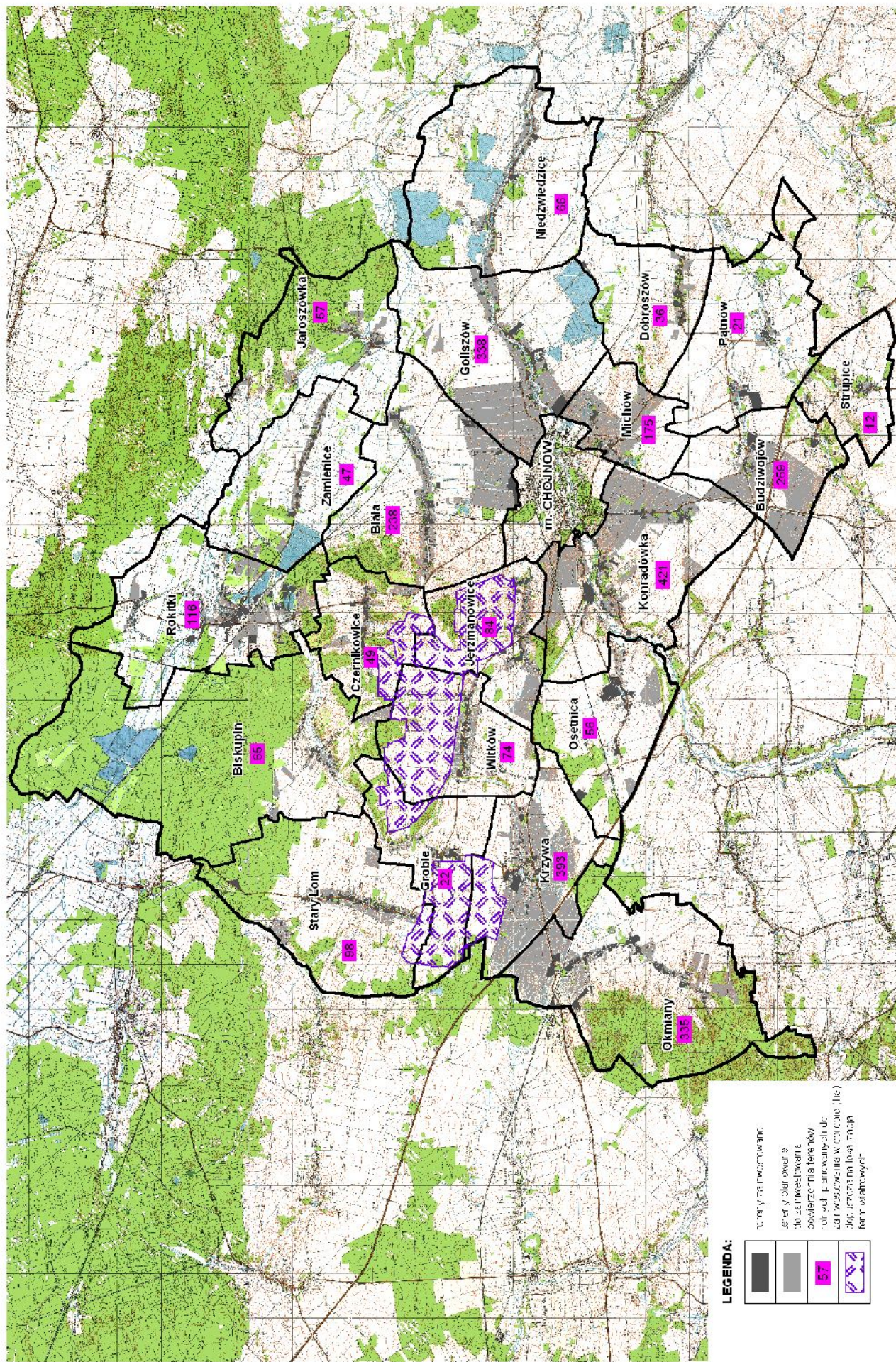
Lp.	Obręb	Aktualna powierzchnia ogólna obszaru	Aktualna powierzchnia ogólna UR			Planowana powierzchnia wyłączeń użytków rolnych					Planowana powierzchnia użytków rolnych			Dynamika zmian
			ha	ha	%	pod inwestycje		pod zalesienia		ogółem	ha	%	%	
		ha				ha	%	ha	%					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.	Biała	1 432,87	1 136,34	79,3	238	20,9	47,64	4,2	285,64	25,1	850,70	59,4	-19,9	
2.	Biskupin	2 606,47	501,25	19,2	65	13,0	23,95	4,8	88,95	17,8	412,30	15,8	-3,4	
3.	Budziwojów	691,32	589,06	85,2	259	44,0	-	-	259,00	44,0	330,06	47,7	-37,5	
4.	Czernikowice	645,41	416,39	64,5	49	11,8	13,50	3,2	62,50	15,0	353,89	54,8	-9,7	
5.	Dobroszów	699,15	603,67	86,3	36	6,0	4,58	0,8	40,58	6,8	563,09	80,5	-5,8	
6.	Goliszów	1 468,56	1 176,88	80,1	338	28,7	78,94	6,7	416,94	35,4	759,94	51,7	-28,4	
7.	Groble	720,59	613,81	85,2	22	3,6	3,43	0,6	25,43	4,2	588,38	81,7	-3,5	
8.	Jaroszkówka	1 096,36	525,07	47,9	57	10,9	120,97	23,0	177,97	33,9	347,10	31,7	-16,2	
9.	Jerzmanowice	730,24	604,76	82,8	84	13,9	3,70	0,6	87,70	14,5	517,06	70,8	-12,0	
10.	Konradówka	1 365,71	1 157,20	84,7	421	36,4	2,91	0,3	423,91	36,7	733,29	53,7	-31,0	
11.	Krzywa	934,89	800,20	85,6	393	49,1	-	-	393,00	49,1	407,20	43,6	-42,0	
12.	Michów	467,12	422,97	90,5	175	41,4	-	-	175,00	41,4	247,97	53,1	-37,4	
13.	Niedźwiedzice	1 555,08	1 107,95	71,2	66	6,0	37,50	3,4	103,50	9,4	1 004,45	64,6	-6,6	
14.	Okmiany	1 734,29	894,13	51,6	335	37,5	8,00	0,9	343,00	38,4	551,13	31,8	-19,8	
15.	Osetnica	848,02	620,49	73,2	56	9,0	17,18	2,8	73,18	11,8	547,31	64,5	-8,7	
16.	Pątnów	1 105,84	975,23	88,2	21	2,2	0,22	-	21,22	2,2	954,01	86,3	-1,9	
17.	Rokitki	1 327,94	774,49	58,3	116	15,0	46,22	6,0	162,22	21,0	612,27	46,1	-12,2	
18.	Stary Łom	1 407,24	921,85	65,5	98	10,6	36,34	3,9	134,34	14,5	787,51	56,0	-9,5	
19.	Strupice	462,57	389,71	84,2	12	3,1	-	-	12,00	3,1	377,71	81,7	-2,5	
20.	Witków	821,44	706,25	86,0	74	10,5	-	-	74,00	10,5	632,25	77,0	-9,0	
21.	Zamienice	964,21	704,81	73,1	47	6,7	26,35	3,7	73,35	10,4	631,46	65,5	-7,6	
Razem		23 085,32	15 642,51	67,8	2 962	18,9	471,43	3,0	3 433,43	21,9	12 209,08	52,9	-14,9	

Źródło: 1. Ewidencja gruntów i budynków. Stan na 29.04.2010 r.

2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Chojnów

3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chojnów, 2010 rok.

4. Projekt granicy rolno-leśnej, 2011 r.

Rys. 32 Istniejące i planowane zainwestowanie terenu

4.2. Kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw

Na kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw na terenie gminy Chojnów będą miały wpływ następujące zjawiska:

1. wygasanie produkcji rolniczej w gospodarstwach mniejszych, których właściciele przejdą do pracy w działach pozarolniczych gospodarki narodowej,
2. koncentracja produkcji rolniczej w gospodarstwach większych, które konkurować będą skalą produkcji i niskimi kosztami jednostkowymi.

Jesienią 2010 roku przeprowadzono wywiad środowiskowy z sołtysami wszystkich wsi dotyczący ilości gospodarstw rodzinnych w poszczególnych miejscowościach wiążących swoją przyszłość z rolnictwem oraz skali zainteresowania powiększaniem areалу gospodarstw. Uzyskano następujące informacje:

- Biała: 3 gospodarstwa rodzinne wiążą swoją przyszłość z rolnictwem, brak jest zainteresowania powiększaniem powierzchni gospodarstw,
- Biskupin: 2 gospodarstwa rodzinne wiążą swoją przyszłość z rolnictwem, brak zainteresowania powiększaniem powierzchni gospodarstw,
- Budziwojów: 5 gospodarstw rodzinnych wiąże swoją przyszłość z rolnictwem i są zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 200 ha.
- Czernikowice: 5 gospodarstw rodzinnych wiąże swoją przyszłość z rolnictwem i są zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 50 ha.
- Dobroszów: 20 gospodarstw rodzinnych wiąże swoją przyszłość z rolnictwem, w tym 15 jest zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 400 ha.
- Goliiszów: 7 gospodarstw rodzinnych wiąże swoją przyszłość z rolnictwem i są zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 50 ha.
- Grobla: 3 gospodarstwa rodzinne wiążą swoją przyszłość z rolnictwem i są zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 20 ha.
- Jaroszówka: 9 gospodarstw rodzinnych wiąże swoją przyszłość z rolnictwem i są zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 100 ha.
- Jerzmanowice: 5 gospodarstw rodzinnych wiąże swoją przyszłość z rolnictwem i są zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 100 ha.

- Konradówka: 8 gospodarstw rodzinnych wiąże swoją przyszłość z rolnictwem w tym 5 jest zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 50 ha.
- Krzywa: 1 gospodarstwo rodzinne wiąże swoją przyszłość z rolnictwem i jest zainteresowane powiększeniem powierzchni gospodarstwa o około 50 ha.
- Michów: 5 gospodarstw rodzinnych wiąże swoją przyszłość z rolnictwem, w tym 2 są zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 60 ha.
- Niedźwiedzice: 4 gospodarstwa rodzinne wiążą swoją przyszłość z rolnictwem w tym 3 są zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 200 ha.
- Okmiany: 3 gospodarstwa rodzinne wiążą swoją przyszłość z rolnictwem i są zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 200 ha.
- Osetnica: 1 gospodarstwo rodzinne wiąże swoją przyszłość z rolnictwem i jest zainteresowane powiększeniem powierzchni gospodarstwa o około 50 ha.
- Pątnów: 7 gospodarstw rodzinnych wiąże swoją przyszłość z rolnictwem i jest zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 200 ha.
- Rokitki: 2 gospodarstwa rodzinne wiążą swoją przyszłość z rolnictwem, w tym 1 jest zainteresowane powiększeniem powierzchni gospodarstwa o około 50 ha.
- Stary Łom: 6 gospodarstw rodzinnych wiąże swoją przyszłość z rolnictwem i jest zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 300 ha.
- Strupice: 11 gospodarstw rodzinnych wiąże swoją przyszłość z rolnictwem i jest zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 80 ha.
- Witków: 12 gospodarstw rodzinnych wiąże swoją przyszłość z rolnictwem i jest zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 100 ha.
- Zamienice: 4 gospodarstwa rodzinne wiążą swoją przyszłość z rolnictwem i są zainteresowane powiększaniem powierzchni gospodarstw łącznie o około 80 ha.

Jak wynika z powyższych danych na 1 695 gospodarstw rolnych istniejących w gminie Chojnów swoją przyszłość z rolnictwem wiążą 123, czyli 7,3%. Pozostali widzą swoje źródło utrzymania poza własnym gospodarstwem.

Zadeklarowany areał gruntów potrzebnych na powiększenie powierzchni gospodarstw wynosi łącznie co najmniej 2 340 ha.

Część gruntów na powiększanie powierzchni gospodarstw rodzinnych może pochodzić z zasobów Agencji Nieruchomości Rolnych (jest tu 4 298 ha gruntów ANR).

Możliwe jest również uzyskanie ziemi na powiększenie gospodarstw poprzez zagospodarowanie gruntów odłogowanych, których jest 751,48 ha. Największe powierzchnie tych gruntów występują w Zamienicach (149 ha) oraz w Biskupinie (114 ha).

Pewne powierzchnie można by uzyskać w ramach działania „renty strukturalne”, będącego częścią Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Renty te mogą być wypłacone rolnikom w wieku przedemerytalnym, podlegającym ubezpieczeniu społecznemu rolników. Przeprowadzona analiza wykazała jednak, że na terenie gminy Chojnów jest 352 ha gruntów, które mogłyby trafić na rynek w wyniku realizacji tego działania. Nie jest to ilość duża, która w jakiś znaczący sposób wpłynęłaby na zmiany struktury obszarowej gospodarstw.

Pewne znaczenie w powiększaniu powierzchni gospodarstw mają dzierżawy gruntów pomiędzy rolnikami. Według wywiadu środowiskowego powierzchnia gruntów dzierżawionych przez rolników (dzierżawy zarejestrowane i niezarejestrowane – bez dzierżaw z Agencji Nieruchomości Rolnych) zajmują około 1290 ha, co stanowi 9,8% powierzchni gruntów użytkowanych przez rolników. Należy się spodziewać wzrostu znaczenia dzierżaw sąsiedzkich w przyszłości, szczególnie biorąc pod uwagę, że 2830 ha gruntów użytkowane jest przez gospodarstwa małe, nieprzekraczające 4,99 ha.

4. 3. Możliwości uzyskania dochodu porównywalnego

Duży wpływ na kształtowanie powierzchni oraz liczby gospodarstw, które w przyszłości pozostaną i prowadzić będą produkcję rolną, ma możliwość uzyskania dochodu na poziomie, który pozwoli utrzymać się z prowadzonej działalności w gospodarstwie.

Akademia Rolnicza we Wrocławiu prowadziła w ramach Wojewódzkiego Programu Rozwoju Sektora Rolno - Spożywczego badania dochodowości gospodarstw i możliwości podniesienia tych dochodów. Badania te prowadzono w 2001 roku i tym samym nie uwzględniają one dopłat z Unii Europejskiej. W ówczesnych warunkach w przypadku **gospodarstw prowadzących produkcję na gruntach słabych, V i VI klasy**, nawet duże gospodarstwa o powierzchni około 100 ha nie były w stanie uzyskać z produkcji rolnej

dochodów porównywalnych z dochodami z pracy poza rolnictwem. Główną przyczyną były małe dochody z uprawy zbóż i niska wydajność produkcji. Gospodarstwo posiadające 25 ha gruntów ornych i nastawione na produkcję zbóż bez inwentarza osiągało wówczas 36,0% dochodu porównywalnego. Takie samo gospodarstwo nastawione na produkcję trzody chlewnej uzyskiwało 45,4% dochodu porównywalnego. Przeciętnie w ówczesnych warunkach gospodarstwa 25 ha gospodarujące na gruntach słabych i prowadzące produkcję zbożową uzupełnioną chowem trzody chlewnej i w mniejszym zakresie bydła osiągały 52,0% dochodu porównywalnego. Dopiero w przypadku zwiększenia przeciętnych plonów w gospodarstwie o 20-30% oraz wydajności mlecznej krów do 5000 l mleka można było zbliżyć się do poziomu dochodu porównywalnego. Było to jednak możliwe do osiągnięcia tylko w nielicznych, nowoczesnych gospodarstwach. Zwiększanie powierzchni gospodarstwa bez wzrostu wydajności w omawianych warunkach miało małe znaczenie, gdyż produkcja zbóż była niskodochodowa.

W przypadku gospodarstw **prowadzących produkcję na ziemiach dobrych**, powyżej klasy IIb, wynik finansowy był bardziej uzależniony od powierzchni gospodarstwa. Typowe gospodarstwo o 18 ha gruntów ornych i 2 ha łąk, chowające krowy i posiadające 2/3 powierzchni obsianej zbożami a resztę okopowymi i rzepakiem, osiągało w tych warunkach 76,9% dochodu porównywalnego. Wydzierżawienie dodatkowych 20 ha gruntów ornych zwiększało ten dochód do 98,0% parytetu. Gospodarstwo takie (tj. 40 hektarowe) osiągało zwiększenie dochodów poprzez zwiększenie udziału zbóż w zasiewach i ograniczenie liczby bydła, a więc ekstensyfikację organizacji produkcji.

W przypadku zwiększenia plonów o 20-30% oraz zwiększenia wydajności mlecznej krów już gospodarstwo 20 ha było w stanie znacznie przekroczyć poziom dochodu porównywalnego (127,4% dochodu porównywalnego).

Podstawowe modele wskazują, że w obszarach nizinnych na gruntach dobrych, bez uwzględniania dopłat z Unii Europejskiej, gospodarstwa 20 hektarowe były w stanie stosunkowo łatwo uzyskać dochód parytetowy i go przekroczyć przy intensyfikacji produkcji roślinnej i zwierzęcej, a w przypadku braku zwwyżki plonów i wydajności zwiększenie dochodów uzyskuje się poprzez powiększenie powierzchni gospodarstw. Nie jest to natomiast możliwe dla gospodarstw prowadzących produkcję w obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, gdzie trudno jest uzyskać zwiększenie plonów i wydajności produkcji zwierzęcej, a i poziom kosztów produkcji jest wyższy.

Natomiast w gospodarstwach prowadzących produkcję na glebach słabych, V i VI klasy, nawet powiększenie powierzchni do 100 ha, przy zachowaniu niskiego poziomu plonów i wydajności zwierząt, nie prowadzi do uzyskania dochodu parytetowego (bez uwzględniania dopłat unijnych).

Sytuację tę zmieniły dopłaty Unii Europejskiej, które poprawiły opłacalność produkcji, przy czym miało to największe znaczenie na glebach słabych i bardzo słabych.

Według Eurostatu dochody w rolnictwie w 2007 roku były wyższe o ponad 23% niż w roku 2006. Według FADN w latach 2004 – 2006 dochody w badanych gospodarstwach rolnych wzrosły o 37,9%, a w 2007 roku o dalsze 30,8%. W całym okresie 2004 – 2007 poziom realizowanego dochodu zwiększył się o 80,4%.

Poza bezwzględnym wzrostem dochodu odnotowano także poprawę relacji przeciętnego dochodu gospodarstw rolnych w stosunku do wynagrodzeń w gospodarce narodowej. O ile w 2004 roku średni dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego stanowił 113,2% średniej płacy netto w gospodarce narodowej, to w roku 2006 wskaźnik ten wynosił 144,1%, a w 2007 roku 173,5%. Pomimo tego gospodarstwa małe, o powierzchni 5 – 10 ha nie osiągają poziomu dochodu porównywalnego. I tak przy przeciętnym rocznym wynagrodzeniu netto w gospodarce narodowej wynoszącym w 2006 roku 20 tys. zł dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną wynosił:

- w rolnictwie ogółem około 35 tys. zł,
- w gospodarstwach bardzo małych (do 5,0 ha) blisko 50 tys. zł,
- w gospodarstwach małych (5-10 ha) 18 tys. zł rocznie,
- w gospodarstwach średnich (10 – 20 ha) około 30 tys. zł rocznie,
- w gospodarstwach dużych (30 – 50 ha) około 45 tys. zł rocznie,
- w gospodarstwach bardzo dużych (ponad 50 ha) blisko 110 tys. zł rocznie.

Zależność między dochodem, siłą ekonomiczną gospodarstwa a powierzchnią pokazuje, że już gospodarstwa o sile ekonomicznej 4-8 ESU (Europejska Jednostka Wielkości) i powierzchni około 12 ha osiągały w 2008 roku dochód parytetowy porównywalny do dochodu ludności zatrudnionej poza rolnictwem. I tak:

- parytet dochodów gospodarstw o sile 2-4 ESU i przeciętnej dla tych gospodarstw powierzchni 8 ha wynosił 92,4%, a gospodarstw tych było 11,8%,
- parytet dochodów gospodarstw 4-8 ESU i przeciętnej dla tych gospodarstw powierzchni 11,5 ha wynosił 97,3%, a gospodarstw tych było 9,2%,

- parytet dochodów gospodarstw 8-16 ESU i przeciętnej dla tych gospodarstw powierzchni 19,8 ha wynosił 103,2%, a gospodarstw tych było 6,0%,
- parytet dochodów gospodarstw o sile 16-40 ESU i przeciętnej dla tych gospodarstw powierzchni 35,1 ha wynosił 106,4%, a gospodarstw tych było 2,9%,
- parytet dochodów gospodarstw o sile 40-100 ESU i przeciętnej dla tych gospodarstw powierzchni 70,4 ha wynosił 109,8%, a gospodarstw tych było 0,5%.

Według Włodzimierza Dzuna i Wojciecha Jóźwiaka w artykule „Problemy poprawy struktury gospodarstw rolnych w Polsce” opublikowanym w kwartalniku Wieś i Rolnictwo nr 2/2009, dopiero gospodarstwa z grupy 16-40 ESU mają niewielkie nadwyżki środków na rozwój. Duże zdolności rozwojowe występują natomiast w gospodarstwach powyżej 40 ESU. Na granicy zdolności rozwojowych są gospodarstwa 8-16 ESU. W grupie tej tylko w latach korzystnych dla rolnictwa dochody wystarczają na opłatę pracy własnej i na niewielkie inwestycje. Jednak mimo to znaczna część gospodarstw z tej grupy inwestuje nawet w latach gorszych dla rolnictwa kosztem poziomu opłaty pracy własnej i konsumpcji. Gospodarstwa z grupy do 8 ESU nie mają zdolności rozwojowych. W większości gospodarstw poniżej 8 ESU całość lub część amortyzacji przeznaczana jest na konsumpcję. Gospodarstwa te mogą się utrzymać na rynku rolnym do momentu wyeksploatowania posiadanych środków trwałych.

Poprawa opłacalności produkcji w rolnictwie uległa wyhamowaniu w roku 2009, szczególnie w gospodarstwach nastawionych na uprawę zbóż i ziemniaków. Według informacji Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego wskaźnik opłacalności mierzony wartością produkcji z dopłatami do kosztów wahał się w latach 2004 – 2009 w następujących granicach:

Wskaźnik opłacalności produkcji rolniczej

Tabela 37

Lp.	Rodzaj uprawy	Lata:					
		2004	2005	2006	2007	2008	2009
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	pszenica ozima	1,53	1,12	1,46	1,92	1,47	1,08
2.	żyto	1,43	1,02	1,52	1,98	1,42	0,82
3.	jęczmień jary	2,07	1,48	1,69	2,24	1,92	1,21
4.	rzepak ozimy	1,51	1,15	1,43	1,32	1,38	1,12
5.	ziemniaki	1,46	1,19	1,42	1,18	1,16	0,93
6.	jabłka deserowe	0,99	2,66	1,42	3,8	2,12	1,87
7.	śliwki	1,49	1,96	1,49	2,25	1,45	3,38

Źródło: DODR we Wrocławiu, 2010 r.

Z powyższej tabeli wynika, że w przypadku gospodarstw zbożowych najlepsze lata to okres 2004 – 2008 rok. Rok 2009 był już dużo słabszy. Nie zmienia to jednak faktu, że tylko niewielki procent gospodarstw rodzinnych to gospodarstwa rozwojowe, wypracowujące własne środki na inwestycje, których wielkość przekracza wysokość amortyzacji środków trwałych. Przy braku zmian w tym zakresie będzie to prowadzić do wypadania z produkcji coraz większej liczby gospodarstw w związku z wyeksploatowaniem posiadanych przez nie środków trwałych i brakiem możliwości rozwojowych.

5. POPRAWA PRZESTRZENNEJ ORGANIZACJI GOSPODARSTW

5.1. Scalenia gruntów

Scalenie gruntów jest podstawowym zabiegiem urządzeniowo-rolnym przekształcającym układ powierzchniowy gruntów rozdrobnionych i rozproszonych oraz nadmiernie wydłużonych w możliwie duże, regularnie ukształtowane działki, które odpowiadają wymogom ich racjonalnego, rolniczego użytkowania.

Celem prac scaleniowych jest:

1. Poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych.
2. Zmniejszenie ilości działek w gospodarstwach rolnych.
3. Zwiększenie powierzchni działek w gospodarstwach rolnych.
4. Likwidacja działek o kształtach niedogodnych do prowadzenia produkcji rolnej.
5. Zapewnienie każdej poscaleniowej działce dostępu do drogi publicznej.
6. Budowa i przebudowa dróg transportu rolnego.
7. Korekta przebiegu lub poprawa parametrów technicznych urządzeń melioracji wodnych.
8. Likwidacja zbędnych dróg transportu rolnego.
9. Wydzielenie niezbędnych gruntów na cele infrastruktury technicznej i społecznej w ramach postępowania scaleniowego.

Koszty scalenia gruntów współfinansowane są z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach programów operacyjnych z udziałem środków Skarbu Państwa.

W planie urządzeniowo-rolnym wykonano analizę potrzeb przeprowadzenia scalenia gruntów w poszczególnych obrębach ewidencyjnych. W analizie tej brano pod uwagę:

- występujące rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych,

- niekorzystny rozłóg gruntów w gospodarstwie (szachownica gruntów i niekorzystne położenie względem siedliska),
- zainteresowanie rolników powiększaniem swoich gospodarstw,
- przewidywane trwałe zagospodarowanie gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych,
- liczbę gospodarstw dużych, powyżej 15 ha,
- szeroki zakres potrzeb i możliwości wykonania prac takich jak przebudowa układu dróg, rekultywacje, zalesienia i zadrzewienia,
- poprawę organizacji przestrzennej dużych gospodarstw,
- zgłaszane potrzeby scaleń przez właścicieli gospodarstw,
- planowane powierzchnie wyłączeń gruntów z produkcji rolniczej wynikające z planów miejscowych i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

W wyniku przeprowadzonej analizy podzielono obręby na trzy stopnie zapotrzebowania na prace scaleniowe: wysoki (5 obrębów – Biała, Goliszów, Niedźwiedzice, Stary Łom i Witków), średni (14 obrębów) i niski (2 obręby). Zakwalifikowanie obrębów do poszczególnych grup przedstawiono na rysunku nr 33.

W trakcie wywiadu środowiskowego uzyskano informację, że potrzebę przeprowadzenia scalenia dostrzega się w następujących obrębach: Biskupin, Budziwójów, Goliszów, Jerzmanowice, Konradówka, Michów, Niedźwiedzice, Pątnów (Gołocin), Rokitki i Witków. W części z tych wsi zainteresowanie scaleniem wynika z innych czynników niż rozdrobnienie gruntów (głównie zainteresowanie mieszkańców budową dróg transportu rolnego w ramach zagospodarowania poscaleniowego). Największe zaangażowanie w scalenie wykazują mieszkańcy wsi Niedźwiedzice, którzy przystąpili już do zbierania wniosków o objęcie scaleniem ich obrębu.

Po przeanalizowaniu zebranego materiału dotyczącego wsi Niedźwiedzice stwierdzono, że:

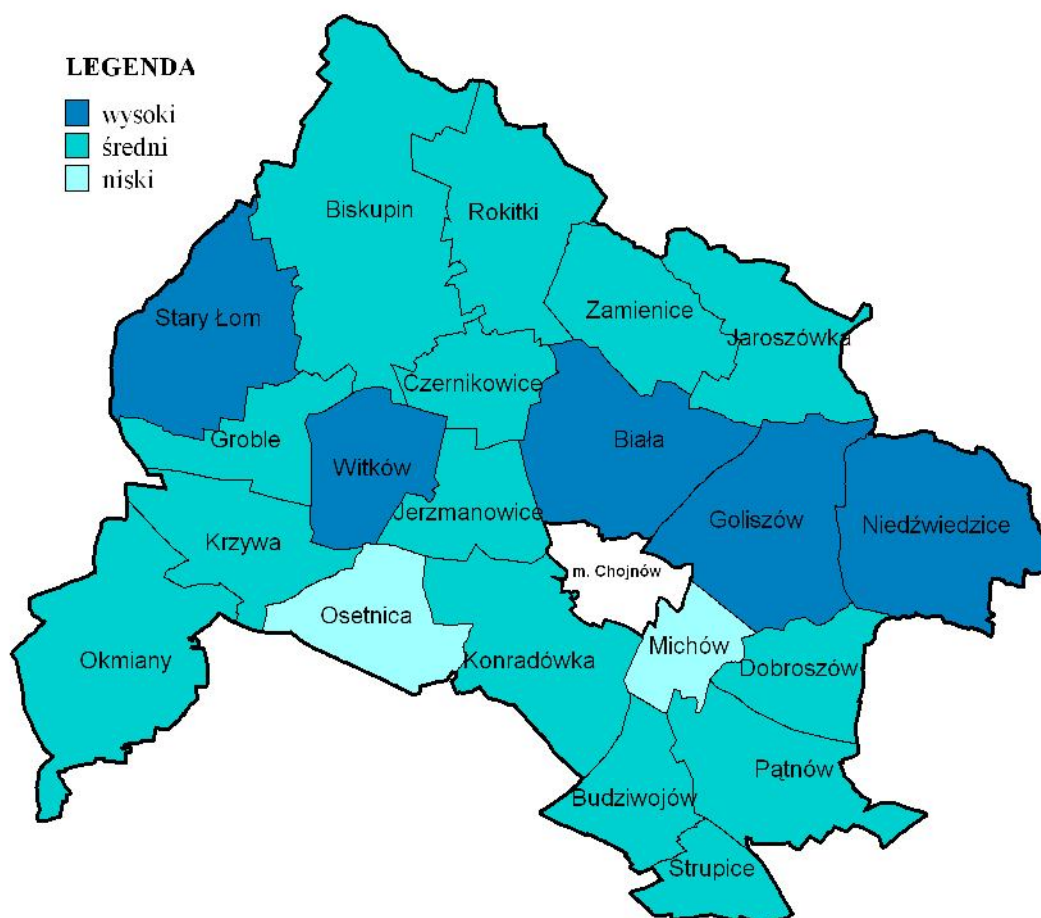
- Rozłóg gospodarstw rolnych w tej wsi jest niekorzystny. Poszczególne gospodarstwa mają swoje grunty w kilku kompleksach oddzielonych zarówno trwałymi elementami terenowymi (drogi, rowy) jak również gruntami innych właścicieli.
- Analiza rozdrobnienia wykonana na podstawie ewidencji gruntów wykazała, że gospodarstwa liczą średnio 7,85 działek w obrębie, a średnia powierzchnia

tych działek wynosi 0,97 ha. Wartości te, a w szczególności średnia liczba działek pokazują, że scalenie tej miejscowości jest wskazane.

- Niekorzystny układ sieci drogowej, gdzie gęsta sieć równoległych dróg niekorzystnie wpływa na rozłóg i rozdrobnienie gruntów.

W ewentualnym projekcie scalenia powinny być wzięte pod uwagę uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody, wszystkie planowane zajęcia gruntów wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i urządzeniowo – rolnego, które będą miały wpływ na kształtowanie rozłogów gospodarstw. W ramach scalenia wskazane byłoby przygotowanie pod względem geodezyjno - prawnym nowo projektowanych kompleksów leśnych, których granice wyznacza granica rolno – leśna. Jest to również zabieg ułatwiający regulację stanu prawnego cieków melioracji podstawowych oraz porządkujący zapisy ewidencji gruntów.

Scalenie gruntów jest wynikiem inicjatywy mieszkańców. Dlatego też pomimo występowania przesłanek do wykonania scalenia gruntów, zabieg ten nie będzie mógł być przeprowadzony wbrew ich woli i bez ich wyraźnej inicjatywy tym względzie.

Rys. 33. Stopień zapotrzebowania na prace scaleniowe

5.2. Kształtowanie sieci dróg transportu rolnego

W wyniku analizy danych zebranych w trakcie inwentaryzacji terenowej oraz uzgodnień z Urzędem Gminy i sołtysami stwierdzono, że przebudowy lub modernizacji wymaga 256,70 km dróg transportu rolnego. Jest to 32,0 % długości dróg istniejących w gminie. Drogi te, wraz z istniejącą siecią 155,32 km dróg o twardej nawierzchni, stanowią będą podstawowy szkielet sieci dróg transportu rolnego.

Drogi do przebudowy lub modernizacji podzielono na trzy kategorie pilności potrzeb przebudowy: 1, 2 i 3. W tabeli 38 oraz na rysunku 34 dla każdej drogi podana jest kolejność przebudowy. Ogółem w gminie dróg o pierwszym stopniu pilności jest 103,55 km (40,3% dróg do przebudowy), drugim 71,05 km (27,7%) i trzecim 82,10 km (32,0%).

Ilościowo największy zakres prac do realizacji wskazany jest w obrębach: Konradówka (24,55 km dróg), Niedźwiedzice (22,40 km) i Biała (21,20 km).

Gęstość dróg wskazanych do przebudowy (liczona do powierzchni obrębów ewidencyjnych bez lasów) jest najwyższa w Witkowie (2,5 km/100 ha) i Strupicach (2,3 km/100 ha), najmniejsza natomiast w Budziwojowie (0,6 km/100 ha) oraz w Grobli i Pątnowie (po 0,9 km/100 ha).

Część dróg wskazanych do przebudowy stanowi własność Agencji Nieruchomości Rolnych. Korzystają z nich mieszkańcy zarówno w zakresie dojazdów do własnych pól, jak i komunikacji lokalnej (pomiędzy miejscowościami). Przy realizacji prac urządzeniowo – rolnych drogi tego typu powinny być wydzielone geodezyjnie z działek rolnych i skomunalizowane.

Przy projektowaniu parametrów technicznych dróg należy wziąć pod uwagę, że część z nich służyć będzie przede wszystkim potrzebom dużych gospodarstw rolnych. Gospodarstwa te dysponują nowoczesnym sprzętem o dużym rozstawie kół i dużej nośności. Wykonane drogi, przepusty i zjazdy na pola powinny więc uwzględniać wymogi narzucane przez aktualnie użytkowane maszyny rolnicze.

W przypadku opracowywania planów urządzeniowo–rolnych wsi lub projektu scalenia wsi, mogą wystąpić potrzeby skorygowania proponowanej sieci drogowej o ile będzie to uzasadnione koniecznością uzupełnienia dodatkowych dojazdów do pól i uzgodnione z rolnikami.

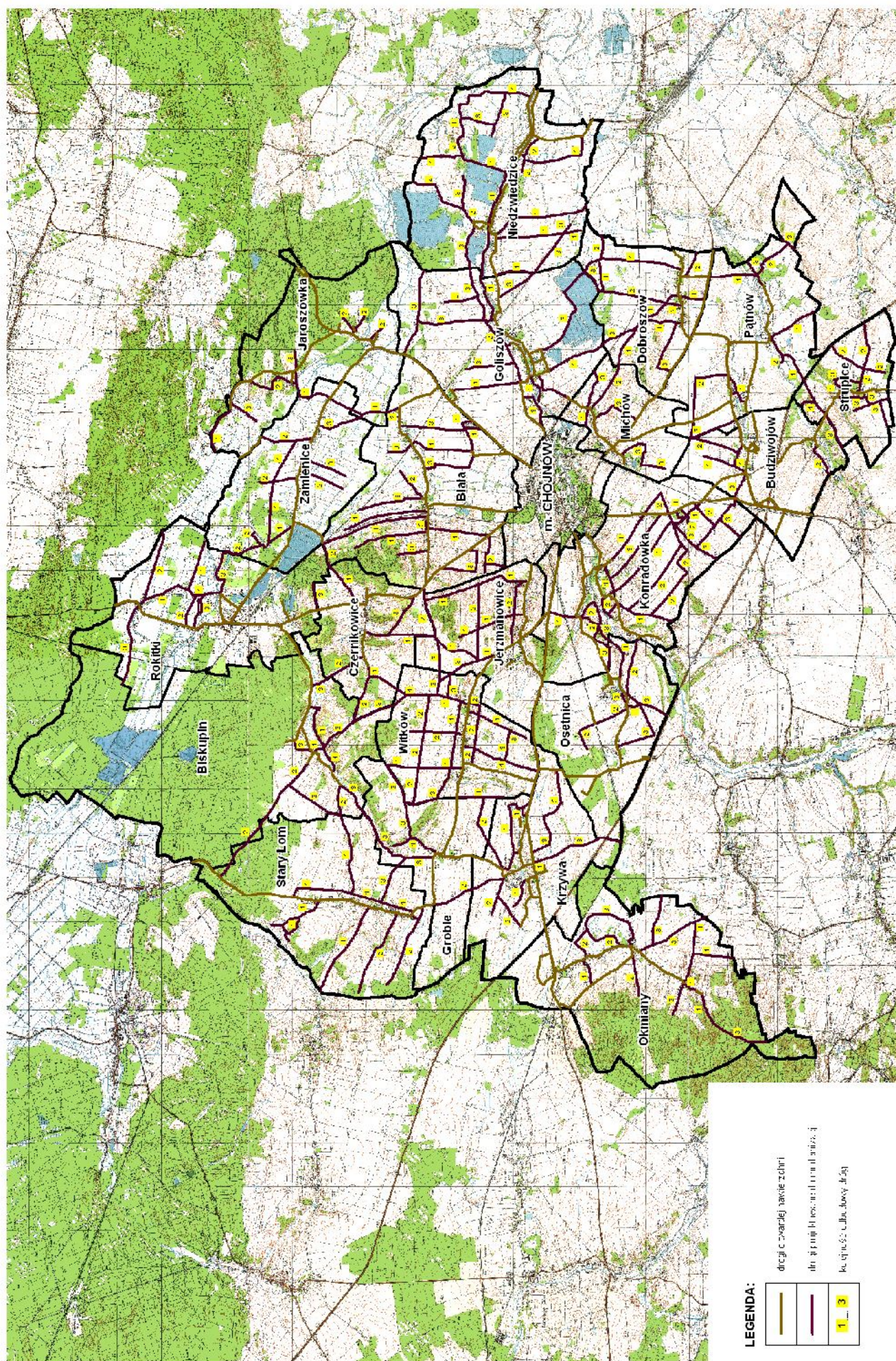
Wykaz dróg transportu rolnego planowanych do przebudowy

Tabela 38

Lp.	Obręb	Liczba kilometrów ogółem	Drogi do przebudowy					
			w I kolejności		w II kolejności		w III kolejności	
			km	Nr działek	km	Nr działek	km	Nr działek
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Biała	21,20	10,75	520/1, 598, 501, 511, 514, 496, 493, 489, 487, 481, 476, 838/2, 838/1 cz., 842, 1303, 1293, 1229,	3,30	521/1, 464 cz., 1214, 1212, 1211 cz., 1209/1, 1208 cz.,	7,15	532, 485, 479, 435 i dalej wzdłuż kolei do drogi asfaltowej, 812, 822, 824 cz., 831, 871, 846, 1218, 1216, 1211 cz.,
2.	Biskupin	9,80	1,90	285, 286 cz., 317, 122, 334,	2,85	41, 7 cz., 35/1 cz., 248, droga w działkach 744/169 oraz w 644/183	5,05	21, 15/1 cz., 348/1, 35/3, 448, 502, 266/1 cz., 52,
3.	Budziwojów	4,15	1,55	175 cz., 182,	2,00	236 cz., 259 cz., 258, 177,	0,60	195
4.	Czemikowice	5,75	3,65	210/2 cz., 215, 10, 211, 236,	2,10	210/1, 223/1, 223/2	-	-
5.	Dobroszów	12,40	6,10	67 cz., 101/4, 57, 168/5, 229, 292, 297, 122/2 cz.,	3,35	47 cz., 67 cz., 28/2, 85, 202, 137/2, 277,	2,95	2, 47 cz., 122/2 cz., 346 cz., 347
6.	Goliszów	17,75	6,15	59, 525, 520, 533, 486 cz., 647 cz., 642, 677, 663, 778/1	1,40	160	10,20	121, 1847, 196 cz., 580, 486 cz., 449/1 dalej przez działki 408/1 i 400/3 do rz. Karkoszka, od drogi asf w Jarosławce wzdłuż Karkoszki w kierunku stawów w Niedźwiedziach, 849/3, 849/4, 849/2,
7.	Groble	5,75	1,10	306 cz.,	2,10	332, 318, 319/1,	2,55	512, 292, 322,
8.	Jaroszówka	5,95	4,05	137, 138/2, 171, 159/2 cz., 168, 347, 228/2, 228/1, 279, 281, 288,	1,35	151, przez dz. 343/371, 152, 157 cz., 156 cz., 160, 159/2 cz.,	0,55	164, w dz. 287/8
9.	Jerzmanowice	11,60	5,70	402 cz., 404, 367, 350, 320, 323, 324,	4,45	w dz. 403/3, 317, 408, 366, 352/1, 359/2, 357, 356 cz.,	1,45	409, 402,
10.	Konradówka	24,55	7,95	854, 855, 823, 822, 821/1 cz., 1033, 1037, 880, 881, 879,	9,85	863, 867/2 cz., 549/1 cz., 866, 871/6 cz., 833 cz., 829, 827 cz., 897, 894 cz., 829, 878, 824 cz., 883,	6,75	857, 827 cz., 826, 824 cz., 885 dalej przez teren PKP do drogi asfaltowej, 818, 888,
11.	Krzywa	11,25	3,90	424, 426/2 cz., 394, 404, 393/1 cz., 393/3, 397, 463/2 cz.,	3,30	415, 383, 422 cz., 445, 416, 387,	4,05	463/2 cz., 485/2, 465 cz., 468, 471, 472 cz., 478 cz.,
12.	Michów	5,35	0,40	146/31, 146/29, 146/27, 146/25, 146/23, 146/21, 146/19, 146/17,	1,25	55/2	3,70	43/1, 43/2, 8/3, 815 cz., 60/2 cz., 94, 76/2 cz., 95, 300, 307 cz., 308, 356/3 cz., 356/5 cz.,
13.	Niedźwiedzice	22,40	14,30	839 cz., 852, wzdłuż rowu w dz. 733 do drogi 857 cz., 856, 866, 869, 816, 817 cz., 814 cz., 821, 822, 808, 805 cz., 830/3 cz., 782/2 cz., 788, 787, 779, 772, 752, 754, 763, 762, 761, 760, 758, 1049, 1061 cz., 978/5,	3,30	814 cz., 813 cz., 817 cz., 819, 797 cz., 792/1, 1038, 1061 cz.,	4,80	839 cz., 840, 841 cz., 836, 848 cz., 861 cz., 865 cz., 796, 751, 1025,
14.	Okmiany	13,35	3,65	86, 334, 418, 406, 268/4 cz.,	2,75	63/1 cz., 157/4, w dz. 162/7, 161/3, 178/1	6,95	287/1, 248, 268/4 cz., 460/30, 460/19, 460/2, 287/3
15.	Osetnica	7,60	1,05	194 cz., 195	3,05	197, 312 cz., 322/2 cz., 175, 191, 173/4, 190,	3,50	181, 182/2 cz., 178, 177, 176, 173/3
16.	Pątnów	9,95	4,75	446, 450, 448, 467/2, 458/3, 456, 455/2, 553/2, 574, 58 cz., 577 cz., 579	2,95	452, 457, 431 cz., 434, 433 cz., 581 cz., 585,	2,25	441, 442, 591, 577 cz.,
17.	Rokitki	10,60	2,15	753 cz., 754, w dz. 234/1, 775, 813, 829, 830, 844 cz.,	3,30	753 cz., 809 cz., wzdłuż 820 przez dz. : 314, 312, 310, 307/1, 306/1, 305, 322, 328,	5,15	886, 54/2, 739, 740, 744 cz., 844 cz., 843, 839, 840, 821, 822, 823 cz.,
18.	Stary Łom	17,00	9,90	331/2 cz., 375 cz., 332, 332/3 cz., 332/1 cz., 340, 360/2, 360/1, 360 cz., 365/1 cz., 371,	4,35	343, 344/5, 344/4, 344/3, w dz. 409/272,	2,75	369, 363, droga przez las do Biskupina w dz. : 392/170, 397/184, 415/196,
19.	Strupice	9,95	1,65	266/3 cz., 269/2, 266/2, 264, 276 cz.,	3,15	283/2, 278/2, 282, 286,	5,15	291/2, 280 cz., 277, 281, 261, 260, 252, 247,
20.	Witków	19,25	9,25	584 cz., 563, 560, 555, 653, 596, 621/1, 621/2, 612, 614,	5,50	574, 568, 554 cz., 553, 609, 600, 608, 616,	4,50	593, 561, 594/1 cz., 594/2 cz., 635 cz., 598, 620, 627, 624 cz., 628
21.	Zamienice	11,10	3,65	423, 440, 460/1 cz., 491,	5,40	422, 439/1, 457, 585, 465, 459, 456/1, w dz. 283/1, w dz. 265/1, 425/1, 474, 475, 476, 477,	2,05	479, 480, 481, 482, 489/3, 489/1, 489/2,
Ogółem		256,70	103,55	x	71,05	x	82,10	x

Zródło: 1. Inwentaryzacja terenowa październik 2010 r.

2. Uzgodnienia z sołtysami październik-listopad 2010 r.,

LEGENDA:

	drogi o znaczeniu wojewódzkim
	drogi o znaczeniu powiatowym
	drogi o znaczeniu lokalnym

Rys. 31. Sieć dróg transportu drogowego - stan projektowany

6. KIERUNKI ROZWOJU PRODUKCJI ROLNEJ

6.1. Produkcja roślinna – perspektywy rozwoju

Struktura zasiewów w gospodarstwach prowadzących produkcję roślinną na terenie gminy Chojnów, kształtowana będzie głównie przez 3 podstawowe czynniki:

- relacje cenowe na rynku płodów rolnych oraz organizacja tego rynku,
- potrzeby paszowe gospodarstw dużych,
- warunki przyrodnicze występujące na obszarach wsi.

Obecna struktura zasiewów jest uproszczona i składają się na nią głównie zboża (73,6%), rzepak (16,9%) i okopowe (7,9%).

Produkcja zbóż ma bardzo duże znaczenie dla gospodarki kraju, wpływa na różne gałęzie przemysłu spożywczego oraz na produkcję zwierzęcą. Zboża w Polsce są uprawiane na powierzchni 8,3 mln ha. Pod względem produkcji pszenicy Polska zajmuje szesnaste miejsce na świecie, a drugie pod względem produkcji żyta.

Jednak zbyt duża powierzchnia zbóż w strukturze zasiewów stwarza szereg niekorzystnych zjawisk. Uprawa jednego gatunku roślin na tym samym polu przez okres 2 – 4 lat wpływa niekorzystnie na plon, zdrowotność roślin i gleby. Powstaje wtedy zjawisko zwane zmęczeniem gleby. Poglębianie się tego procesu prowadzi do wyjałowienia gleby (likwidacji żywej warstwy), a w efekcie końcowym do jej degradacji. Prawidłowy płodozmian powinien składać się z 4-6 gatunków roślin należących do różnych grup biologicznych. Udział zbóż w ogólnych zasiewach nie powinien przekraczać 60 - 67%.

Długotrwała prognoza na najbliższe lata zakłada jednak, że światowe ceny zbóż do 2018 roku będą wysokie. Zdecyduje o tym rosnący popyt na żywność, pasze i biopaliwa. Jednym z kluczowych czynników, który będzie decydował o cenach zbóż jest rozwój rynku bioenergii. W związku z tymi prognozami trudno przypuszczać, aby zbożowa struktura zasiewów w najbliższych latach uległa przebudowie w kierunku zmniejszenia udziału zbóż. Niezbędne jest więc stosowanie zabiegów zmniejszających skalę zjawiska zmęczenia gleby.

Na drugim miejscu w strukturze zasiewów gminy Chojnów jest **rzepak** (16,9%). Produkcja rzepaku ma dobre perspektywy rozwojowe. Rzepak uprawia się w Polsce na powierzchni około 600 tys. ha i od kilku lat powierzchnia ta stale rośnie. Po wejściu do Unii Europejskiej poprawiła się bowiem opłacalność tej uprawy w stosunku do zbóż.

Główną przyczyną zwiększających się zasiewów jest bardzo szybki rozwój produkcji biodiesla, co spowodowało wzrost cen rzepaku i oleju rzepakowego. Chociaż w Polsce rynek biopaliw jest nadal nieuregulowany, to ceny rzepaku także rosną, gdyż są oparte na cenach światowych. Jak podaje literatura tematu (Rynek rzepaku w Polsce i na świecie – prognozy rozwoju produkcji. Wieś Jutra, 29.06.2009 r.) zakładany udział biopaliw w krajowym rynku wymaga kilkakrotnego zwiększenia zbiorów rzepaku. Przewidywany wzrost zapotrzebowania to wzrost z 200 do 600 tys. ton oleju rzepakowego, co odpowiada wzrostowi zbiorów rzepaku z 500 tys. ton do 1,4 mln. ton. Tak znaczny wzrost zbiorów wymaga zwiększenia powierzchni jego uprawy z 600 tys. ha do 1 mln. ha.

Wzrost zużycia oleju rzepakowego w produkcji tłuszczów konsumpcyjnych będzie postępował znacznie wolniej, z powodu wysokiego nasycenia rynku tą grupą produktów.

Jak podaje Ewa Rosiak (Krajowy rynek rzepaku w sezonie 2008/2009) łączne zapotrzebowanie na olej rzepakowy używany na cele spożywcze i energetyczne prognozowane do 2013 roku wymaga wzrostu produkcji rzepaku z 1,8 mln ton średnio w ostatnim pięcioleciu (lata 2004-2008) do 3,2 mln ton w 2013 roku. Osiągnięcie tak znaczącego wzrostu produkcji rzepaku, zwłaszcza w tak krótkim okresie, będzie trudne. Rzepak jest bowiem rośliną o dużych wymaganiach glebowych i klimatycznych, konkurującą o ziemię z uprawą buraków, pszenicy i innych zbóż o wysokiej wydajności z jednostki powierzchni (kukurydzy, jęczmienia). Dlatego przewiduje się, że zwiększenie areálu uprawy rzepaku będzie następowało przede wszystkim kosztem zbóż. W perspektywie do 2013 r. oznacza to konieczności wycofania z produkcji zbóż ok. 300-350 tys. ha. Nie musi to jednakże prowadzić do spadku produkcji zbóż. Przy dużym udziale zbóż w powierzchni zasiewów (ponad 73% w 2007 r., wobec 71% na początku dekady i 60% w 1990 r.) wzrost areálu uprawy rzepaku poprawi gospodarkę płodozmianową i tym samym przyczyni się do beznakładowego wzrostu ich plonów. Ponadto, istnieją duże możliwości wzrostu plonów zbóż (i rzepaku) przez poprawę agrotechniki ich uprawy (prawidłowe nawożenie, pełna ochrona roślin, stosowanie kwalifikowanego materiału siewnego itp.). W tym celu należy podnosić kwalifikacje i umiejętności zawodowe rolników. Przewiduje się też, iż niewielki wzrost powierzchni uprawy rzepaku nastąpi w ślad za zmniejszeniem areálu uprawy buraków cukrowych.

Na trzecim miejscu pod względem udziału w strukturze zasiewów gminy Chojnów jest **produkcja ziemniaków (4,4% struktury zasiewów)**. Według dr Wojciecha Nowackiego z Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin obecnie sytuacja w branży

ziemniaczanej wygląda następująco:

- powierzchnia uprawy ziemniaków w Polsce zajmuje około 800 tys. hektarów, co stanowi około 7,5% w strukturze zasiewów,
- szybko rozwija się przemysł przetwórczy ziemniaków,
- uprawą ziemniaków zajmuje się około 1,5 mln gospodarstw rolnych (60% ogółu gospodarstw), a na statystyczne gospodarstwo przypada około 0,5 ha ziemniaków,
- produkcją ziemniaków zajmują się też bardzo duże gospodarstwa (opanowują w coraz większym stopniu rynek ziemniaka) i gospodarstwa mniejsze (ziemniak jadalny i na wczesny zbiór, dla krochmalnictwa),
- nowoczesny przemysł przetwórczy skoncentrowany w kilku zakładach, przerabiający ziemniaki w ilości bliskiej 0,5 mln ton rocznie, głównie na frytki i chipsy,
- funkcjonujący przemysł skrobiowy w kilkunastu zakładach z zapleczem surowcowym oraz przyjętą niedawno ustawą o regulacji rynku skrobi wg kanonów UE przerabiający do 1 mln ton ziemniaków rocznie,
- stopniowo rozwijający się nowoczesny rynek ziemniaka jadalnego konfekcjonowanego (centra przechowalniczo-obróbkowe, grupy producenckie),
- sporadyczny, o małej wartości, eksport ziemniaków jadalnych i sadzeniaków,
- bogata paleta odmian ziemniaka będących w rejestrze (117 odmian, w tym 70% z hodowli krajowej i 30% z hodowli zagranicznych),
- bardzo duża dywersyfikacja w technologii uprawy i przechowalnictwie (od bardzo ekstensywnych metod do bardzo nowoczesnych, intensywnych),
- regres w nasiennictwie ziemniaka powodowany małą „siłą ssącą” produkcji towarowej, brakiem nowoczesnych metod organizacyjnych i marketingowych.

Za uprawą dużej ilości ziemniaków przemawia wiele argumentów, a najważniejsze to:

- nasz kraj znajduje się w samym centrum światowych upraw tej rośliny. Układ klimatyczny kraju (szerokość geograficzna) sprzyja uprawie ziemniaków,
- ziemniak jest rośliną tolerancyjną w stosunku do jakości gleb. Polska posiada dużo gleb lekkich i średnich, a na tych glebach ziemniaki wygrywają konkurencję z innymi roślinami, gdy chodzi o potencjał plonotwórczy,

- duża wszechstronność użytkowania ziemniaków (zdrowy i tani produkt żywnościowy, surowiec dla przetwórstwa spożywczego, dla krochmalnictwa, gorzelnictwa oraz jako pasza) uzasadniają dużą skalę produkcji,
- struktura agrarna w polskim rolnictwie (duże rozdrobnienie i zróżnicowanie wielkości gospodarstw rolnych) umożliwia uprawę ziemniaków przy każdym stopniu mechanizacji produkcji i poziomie intensywności technologii, od ekologicznego systemu począwszy, a na intensywnej technologii skończywszy,
- mieszkańcy naszego kraju w swej diecie stosują dużo ziemniaków, co jest bardzo racjonalnym zachowaniem wbrew niekiedy głoszonym opiniom,
- ważna rola ziemniaka w systemie zrównoważonego rolnictwa na glebach lekkich i średnich (zachowanie właściwej struktury płodozmianów).

Pomimo powyższych argumentów w ostatnich latach notowany jest drastyczny spadek powierzchni uprawy ziemniaków w Polsce.

Za ograniczeniem ich produkcji przemawiają:

- kwestionowanie ziemniaków jako paszy z uwagi na ich drogą produkcję i przygotowanie do skarmiania,
- stopniowe zmniejszanie się spożycia ziemniaków przez konsumentów podążających drogą wytyczoną przez światowe trendy,
- przegrana ziemniaków w konkurencji jako surowiec dla gorzelnictwa, a w pewnym sensie i krochmalnictwa,
- zmiany klimatyczne w kierunku występowania okresów suszy i nierównomierności opadów w okresie wegetacji.

Na czwartym miejscu pod względem udziału w powierzchni zasiewów są **buraki cukrowe (3,5%)**. Perspektywy rozwoju tego rynku nie są jednak dobre. Spada bowiem spożycie cukru w gospodarstwach domowych. Szacuje się, że w 2010 r. wyniosło ono około 16,6 kg na osobę, zaś w 2009 r. - 17,0 kg na osobę.

W Unii Europejskiej pojawiły się ostatnio problemy z zaopatrzeniem w cukier. Reforma rynku cukru, przeprowadzana w latach 2006-2009, spowodowała bowiem zmniejszenie unijnej produkcji o 5,8 mln ton rocznie, choć możliwości wytwórcze krajów są duże. Unia, która mogłaby produkować wystarczająco dużo na własne potrzeby,

a nadwyżki eksportować, zmuszona jest do importu cukru z krajów trzecich dla zaspokojenia własnych potrzeb. Jednocześnie cały cukier wyprodukowany ponad limit musi być eksportowany poza Unię lub też zużywany do celów przemysłowych. Żeby zapobiec wzrostowi cen w krajach UE, Komisja Europejska pod koniec 2010 r. zniosła cło importowe na 660 tys. ton cukru.

Krajowa kwota produkcji cukru wynosi około 1 mln 406 tys. ton i jest o 16 proc. niższa od limitu wynegocjowanego przed akcesją. W ostatnim sezonie 2009/2010 cukrownie w Polsce wytworzyły 1,5 mln ton tego produktu.

KE szacuje, że w sezonie 2010/2011 konsumpcja cukru i izoglukozy (zamiennik cukru używany np. do słodzenia napojów) wzrośnie w UE nieznacznie do 16,6 mln t, a produkcja w tym czasie wyniesie 17,7 mln t, z czego prawie 3 mln ton będzie stanowiła tzw. produkcja pozakwotowa.

Skorzystanie z nowo powstających możliwości na rynku produktów rolniczych wymagać będzie wzmocnienia pozycji rolników. Osiągnięcie tego będzie możliwe poprzez samoorganizację rolników, głównie w grupach producenckich. Współdziałanie rolników w zakresie osiągania jednolitego gatunkowo i jakościowo produktu oraz oferowanie atrakcyjnych handlowo ilości wyprodukowanego towaru wzmocni ich pozycję wobec odbiorców, a w konsekwencji poprawi opłacalność produkcji rolniczej. Zorganizowanym grupom producenckim łatwiej będzie określać własne interesy, zabiegać o nie i wprowadzać stosowne zapisy do umów kontraktacyjnych.

6.2. Produkcja zwierzęca – perspektywy rozwoju

Produkcja zwierzęca w indywidualnych gospodarstwach rolnych gminy Chojnów jest obecnie na niskim poziomie. Sytuacja ta może się zmienić w przypadku poprawy opłacalności ekonomicznej produkcji zwierzęcej oraz skurczenia się rynku pracy w sąsiednich miejscowościach.

Pełne otwarcie rynków zbytu państw Unii wpłynęło korzystnie na wzrost krajowych cen skupu **wołowiny**. Zmiany we wspólnej polityce rolnej, odchodzące od wspierania produkcji, spowodują jednak w najbliższym okresie spadek cen bydła mięsnego. Otwarcie rynku Unii Europejskiej na wołowinę z Brazylii lub Argentyny, gdzie koszt produkcji jest pięciokrotnie niższy niż w Unii, wpłynie negatywnie na możliwości rozwoju rynku wołowiny w Polsce, gdyż na eksport trafia 80% krajowej produkcji. Ograniczeniem strat na tym rynku może być przejście ze sprzedaży bydła młodego (odsadków) na sprzedaż

opasów o masie ciała 500 - 600 kg. Są do tego dobre warunki paszowe, gdyż istnieją duże powierzchnie niewykorzystanych łąk i pastwisk. Ze względów organizacyjnych i ekonomicznych stado krów mięsnych powinno liczyć powyżej 20 sztuk.

Rezerwy istnieją również we wzroście spożycia wewnętrznego. Jest ono bowiem trzy razy niższe na głowę mieszkańca niż w krajach starej unii, a produkcja wołowiny pochodzi głównie z uboju krów mlecznych.

Wciąż zbyt małe jest też u nas powiązanie ceny z jakością żywca: skup odbywa się przede wszystkim przez pośredników, a producenci żywca nie mają informacji o wynikach klasyfikacji poubojowej sprzedanych sztuk. Tymczasem wyższa cena za bydlę rzeźne wysokiej jakości (w naszych warunkach pochodzące przede wszystkim z krzyżowania towarowego) skłoniłaby producentów do starań o poprawę jakości żywca. Przykład wymogów, jakie muszą spełnić eksporterzy wołowiny z krajów trzecich, którzy chcą to mięso sprzedawać na unijny rynek przekonuje, że Unia coraz bardziej stawiać będzie na jakość.

Rynek mleka od przystąpienia Polski do Unii charakteryzował się korzystnymi zmianami. Nastąpiła restrukturyzacja i modernizacja sektora mleczarskiego, wzrosła koncentracja produkcji w gospodarstwach oraz w przemyśle mleczarskim. Popyt na rynku unijnym oraz wysokie ceny na rynku światowym decydowały o wzroście eksportu. Rynek unijny odbiera 80% naszego eksportu mleka i jego przetworów. Niepokojącym zjawiskiem jest mały popyt i niskie spożycie na rynku krajowym. Utrzymują się też duże różnice w mleczności krów między gospodarstwami indywidualnymi (4 194 l), a gospodarstwami osób prawnych (6 688 l).

W okresie ostatnich kilku lat spadła jednak opłacalność produkcji mlecznej ze względu na niskie ceny skupu mleka oraz wysokie marże na produkty mleczarskie stosowane przez duże sieci handlowe. Gospodarstwa, które zainwestowały w mleczny kierunek produkcji prowadzą obecnie produkcję ze stratami i mają problemy ze spłatą kredytów. Według Ewy Obodzińskiej (Agro Serwis 16.09.2009 r.) ceny skupu mleka w UE w najbliższych latach będą się wahać na poziomie 20-25 euro/100 kg. Dlatego, by utrzymać opłacalność produkcji, trzeba zmniejszać jej koszty.

Perspektywy rozwojowe rynku mleka są jednak dobre. Od 2015 roku zapowiadane jest całkowite zniesienie limitowania produkcji mleka. Mogą na tym skorzystać również rolnicy z gminy Chojnów, gdzie istnieją duże, niezagospodarowane powierzchnie paszowe.

Rynek **trzody chlewnej** jest rynkiem, na którym można wyraźnie wyodrębnić cykle produkcyjne, w których wahania cen zbóż, zmieniające relacje cen żywca wieprzowego do pasz, inicjują wahania poglobia trzody chlewnej, a w konsekwencji podaży żywca wieprzowego. Przy mało elastycznym popycie musi to prowadzić do jeszcze silniejszych wahań cen skupu żywca wieprzowego.

Czy jest możliwe zminimalizowanie strat z tytułu wahań cen skupu żywca, skoro wahlność cen żywca wieprzowego jest naturalną konsekwencją znacznej długości cyklu produkcyjnego i nieelastycznej w tym czasie podaży?

Jak podaje firma InfoPolsus po pierwsze - należy tak sterować rozrodem, aby największy „wysyp” prosiąt przypadał na końcówkę wysokiej fazy cyklu świńskiego, kiedy ceny skupu żywca jeszcze są niskie, ale rysuje się perspektywa ich wzrostu w ciągu najbliższych 3-4 miesięcy. Wówczas istnieje realna szansa, aby rosnąca podaż tuczników przypadała na okres wysokich cen żywca. Daje to szansę uzyskania wyższych dochodów i zgromadzenia rezerw finansowych na okres niskich cen. W fazie wysokiej podaży należy minimalizować koszty produkcji żywca wieprzowego, ograniczając stado produkcyjne do możliwie najmniejszych rozmiarów, utrzymując jednocześnie stado loch i loszek do dalszego chowu w takich rozmiarach, aby możliwe było zwiększenie wyproszń na 3-4 miesiące przed rozpoczęciem kolejnej spadkowej fazy cyklu świńskiego. Takie sterowanie produkcją żywca wieprzowego jest możliwe wyłącznie w gospodarstwach wyspecjalizowanych w chowie trzody chlewnej, dysponujących nowoczesnymi technologiami, korzystających z najnowszych osiągnięć genetyki i organizacji rozrodu. Pożądana jest współpraca z innymi uczestnikami rynku w ramach zintegrowanych pionowo lub poziomo systemach produkcji wieprzowiny. Uzasadnioną ekonomicznie skalą produkcji dla takiej produkcji jest stado liczące co najmniej 15 loch, pozwalające wyprodukować w ciągu roku około 400 tuczników w cyklu zamkniętym. Przy otwartym cyklu produkcji odpowiada to stadu co najmniej 40 loch, zdolnych do odchowu około 1000 prosiąt rocznie oraz 1-2 gospodarstwom, zdolnym do wytuczenia w tym czasie 500 - 1000 tuczników.

Sterowanie produkcją żywca wymaga jednak przede wszystkim ciągłego śledzenia rynku i umiejętności oceny, w którym momencie cyklu świńskiego znajduje się rynek.

Największe straty z tytułu wahań cen skupu żywca wieprzowego ponoszą mali producenci, którzy decyzje o podjęciu produkcji z reguły podejmują w okresie wysokich cen skupu żywca. Ponoszą oni wysokie koszty produkcji, a przy niskiej efektywności

chovu podaż tuczników przypada zwykle na fazę wysokiej podaży i niskich cen, ze względu na długi cykl produkcji trwający znacznie powyżej 12 miesięcy.

Minimalizacji strat służy także stałe doskonalenie technologii, prowadzące nie tylko do poprawy efektywności i obniżki kosztów, ale także do skracania cyklu produkcyjnego. Umożliwia to szybszą reakcję na zmiany relacji cen i opłacalności chowu świń.

Innym sposobem ograniczania ryzyka cenowego z tytułu zmienności cen pasz jest zastępowanie zbóż mieszkankami przemysłowymi. Z dotychczasowych badań nad rynkiem wieprzowiny wynika bowiem, że zmienność cen pasz przemysłowych jest znacznie mniejsza niż cen zbóż. Przemysł paszowy amortyzuje bowiem znaczną część zmienności cen zbóż, korzystając z importu pasz wysokobiałkowych. Ponadto, może przejąć na siebie część ryzyka cenowego w przypadku działania w ramach zintegrowanych pionowo systemów produkcyjnych lub współpracy z grupami producentów.

7. STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACĘ URZĄDZENIOWO – ROLNE

7. 1. Ustalenie rodzaju i zakresu niezbędnych zabiegów urządzeniowo - rolnych

W oparciu o przeprowadzoną inwentaryzację terenową, konsultacje społeczne, dane uzyskane w Urzędzie Gminy w Chojnowie oraz z innych źródeł takich jak ewidencja gruntów i budynków, opracowania planistyczne i statystyczne dotyczące gminy Chojnów, materiały z Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych oraz Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, wykonano szereg studiów i analiz, które pozwoliły na ustalenie rodzaju i zakresu niezbędnych do wykonania na terenie gminy zabiegów urządzeniowo-rolnych (tabela nr 39).

Celem podstawowym wszystkich prac urządzeniowo - rolnych przewidzianych do realizacji na terenie gminy jest polepszanie warunków życia i pracy ludności wiejskiej, przystosowanie obszarów wiejskich do nowoczesnych form gospodarowania, racjonalne rozmieszczenie produkcji oraz ochrona środowiska.

Rodzaj niezbędnych zabiegów urządzeniowo-rolnych przedstawiono w 4 blokach tematycznych:

- melioracje wodne (melioracje wodne podstawowe, melioracje wodne szczegółowe w tym: odbudowa rowów, konserwacja rowów, budowa lub odbudowa zbiorników wodnych małej retencji),
- rekultywacja gruntów i zagospodarowanie gruntów nieproduktywnych (zalesienia i zadrzewienia),
- budowa i modernizacja dróg transportu rolnego,
- scalenia gruntów.

W zakresie pierwszego bloku tematycznego „poprawa warunków wodnych” do realizacji przewidziano:

- odbudowę 45,38 km cieków podstawowych gminy Chojnów,
- konserwację 10,35 km cieków podstawowych,
- odbudowę 92,18 km rowów melioracji wodnej szczegółowej,
- konserwację 24,44 km rowów melioracji szczegółowej,
- budowę lub odbudowę 8,86 ha zbiorników małej retencji.

W zakresie rekultywacji i zagospodarowania gruntów nieproduktywnych uwzględniono:

- zalesienia na powierzchni 482,71 ha,
- zadrzewienia przydrożne o długości 71,95 km.

W celu poprawienia sytuacji w zakresie dróg transportu rolnego zaplanowano budowę lub modernizację 256,70 km dróg.

W niniejszym opracowaniu wskazano też obręby ewidencyjne: Biała, Goliszów, Niedźwiedzice, Stary Łom i Witków jako obręby o wysokim stopniu zapotrzebowaniu na scalenie gruntów. Powierzchnia użytków rolnych wskazana do scalenia w gminie Chojnów wynosi 5 049,27 ha.

7.2. Ocena rozmiaru potrzeb wykonania zabiegów urządzeniowo-rolnych na obszarach wsi

Analiza występujących warunków przyrodniczych i społeczno-gospodarczych produkcji rolnej, a także analiza zapotrzebowania na przeprowadzenie niezbędnych zabiegów urządzeniowych, pozwoliła na dokonanie oceny stopnia pilności prac urządzeniowo-rolnych dla każdego obrębu gminy Chojnów.

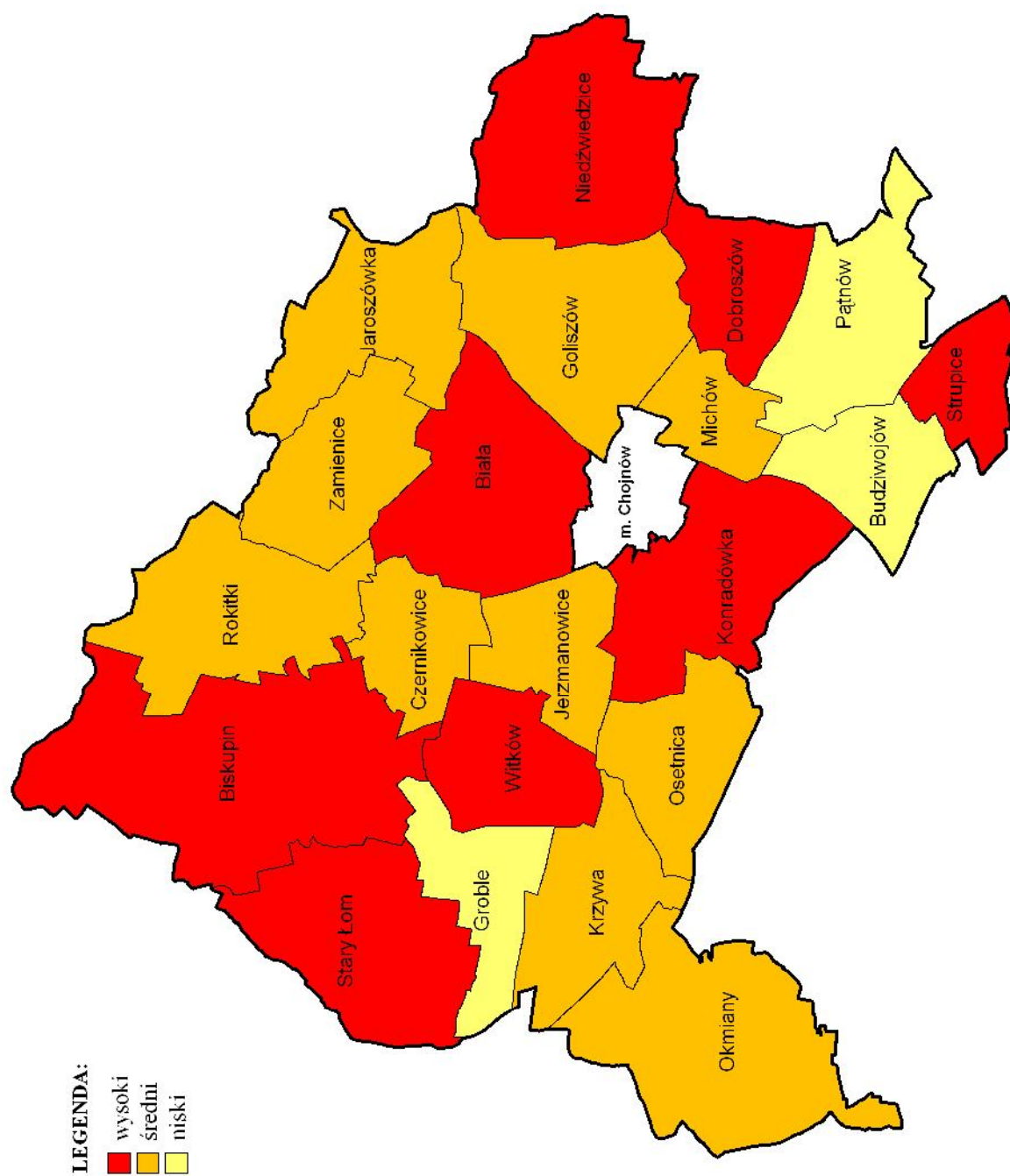
Do oceny tej posłużyły niżej przedstawione kryteria:

- Warunki przyrodnicze produkcji rolnej, w tym:

- jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- kierunki użytkowania ziemi.
- Ocena organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej z uwzględnieniem:
 - powierzchni gruntów planowanych do wyłączenia na cele nierolnicze.
 - udziału użytków rolnych w obrębie,
 - struktury władania użytkami rolnymi,
 - zasobów gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych,
 - udziału gospodarstw dużych w ogólnej powierzchni gospodarstw,
 - aktualnej liczby gospodarstw,
 - deklaracji dotyczących powiększania powierzchni gospodarstw.
- Potrzeby wykonania zabiegów urządzeniowo-rolnych w zakresie:
 - melioracji podstawowych i szczegółowych,
 - rekultywacji gruntów i zagospodarowania gruntów nieproduktywnych,
 - przebudowy i modernizacji dróg transportu rolnego,
 - poprawy struktury obszarowej gospodarstw,
 - scaleń gruntów.

Zgodnie z przyjętymi wyżej kryteriami dokonano następującego podziału obrębów ewidencyjnych gminy Chojnów - według stopnia zapotrzebowania na prace urządzeniowo rolne (rysunek nr 35):

- rejon o **wysokim stopniu zapotrzebowania** obejmuje obręby: Biała, Biskupin, Dobroszów, Konradówka, Niedźwiedzice, Stary Łom, Strupice i Witków,
- rejon o **średnim stopniu zapotrzebowania** obejmuje obręby: Czernikowice, Goliśzów, Jaroszówka, Jerzmanowice, Krzywa, Michów, Okmiany, Osetnica, Rokitki i Zamienice,
- rejon o **niskim stopniu zapotrzebowania** obejmuje obręby: Budziwojów, Groble i Pątnów.

Rys. 35. Stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo - rolne

7. 3. Ogólne koszty oraz źródła finansowania realizacji podstawowych zabiegów urządzeniowo - rolnych

Na podstawie przeciętnych, lokalnych warunków realizacji poszczególnych zabiegów urządzeniowo–rolnych oraz ich rozmiaru, wykonano kalkulację kosztów tych zabiegów. W kalkulacji tej uwzględniono koszty w poszczególnych blokach tematycznych dla każdego obrębu ewidencyjnego oddzielnie.

Przeprowadzoną kalkulację przedstawia tabela nr 39 oraz rysunek nr 36.

Ogólne koszty realizacji podstawowych zabiegów urządzeniowo–rolnych na terenie gminy wynoszą 128,5 mln. zł. Przewiduje się, że największe koszty poniesione zostaną na budowę dróg transportu rolnego. Wyniosą one 102,7 mln. zł (79,9% ogólnych kosztów prac).

Inwestycje z zakresu gospodarki wodnej wymagać będą nakładów finansowych rzędu 15,7 mln. zł, tj. 12,2% kosztów.

Przeprowadzenie scaleń gruntów oszacowano na 6,1 mln. zł, co stanowi 4,7%.

Planowane zalesienia i zadrzewienia gruntów to dodatkowe nakłady rzędu 4,1 mln. zł (3,2%).

Możliwość pozyskania odpowiednich środków finansowych decydować będzie o zakresie i czasie realizacji prac przewidzianych w planie urządzeniowo–rolnym. Zabiegać o nie trzeba będzie w różnych źródłach. Z najważniejszych wymienić należy:

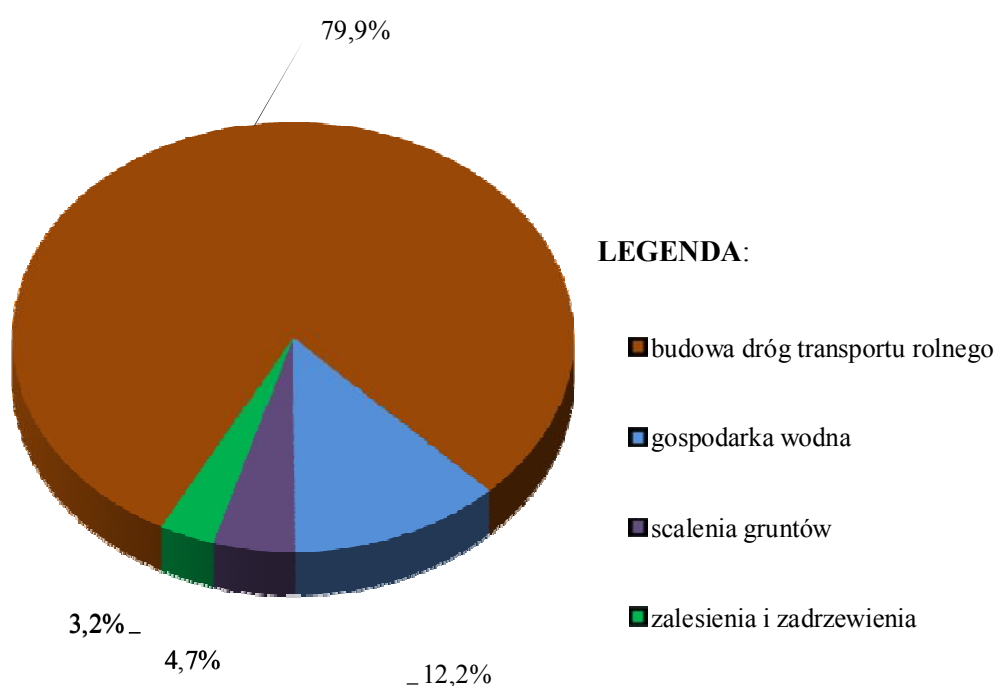
- fundusze pomocowe (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich),
- budżet Państwa (środki będące w dyspozycji wojewody i ministrów),
- budżet gminy,
- budżety samorządów – powiatowego i wojewódzkiego,
- środki agencji rządowych (Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencji Nieruchomości Rolnych, Agencji Rynku Rolnego i innych),
- środki własne ludności wiejskiej,
- inne źródła (fundacje, stowarzyszenia, darowizny i inne).

Finansowanie poszczególnych zabiegów urządzeniowo–rolnych realizowane będzie w formie dotacji, dofinansowania, kredytu lub całkowitego pokrycia kosztów.

Część prac urządzeniowo – rolnych realizowana będzie ze środków budżetu gminy lub przy jego współudziale. Ograniczone możliwości budżetu gminy powodują jednak, że największe nadzieje wiąże się ze środkami pochodzącymi z innych źródeł.

Obok środków budżetowych i pomocowych istotna rola w realizacji planu przypadnie środkom własnym mieszkańców. Wiąże się ona ze wzrostem aktywności społeczeństwa, efektywnością wykorzystania środków oraz z racjonalnym zagospodarowaniem, wykorzystaniem i utrzymaniem zrealizowanych zadań.

Uruchamianie środków finansowych z różnych źródeł będzie wymagało merytorycznego przygotowania pracowników Urzędu Gminy. Niezbędne będą również szkolenia dla mieszkańców gminy oraz pomoc ze strony pracowników Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, doradztwa rolniczego, Izb Rolniczych, związków branżowych oraz służb gminnych i jednostek pracujących na rzecz rolnictwa przy przygotowywaniu wniosków i kompletowaniu niezbędnych dokumentów.

Rys. 36. Struktura kosztów prac urządzeniowo-rolnych

Rodzaj i zakres oraz koszty podstawowych zabiegów urządzeniowo-rolnych

Tabela 39

Lp.	Obręb	melioracje wodne														Rekultywacja i zagospodarowanie gruntów nieprodukcyjnych						Scalania gruntów			Koszty podstawowych zabiegów ogółem			
		podstawowe				szczegółowe										zalesienia						zadrzewienia liniowe				Budowa i modernizacja drog transportu rolnego		
		odbudowa cieków		koserwacja cieków		odbudowa rowów		konservacja rowów		budowa lub odbudowa zbiorników małej retencji																		
		km	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	ha	tys. zł	ha	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	ha	tys. zł	ha	tys. zł							
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.										
1.	Biła	-	-	-	15,88	1 270,40	-	-	0,94	235,00	47,64	381,12	6,85	20,55	21,20	8 480,00	1 136,34	1 363,61	11 750,68									
2.	Biskupin	4,600	598,00	-	-	-	0,48	3,36	-	-	27,27	218,16	-	-	9,80	3 920,00	-	-	4 739,52									
3.	Budziwójów	1,970	256,10	-	0,92	73,60	-	-	-	-	-	-	0,70	2,10	4,15	1 660,00	-	-	1 991,80									
4.	Czerwikowice	-	-	-	0,72	57,60	3,75	26,25	-	-	13,50	108,00	-	-	5,75	2 300,00	-	-	2 491,85									
5.	Dobroszów	2,950	383,50	-	14,12	1 129,60	-	-	0,18	45,00	4,58	36,64	8,70	26,10	12,40	4 960,00	-	-	6 580,84									
6.	Goliszów	4,922	639,86	4,870	34,09	132,00	-	-	-	-	79,57	636,56	8,10	24,30	17,75	7 100,00	1 176,88	1 412,26	9 979,07									
7.	Grodle	3,060	397,80	-	-	-	-	-	1,94	485,00	3,43	27,44	0,80	2,40	5,75	2 300,00	-	-	3 212,64									
8.	Jarosówka	2,630	341,90	2,305	16,14	5,03	402,40	-	-	-	124,29	994,32	-	-	5,95	2 380,00	-	-	4 134,76									
9.	Jerzmanowice	-	-	-	6,56	524,80	-	-	-	-	5,03	40,24	-	-	11,60	4 640,00	-	-	5 205,04									
10.	Koradówka	4,770	620,10	-	1,09	87,20	-	-	-	-	2,91	23,28	9,30	27,90	24,55	9 820,00	-	-	10 578,48									
11.	Krzywa	-	-	-	3,05	244,00	3,80	26,60	2,95	737,50	-	-	-	-	11,25	4 500,00	-	-	5 508,10									
12.	Michów	2,548	331,24	-	2,17	173,60	-	-	-	-	-	-	1,10	3,30	5,35	2 140,00	-	-	2 648,14									
13.	Niedźwiedźce	6,160	800,80	0,260	1,82	12,28	982,40	4,15	29,05	-	39,26	314,08	4,45	13,35	22,40	8 960,00	1 107,95	1 329,54	12 431,04									
14.	Okmiany	-	-	-	3,48	278,40	3,26	22,82	-	-	8,00	64,00	4,30	12,90	13,35	5 340,00	-	-	5 718,12									
15.	Ostnica	3,860	501,80	-	1,53	122,40	-	-	1,28	320,00	17,69	141,52	1,70	5,10	7,60	3 040,00	-	-	4 130,82									
16.	Pąków	3,250	422,50	-	3,87	309,60	4,93	34,51	-	-	0,22	1,76	2,85	8,55	9,95	3 980,00	-	-	4 756,92									
17.	Rokitki	1,810	235,30	-	5,65	452,00	-	-	-	-	46,24	369,92	2,10	6,30	10,60	4 240,00	-	-	5 308,52									
18.	Stary Łom	-	-	-	-	-	0,59	4,13	0,78	195,00	36,43	291,44	4,90	14,70	17,00	6 800,00	921,85	1 106,22	8 411,49									
19.	Strupice	0,250	32,50	-	0,95	76,00	-	-	0,26	65,00	-	-	5,60	16,80	9,95	3 980,00	-	-	4 170,30									
20.	Wików	2,070	269,10	-	1,53	122,40	-	-	0,53	132,50	-	-	6,80	20,40	19,25	7 700,00	706,25	847,50	9 091,90									
21.	Zamienie	0,530	68,90	2,915	20,41	11,70	936,00	3,48	24,36	-	26,65	213,20	3,70	11,10	11,10	4 440,00	-	-	5 713,97									
Gmina ogółem		45,380	5 899,40	10,350	72,46	92,18	7 374,40	24,44	171,08	886	2 215,00	482,71	71,95	215,85	256,70	102 680,00	5 049,27	6 059,13	128 549,00									

Źródło: obliczenia własne 2011 rok, poziom cen z roku 2010.

8. WAŻNIEJSZE USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO – ROLNEGO

1. Z analizy dostępnych materiałów wynika, że gmina Chojnów charakteryzuje się korzystnymi tendencjami w strukturze wiekowej ludności wiejskiej. Wielkość współczynnika obciążenia ekonomicznego określającego ilość osób w wieku przed i poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 47 (przy wartości progowej wynoszącej 70 osób).
2. Praca we własnym gospodarstwie rolnym jest głównym lub wyłącznym źródłem dochodów dla 9,4% ogółu ludności wiejskiej w wieku produkcyjnym. Gospodarstw wiążących swoją przyszłość z rolnictwem jest 123 na 1695 istniejących w gminie. Należy się spodziewać dalszego spadku ilości gospodarstw i liczby osób, dla których rolnictwo stanowi główne lub jedyne źródło dochodu.
3. Na terenach rolniczych objętych różnymi formami ochrony przyrody, w tym przede wszystkim w obszarze ochrony NATURA 2000 PLB020005 Bory Dolnośląskie, podstawowym wymogiem ochrony jest niezmiennianie ich dotychczasowej funkcji i niepogarszanie obecnego stanu siedlisk. Powoduje to ograniczenie możliwości zalesień gruntów oraz prowadzenia większych inwestycji. O tym, czy dana inwestycja może być realizowana przesądza procedura oceny oddziaływania na środowisko.
4. W celu poprawienia warunków wodnych w gospodarce rolnej na terenie gminy Chojnów wskazana jest odbudowa 45,38 km cieków podstawowych, konserwacja 10,35 km tych cieków, odbudowa 92,18 km rowów melioracji szczegółowej oraz przeprowadzenie konserwacji 24,44 km rowów szczegółowych. W zakresie zwiększania retencji wodnej wskazana jest budowa lub odbudowa zbiorników małej retencji o łącznej powierzchni 8,86 ha.
5. Według projektu granicy rolno - leśnej zakłada się zalesienia gruntów na łącznej powierzchni 482,71 ha. Wśród obszarów do zalesienia gruntów prywatnych jest 222,79 ha, gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych 201,19 ha i gruntów nadleśnictw 58,73 ha. Z pomocy na zalesianie wyłączone są grunty położone w obszarach Natura 2000. Koszty ewentualnych prac zalesieniowych pokrywane są tu przez inwestora.
6. Odłogowanych jest 751,48 ha gruntów, co stanowi 4,8% powierzchni użytków rolnych. 43,0% z nich to użytki zielone. Możliwości przywrócenia odłogów

do produkcji rolniczej istnieją poprzez rozwój produkcji zwierzęcej, przede wszystkim opasu cieląt mięsnych do wagi handlowej. Możliwe to będzie przy wzroście zapotrzebowania na dobrej jakości wołowinę. Część odłogów przewidziana jest do trwałego wyłączenia z produkcji rolniczej z przeznaczeniem na zalesienie (92,72 ha), niektóre zostaną zagospodarowane na cele inwestycyjne (170,99 ha). Grunty o gorszej lokalizacji lub niższej przydatności rolniczej pozostaną jako rezerwa terenu do późniejszego wykorzystania przy wzroście zapotrzebowania na produkty rolnicze.

7. W gminie jest 352 ha gleb podatnych na erozję wodną, z czego 101 ha to użytki rolne. W związku z tym wskazane jest zwiększanie powierzchni leśnej oraz ochrona istniejących użytków zielonych, co zabezpiecza glebę przed spływem powierzchniowym. W związku ze zmianami klimatycznymi ostatnich lat znaczenia nabiera ochrona gleb i budynków przed wzrastającą siłą wiatrów. W celu zabezpieczenia gruntów przed erozją wietrzną oraz podniesienia walorów krajobrazowych terenów otwartych, zaproponowano wprowadzenie zadrzewień liniowych wzdłuż projektowanych dróg transportu rolnego. Łączna długość tych zadrzewień wynosi 71,95 km.
8. Przygotowując bilans użytków rolnych w gminie stwierdzono, że na cele inwestycyjne zarezerwowano 2 962 ha użytków rolnych, a na cele zalesieniowe 471,43 ha gruntów. W przypadku realizacji wszystkich w/w zamierzeń powierzchnia użytków rolnych w gminie zmniejszy się o 3 433,43 ha (-21,9%). Największy, liczony w liczbach bezwzględnych, ubytek użytków rolnych przewidywany jest w obrębach: Konradówka (423,91 ha), Goliśzów (416,94 ha), Krzywa (393,00 ha) i Okmiany (343,00 ha).
9. Jak wynika z wywiadów środowiskowych najwięcej gospodarstw indywidualnych wiążących swoją przyszłość z rolnictwem jest w Dobroszowie (20), Witkowie (12) i Strupicach (11). Zadeklarowany areał gruntów potrzebnych na powiększenie powierzchni gospodarstw wynosi łącznie co najmniej 2340 ha.
10. Dzierżawy ziemi pomiędzy rolnikami stanowią 9,8% powierzchni gruntów użytkowanych przez rolników. Są więc zjawiskiem o przeciętnym znaczeniu gospodarczym. Należy się spodziewać wzrostu znaczenia dzierżaw sąsiedzkich w przyszłości, szczególnie biorąc pod uwagę, że 2830 ha gruntów użytkowane jest przez gospodarstwa małe, nieprzekraczające 4,99 ha.

11. Przeprowadzona analiza wykazała, że na terenie gminy Chojnów w wyniku realizacji działania „renty strukturalne,” będącego częścią Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich może trafić na rynek 352 ha gruntów. Jest to zbyt mało, aby realnie zwiększyć powierzchnie gospodarstw. Powiększanie powierzchni gospodarstw może się więc odbywać w wyniku transakcji kupna – sprzedaży gruntów na rynku nieruchomości oraz zwiększenia popularności dzierżaw.
12. Zależność między dochodem, siłą ekonomiczną gospodarstw a powierzchnią pokazuje, że gospodarstwa o sile ekonomicznej 4-8 ESU (Europejska Jednostka Wielkości) i powierzchni około 12 ha osiągają dochód parytetowy porównywalny do dochodu ludności zatrudnionej poza rolnictwem. Gospodarstwa z tej grupy nie wypracowują jednak własnych środków na rozwój. Dopiero gospodarstwa powyżej 16 ESU (średnia pow. 35,1 ha) wypracowują środki na godziwą opłatę pracy własnej i na niewielki rozwój. W grupie 8-16 ESU (średnia pow. 19,8 ha) nadwyżki na rozwój występują w latach korzystnych dla rolnictwa. Według kart podatkowych w gminie jest 1695 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni 7,85 ha gruntów własnych i dzierżawionych. Przeciętna powierzchnia gospodarstw indywidualnych jest więc zbyt mała dla zapewnienia opłaty pracy własnej i środków na rozwój. Podniesienie dochodowości istniejących gospodarstw rolnych można uzyskać również poprzez wprowadzanie do gospodarstw rodzinnych działalności pozarolniczej (usługi turystyczne, warsztaty, magazyny, itp.). Część północna gminy to tereny charakteryzujące się stosunkowo dużym zalesieniem, walorami krajobrazowymi i licznymi zbiornikami wodnymi. Uwzględniając powyższe uwarunkowania strategia gminy Chojnów przewiduje wykorzystanie tych obszarów pod rozwój rekreacji, turystyki i agroturystyki. Część południowa gminy to teren obejmujący swoim obszarem rejon w pobliżu autostrady A4. Strategia przewiduje zagospodarowanie w tym obszarze dwóch węzłów znajdujących się w rejonie Krzywej i Budziwojowa jako terenów aktywizacji gospodarczej.
13. Na terenie gminy Chojnów wysoki stopień zapotrzebowania na scalenie gruntów stwierdzono w obrębach Biała, Goliszów, Niedźwiedzice, Stary Łom i Witków.

Wsią najbardziej zaangażowaną w przygotowanie wniosków scaleniowych jest obecnie wieś Niedźwiedzice.

14. W związku z koniecznością zapewnienia dojazdu do pól obecnie używanym sprzętem zmechanizowanym oraz w celu obniżenia kosztów produkcji rolniczej przewidziano do przebudowy 256,70 km dróg transportu rolnego. Jest to 32,0% długości dróg istniejących w gminie. Planowaną przebudowę dróg transportu rolnego podzielono na trzy etapy o różnej pilności prac. W pierwszej kolejności wskazano do odbudowy 103,55 km dróg o największym znaczeniu dla rolnictwa. W drugiej kolejności zrealizować należy 71,05 km dróg, a w trzeciej uzupełnić sieć o 82,10 km dróg o mniejszym znaczeniu.
15. W strukturze zasiewów gminy dominują zboża, których udział wynosi 73,6%, roślin przemysłowych jest 17,1%, a okopowe zajmują 7,9% powierzchni zasiewów. Udział zbóż w ogólnych zasiewach nie powinien przekraczać 60 - 67%. Uprawa jednego gatunku roślin na tym samym polu przez okres 2 – 4 lat wpływa niekorzystnie na plon, zdrowotność roślin i gleby. W związku z prognozami zakładającymi, że światowe ceny zbóż do 2018 roku będą wysokie, trudno przypuszczać, aby zbożowa struktura zasiewów w najbliższych latach uległa przebudowie. Niezbędne będzie więc zastosowanie zabiegów zmniejszających skalę zjawiska zmęczenia gleby.
16. Około 30% gleb gminy to gleby kwaśne i bardzo kwaśne. Dla uzyskania wyższych plonów na glebach kwaśnych, oprócz nawożenia mineralnego, wymagane jest podwyższenie pH gleby poprzez stosowanie wapnowania. W związku z występowaniem gleb kwaśnych wapnowanie jest konieczne na 16% użytków rolnych, a potrzebne lub wskazane na 38%.
17. Największym stopniem zapotrzebowania na prace urządzeniowo–rolne charakteryzują się obręby: Biała, Biskupin, Dobroszów, Konradówka, Niedźwiedzice, Stary Łom, Strupice i Witków.
18. Ogólne koszty realizacji podstawowych zabiegów urządzeniowo–rolnych na terenie gminy wynoszą 128,5 mln. zł. Najbardziej kosztownymi inwestycjami są te związane z budową dróg transportu rolnego. Wyniosą one 102,7 mln. zł (79,9% ogólnych kosztów prac). Inwestycje z zakresu gospodarki wodnej wymagać będą nakładów finansowych rzędu 15,7 mln. zł, tj. 12,2% kosztów. Przeprowadzenie

scaleń gruntów oszacowano na 6,1 mln. zł, co stanowi 4,7%. Planowane zalesienia i zadrzewienia gruntów to dodatkowe nakłady rzędu 4,1 mln. zł (3,2%).

19. Środki finansowe na realizację zadań określonych w niniejszym planie uzyskać można, między innymi, poprzez realizację działań współfinansowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki przeznaczone na rolnictwo nie mogą być jednak wydatkowane na realizację zamierzeń na obszarach przeznaczonych na cele nierolnicze.

III. WYKAZ TABEL

1. Tabela nr 1 – Powierzchnia i ludność gminy.
2. Tabela nr 2 – Struktura wiekowa ludności.
3. Tabela nr 3 – Zatrudnieni w gospodarstwach rolnych.
4. Tabela nr 4 – Poziom wykształcenia ludności rolniczej.
5. Tabela nr 5 – Bezrobotni w grupach wiekowych.
6. Tabela nr 6 – Bezrobotni według wykształcenia.
7. Tabela nr 7 – Zasoby kopalin na obszarze gminy.
8. Tabela nr 8 - Powierzchnia wód otwartych i sieci rzek.
9. Tabela nr 9 – Powierzchnia lasów i lesistość.
10. Tabela nr 10 – Zawartość NPK w glebach gminy Chojnów.
11. Tabela nr 11 - Gleboznawcza klasyfikacja gruntów.
12. Tabela nr 12 – Charakterystyka jakości użytków rolnych.
13. Tabela nr 13 – Struktura użytkowania gruntów ogółem.
14. Tabela nr 14 – Struktura użytków rolnych.
15. Tabela nr 15 – Charakterystyka gruntów odłogowanych.
16. Tabela nr 16 – Grunty odłogowane według władania.
17. Tabela nr 17 – Struktura władania gruntami (udział w powierzchni ogólnej obrębu).
18. Tabela nr 18 – Struktura użytkowania gruntów w sektorze publicznym.
19. Tabela nr 19 – Struktura użytkowania gruntów w sektorze prywatnym.
20. Tabela nr 20 – Struktura władania użytkami rolnymi ogółem.
21. Tabela nr 21 – Struktura ilościowa gospodarstw w grupach obszarowych (grunty własne i dzierżawione).
22. Tabela nr 22 - Rozdrobnienie gruntów gospodarstw w grupach obszarowych.
23. Tabela nr 23 – Stan i potrzeby w zakresie melioracji podstawowych wg zarządców cieków.
24. Tabela nr 24 – Stan melioracji szczegółowych. Powierzchnia terenów zalewowych.
25. Tabela nr 25 - Stan dróg transportu rolnego.
26. Tabela nr 26 - Struktura upraw.
27. Tabela nr 27 – Przeciętne plony w gospodarce indywidualnej.
28. Tabela nr 28 – Produkcja zwierzęca.
29. Tabela nr 29 – Obsada inwentarza w gospodarstwach indywidualnych na 100 ha UR w SD.

30. Tabela nr 30 – Wyposażenie w mechaniczną siłę pociągową w gospodarstwach rolnych.
31. Tabela nr 31 – Wykaz prac z zakresu melioracji szczegółowych.
32. Tabela nr 32 – Powierzchnia gruntów planowana do zalesienia.
33. Tabela nr 33 – Lesistość obecna i prognozowana.
34. Tabela nr 34 – Grunty planowane do zalesienia według władania.
35. Tabela nr 35 – Proponowane zadrzewienia.
36. Tabela nr 36 – Bilans użytków rolnych w gminie.
37. Tabela nr 37 – Wskaźnik opłacalności produkcji rolniczej.
38. Tabela nr 38 – Wykaz dróg transportu rolnego planowanych do przebudowy.
39. Tabela nr 39 – Rodzaj i zakres oraz koszty podstawowych zabiegów urządzeniowo – rolnych.

IV. WYKAZ RYSUNKÓW

1. Rysunek nr 1 – Położenie gminy Chojnów w województwie dolnośląskim.
2. Rysunek nr 2 – Gęstość zaludnienia.
3. Rysunek nr 3 – Zatrudnieni w gospodarstwach rolnych.
4. Rysunek nr 4 - Bezrobotni w grupach wiekowych.
5. Rysunek nr 5 – Bezrobotni według wykształcenia.
6. Rysunek nr 6 – Walory przyrodniczo – krajobrazowe, stan istniejący. Złóża surowców mineralnych.
7. Rysunek nr 7 - Aktualny stopień lesistości.
8. Rysunek nr 8 – Udział gleb dobrych w powierzchni użytków rolnych
9. Rysunek nr 9 – Kompleksy przydatności rolniczej gleb.
10. Rysunek nr 10 – Grunty podatne na erozję wodną.
11. Rysunek nr 11 – Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej
12. Rysunek nr 12 - Struktura użytkowania gruntów.
13. Rysunek nr 13 – Struktura użytków rolnych.
14. Rysunek nr 14 – Udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej obrębu.
15. Rysunek nr 15 – Kierunki użytkowania ziemi.
16. Rysunek nr 16 - Grunty odłogowane.
17. Rysunek nr 17 – Grunty Agencji Nieruchomości Rolnych.
18. Rysunek nr 18 – Udział sektora publicznego w strukturze władania gruntami.

19. Rysunek nr 19 – Władanie użytkami rolnymi.
20. Rysunek nr 20 – Średnia powierzchnia gospodarstw (grunty własne i dzierżawione).
21. Rysunek nr 21 – Udział gospodarstw o powierzchni powyżej 15,0 ha w ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych (grunty własne i dzierżawione).
22. Rysunek nr 22 – Rozdrobnienie gruntów.
23. Rysunek nr 23 – Warunki wodne – stan istniejący.
24. Rysunek nr 24 - Gęstość sieci dróg transportu rolnego.
25. Rysunek nr 25 – Obsada inwentarza w gospodarstwach indywidualnych (w SD na 100 ha UR).
26. Rysunek nr 26 – Mechaniczna obsługa pól w gospodarstwach rolnych.
27. Rysunek nr 27 – Wyposażenie gospodarstw rolnych w kombajny zbożowe.
28. Rysunek nr 28 - Wyposażenie w infrastrukturę społeczną.
29. Rysunek nr 29 – Regiony funkcjonalne obszarów wiejskich Dolnego Śląska.
30. Rysunek nr 30 – Gospodarka wodna – stan projektowany.
31. Rysunek nr 31 – Zalesienia i zadrzewienia gruntów.
32. Rysunek nr 32 – Istniejące i planowane zainwestowanie terenu.
33. Rysunek nr 33 – Stopień zapotrzebowania na prace scaleniowe.
34. Rysunek nr 34 - Sieć dróg transportu rolnego – stan projektowany.
35. Rysunek nr 35 – Stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo – rolne.
36. Rysunek nr 36 – Struktura kosztów prac urządzeniowo – rolnych.

V. WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

1. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (PROW 2007 – 2013). Warszawa, lipiec 2007 r.
2. Ustawa z dnia 7.03.2007 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. nr 64, poz. 427).
3. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12.10.2007 r. w sprawie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. nr 64, poz. 1035).
4. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24.04.2008 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem

- i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez scalanie gruntów” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. nr 80 poz. 480).
5. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19.03.2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U nr 48, poz. 390; zmiana: Dz. U z 2010 r. nr 94, poz. 608).
 6. Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego. Urząd Marszałkowski we Wrocławiu. Wrocław, wrzesień 2000 r.
 7. Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2009 r. Państwowy Instytut Geologiczny, 2010 r.
 8. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Wytyczne w sprawie ustalania granicy rolno – leśnej. Warszawa, 31.07.2003 r.
 9. Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Chojnów. Chojnów, 2000 r. Uchwała Nr XXXI/166/2000 Rady Gminy Chojnów z dnia 12.12.2000 r.
 10. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Chojnów (tekst ujednolicony). Załącznik do Uchwały nr LVII/310/2010 Rady Gminy Chojnów z dnia 30.09.2010 r.
 11. Uchwała nr XL/237/2005 Rady Gminy w Chojnowie z dnia 27.10.2005 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru obrębu wsi Jerzmanowice.
 12. Uchwała nr LVI/288/2002 Rady Gminy w Chojnowie z dnia 30.09.2002 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Rokitki oraz części obrębu wsi Zamienice.
 13. Uchwała nr XLIII/252/2009 Rady Gminy w Chojnowie z dnia 18.12.2009 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działek nr 389/1 i 389/2 obręb Konradówka.
 14. Uchwała nr XXX/183/2008 Rady Gminy w Chojnowie z dnia 30.12.2008 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla północno – wschodniej części Gminy Chojnów w jednostkach ewidencyjnych Jaroszkówka i Goliszów.

15. Uchwała nr XLIII/256/2005 Rady Gminy w Chojnowie z dnia 30.12.2005 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru obrębu wsi Dobroszów i części obrębu wsi Michów.
16. Uchwała nr LIII/271/2002 Rady Gminy w Chojnowie z dnia 29.05.2002 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wsi Krzywa i Okmiany.
17. Uchwała nr LI/296/2006 Rady Gminy w Chojnowie z dnia 22.09.2006 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów pod modernizację odcinka linii kolejowej E-30 obręby Osetnica i Konradówka oraz zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części dotyczącej terenów położonych po obu stronach torów w obrębach Krzywa i Okmiany gmina Chojnów.
18. Uchwała nr IX/62/2003 Rady Gminy w Chojnowie z dnia 28.04.2003 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego złoża kruszywa naturalnego „Gołaczów” obręb Konradówka.
19. Uchwała nr VIII/57/2007 Rady Gminy w Chojnowie z dnia 24.05.2007 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru wsi Osetnica.
20. Oficjalna strona gminy Chojnów <http://gmina-chojnow.pl/www/>
21. Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. woj. legnickie. Puławy 1983 r.
22. mgr Helena Karpuć – Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Gmina Chojnów. WBGiTR w Legnicy. Legnica, 1986 r.
23. Mapy sozologiczne i hydrograficzne gminy Chojnów.
24. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – strona internetowa:
<http://www.gdos.gov.pl/>
25. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu. www.wroclaw.rdos.gov.pl
26. Program małej retencji wodnej w województwie dolnośląskim. DZMiUW. Wrocław, grudzień 2005 roku.
27. Uchwała nr XXXIII/199/2009 Rady Gminy w Chojnowie z dnia 30.03.2009 roku w sprawie uchwalenia Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Chojnów.
28. Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku -
http://www.kzpr.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=60&Itemid=51

29. Krajowy rynek rzepaku w sezonie 2008/2009 - Ewa Rosiak. Kurier. Magazyn Bayer CropScience dla nowoczesnego rolnika, 2/08.
30. Rynek rzepaku w Polsce i na świecie – prognozy rozwoju produkcji. Wieś Jutra, 29.06.2009 rok.
31. dr Wojciech Nowacki, Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Perspektywy produkcji ziemniaków w Polsce.
32. Cukier bije rekordy. Money.pl 07.02.2011 rok
<http://www.money.pl/gospodarka/wiadomosci/arttykul/zle;wiesci;dla;lasuchow;cukier;bi;ije;rekordy,181,0,767413.html>
33. Ewa Obidzińska – Jakie perspektywy produkcji zwierzęcej? Agro Serwis. 16.09.2009 rok.
34. Organizacja rynku trzody chlewnej. InfoPolsus.
http://www.polsus.pl/infopolsus/infoPOLSUS_06.pdf
35. Józef Głowacki - Na wołowinę warto postawić. Lubuskie Aktualności Rolnicze, grudzień 2009 – styczeń 2010.
36. Wykonanie badań skażeń gleb w powiecie legnickim. Zakład Inżynierii Środowiska EKO-Projekt. Pszczyna 2009 r.
37. Mapa glebowo – rolnicza. Gmina Chojnów. Wrocław, 1977 r.
38. Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu.
<http://www.dodr.pl/III/4/3/3/2/3/index.shtml>